

25 II
86

LENDARUL

Ziarului

DACIA

pe anul

1944

EDITURA „DACIA-TRAIANA”

Prețul 80 Lei

75

300

10X0

600
21000
81000

300

270

270

270

810

SP. III. 191 SP. III. 180

PS. II. 86

CALENDARUL
ZIARULUI
DACIA
PE ANUL
1944

ÎNTOCMIT DE :

Prof. N. TOMICIU și DORIAN GROZDAN

SP. 300

Societatea Națională de Editură și Arte Grafice
„Dacia Traiană”, Timișoara I, Str. Lonovici 2.

Intâiul nostru Calendar

Calendarul este cartea de fiecare zi a poporului nostru. El s'a înscris cu putere de tradiție printre cele mai răsfoite file ale sărăcăcioaselor biblioteci țărănești.

Complexitatea enciclopedică, acel „tout en un“ a calendarului, i-a favorizat o îndreptățită înțaietate. De aceea e așteptat și căutat. De aceea el a depășit chiar satul, reîntorcându-se de unde a pornit acasă, la oraș.

La oraș calendarul a devenit „almanah“, carte editată luxos și redactată potrivit lumii căreia îi este destinată.

În zilele noastre, cele mai reușite calendare și almanahuri, sunt tipărite de către diferitele ziare. Succesul acesta își are explicația lui. Un ziar, înfățișând zilnic diferitele aspecte ale întregii activități omenesti, talmăcind cu ațare ațatea fenomene ale vieții și naturii, este în fericita situație de a putea reține din toate acestea tot ceea ce experiența cunoașterii gustului cititorilor, cere să fie înmănunchiat în câteva zeci sau sute de pagini date la tipar.

E aproape o întrecere în zekul depus în această materie de către editori.

Iață-ne și pe noi, cei grupați în jurul ziarului „Dacia“, înscriindu-ne pentru întâia dată, la acest concurs. Ne revendicăm un singur titlu doar, acela al ziarului, pe care, bunii noștri cititori, ni-l cer zilnic în 15.000 de exemplare. Și numărul lor crește, ca o unică, temeinică și atât de românească stimulare la muncă și progres.

Nădăjduim că și Calendarul acesta, va fi demn de încrederea arătată ziarului, căci l-am scris, așa cum e scris și ziarul: Cu de toate, pentru toți!

Să dea bunul Dumnezeu, ca acest început să fie continuat an de an, pentru triumful slovei și tradiției românești din Banat.

C. MIU-LERCA

M. S. REGELE MIHAI I

60000 lei 11250 ¹⁵ lei 250 ana

31 Decembrie 43700 lei 16 Bucata de floare

2 Ianuarie 27200 lei 26 Bucata de graine

3 Ianuarie 32700 22

4 - 35900 20

5 Ianuarie 47800 8

160 ana

6 Ianuarie 13820

7 Ianuarie 14600

9 Ianuarie 7800 — 17350 270 ana

3520 88

11 Ianuarie 22747

518

170

348

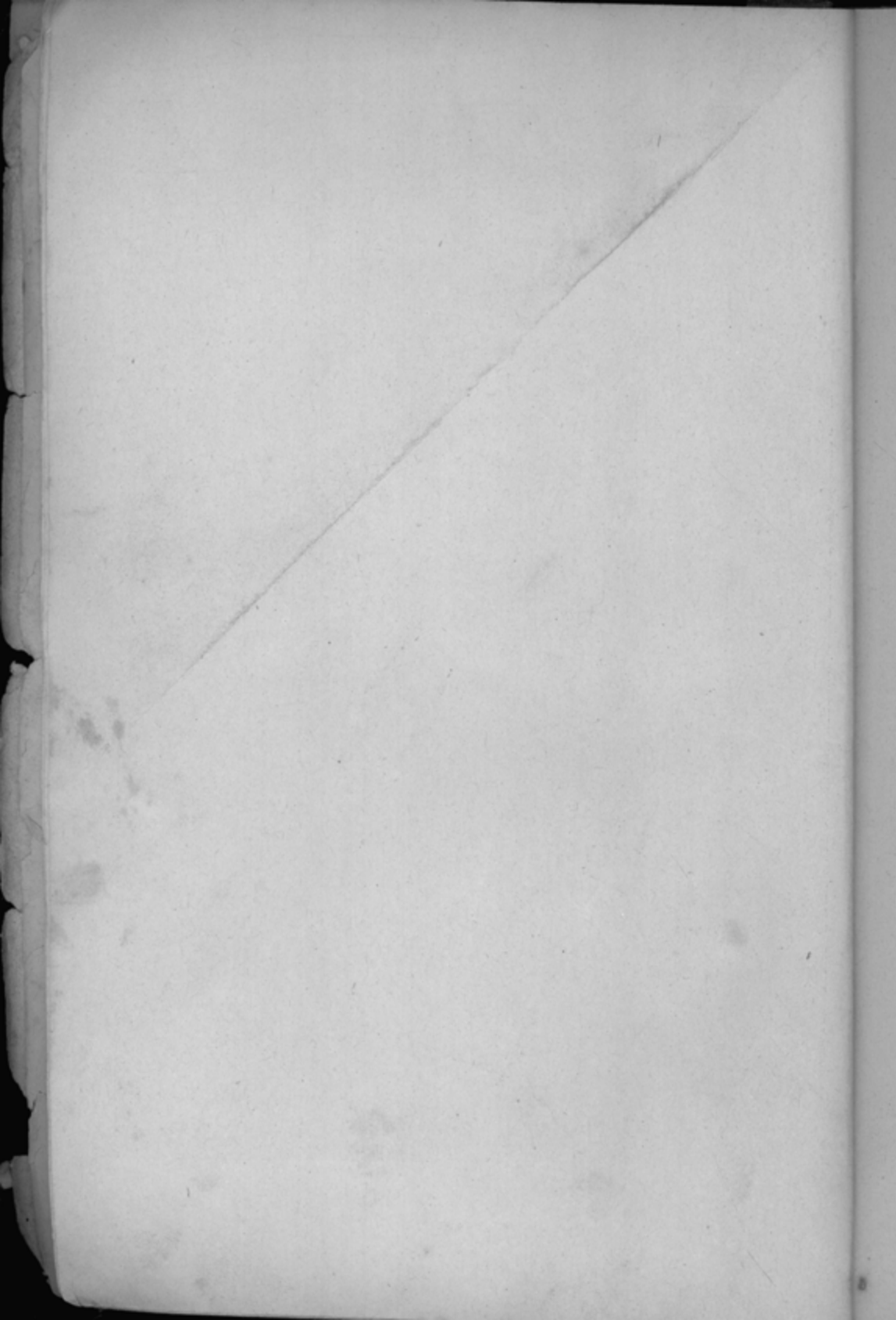

M. S. REGINA MAMĂ-ELENA

Jary	5248 4776	1 line 398	1 tram 1194 L
Ruda	4776	398	1194 L
Bălsam	4776	398	1194 L
Gămantu	3108	259	777 1500
Jumy Elm	3108	259	777 1500
Dragoi	3108	259	777
Fargy	3108	259	777
Popovici	3108	259	777 L 1500
Popovici	3108	259	777
Fereci	5508	459	1377 L

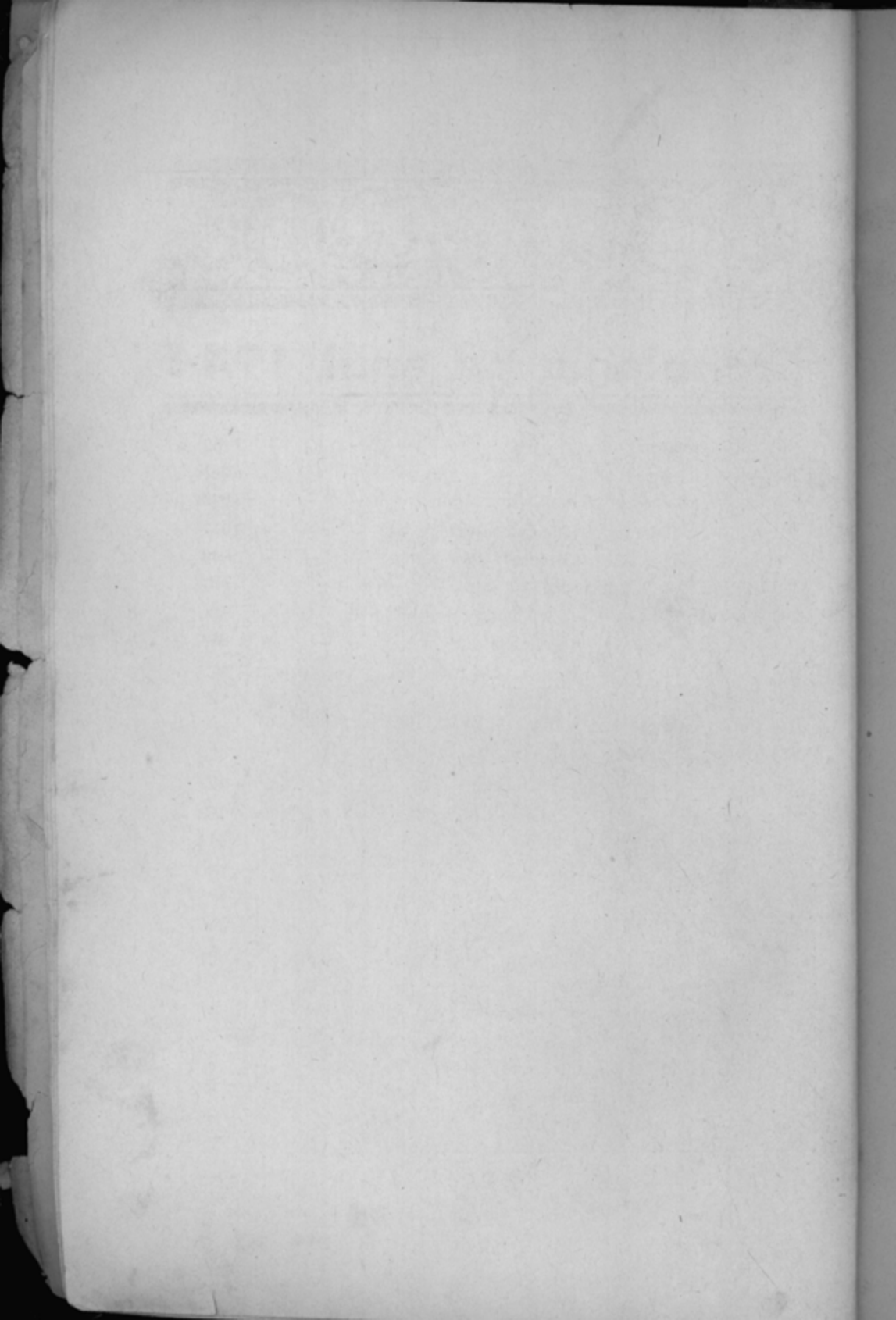

D. MAREȘAL ION ANTONESCU
CONducĂTORUL STATULUI ROMÂN

PROF. MIHAI ANTONESCU
VICE PREȘEDINTE AL CONȘIULUI DE MINIȘTRI

Cronologia pe anul 1944

Dela facerea lumii sunt	— — — — —	7452 ani
„ potop	— — — — —	4288 „
„ nașterea Domnului Isus Christos	— — — — —	1944 „
„ moartea Domnului Isus Christos	— — — — —	1911 „
„ descălecarea Romanilor în Dacia	— — — — —	1840 „
„ încreștinarea poporului românesc	— — — — —	1721 „
„ despărțirea bisericii catolice de cea ortodoxă	— — — — —	890 „
„ întemeierea Țării Românești	— — — — —	654 „
„ întemeierea Moldovei	— — — — —	585 „
„ moartea lui Ștefan cel Mare	— — — — —	440 „
„ aflarea tiparului	— — — — —	402 „
„ primul calendar tipărit în Europa	— — — — —	472 „
„ descoperirea Americii	— — — — —	452 „
„ cea dintâi carte românească tipărită	— — — — —	383 „
„ moartea voievozului Mihai Viteazul	— — — — —	343 „
„ cea dintâi locomotivă cu aburi	— — — — —	180 „
„ răscoala Românilor din Ardeal (Horia)	— — — — —	160 „
„ răscoala Românilor din Bănat	— — — — —	206 „
„ răscoala lui Avram Iancu	— — — — —	96 „
„ iscodirea teiografului	— — — — —	112 „
„ Unirea Moldovei cu Muntenia	— — — — —	84 „
„ moartea Marelui Mitropolit Andrei Șaguna	— — — — —	70 „
„ aflarea telefonului și fonografului	— — — — —	67 „
„ proclamarea României independente	— — — — —	67 „
„ cel dintâi zbor cu aeroplanul	— — — — —	39 „
„ moartea lui Aurel Vlaicu	— — — — —	31 „
„ adunarea Românilor la Alba Iulia	— — — — —	26 „
„ procesul Memorandului	— — — — —	50 „

Cronologia bănăţeană

Dela alungarea Turcilor din Bănat	— — — — —	228 ani
„ reînfiinţarea episcopiei în Caransebeş	— — — — —	80 „
„ înfiinţarea şcolii normale (preparandie Caransebeş)	— — — — —	73 „
„ moartea lui Ion Popasu, cel dintâi episcop rom C-sebeş	— — — — —	55 „
„ înfiinţarea Reuniunii Inv. din dieceza Caransebeş	— — — — —	75 „
„ moartea lui Constantin Diaconovici Loga, cel dintâi dascăl la şcoala Românilor din Buda	— — — — —	93 „
„ moartea lui Paul Iorgovici, cel dintâi luptător împotriva Sârbilor din Bănat, profesor român la Vârşeţ	— — — — —	136 „
„ moartea lui Eut. Murgu, mare luptător bănăţean, pt. liberarea Românilor de sub Sârbi în Bănat	— — — — —	74 „
„ moartea lui Ion Tomici, prot. în Caransebeş (înfiinţează cele dintâi cursuri pt. formarea învăţătorilor)	— — — — —	103 „
„ moartea lui Dimitrie Tichindeal, mare luptător român	— — — — —	122 „
„ moartea lui Vicenţiu Babeş, întemeietorul Part. Naţ. Rom. şi despărţitorul Românilor bănăţeni de Sârbi	— — — — —	37 „
„ moartea lui Coriolan Brediceanu, luptătorul naţionalist dela Logoj	— — — — —	35 „
„ moartea lui Ion Vidu	— — — — —	9 „
„ moartea lui V. Vlad Delamarina, poetul în graiu bănăţean	— — — — —	48 „
„ moartea lui Ion Popovici Bănăţeanul	— — — — —	51 „
„ moartea prot. român timişorean V. Georgevici luptător neînficat împotriva Sârbilor, înaltă biserică gr. ort. română din Fabric	— — — — —	118 „
„ moartea generalului Ion Dragalina comand. dela Jiu	— — — — —	28 „
„ moartea generalului Traian Doda, mare român, primul preşedinte al Comunităţii de Avere	— — — — —	49 „
„ dela trecerea cronicarului Miron Costin prin Bănat	— — — — —	271 „

CUVINTE ÎNTELEPTE

Nu averea face pe om, ci omul averea.
 Cine îşi mănâncă sămânţa de in, cămaşa îşi mănâncă.
 Când cineva pierde drumul, şi pietrele îi sunt de vină.
 Culese de Mugur-Voiculescu

PROVERBE

Nimeni nu se vaită de bine.
 Meşteşugul e brăţară de aur.
 Cine ştie carte, are patru ochi.

Sărbători legale și religioase

- Toate Duminecile peste an.
1 Ianuarie Sf. Vasile (Anul Nou).
6 Ianuarie Botezul Domnului.
7 Ianuarie Sf. Ion Botezătorul.
24 Ianuarie Unirea Țărilor Române.
2 Februarie Întâmpinarea Domnului.
25 Martie Bunavestire.
16 Aprilie Sf. Paști.
17 Aprilie Sf. Paști.
1 Maiu Sărbătoarea Muncii.
10 Maiu Independența Țării noastre.
21 Maiu Sfinții Imp. Constantin și Elena.
25 Maiu Ziua Eroilor și Înălțarea Domnului.
4 Iunie Sfintele Rusalii.
5 Iunie Sfintele Rusalii.
29 Iunie Sfinții Petru și Pavel.
20 Iulie Sf. Ilie.
6 August Schimbarea la față.
15 August Adormirea Maicii Domnului.
8 Septemvrie Nașterea Maicii Domnului.
14 Septemvrie Înălțarea Sf. Cruci.
26 Octomvrie Sf. Dumitru.
8 Noemvrie Sfinții Arh. Mihail și Gavril.
21 Noemvrie intrarea în biserică.
6 Decemvrie Sf. Nicolae.
25—26 Decemvrie Crăciunul.

Din aceste sărbători cu caracter oficial sunt:

- 1 Ianuarie Anul Nou.
6 Ianuarie Botezul Domnului. Se serbează în toată Țara prin serviciu divin și paradă militară.
Vinerea mare (înainte de Sf. Paști).
Serviciul Învierii Domnului în orașe cu paradă militară.
10 Maiu Aniversarea Proclămării Independenței României. Se serbează în toată Țara cu Te Deum și paradă militară.
Comemorarea Eroilor morți pentru Patrie. Se face în toată Țara cu serviciul divin și procesiuni la mormintele lor.
Se oficiază Te Deumuri în toată Țara în ziua de 25 Octomvrie Ziua Nașterii M. Sale Regelui Mihai I.
Ziua de 24 Ianuarie, Aniversarea Unirii Țărilor Române și a înfăptuirii României Mari, se serbează în toată Țara în mod deosebit, după programe alcătuite de Societăți Culturale.

Posturile

Miercurile și Vinerile de peste an, Ajunul Botezului 5 Ianuarie, Postul Paștilor din 27 Februarie — 15 Aprilie, Postul Sf. Apostoli din 12 Iunie până în 28 Iunie. Postul Adormirii Născătoarei de Dumnezeu dela 1—14 August. Tăierea capului Sf. Ion în 29 August. Ziua Crucii din 14 Septembrie, Postul Nașterii Domnului din 15 Noembrie până în 24 Decembrie.

Posturile și zilele schimbătoare

Câșlegile 9 săptămâni; lăsatul de carne 20 Februarie; lăsatul de brânză 27 Februarie; S-tul Teodor 4 Martie; Florile 9 Aprilie; Înălțarea (Ispas) 25 Maiu; Pogorirea Duhului Sfânt 4 Iunie; Bunavestire: Sâmbătă a treia din Post; Nașterea Domnului: Luni

Deslegarea de Posturi

Miercurile și Vinerile dela Crăciun până la ajunul Botezului. Cele din săptămâna brânzei, din săptămâna după Paști (luminată), precum și cele din săptămâna după Rusalii.

Zilele de repaus

La 1 Ianuarie, 6 Ianuarie, 2 Februarie, trei zile la Sfintele Paști, Înălțarea Domnului, 10 Maiu, Pogorirea Duhului Sfânt 2 zile, 29 Iunie, 20 Iulie, 6 August, 15 August, 8 Septembrie, 14 Septembrie, 26 Octombrie, 8 Noembrie, 21 Noembrie, 6 Decembrie, 25, 26, 27 Dec. (Crăciun).

Sărbători și vacanțe judecătorești

Toate instanțele judecătorești țin următoarele sărbători:

1 Ianuarie (Sf. Vasile), 6 Ianuarie (Botezul Domnului), 7 Ianuarie (Sf. Ion Botezătorul), 24 Ianuarie (Ziua Unirii), 25 Martie (Buna Vestire), Paștele (3 zile afară de vacanță), 23 Aprilie (Sf. Gheorghe), 1 Maiu (Sărbătoarea Muncii), 10 Maiu (Ziua Independenței), Ziua Eroilor, Rusaliile, 29 Iunie (S-ții Petru și Pavel), 15 August (Ad. Maicii Domnului), 8 Septembrie (Nașterea Maicii Domnului), 14 Septembrie (Înălțarea Sfintei Cruci), 26 Octombrie (Sfântul Dumitru), 8 Noembrie (Sfinții Arhangheli), 6 Decembrie (Sfântul Nicolae), Crăciunul 3 zile afară de vacanță.

Curtea de Casație, Curțile de Apel și Tribunalele, iau vacanță dela 24 Decembrie până la 8 Ianuarie, dela Florii până la Duminică Tomii și dela 15 Iulie până la 15 Septembrie.

Planeta anului este Saturn

Cei ce se nasc sub această planetă, sunt muncitori, vicleni, iacomii, gânditori, tăcuți, iubitori de avuție, mânioși, ne iubitori de femei, sărăcăcioși, scumpi, foarte păzitori de taine. Pe om ea îl face smolit, dârz, bețiv și mult desfrănat. Căutătura lui tot la pământ țintează, căci planeta această ese din pământ.

Democrat zice: această planetă face pe om scump și desfrănat. Nasul lat și cărnos, în genunche tare, la plântece slab și lesne se îmbolnăvește.

Douăsprezece zodii ale cerului

Berbecelē... ..		Cumpăna	
Taurul... ..		Scorpio	
Gemeni		Săgetătorul	
Racul		Căpriorul	
Leul		Udătorul	
Fecioara		Pești	

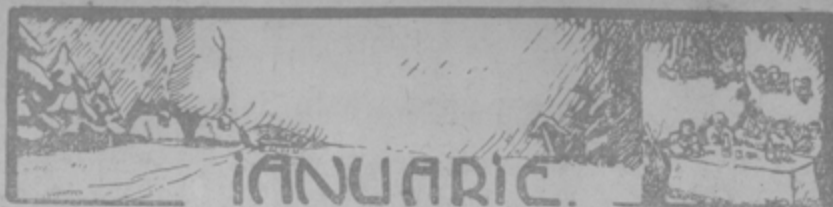
Eclipsele de soare și de lună în anul 1944

În anul 1944 au loc 2 eclipse de soare.

I. ECLIPSA TOTALĂ DE SOARE DIN 25 IANUARIE 1944. Invizibilă la București. E vizibilă în partea sudică a Americii de Nord, în America Centrală, în partea estică a Oceanului Pacific, în America de Sud cu excepția regiunilor sudice, în Oceanul Atlantic, în partea de Vest a Africii și în Europa vestică. Eclipsa totală se vede bine în America de Sud între latitudinea -5° și -9° , atingând la maximum durata 4 m. 9 s.

II. ECLIPSA INELARĂ DE SOARE DIN 20 IULIE 1944. Invizibilă la București. Vizibilă în Africa de Est, în Madagascar, în partea estică a Mării Mediterane, în Asia cu excepția Siberiei, în Oceanul Indian, în insulele Sunde, Filipine, în Australia, în Noua Guinee și partea vestică a Oceanului Pacific. Eclipsa se vede în bune condițiuni în India și Indochina. Maximul duratei eclipsei inelare ajunge la 3 m. 24 s.

În 1944 nu sunt eclipse de lună.

Zilele săptămânii	Data	Calendarul Iulian Indreptat	Calend. Gregor.	Zodie
Sâmbătă	1	(†) Tăier. impr. Sf. Vasile	(†) Anul nou	♏
Dum. înainte de Botez Gl. 4, Inv. 7 Apost.: Fiule Timotei priveghează intru toate. (II. Tim. IV 5—8). Evangh. Inceputul Evangheliei lui Isus Hristos (Marcu I. 1—8).				
Duminică	2	P. Silvestru, M. Teag	Macarius	♏
Luni	3	P. Malachia, M. Gord.	Genoveva	♏
Marți	4	Sobor 70 Apost. Teod.	Titus	♏
Miercuri	5	M. Teodot și Teona	Telesfor	♏
Joi	6	(†) Botezul D-lui	(†) Botezul D-lui	♏
Vineri	7	(†) Sf. Ion Botezătorul	Balint	♏
Sâmbătă	8	C. George și Domnica	Sever	♏
Duminică după Botez, Gl. 5, Inv. 8 Apost.: Fraților, fiecăruia dintre noi s'a dat harul (Ef. 4, 7—13), Evang: In vremea aceea auzind Isus că Ioan a fost prins (Mat. 4. 12—17).				
Duminică	9	S. M. Polieuct, Eustr.	Iulian	♏
Luni	10	P. Grigorie, Dometiu	Paul	♏
Marți	11	Cuv. Teodosie cel Mare	Higinus	♏
Miercuri	12	Muc. Tatiana	Ernest	♏
Joi	13	M. Emil Stratonic	Ilarion	♏
Vineri	14	SS. Părinți uciși în Sinai	Felix	♏
Sâmbătă	15	C. Pavel, Ion Colibaș	Mauriț pust.	♏
Dum. 29 d. Rusalii Glas 6, Inv. 9 Apost.: Fraților, mulțumim Tatălui (Col. I. 12—17). Evangh. 12 d. Luca XVII 12—19: In vremea aceea intrând Isus într'un sat, l-au întâmpinat 10 leproși.				
Duminică	16	Inch. cinst. lanț Ap. Pavel	Marcel	♏
Luni	17	C. Antonie cel mare	Antoniou	♏
Marți	18	S. Păr. Atanasie	Maurus	♏
Miercuri	19	C. Macarie, M. Egipt.	Canut	♏
Joi	20	C. Eutimie cel Mare	Fabian	♏
Vineri	21	C. Maxim, Valer C.	Agneta	♏
Sâmbătă	22	S. A. Timoteiu	Vicențiu	♏
Dum. 32 d. Rusalii Gl. 7, Inv. 10 Apost.: Fiule Timotei, credincios este cuvântul (I. Tim. IV. 9—15). Evangh.: 15 d. Luca: In vremea aceea trecea Isus prin Ierichon și iată un om anume Zacheu...				
Duminică	23	SS. Clement, Agat.	Logod. Mariei	♏
Luni	24	C. Xenia. Sărb. Naț.	Timoteiu	♏
Marți	25	(†) C. Grigore Teolog.	Intoarc. lui Saul	♏
Miercuri	26	C. Xenofon, Arcadie	Policarp	♏
Joi	27	Ad. moașt. I. Gura de Aur	Ion Hrisostom	♏
Vineri	28	C. Efrem și Paladiu	Carol cel Mare	♏
Sâmbătă	29	Aduc. moașt. S. M. Ignație	Francisc	♏
Dum. 17 d. Rusalii Gl. 8, Inv. 11 Apost.: Fraților, noi suntem biserică (II. Cor. VI. 16—VII. 1). Evangh. a 17 Mat.: In vremea aceea intrat-a Isus în părțile Tirului (Mat. XV. 21—28).				
Duminică	30	(†) SS. Vasile, Grigore, Ion	Adelcunda	♏
Luni	31	S. Chir. Ion, M. Vict.	Petru	♏

SFATURI PENTRU GOSPODARI

Cară gunoirl, căci altcum locurile sărăcesc și nu-ți răsplătesc munca. Drege unelte de economie. Curăță pomii de mușchiu, coajă bătrână, crangi uscate și de iască. Unge rănile cu o amestecătură de balegă, pământ cleios și păr de bou tăiat mărunț. Adună zăpada cu lopata în jurul pomilor, ca să umpli pământul de umezeală și să întârzie pomii cu înflorirea, prin aceasta-i scapi de brumă. Din pivniță depărtează legumele putrede.

SEMNELE VREMII

Dacă Ianuarie este cu moină, va fi primăvară friguroasă și vară călduroasă. Ianuarie cald nu e semn de an bogat. Când se trag norii spre miazăzi, urmează frig; iar când se trag spre miazănoapte, urmează căldură.

ZODIA VĂRSĂTORULUI (IANUARIE)

Femeile născute în această zodie sunt vesele din fire, au pe vino-
'noace și sunt statornice în dra-
goste chibzuită și cumsecade, cu
noroc la casă.

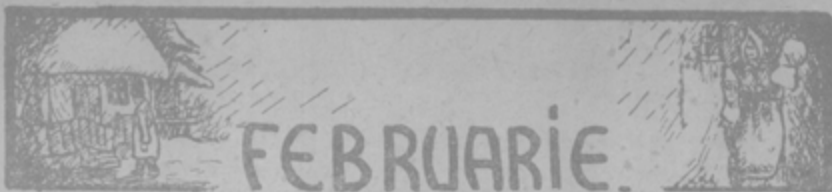
Bărbații născuți în zodia aceasta sunt vioi și credincioși, cam umblă după mândrie, dar răzbesec greuță-
țile din cale.

Notițe

VORBE INTELEPTE

Nrămic nu e statornic în lume: nici norocul cel mai înflorit, nici prietenia cea mai strânsă, nici dragostea cea mai aprinsă, numai fapta cea bună este nemuritoare.

C. Negruzzi

Zilele săptămânii	Data	Calendarul Iulian Indreptat	Calend. Gregor.	Zodie
Marți	1	Sf. Muc. Trifon	Ignatius	♈
Miercuri	2	D. Simeon și Ana	(+) Istimp. D-lui	♉
Vineri	3	C. Izidor, M. Avramie	Veronica	♊
Sâmbătă	5	M. Agata, Teod.	Agatia	♋
D. Vameș și Farizeului. Gl. 1, Inv. 1. Apost.: Fiule Timotei, urmat-ai învăț. mele (II. Tim. 3, 10—15). Evangh.: Zis-a Domnul pilda aceasta: Doi oameni au intrat în biserică să se roage... (16 Luca 18, 10—14).				
Duminecă	6	P. Vucol, Fausta	Dorotea	♌
Luni	7	C. P. Partenie, Luca	Romuald	♍
Marți	8	M. Teodor Stratilat	M. Ioan	♎
Miercuri	9	S. M. Nichifor, Marcel	Apolonia	♏
Joi	10	M. Haralambie, Val.	Gabriela	♐
Vineri	11	M. Vlassie, Teodora	Desideriu	♑
Sâmbătă	12	P. Melentie, Sat.	Eulalia	♒
D. Fiului răscut. Glas 2, Inv. 2. Apost.: Fraților toate îmi sunt îngăduite (I. Cor. VI. 12—20). Evangh.: Zis-a Domnul pilda aceasta: un om avea 2 fii (17 Luca XV. 11—33).				
Duminecă	13	C. Martinian, Eulog.	Eduard	♓
Luni	14	C. Auxentie, Maron	Valentin	♈
Marți	15	Ap. Onisim	Faust	♉
Miercuri	16	M. Pamfilie, Valent.	Iuliana	♊
Joi	17	M. Teodor Tiron	Sabas P.	♋
Vineri	18	P. Leon papa	Coloman	♌
Sâmbătă	19	Ap. Archip și Apfia	Susana	♍
Dum. lăsat de carne. Gl. 3, Inv. 3. Apost.: Fraților, mâncarea nu ne va pune pe noi (I. Cor. VIII. 8—IX. 1—2). Evangh.: Zis-a Domnul, când a venit Fiul Omului (18 Mat. XXV. 31—46).				
Duminecă	20	C. P. Leon Ep. Cataniei	Eleuterie	♎
Luni	21	C. Timotei, Maur	Eleonora	♏
Marți	22	Afl. moaște Mc. Eugenia	Sf. Petru	♐
Miercuri	23	Sf. Policarp din Smirna	Roman	♑
Joi	24	(†) Afl. cap. Sf. I. Botez.	Ziua intercală	♒
Vineri	25	Sf. Tarasie arhiep. Cpol.	Matia	♓
Sâmbătă	26	Sf. Porfir episc. Gazei	Alexandru	♈
Dum. lăsat de brânză. Gl. 4, Inv. 4. Apost.: Fraților, mai aproape este nouă mântuirea (Rom. 13, 11—XIV. 1—4). Evangh.: Zis-a Domnul: de veți ierta oamenilor greșelile (19 Mat. VI. 14—11).				
Duminecă	27	M. C. P. Procopie Decapol	Leandru	♉
Luni	28	P. Vasile Mărturisit	Roman	♊
Marți	29	Sf. Casian Romanul	Ioan	♋

SFATURI PENTRU GOSPODARI

Cerne bucatele de sămânță. Cară și imprăstie gunoiul, ca pe când se dezghiață, zeama lui să intre în pământ. Când e timpul frumos, poți începe aratul. Curăță livezile de mușuroae, pietri și mărăcini. Curăță pomii de ouăle de omidă de crengile și de coaja uscată. Seamănă ceapă sălată. calarabe și alte legume.

SEMNELE VREMII

Februarie geros aduce an mănos. Negura dela apus aduce ger. Dacă apa curgătoare este caldă, urmează ger.

ZODIA PEȘTELOR

((FEVRUARIE))

Notițe

Femeile născute în această zodie sînt frumoase, chibzuitoare la toate, vor fi bune soții și mame.

Bărbații dimpotrivă sînt firi schimbătoare, umblă după năluci. dar prind repede să se înflăcăreze pentru ce este bine și frumos. Avera nu se prea ține de ei, în schimb sînt darnici și înclinați spre facere de bine.

VORBE ÎNTELEPTE

Neavând dragoste între noi și nepoftindu-ne binele unul altuia, după porunca lui Dumnezeu, nu avem nici credință, nici nădejde, nici dragoste, și suntem mai răi decât păgânii.

Antim Ivireanu

MARTIE

Zilele săptămânii	Data	Calendarul Iulian Indreptat	Calend. Gregor.	Zodie
Miercuri	1	Cuv. Eudochia	Albin	☾ ♈
Joi	2	S. M. Teodot	Simplicius	☾ ♈
Vineri	3	M. Eutropiu, Cleonte	Cunigunda	☾ ♈
Sâmbătă	4	C. Geras, M. Acațiu	Teofil	☾ ♈

Dum. I. din Post. Gl. 5. Inv. 5 Apost.: Fraților, prin credință Moise (Evr. XI. 24—26), Evangh.: În vremea aceea vrea Isus să meargă în Galileia (Ion I. 43—51).

Duminecă	5	M. Cono	Eusebie	☾ ♈
Luni	6	42 Muc. din Amarea	Frideric	☾ ♈
Mărti	7	M. M. Vasile, Efrem	Toma	☾ ♈
Miercuri	8	C. Teofilact, Pavel	Gottfried	☾ ♈
Joi	9	(†) Sf. 40 Mucenici	Francisca	☾ ♈
Vineri	10	Mart. Codrat, Ciprian	Sf. 40 Martiri	☾ ♈
Sâmbătă	11	C. Sofronie, Pionie	Constantin	☾ ♈

Dum. 2 din Post. Gl. 6. Inv. 6 Apost.: Întru început Tu Doamne (Evr. I. 10—II. 1—3) și Fraților, arhieru ca acesta (Evr. VII. 26—VIII. 1—2).
Evangh.: În vremea aceea intrat-a Isus în Kapernaum (Marcu II. 1—12) și zis-a Domnul: Eu sunt ușa (Ion X. 9—15).

Duminecă	12	C. Teofan, Grigorie	Grigorie	☾ ♈
Luni	13	Păr. Nichifor, Puplin	Rozina	☾ ♈
Mărti	14	C. Benedict, Eusim	Matilda	☾ ♈
Miercuri	15	M. Agapiu, Romil	Cristof	☾ ♈
Joi	16	M. Sabin, Anin.	Henric	☾ ♈
Vineri	17	Cuv. Alexiu	Gertrud	☾ ♈
Sâmbătă	18	P. Chiril, M. Eucarp	Alexandru	☾ ♈

Dum. III. din Post. Gl. 7. Inv. 7 Apost.: Fraților, având Arhieru mare (Evr. IV. 15—V. 1—6). Evangh.: zis-a Domnul, cel ce voește să vină după Mine. (Marc. VIII. 34—IX 1)

Duminecă	19	M. Chrisant. și Daria	Iosif	☾ ♈
Luni	20	SS. uciși în mănăst. Sava	Ioachim	☾ ♈
Mărti	21	Păr. Iacob Mărturisit.	Benedict	☾ ♈
Miercuri	22	M. Vasile	Octavian	☾ ♈
Joi	23	C. Nicod. Dometiu	Victoria	☾ ♈
Vineri	24	Cuv. P. Zaharia	Gabriel	☾ ♈
Sâmbătă	25	(†) Bunavestire	(†) Bunavestire	☾ ♈

Dum. 4 din Post. Gl. 8. Inv. 8 Apost.: Fraților lui Avram făgăduindu-se (Evr. VI. 13—20) și Fraților, ca fiii luminei să umblați. (Ef. V. 9—19).
Evangh.: În vremea aceea venit-a un om la Isus (Mc. IX. 17—32) și În vremea aceea mers-au după Isus (Mt. IV. 25—V. 1—12).

Duminecă	26	S. M. V. Gavriil	Emanuel	☾ ♈
Luni	27	C. Matrona din Tesal.	Damaschin	☾ ♈
Mărti	28	C. Ștefan făc. de minuni	Ion Capistran	☾ ♈
Miercuri	29	P. Marcu și Chiril	Chiril	☾ ♈
Joi	30	P. Ion Scărarul	Ion	☾ ♈
Vineri	31	Cuv. Ipatie, Avda	Beniamin	☾ ♈

SFATURI PENTRU GOSPODARI

Seamănă grâu de primăvară, orz, ovăz, mazăre, mazărică și tr-cernă. Printre sămănăturile de toamnă, ce au ieșit rari, aruncă sãmânță de trifoi. Fă altoirea pomilor, gătește straturi pentru legumi și le seamănă.

SEMNELE VREMII

La 21 Martie începe primăvara și ziua este egală cu noaptea, fiecare având câte 12 ore.

Martie uscat. — Aprilie udat. Martie cu rouă, — după Paști mult plouă.

Neaua din Mărțișor imputinează vinul.

ZODIA BERBECULUI (MARTIE)

Notițe

Aduce femei frumoase, domoale din fire, dar cam urâcioase și umblă după găteți; le place să aridă laude.

Bărbații sunt cam iuți, le sare țandăra pentru nimica toată. Buni de gură, dar uită repede făgăduiala. Le place să stea tot în capul mesei și iau repede hotărâri.

CUVINTE INȚE TEPTTE

Lacrimile văduvelor, mamelor, orfanilor vor fi mai puțin amare când vom avea grijă de mormintele vitejilor, iar somnul de veci al acestora va fi mai dulce, când vom avea toată grija și destulă dragoste pentru cei rămași în urma lor.

(Maria Regina României)

Zilele săptămânii	Data	Calendarul Iulian Indreptat	Calend. Gregor.	Zodie
Sâmbătă	1	M. C. Maria Egipt.	Hugo	♈
Dum. 5 din Post. Gl. 1. Inv. 9. Apost.: Fraților, Hristos venind Arhiepiscopu (Ev. IX. 11-14) și Fraților, mai înainte de venirea credinței (Gal. III, 23-29). Evangh.: În vremea aceea luând Isus pe cei 12 (Mc. X. 33-45) și în vrem. aceea ruga pe Isus oarec. din Far. (Luc. VII 36-50).				
Duminică	2	C. Tit. Amfia	(†) Florile	♈
Luni	3	M. C. Nichita	Ricard	♈
Marți	4	Păr. Iosif	Ambrosie	♈
Miercuri	5	Mc. Teodul, Agatopol	P. Sixt	♈
Joi	6	Păr. Eutichie d. Cpol.	Celestin	♈
Vineri	7	C. George, m. Caliopie	(†) Vinerea Patim.	♈
Sâmbătă	8	Ap. Irodion, Agav. Ruf.	Dionisie	♈
Dum. Floriilor. Gl. Praznicului Ev. Utr.: În vremea aceea, când s'a apropiat Isus de Ierusalim (Mat. 21. 1-11). Apost.: Fraților bucurați-vă pururea întru Domnul (Fil. IV. 4-8). Evangh.: Mai înainte de Paști cu 6 zile (Ion. 11. 1-18).				
Duminică	9	(†) Florile	(†) Sf. Paști	♈
Luni	10	Sf. Terentie și Pompei	(†) Lunea Paști	♈
Marți	11	Sf. Muc. Antipa	Papa Leon	♈
Miercuri	12	Sf. Vasile al Parosului	Eulalia	♈
Joi	13	Muc. Artemon	Hermen	♈
Vineri	14	(†) Vinerea Patimilor	Iustin	♈
Sâmbătă	15	Ap. Aristarch	Anastasia	♈
Dum. Paștilor. Gl. Praznicului Ev. la ieșirea cu Învierea: Iar Sâmbătă târziu întru ceea ce (Mat. XXVIII. 1-15). Ap. Cuvântul cel dintâiu (Fapt. I. 1-8). Ev. La început era cuvântul (Ioan 1, 1-17).				
Duminică	16	(†) Sfintele Paști	Turibius	♈
Luni	17	(†) Lunea Paștilor	Rudolf	♈
Marți	18	(†) A 3 zi de Paști	Apolon	♈
Miercuri	19	Muc. Pafnutie	Crescenția	♈
Joi	20	P. C. Teodor Trihina	Agneta	♈
Vineri	21	C. Timot. Mauriciu	Eleonora	♈
Sâmbătă	22	A. Natanail, C. Teodor	Sotir, Caius	♈
D. Tomei Gl. 1. Inv. 1 Ap.: În zilele acelea prin mâinile Apostolilor (Fapt. 5, 12-20). și în vremea aceea pus-a Irod împăratul (F. Ap. XII, 1-11). Ev. Fiind seara în ziua aceea (Ioan XX, 19-31) și: Zis-a Domnul ucenicilor săi: Această poruncesc vouă (Ion. XV, 17-XVI, 1-2)				
Duminică	23	(†) Sf. George	Gheorghe	♈
Luni	24	Sf. Muc. Sava Stratilat	Adalbert, Gheorghe	♈
Marți	25	Evangh. Marcu	Marcu evang.	♈
Miercuri	26	M. Vasile	Cletus	♈
Joi	27	M. Simeon ruda D-lui	Peregrin	♈
Vineri	28	Ap. Idon, Sosipatru	Vitalios	♈
Sâmbătă	29	9 Muc. din Chizie	Petru	♈
D. Mironositelor. Gl. 2. Inv. 4. Ap. În zilele acelea înmulțindu-se ucenicii (Fapt. VI. 1-7) Ev. În vremea aceea venit-a iar Iosif din Ari-mateia (Marcu 15. 43-16. 1-8).				
Duminică	30	Sf. Apostol Iacob	Catarina	♈

SFATURI PENTRU GOSPODARI

Cu aratul trebuie isprăvit. Cucuruzul să fie semănat, ca să nu-l prindă seceta prea fraged. Seamănă fasole și crastaveți. În lipsă de ploaie udă grădina de legume, însă dimineața, iar nu seara. După Sf. Gheorghe se scot vitele la pășune. Ca să nu se umfle vitele de nutrețul verde, dă-le fân înainte de a le scoate la pășune.

SEMNELE VREMII

Prier frumos, Maiu viforos.

Prier umed aduce binecuvântare.

Gândacii din Aprilie îngheață în Maiu.

Negura din Aprilie, la răsărit și miazăzi, este semn bun.

Dacă tună în Aprilie, nu te mai teme de ger.

ZODIA TAURULUI

(APRILIE)

Aduce femei deștepte, cum se cade și răsbătătoare. Bune gospodine, sunt cam vajnice la mânie.

Bărbații sunt și ei iuți, gata de gâlceavă, dar pricepuți la toate.

Notițe

CU VINTE ÎNTELEPTE

Cenușa morților crează patria.

(Lamartine)

Rănitul trebuie onorat pretutindeni ! Rănila primite în războiu nu ar fi fost totdeauna o podoabă.

(Thamin)

Zilele săptămânii	Data	Calendarul Iulian Indreptat	Calend. Gregor.	Zodie
Luni	1	Pr. Eremie	Filip și Iacob	
Mărti	2	Ad. moașt. Atanase c. Mare	Atanasie	
Miercuri	3	(†) Muc. Timotei, Rodop	Aflarea crucii	
Joi	4	M. Pelagia, S. Leontie	Florian	
Vineri	5	M. Irina, Gain, Gaian	Pius	
Sâmbătă	6	Sf. și Dreptul Iov	Ioan	
D. Slăbănogului. Gl. 3. Inv. 5. Ap. In zilele acelea fost-a Petru trecând pela toți (Fapt. 9. 32—42). Ev. In vremea aceea s'a suit Isus in Ieru- salim (Ioan 5, 1—15).				
Duminecă	7	M. M. Asacie, Saturn	Stanislau	
Luni	8	(†) Sf. Evangh. Ion	Mihai	
Mărti	9	Pror. Isaia, Hristofor	Grigorie	
Miercuri	10	Sim. Zilotul. Sărb. Naț.	Antonie	
Joi	11	Sf. muc. Machie	Beatrix	
Vineri	12	(†) Sf. Epifanie și Gherm.	Pongrațius	
Sâmbătă	13	Sf. muc. Gliceria	Servațius	
D. Samarinenicii. Gl. 4. Inv. 7. Apostol.: In zilele acelea apostolii cei ce s'au risipit (Fapt. 11, 18—30). Ev. In vremea aceea venit-a Isus in cetatea Samariei (Ioan 4, 5—42).				
Duminecă	14	M. Isidor din Hios	Bonifacius	
Luni	15	M. C. Pahonie cel Mare	Sofia	
Mărti	16	C. P. Teodor Sfințitul	Ion Nepomuc	
Miercuri	17	Ap. Andronic și Iulia	Ubald	
Joi	18	M. Teodot Paulin	(†) Înălțarea Dl.	
Vineri	19	M. Patrichie, ep. Prusiei	Iov	
Sâmbătă	20	Sf. muc. Talaleu	Bernadin	
Dum. orbului. Gl. 5 Inv. 8. Apost.: In zilele acelea, când mergeam noi Apostolii (F. Ap. XVI. 16—34) și in zilele acelea, Agripa împăratul a zis către Pavel (F. Ap. XXVI, 1, 12—20). Ev.: In vremea aceea, trecând Isus a văzut un orb (Ion IX, 1—38) și: zis-a Domnul către iudovii, cari veniseră la Dânsul: Amin grăesc vouă... (Ion X, 1—9).				
Duminecă	21	(†) Sf. C-tin și Elena	Secundin	
Luni	22	Muc. Vasilie	Iuliu	
Mărti	23	Păr. Mihai Mărturisitorul	Desideriu	
Miercuri	24	Cuv. Simion	Vincentiu	
Joi	25	(†) Înălț. Dl. ziua Erol	Grigore VII	
Vineri	26	Ap. Carp	Filip	
Sâmbătă	27	M. Eladie, Terapont	Maria Magd.	
D. Părinților Sin. 1. ecum. Gl. 6. Inv. 10. Apost.: In zilele acelea so- cotit-a Pavel (Fapt. 20, 16—17, 29—36). Evang.: In vremea aceea ridi- când Isus ochii săi la cer (Ioan 17, 1—3).				
Duminecă	28	C. Nichita și Eutichie	(†) Rusaliile	
Luni	29	M. Teodosie, Olvian	(†) Luna Rusaliilor	
Mărti	30	C. Isachie, Varlaam	Ferdinand	
Miercuri	31	Ap. Eremie, Haralambie	Anghela	

SFATURI PENTRU GOSPODARI

Cine mai seamănă cucuruz, rar vede rod. Seamănă cânepă, în și hrișcă. Cosește trifoiul și lucerna. Sapă cucuruzul. Gândacii de Maiu (cărăbușii) se scutură dimineața, se adună și se omoară, apoi se dau la galițe sau la porci. Asigură-ți din vreme bucatele în contra grindinii.

SEMNELE VREMII

Tunetele dese din Maiu an bun. Roua de seara și răcoarea de Maiu aduce fân și vin mult. Rusalii umede, Crăciun gras. Gândaci mulți vestesc an mănos. Greieri mulți, fân puțin. Ploaia din Maiu aduce mult mălaiu.

ZODIA GEMENILOR (MAI)

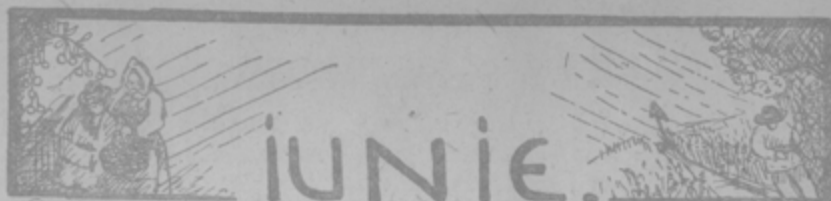
Notițe

Aduce femeii ca Ileana Cosânzeana, blânde, fără pretenții, dar în schimb cam lasă-mă să te las; se descurcă însă în gospodărie.

Bărbații sunt și ei mândri la trup umblă după dragoste, dar sunt buni la inimă, inimoși și sfătoși. Scot treburile din încurcătură, deși chiar cu vicleșug.

CUVINTE ÎNTELEPTE

Cuvântul Domnului să nu fie scris numai pe hârtie, ci în inima omului.
(J. J. Rousseau)

Zilele ăptă mării	Data	Calendarul Iulian îndreptat	Calend. Gregor.	Zodie
Joi	1	Iustin Filozoful	Grațian	♈
Vineri	2	M. Nichifor, Ion cel Nou	Erasmus	♈
Sâmbătă	3	S. M. Luchilian	Clotilda	♈
D. Rusaliiilor. Gl. Praznicului. Ev. Utreniei: Fiind seară în ziua aceea (Ion 20. 19—23). Apost.: Și dacă s'a plinit ziua Praznicului (Fapt. 2, 1-11). Ev.: Iar în ziua cea depe urmă cea mare a praznic. (Ioan 7, 37-8, 12).				
Duminică	4	(+) Rusaliiile	Quirinus	♈
Luni	5	(+) Luniă Rusaliiilor	Bonifaciu	♈
Mărti	6	C. Visarion, Ilarie	Norbert	♈
Miercuri	7	M. Teodot, Licarion	Lucreția	♈
Joi	8	M. Nicandru, Marcu	Medard	♈
Vineri	9	P. Chiril și Ernata	Primus	♈
Sâmbătă	10	M. Timoteiu, Teofan	Margareta	♈
D. 1 după Rusalii. Gl. 8, Inv. 1 Apost.: Fraților, sfinții toți prin credință au biruit (Evr. 11, 33—39). Evang.: Zis-a Domnul ucenicilor săi: tot cele va mărturisi pentru mine (1 Mat. 10, 32-33, 37-38, 19, 27-30).				
Duminică	11	Ap. Vartolomei, Varnava	Barnaba	♈
Luni	12	P. Onufrei, Antoniu	Vasilides	♈
Mărti	13	M. Achilina	Anton de Pad.	♈
Miercuri	14	Proroc Elisei	Antoniu	♈
Joi	15	Pror. Amos	Vitus	♈
Vineri	16	Sf. Tiron	Iustina	♈
Sâmbătă	17	M. Savel, Emanuil	Adolf	♈
D. 2 după Rusalii, Gl. 1 Inv. 2 Apost.: Fraților, slavă și cinste și pace (Rom. 11, 10—16). Ev.: În vremea aceea umblând Isus pe lângă marea Galileii (2 Mat. IV. 18—33).				
Duminică	18	M. Leonte, Eterie	Marcel	♈
Luni	19	Ap. Iuda fratele D-lui	Gervasius	♈
Mărti	20	Muc. Metodie	Silvestru	♈
Miercuri	21	M. Eusebie	Alois	♈
Joi	22	M. Evzechie, Zenon	Paulin	♈
Vineri	23	M. Agripina, Dimitrie	Sidonia	♈
Sâmbătă	24	(+) Nașt. Sf. Ion Botez.	(+) Nașt. Sf. Ion B.	♈
Dum. 3 d. Rus. Gl. 2 Inv. 3 Apost.: Fraților, îndreptați fiind prin credință (Rom. 5, 1—10). Evangh.: Zis-a Domnul: luminătorul trupului este ochiul (3 Mat. VI. 22—33).				
Duminică	25	C. Fevronia, Firmin	Prosper	♈
Luni	26	P. David, Antion	Eremias	♈
Mărti	27	C. Samson	Ladislau	♈
Miercuri	28	Aduc. moașt. Chiril și Ion	Papa Leon II.	♈
Joi	29	(+) Sf. Ap. Petru și Pavel	(+) Petru și Pavel	♈
Vineri	30	Soborul Sf. Apostoli	Leontinus	♈

SFATURI PENTRU GOSPODARI

Se sfârșește îngropatul cucuruzului. Incepe cositul nătrețului și al fânețelor. În grădina de legume să se ude răsadurile seara, nu dimineața. Cine are vie să nu o lase nestropită, dacă vrea să mănânce struguri. Către sfârșitul lunii se începe secerișul orzului, grâului, secării.

Nici un părinte să nu lipsească dela serbarea sfârșitului școalei.

SEMNELE VREMII

La 21 Iunie începe vara, când e ziua cea mai lungă (16 ore) și noaptea cea mai scurtă (8 ore).

Iunie umed și rece strică tot anul. Călătoria furnicilor vestește timp frumos. Săritul peștilor vestește furtună.

ZODIA RACULUI (IUNIE)

Femeile născute în această zodie sunt vioaie iuți la harță și vorbă, sunt în schimb harnice în toate și răzbesc prin viață.

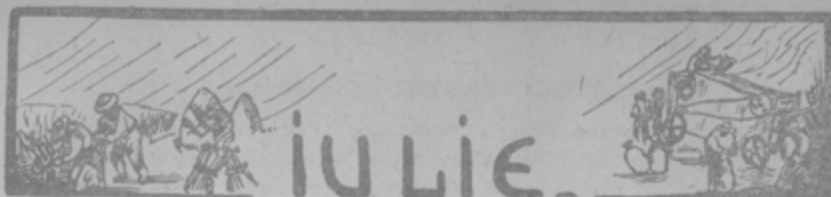
Bărbații sunt și ei vioi, le place să cânte și să joace, sunt economi. ba chiar zgârciți. Apucă uneori razna fără multă chibzuială.

Notițe

VORBE ÎNTELEPTE

Feciorii cei buni adaugă și cresc numele părinților și-l fac fără de moarte, iar feciorii cei răi ocărăsc și sting numele părinților buni.

Nicolae Costin

Zilele săptămânii	Data	Calendarul Iulian Indreptat	Calend. Gregor.	Zodie
Sâmbătă	1	S. S. Cosma și Damian	Teobald	♊
Dum. 4 după Rusalii. Gl. 3 Inv. 4. Apost.: Fraților, fiind slobozi de păcat (Rom. VI. 18—23) Ev.: În vremea aceea intrând Isus în Capernaum (4. Mat. 8, 5—13).				
Duminecă	2	Vestm. Născ. de D-zeu	Cererea Mariei	♊
Luni	3	M. Iachint, Anatolie	Heliodor	♊
Marți	4	P. Andrei și Ciprila	Uldarich	♊
Miercuri	5	C. Atanasie	Ciril	♊
Joi	6	Cuv. Sisoie, Lucia	Isaia	♊
Vineri	7	C. Toma, Acachie	Wilibald	♊
Sâmbătă	8	M. Procopiu, Avda	Chilian	♊
Dum. 5 după Rusalii. Gl. 4 Inv. 5. Apost.: Fraților, bunăvoința inimii mele (Rom. X. 1—10). Ev. 5 dela Matei: În vremea aceea trecând Isus de cea parte (Mt. VIII, 28—IX).				
Duminecă	9	M. Pongrațiu, Ciril	Antonia	♊
Luni	10	45 Muc. din Nicopolia	Emilia	♊
Marți	11	M. Eufimia	Papa Pius	♊
Miercuri	12	M. Proclu, Ilarie	Henric	♊
Joi	13	Sobor. Arh. Gavriil	Eugen	♊
Vineri	14	Ap. Aquilea	Bonaventura	♊
Sâmbătă	15	M. M. Chiric și Iulita	Desp. Apost.	♊
Dum. 6 după Rusalii. Gl. 5 Inv. 6. Apost.: Fraților, având daruri de multe feluri (Rom. XII. 6—14) Ev.: În vremea aceea intrând Isus în corabie (6 Mat. IX. 1—8).				
Duminecă	16	M. Antinogeu, Faust	Maria	♊
Luni	17	Martira Marina	Alexiu	♊
Marți	18	M. M. Iacint și Emilian	Frideric	♊
Miercuri	19	Cuv. Dia și M. Macrina	Aurelia, Paul	♊
Joi	20	(†) Sf. Proroc Ilie	Pror. Ilie	♊
Vineri	21	P. Simeon	Pror. Daniil	♊
Sâmbătă	22	M. Maria Magdalena	Maria Magdalena	♊
Dum. 7 după Rusalii. Gl. 6 Inv. 7. Apost.: Fraților, datori suntem noi cei tari (Rom. XV. 1—7) Evangh.: În vremea aceea, trecând Isus, mers-au după dânsul 2 orbi (7 Mt. XIV. 14—22).				
Duminecă	23	M. M. Foca, Vitalin	Apolinarie	♊
Luni	24	M. Cristina	Cristina	♊
Marți	25	Adorm. Sf. Ana	Iacob	♊
Miercuri	26	M. Ermolae, Ermoc	Ana	♊
Joi	27	(†) M. Pantelimon	Aurel	♊
Vineri	28	Prohor, Nic. Tom. Parm.	Victor	♊
Sâmbătă	29	S. M. Calinic și Teodota	Marta	♊
Dum. 8 după Rusalii. Glas 7 Inv. 8. Apost.: Fraților, rogu-vă pe voi (I. Cor. 1, 10—16). Evangh.: În vremea aceea văzut-a Isus popor mult (8 Mat. 14, 14—22).				
Duminecă	30	Ap. Sila și Silvan	Avdon	♊
Luni	31	Sf. Muc. Eudoxin	Ignație	♊

SFATURI PENTRU GOSPODARI

Se sfârșește secerișul, începe treieratul. Grâul treierat îl întindem în pod și-l prebirăm din când în când, pentru a-l usca. Fânul îl cărăm acasă. Începe ogorătul miriștilor. O ogorâre bună prețuește cât o grănoire.

SEMNELE VREMII

Iulie călduros vestește an frumos. Dacă în Iulie furnicile își ridică mușuroaiele mai sus ca de obicei, putem să ne așteptăm la o iarnă grea. Dacă paianjenul își rupe pânza în două, are să vină ploaie. Dacă luna plină are curte spre răsărit și miazăzi, va urma timp senin sta-tornic.

ZODIA LEULUI (IULIE)

Aduce femeii istețe, frumoase, dar cam caută nod în papură. Nu uită ușor răul ce li s'a adus. Au însă inima deschisă și nu sunt por-nite la gânduri urâte.

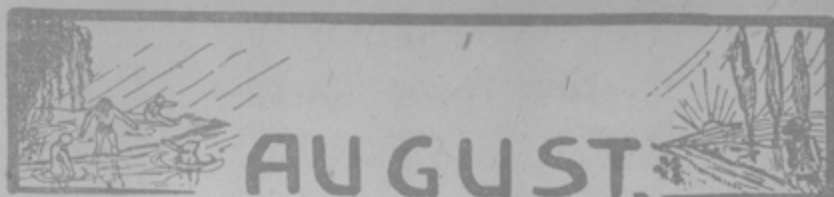
Bărbații sunt buni la suflet, dar cam papă-lapte și fără voință, deși ținuți din scurt duc treburile la capăt.

Notițe

VORBE INTELEPTE

Mai bine este moartea în cinste, decât viața cu amar și ocară.

Neagoe Basarab

Zilele săptămânii	Data	Calendarul Iulian Indreptat	Calend. Gregor.	Zodie
Marti	1	Scoatarea Sf. Cruci	Petru	♈
Miercuri	2	Aduc. moast. Sf. Ștefan	Portiancula	♈
Joi	3	Cuv. Isachie, Dalmatie	Augustin	♈
Vineri	4	Sf. 7 coconi din Efes	Domnica	♈
Sâmbătă	5	Muc. Evsighie, Fabiu	Marta	♈
Glasul Praznicului. Apostolul: Fraților, sârguiti-vă ca să faceți adeverită chemarea (II. Petru I, 10—19). Evangh.: În vremea aceea, luat-o Isus pe Petru, și pe Iacob și pe Ioan. (Matei XVII, 1—9).				
Duminică	6	(†) Schimbarea la față	(†) Schimb. la față	♈
Luni	7	S. Donatie Persul	Caiedan	♈
Marti	8	Păr. Emilian Mărturisit.	Chiriace	♈
Miercuri	9	Sf. Apostol Matia	Roman	♈
Joi	10	M. Laurențiu, Sixt	Laurențiu	♈
Vineri	11	M. Eupliu	Susana	♈
Sâmbătă	12	M. M. Fotie, Anichit	Clara	♈
Dum. 10 d. Rusalii. Gl. 1. Inv. 10. Apost.: Fraților, Dumnezeu pe noi, Apostolii (I. Cor. 4, 9—16). Evangh.: În vremea aceea s'a apropiat de Isus un om (10 Matei 17, 14—23).				
Duminică	13	C. Maxim, Dositei	Hipolit	♈
Luni	14	P. Micheia, Luchin	Eusebiu	♈
Marti	15	(†) Adorm. Nasc. de D-zeu	(†) Ad. Mariei	♈
Miercuri	16	Sf. maramă a sf. Diomid	Rocus	♈
Joi	17	M. Miron, Straton	Liberat	♈
Vineri	18	(†) Muc. Flor și Lavru	Helen	♈
Sâmbătă	19	M. Andrei, Teofan	Ludvig	♈
Dum. 11 d. Rusalii. Gl. 2. Inv. 11. Apost.: Fraților, pecetea apostoliei mele voi sunteți (I. Cor. 9, 2—12). Evangh.: Zis-a Dl. pilda aceasta: asămănatu-s'a împărăția cerurilor (11 Mat. 8, 23—35).				
Duminică	20	Por. Samuil	Bernard	♈
Luni	21	Ap. Tadeu și Vassa	Ioana	♈
Marti	22	A. Agaton și Sever	Timotei	♈
Miercuri	23	S. M. Lup. și Irineu	Filip	♈
Joi	24	M. Eutichie, Tatlon	Bartolomei	♈
Vineri	25	Ap. Vartolomei și Tit.	Ludovic rege	♈
Sâmbătă	26	M. Adrian și Natalia	Samuil	♈
Dum. 12 d. Rusalii. Gl. 3. Inv. 1. Apost.: Fraților, arat vouă Evanghelia (I. Cor. XV. 1—11) și Evangh.: În vremea aceea apropiatu-s'a de Isus un tânăr (12 Matei XIX, 16—26).				
Duminică	27	C. Pimen	Iosif	♈
Luni	28	Cuv. Moise Arabul	Augustin	♈
Marti	29	(†) Taierea cap. Sf. Ion B.	(†) Taierea cap. I. B.	♈
Miercuri	30	A. Alexandru, Ion cel Nou	Roza de Lima	♈
Jo	31	Brăul Preacuratei Maria	Raimund	♈

SFATURI PENTRU GOSPODARI

Incepe aratul de toamnă. Pregătește sămânța. Seamănă sălătă iernatică. Adună sămânțele legumelor. Uscă poame pentru iarnă. Seamănă rapița. Stupii fără matcă se împreună cu alții mai slabi. Pela sfârșitul lunii poți semăna grâul și orzul de toamnă.

SEMNELE VREMII

Ploaia din August subțiază vinul. Negura de pe livezi și râuri după apusul soarelui vestește timp frumos. Dacă clempănește cocostârcul, vine ploaie. Când sunt alune multe, urmează iarnă grea.

ZODIA FECIOAREI

(AUGUST)

Aduce femei cu vino'nceoace, sfiicioase. Sunt soții credincioase, mame bune și gospodine neîntrecute.

Bărbații sunt veseli, cu fața luminoasă. Și ei sunt buni gospodari, buni soți. Au un cusur : lesne sunt trași pe sfoară, fiind de bună credință.

Notițe

VORBE ÎNTELEPTE

Cel din urmă al meu cuvânt va fi încă un imn ție, țara mea mult dragă -

Nicolae Bălcescu

SEPTEMBRIE.

Zilele săptămânii	Data	Calendarul Iulian Indreptat	Calend. Gregor.	Zodie
Vineri	1	(†) B. Păr. Simeon Stălpn.	Egid	
Sâmbătă	2	M. Mamant, Ion Pontif.	Absolon	
Dum. 13 d. Rusalii. Gl. 4, Inv. 2. Apost: Fraților, priveghiați, stați în credință (I Cor. XVI, 13—24). Evangh.: Zis-a Domnul pilda aceasta: Un om oare care era casnic, care a sădit vie (13 Mat, XXI, 33—44).				
Duminică	3	M. Antim, Aristion	Serapia	
Luni	4	M. Vavila, Pror. Moise	Rozalia	
Marți	5	Pr. Zaharia, Urban	Victoria	
Miercuri	6	Ap. Mihail, Romil	Petroniu	
Joi	7	M. Sozont	Zaharia	
Vineri	8	(†) Nașt. Născ. de D-zeu	(†) Nașt. Mariei	
Sâmbătă	9	P. Ioachim și Ana	Gorgonius	
Dum. Înaintea Sf. Cruci Gl. 5, Inv. 3. Apost: Fraților, vedeți cu ce slove (Gal. VI. 11—18). Evangh.: Zis-a Domnul, nimeni nu s'a suit în ceriu (10. III. 13—17).				
Duminică	10	M. Minodora, Nimfodora	Nicolau	
Luni	11	M. Teodora, Diodor	Atanasie	
Marți	12	Muc. Avtonom	Tobias	
Miercuri	13	S. Corneliu Sutașul	Filip	
Joi	14	(†) Înălțarea Sf. Cruci	(†) Înălț. Sf. Cruci	
Vineri	15	M. Nichita Romanul	Caterina	
Sâmbătă	16	M. Eftimia	Corneliu	
D. d. Înălț. Crucii. Gl. 6, Inv. 4. Ap.: Fraților, știind că nu se îndreptățează, (Gal. 2, 16—20). Ev: Zis-a Dl: acela ce voiește să vină după mine (Marcu 8, 34—9, 1).				
Duminică	17	M. Sofia cu 3 fiice	Sf. Francisc	
Luni	18	C. Eumenie făc. de minuni	Toma	
Marți	19	Trofim, Savatie, Dorim	Lambert	
Miercuri	20	S. M. Eustatie	Eustachiu	
Joi	21	Ap. Codrat și pror. Ioana	Matei	
Vineri	22	Sf. Foca făc. de minuni	Mauriciu	
Sâmbătă	23	(†) Zemisl. Sf. Ion Botez.	Tecla	
D. 18 d. Rusalii. Gl. 7. Inv. 5. Ap.: Fraților, cel ce samănă cu scumpețe (II. Cor. 9, 6—11). Ev.: 1 dela Luca: În vremea aceea stând Isus lângă lacul Genesaret (I. Lc. V. 1—11.)				
Duminică	24	M. Tecla	Gerard	
Luni	25	C. Eufrosina	Aurelia	
Marți	26	(†) Adorm. Evangh. Ion	G. Ciprian	
Miercuri	27	S. M. Calistrat	Cosma și Damian	
Joi	28	C. Hariton	Venceslau	
Vineri	29	C. Chiriace Sihastrul	Mihail	
Sâmbătă	30	Sf. Muc. Grigorie	Ieronim	

SFATURI PENTRU GOSPODARI

Se începe culesul poamelor. Seamănă grâu, secară, orz și rapiță. Se începe culesul viei și al cucuruzului.

Începe școala. Trimiteți copiii la școală, căci ea este lumina minții.

SEMNELE VREMII

La 23 Septembrie se începe toamna și ziua este egală cu noaptea, având fiecare câte 12 ore.

Toamna caldă, iarna lungă.

Tunetul din Septembrie vestește zăpadă multă în Februarie și an mănos. Plecarea timpurie a rândunelilor vestește apropierea repede a iernii.

ZODIA CUMPENEI (SEPTEMBRIE)

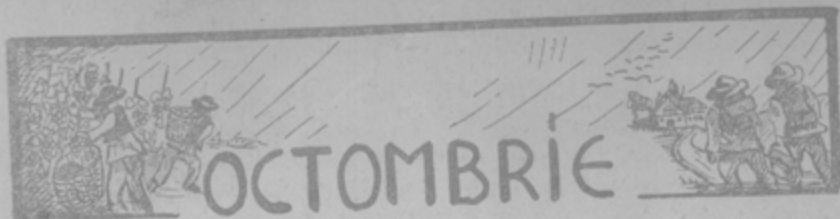
Notițe

Aduce femei vesele, săgalnice ; le place să fie laudate, dar le plac și podcabele. Ar fi bune gospodine dacă n'ar fi cam mână spartă.

Bărbații sunt vorbăreți laudă-roși. Chibzuesc însă bine până ce încep o treabă ; de aceea nu le merge rău în viață.

CUVINTE ÎNTELEPTE

Religia e singura putere înaintea căreia te poți pleca fără a te înjosi.

Zilele săptămânii	Data	Calendarul Iulian Indreptat	Calend. Gregor.	Zodie
D. 19 d. Rus. Gl. 8 Inv. 6. Fraților. D-zeu și Tatăl (II Cor. 11, 31-12, 1-9). Ev.: Zis-a Dl. precum vă este voia ca să vă facă oamenii (2 Lc. 6, 31-36).				
Duminică	1	Ap. Anania, Romano	Remigiu	♈
Luni	2	M. Ciprian, Iustina	Leodegar	
Marți	3	S. Dionisie Areopagul	Cardid	
Miercuri	4	S. P. Ieroteiu	Francisc de Asissi	
Joi	5	Muc. Haritona	Placid	
Vineri	6	(†) Sf. Ap. Toma	Bruno	
Sâmbătă	7	M. Sergiu, Polichon	Iustina	
D. 20 d. Rus. Gl. 1 Inv. 7. Apost.: Fraților, arat vouă Evanghelia (Gal. 1. 11—19). Evangh.: În vremea aceea mergea Isus într-o cetate ce se chema Nain (3 Luca 7, 12—15).				
Duminică	8	Muc. Pelaghia	Brigita	♉
Luni	9	Ap. Iacob a lui Alfeu	Dionisiu	
Marți	10	M. M. Eulampie	Francisc	
Miercuri	11	(†) S. Ap. Filip	Nicaziu	
Joi	12	M. Andronic, Tarah	Serafin	
Vineri	13	SS. P. Carp și Papii	Eduard	
Sâmbătă	14	(†) Cuv. Paraschiva	Calistrat	
Dum. Părinților VII. ecum Gl. 2 Inv. 8. Apost.: Fraților știind că nu se îndreptează (Gal. II. 16—12) și Fraților, aduceți-vă aminte de mai marii voștri (Ev. XIII, 7—16). Evangh.: Zis-a Domnul pilda acesta: eșit-a sămănătorul (4 Lc. VIII. 5—15) și în vremea aceea ridicând Isus ochii săi spre cer (10 XVII, 1—13).				
Duminică	15	C. M. Lucian	Terezia	♊
Luni	16	S. Longhin Sutașul	Gal	
Marți	17	Pr. Osie, Andrei	Margareta	
Miercuri	18	Ap. și Ev. Luca	Ev. Luca	
Joi	19	Pr. Ioil și Uar	Petru Alcantara	
Vineri	20	S. M. Artemie	Vendelin	
Sâmbătă	21	C. Ilarion, Socrat	Ilariu	
Dum. 23 d. Rus. Gl. 3 Inv. 9 Apost.: Fraților, D-zeu bogat fiind întru milă (Ef. II. 4—10). Evangh.: În vremea aceea venit-a Isus cu corabia în laturea Gadarenilor (6. Luca VIII, 26—39).				
Duminică	22	P. S. Averchie	Cordula	♋
Luni	23	Ap. Iacob fratele D-lui	Rafail	
Marți	24	Muc. Areta	Crisant	
Miercuri	25	Muc. Marcian	Dimitrie	
Joi	26	(†) Sf. Muc. Dimitrie	Sabina	
Vineri	27	M. Nestor Capit.	Simeon	
Sâmbătă	28	M. Terentie, Pomp.	Ursula	
D. 24 d. Rusali. Glas. 4 Inv. 10 Apost.: Fraților, Hristos este pacea noastră (Ef. 2, 14—21). Evangh.: În vremea aceea venit-a către Isus un om căruia era numele Iair (7. Luca 3, 41—56).				
Duminică	29	M. Anastasia	Narcis	♌
Luni	30	P. Zenoviu, Artena	Claudius	
Marți	31	M. Epimech, Amplie	Antonim	

SFATURI PENTRU GOSPODARI

Sfârșește cu semănatul grâului, secării și orzului și culegerea cucuruzului. Fă arături pentru semănăturile de primăvară, pentru că acestea rămânând desfundate peste iarnă, prețuiesc cât o gunoieră. Sădește pomi.

SEMNELE VREMII

Cu cât frunzele cad mai curând, cu atât mai roditor va fi anul ce vine. Gerul și frigul din Octomvrie îmblânzește pe cel din Ianuarie și Februarie. Șoarecii de câmp, de se trag către sat, iarna e aproape. Când arborii țin frunza mult, iarna e departe dar va fi grea.

ZODIA SCORPIEI (OCTOMVRIE)

Notițe

Aduce femei avare de bani care nu știu să țină hainele. Schimbăcioase din fire, ajung artăgoase și gâlcevitoare.

Bărbații sunt iuți la minte, mereu căutând să iscodească ceva. Cu vârsta ajung tăcuți, morocănoși și ursuzi.

VORBE ÎNTELEPTE

Numai prețuind crezul înaintașilor, cunoscându-l, învățându-l, nu te simți singur, nu te simți slab, nu te cutremură prăbușirea trecătoare.

(Mateșal Antonescu)

NOEMBRIE

Zilele săptămânii	Data	Calendarul Iulian Indreptat	Calend. Gregor.	Zodie
Miercuri	1	(†) S. Cosma și Damian	(†) Toți Sfinții	♏
Joi	2	M. M. Achindin, Afton	Pomenir. morților	
Vineri	3	M. Aclepsina, Iosif	Silvia	
Sâmbătă	4	C. P. Ioanichie, Nicandru	Carol	
D. 22 d. Rusalii. Gl. 5 Inv. 11 Apost.: Fraților, vedeți cu ce fel de slove suntem (Gal. 6, 11—18). Evang.: Zis-a Domnul pilda aceasta: era un om bogat și se îmbracă în porfiră (5 Luca 16, 19—31).				
Duminecă	5	C. Galaction, Caius	Emeric	♏
Luni	6	C. Pavel Mărturisit. Luca	Leonard	
Mărti	7	S. 35 martiri și Lazar	Engelbert	
Miercuri	8	(†) A. Mihai și Gavril	Gottfried	
Joi	9	M. Onisifor, Simeon	Teodor	
Vineri	10	M. Orest și Olimp	Andrei	
Sâmbătă	11	M. Mina, Victor, Vichente	Martin	
D. 25 d. Rusalii. Gl. 6 Inv. 1. Apost.: Fraților, vă rog eu, legatul întru Domnul, nevrednic (Ef. 4, 1—7). Evang.: În vremea aceea venit-a un legiuitor (8 Luca 10, 25—37).				
Duminecă	12	C. Ion cel Milostiv	Emilia	♏
Luni	13	C. Ion Gură de Aur	Sanislau	
Mărti	14	Apostolul Filip	Serapion	
Miercuri	15	Muc. Gurie, Samona	Leopold	
Joi	16	Ap. și Evang. Matei	Eduard	
Vineri	17	M. Grigorie, Lazar	Grigorie	
Sâmbătă	18	M. M. Platon, Roman	Otto	
D. 26 d. Rusalii. Gl. 7 Inv. 2. Apost.: Fraților, ca fiii luminei să umblați (Ef. V. 9—19). Evang.: Zis-a D-l pilda aceasta: unui om bogat i-a rodit țarina (9 Luca XII. 16—21).				
Duminecă	19	M. Avdie, Varlaam	Elisabeta	♏
Luni	20	C. Proclu, Grigorie	Felix	
Mărti	21	(†) Intrarea în biserică	(†) Intrarea în bis.	
Miercuri	22	Ap. Filimon	Cecilia	
Joi	23	S. P. Grigorie, Amfilochie	Clemente	
Vineri	24	M. Clement și Petru	Ion al Crucii	
Sâmbătă	25	S. M. Ecaterina, Mercurie	Ecaterina	
Dum. 30 d. Rusalii. Gl. 8 Inv. 3. Apost.: Fraților, îmbrăcați-vă ca niște aleși (Col. 3, 12—10). Evang.: în vremea aceea un om oare care s'a apropiat de Isus, ispitindu-l (13 Luca 18, 18—27).				
Duminecă	26	C. Alipie Stâlpnic, Stelian	Conrad	♏
Luni	27	M. M. Iacob Persul	Virgil	
Mărti	28	M. Ștefan cel Nou	Iacob	
Miercuri	29	S. M. Paramon, Filumen	Saturnus	
Joi	30	(†) Sf. Ap. Andrei	Andrei	

SFATURI PENTRU GOSPODARI

Când timpul e frumos mai poți sădi pomi. Curăță ouăle de omidă. Spoiește trunchiul pomilor cu var. În jurul pomilor pune gunoiu putred. Cercetează bucatele să nu se strice. Pentru serile de iarnă cumpără cărți bune de citit, căci din ele se scot învățături folositoare.

SEMNELE VREMII

De va tuna în Noemvrie, iarna va fi târzie. Dacă mai este frunză în pomi, va urma o iarnă grea. Șoarecii de câmp de se mai arată, iaraa e departe.

ZODIA SĂGETĂTORULUI (NOEMVRIE)

Notițe

Aduce femei cuvicioase, dar care nu se prea lasă purtate de nas. Sunt harnice și muncitoare.

Bărbații sunt și ei ageri, cu judecată sănătoasă, deși cam ambițioși, sunt însă întreprinzători și dornici de libertate.

CUVINTE ÎNTELEPTE

„Doresc să fac ca în această Țară să domnească dreptatea, să fie stăpână numai legea, să conducă numai meritul și să se bucure de bunul traiu nu numai unul, ci toți”.

Mareșal Antonescu

DECEMBRIE

Zilele săptămânii	Data	Calendarul Iulian Indreptat	Calend. Gregor.	Zodie
Vineri	1	Pror. Naum și Filor	Natalia	♋
Sâmbătă	2	P. Avacum și Teofil	Bibiana	♋

Dum. 31 d. Rus. Glas 1, Inv. 4 Apost.: Fiule Timotei, credincios este cuvântul și de toată primirea I. Tim. 1, 15—17. Evang.: 14 Luca XVIII.
In vremea aceea a fost când s'a apropiat Isus de Ierihon...

Duminică	3	Pror. Sofronie	Francisc Xaver	♋
Luni	4	M. Varvara, Damaschin	Varbara	♋
Marți	5	S. Sava, Diogen	Sava	♋
Miercuri	6	(†) Păr. Nicolae	(†) Nicolae	♋
Joi	7	C. Ambrosie, Filoteia	Ambrosie	♋
Vineri	8	C. P. Patapie	(†) Zemis. Mariei	♋
Sâmbătă	9	Zemislirea Sf. Ana	Valeria	♋

Dum. 27 d. Rus. Gl. 2, Inv. 5. Apost.: Fraților, întăriți-vă întru Domnul (Ef. VI. 10—17). Ev.: In vremea aceea învăța Isus în una din sinagogi (10 Luca XIII, 10—17).

Duminică	10	C. Mina, Ermogen	Melhiade	♋
Luni	11	C. Daniil Stălpnicul	Damas	♋
Marți	12	(†) Păr. Spiridon	Maxentin	♋
Miercuri	13	(†) M. Eustratie	Lucia	♋
Joi	14	M. Tiroș, Levchie, Filimon	Spiridon	♋
Vineri	15	M. Elefterie	Teodor	♋
Sâmbătă	16	Pror. Agheu	Eusebie	♋

Dum. strămoșilor. Gl. 3, Inv. 6 Apost.: Fraților, când se va arăta Hristos (Col. III, 4—11). Evangh.: Zis-a Domnul pilda aceasta: un om oarecare a făcut cină mare (11 Lc. XIV. 16—24).

Duminică	17	Prof. Daniil	Lazar	♋
Luni	18	M. Sebastian, Zoe	Gracian	♋
Marți	19	S. M. Bonifaciu	Nemeziu	♋
Miercuri	20	Mc. Ignat, Filigoni	Eugeniu	♋
Joi	21	M. Iuliana, Temistocle	Toma Ap.	♋
Vineri	22	Sf. M. Anastasia	Zenon	♋
Sâmbătă	23	SS. 10 muc. din Creta	Victoria	♋

D. înaintea Nașt. Domnului. Gl. 4, Inv. 7. Apost.: Fraților, prin credință a nemernicit Avram (Evr. 11, 8—10, 31—40). Evangh.: Cartea neamului lui Isus Hristos (Matei 1, 1—24).

Duminică	24	Mart. Eugeniu	Adam și Eva	♋
Luni	25	(†) Nașt. D-lui Isus Hristos	(†) Nașt. D. Isus Hr.	♋
Marți	26	(†) Șebor, preacuratei	(†) Muc. Ștefan	♋
Miercuri	27	(†) Arhid. Ștefan	Ion Ap.	♋
Joi	28	20.000 muc. din Nicomedia	Pruncii nevinovați	♋
Vineri	29	14.000 prunci uciși de Irod	Toma Episc.	♋
Sâmbătă	30	M. Anaia și Zorie	Ep. Sabin	♋

D. după Nașt. Domnului. Glas. 5, Inv. 8. Apost.: Fraților, arăt vouă că Evang.: (Gl. 1, 11—19). Evang.: Iar după ce s'au dus Magii (Mat. 2, 13-23).

Duminică		C. M. Melania Romana	Silvestru	♋
----------	--	----------------------	-----------	---

SFATURI PENTRU GOSPODARI

Cară gunoiu la câmp. Când gerul e mare ferestrele pivnițelor să se infunde. Grajdurile să fie călduroase, căci atunci vitele mănă mai puțin. Incheie-ți socotelile anului și vezi cum stai, din cari ai avut câștig și din cari pagubă.

SEMNELE VREMII

La 22 Decembrie începe iarna, când e ziua cea mai scurtă (8 ore) și noaptea cea mai lungă (16 ore).

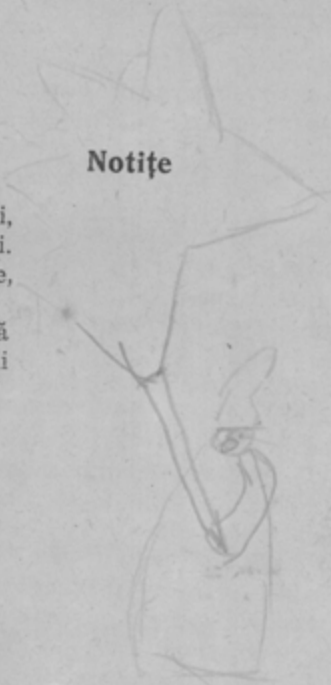
Zăpada dela Moș-Crăciun ne vestește un an bun. Crăciun negru, Paști albe. De se arată multe găște sălbatice și iepurii se apropie de sat, va fi ger mare.

ZODIA TAPULUI (DECEMBRIE)

Aduce femei chipeșe, cu nuri, umblând după găteli și petreceri. Au cusururi de afi cam mândre, măcar că nu vor să arate.

Bărbații sunt vrednici și umblă după mări. Cred că alții ca dâșii nu mai sunt pe lume.

Notițe

CUVINTE ÎNTELEPTE

„Pe tine țaran sănătos și puternic, pe glia ta sfințită, pe munca ta curată pe tine îmi reazăm toată fapta și ție îți voi da totul, fiindcă tu ești inima Neamului, care bate sănătos și statornic și-și varsă sângele jertfei, fără vorbe și fără cră”.

Mareșal Antonescu

CASA DOMNITOARE ROMÂNĂ

Intemeietorii Dinastiei: Regele Carol I. de Hohenzollern-Sigmaringen, născut la 20 Aprilie 1830, Principe al României la 1866. Rege la 1881, decedat la 10 Octomvrie 1914. Soția Sa Regina Elisabeta, Principesă de Wied, născută la 17 Decemvrie 1843, decedată la 18 Februarie 1916.

Intregitori: Neamului și ai Țării: Regele Ferdinand I, nepot de frate al Regelui Carol I, născut la 24 August 1865. Domnește din 1914—1927 (20 Iulie). Soția sa Regina Maria, Principesă de Edinburg, născută la 15 Octomvrie 1875, decedată la 18 Iulie 1938.

Azi domnește Majestatea Sa Regele Mihai I, născut în Cotroceni (București) la 25 Octomvrie 1921, proclamat Rege în 6 Septemvrie 1940.

Majestatea Sa Regina Mamă Elena născută în Atena (Grecia) la 20 Aprilie 1896.

Principii României: Principesa Elisabeta, născută în castelul Peleş (Sinaia) la 20 Septemvrie 1894, căsătorită în București cu diadohul Greciei. — Principesa Mărioara, născută în Gotha la 27 Decemvrie 1899, azi Mamă a M. S. Regelui Petru al II-lea al Jugoslaviei. — Principele Nicolae, născut în castelul Peleş (Sinaia) la 5 August 1903. — Principesa Ileana, născută în București la 23 Decemvrie 1908, căsătorită la Sinaia cu Arhiducele Anton de Habsburg în 26 Iulie 1931. — Principele Mircea, născut în București la 21 Decemvrie 1912, decedat 2 Noemvrie 1916.

Cele patru anotimpuri

Primăvara începe la 21 Martie
Vara începe la 22 Iunie
Toamna începe la 23 Septemvrie
Iarna începe la 22 Decemvrie

RUGĂCIUNE

*Nu știi, Doamne, cât de mult ți-am fi greșit.
că din nou trupul ni-i răstignit;
și-am aprins în fiecare seară candelă — lăcaș domnesc
și Ție s'a 'nchinat tot neamul românesc.*

*Nu știi, Doamne, de purtăm în noi blestem străbun
dar știu că neamul ăsta e prea bun
și a răbdat, o Doamne, câte n'a răbdat
că și azi în depărtări am sângerat.*

*Fă, Doamne, măcar acum
când ne rugăm la fiecare troiță din drum,
să ne clădim străvechile hotare
fă, Doamne, înc'odață o Românie Mare!*

DORIAN GROZDAN

MAREȘALUL CONDUCĂTOR VIZITEAZĂ ARMATELE DE PE FRONT ȘI TRANSNISTRIA

Inspecția Diviziei de fier. — Printre vânătorii de munte. — Cinstirea ostașilor. — Un mareșal dă onorul. — Transnistria, o gospodărie model

În cursul anului trecut, Mareșalul Conducător, a făcut o vizită amănunțită, pe locurile unde armata românească a scris cu sânge pagini de istorie și de glorie, desrobind Basarabia, Bucovina și cucerind cu fală Transnistria.

Pretutindeni, dl. Mareșal Antonescu s'a interesat de aproape de fiecare soldat, de felul cum au luptat și mai ales de felul cum trăiesc soldații noștri pe front. S'a coborât Conducătorul în mijlocul ostașilor cu căldura și cu dragostea de părinte, le-a spus cuvinte de îmbărbătare, și le-a adus speranța unor zile mai bune.

Prefutîndenî, Mareşalul Conducător a fost întâmpinat cu elan şi cu bucuria acelora cari îl doriau.

INSPECȚIA DIVIZIEI DE FIER

Când Conducătorul a ajuns la Divizia d-lui general Dumitrache, supranumită „Divizia de fier” pe câmpul unde era aşteptat, Mareşalul a coborât printre soldați.

Mareşalul observă câmpul de luptă.

— Dumitrache ce faci cu materialul capturat?... Cum s'au comportat piesele noi pe care ți le-am trimes?... Dar aruncătoarele?...

Intrebările curg, îndată după încheierea răspunsurilor... Un profan nu poate desluși nimic din acest dialog dintre doi șefi care par să se fi despărțit din ajun.

Mareşalul s'a oprit în fața unui căpitan:

— Câți cai ai?...

— Să trăiți, domnule Mareşal, o sută optzeci!...

Fostul comandant de escadron, neclintit dela adăpat și dela pansaj, supraviețuește în Mareşalul care știe că executorii de amănunte sunt făurarii victoriilor de vast ansamblu.

În fața tunurilor antitanc, trase de noile tractoare, cercetarea este încă și mai amănunțită:

— Cât ați stat la Centrele de Instrucție?... 'A intrat în

luptă compania antiaeriană, Dumitrache?... Cum s'a comportat? ...

Răspunsurile generalului, luate de vântul care adie dinspre Miază Noapte, nu mai ajung până la noi. Mareșalul s'a oprit în fața unui vânător de munte cu tâmplele sure:

— Ce contingent ești? ...

— Contingentul 28! ...

— Ce cauți tu aici? ...

— Eu am cerut, să trăiți domnule Mareșal! ...

Este ora 4 după amiază, când inspecția se termină.

PRINTRE VÂNĂTORII DE MUNTE

Mareșalul Conducător Ion Antonescu a coborât singur din automobil antrenând în cadența grăbită a pasului pe însoțitorii care de două zile îi fac nedespărțită escortă: generalul de armată Petre Dumitrescu, generalul de corp de armată Avramescu, generalul de divizie Steflea. Și inspecția acestui ultim eșalon din divizie începe, sub vântul care culcă oblic picăturile reci ale ploii.

— Bună ziua, băeți! ...

— Să trăiți! ...

Cu arma prezentată pentru onor, — verticala de oțel a baionetelor drept în mijlocul frunții, — privesc semeți sub beretele lor tinerești, sub plesniturile crucișă ale ploii. O ploaie, — încă una!, — doar una mai mult, după atâtea grindini și vijelii, infruntate în cursul celor 5000 kilometri străbătuți până astăzi, în vertiginoasa lor odisee eroică, după potopul de gloanțe dela Nalcik.

Mareșalul se oprește în fața unui ostaș.

— Cum te numești tu? ...

— Să trăiți, Domnule Mareșal, sunt sergentul Buhuși Bucur! ...

— Ce contingent ești? ...

— Contingentul 1916!

— Ce cauți tu aici? ...

— Sunt vânător de munte, voluntar de război! ...

— De unde ești de fel? ...

— Din Perieni ... Tutova!

— Ești însurat? ...

— Da, Domnule Mareșal! ... Am și șase copii! ...

— 'Ei fi având și fete măritate? ... — se uimește Mareșalul Antonescu în fața acestui semeț sergent, voluntar la 47 ani ...

— Am și un ginere pe front ... la artilerie! ...

Mareșalul zâmbește deodată tăcut ... Privirea sa spune mai multe sergentului voluntar Buhuși Bucur, decât o decorație pe piept ...

- De unde ești tu? ...
- Caporalul Brăete Dumitru ... din Gorji! ...
- De când lupți în batalionul ăsta? ...
- Am fost dela început! ...

Să fi fost „dela început”, cu divizia de cremene a generalului Dumitrache, înseamnă mai mult decât orice hrisov de vitejie: înseamnă să fi primit din slavă și mirul norocului, odată cu harul eroic ...

AMINTIRI DE PE FRONT

Mergând mai departe, cu automobilele, Mareșalul și însoțitorii săi, s'au oprit la Inkermann. În față se vedeau înălțimile Fediuchini, Bastionul și Capela, cucerită de trupele române.

Mareșalul inspectează armata.

— Unde am fost eu atunci, precis, în ajunul atacului? — întreabă Mareșalul Antonescu pe Comandantul Corpului.

— „Colo ... Acolo ați fost, lângă pădurea aia!”, — lămurește generalul Avramescu ...

Mareșalul privește tăcut, în ochi cu surprinderea drumețului care regăsește slobode de teroarea morții, după asalturi, meileagurile pe care le-a străbătut cândva gârbovit sub amenințarea oțelului, sub dojana bateriilor, sub clănțănitul mitralierelor.

D. MAREȘAL DĂ ONORUL OSTAȘILOR CALIȚI PE FRONT

După inspecția făcută, a urmat defilarea trupelor, în sunetul goarnelor. Mareșalul Conducător salută Oastea Țării, mândru, de bravurile care le-a văzut.

IN TRANSNISTRIA

De pe front, Mareșalul Conducător a trecut în Transnistria, unde a inspectat tot ce mână românească a realizat după isgonirea hoardelor bolșevice. A stat de vorbă cu țăranii, cu funcționarii, cu întreaga populație.

Pretutindeni populația l-a întâmpinat cu bucurie, exprimându-și mulțumirea că însfârșit au scăpat de teroarea bolșevicilor.

Însoțit de dl. Guvernator Profesor Alexianu, dl. Mareșal Antonescu s'a oprit să viziteze școlile unde a început o muncă rodnică românească.

Iată într'un sat din Transnistria, Mareșalul stând de vorbă cu cetățenii, funcționarii și elevii de școală.

Puțin, au și deprins acești pacinici ucrainieni din Gniliacovo să rupă românește. Sășteaua au făcut-o cu firmele dughenelor, pe fronțișpicul cărora emblemele sunt pretutindeni redactate în grai moldovenesc. La aceasta cu firma „Bakanie și articole gastronomice”, conducătorul cercetează amănunțit mărfurile, prețurile: ... de ce așa scump? ...

— „La Odesa, tot scump” — oftează negustorul.

— „Bine dar aici nu-i Odesa! ... Ia adu lopata aia de acolo? Asta cât o vinzi țăranului? ... E marcat prețul pe ea? ... Nu! ... Cum Alexianu, prețuri libere? ... Atunci le ia sătenilor cât vrea ei! ...

Guvernatorul nu-și pierde cumpătul. La fiecare nedumerire a Mareșalului Antonescu răspunde calm, precis, informat, dovind neconținut că asupra tuturor problemelor a meditat, rezolvindu-le după atență cercetare, cu un minimum de inconveniente.

Trecem spre școală, unde învățătorii au deprins din ajun pe copii să ofere frumos flori; în capul satului, un trompet, fruntașul Neguș Vasile, sună splendid din goarnă... Arma dominantă din depărtare vocile candidă ale copiilor, veniți în număr impresionant la această serbătorească întâmpinare, la care s'a strâns un întreg norod de săteni.

.... Moartea ne cheamă, dar nu ne pasă ...

Noi, pentru Țară, toți ne jertfim ...

Jurăm, jurăm cu toții să murim ...

— „Cum îți spune ție fetițe?” ...

— „Viera”, — răspunde convinsă Vera adăugând și câți ani are, în ce clasă este. Tot timpul cât vorbește, își ascunde la urechea stângă o sgaibă misterioasă:

— „Ce ai tu acolo? ... Ești lovită? ... De unde?” se neliniștește Conducătorul.

— „Rezbell!” — răspunde marțial Vera mărturisind că a participat și ea la miniaturile de război ale băieților.

În cancelaria școalei, inspecția continuă, scotocind toate amănuntele vieții sufletești și materiale. Un învățător român — moldovean din Regat, — este interogat cu tot atâta soliditate:

— „Ce leafă ai dumneata? ... O primești regulat? ... Ți-ajunge să trăiești? Haine nu prea aveți, așa este? ... Frecvențează copiii regulat școala?” ...

Mareșalul Conducător se oprește iarăși în fața copiilor, mângâind un căpșor mai bălan decât aceste cununițe de spice și de flori, cu care fetițele și-au împodobit cosițele:

— „Tu câți ani ai? ...

Copila interogată a lăsat sfioasă în jos nasul ei cât un bumb.

— „Are doar fo cinci anișori”, — lămurește maică-sa ... „Dar o venit și ea cu frățiorii și surorile” ...

— „Nu a avut cucine rămâne acasă?” ...

— „Nu! ... De drag a venit, să vadă și ea!” ...

— „Care-i moldovean?”, — întreabă acum Mareșalul Antonescu, pătrunzând voios în mijlocul copiilor care-i fac brâu de ciripeală guralivă.

Copiii își destăinuesc naționalitatea: ucrainenii nu sunt în-lăturati de la vorbele prietenoase, toți se învălmășesc deopotrivă ca niște boboci înțărcați.

După această vizită, Mareșalul Conducător și-a spus cuvântul, citând pe cei cari s'au distins în armată, pe cei cari au lucrat la ridicarea Transnistriei și pe toți acei cari au contribuit la victoria noastră din Răsărit.

Să fim mândri de tot ce am putut face până acuma și să continuăm fiecare acolo unde suntem puși, să muncim din răsuputeri, căci numai așa vom putea birui și numai așa vom putea ajunge o țară mare și frumoasă.

„Din sbuciumarea aspră a acestui războiu trebuie să răsară împreună cu lumina și dreptatea noastră. Dacă prin acest războiu se urmărește înlăturarea unei ordini mai bune și mai drepte în lume, nu se poate ca să nu vină pe urmele lui și dreptatea noastră. Neamul nostru nu-i făcut pe lume numai ca să suporte nedreptăți și poveri străine.

Avem de împlinit și noi o misiune pozitivă creatoare pe acest pământ. Am convingerea că înaintea noastră se întind veacuri nesfârșite de dezvoltare liberă, ca să descoperim lui Dumnezeu și lumii virtuțile și frumusețile sădite în ființa noastră”.

(I. P. S. S. Mitropolitul Bălan al Ardealului)

Hotarul sfânt

Hotarul vechi, hotarul sfânt,
Hotarul nostru românesc
Al nostru e bătrân pământ
Păstrat, pentru ei ne-am dus Calvaru
Cu dor și suflet vitejesc, —
Să ne apărăm pe veci hotarul,
Hotarul nostru românesc!

Veac după veac, nu ne-am cîmîț
Sînfîrînt-am horde vrăjmașești,
Cu sânge scump l-am făurit
Și l-am sfințit la Mărășești.
In ei dorm mari și vechi mormînte
Cu tot trecutul strămoșesc
Oblăduind altare sfințe
Hotarul nostru românesc...

Un drum aveam biruitor
Pe urma marilor eroi...
Măreț e-al nostru viitor,
Străbunii țoți grăiesc prin noi!...
Copii cu-avînt și dor de țară,
Vlăstari din munți și din câmpii
Voi sunteți mândra primăvară
Osțași ai scumpei Români...

Pe veci uniți de-un falnic vis,
Sub mândra stemă de oțel,
Să străjuim ce ne-a fost scris,
Români, cu țoții sub drapel...
Prin jertfe mari și suferință
Noi ne-am legat de acest pământ,
Avem un gând și o credință:
Să ne-apărăm hotarul sfânt!

MIRCEA DEM. RADULESCU

CE ESTE O ARMATĂ

Odată cu închegarea oamenilor în state și națiuni, s'a simțit trebuința unui instrument care să asigure stăpânirea neturburată a hotarelor, înlăuntrul cărora trăiesc națiunile. Acest instrument este *armata*, sau *oștirea*.

Armate există deci din cele mai vechi timpuri.

Firește, între armatele de azi și între cele de acum șase-șapte mii de ani deosebirea este atât de mare, încât dacă s'ar scula un oștean deatunci din mormânt și ar vedea armele cu care luptă lumea de azi, s'ar vâri îngrozit în groapa lui.

Armatele potrivnicilor nu se deosebesc azi decât prea puțin între ele.

Atunci care dintre adversari are cei mai mulți sorti de izbândă? Iată o întrebare la care e greu să răspunzi. Fără îndoială că numărul mai mare al ostașilor, înzestrarea lor cu cele mai desăvârșite arme, precum și priceperea, îndemânarea și sprinteneala conducătorilor de oști trag greu în cumpăna biruinței, însă nu hotărăsc totul. Mai presus de număr, de arme, muniție și mașini, mai e ceva: *este sufletul, credința în dreptatea cauzei pentru care luptă și încrederea oarbă în biruință a oștenilor lupiațori*. Iancu Huniade, tȘefan cel Mare, Mihai Viteazul, Napoleon Bonaparte n'au băgat groaza în vrăjmașii lor prin numărul războinicilor, ci prin hotărîrea lor neclintită de-a zdrobi dușmanul și încrederea oarbă a ostașilor în persoana comandantului și în puterea credinței lor.

Și acum de încheiere, să vedem cum e formată o armată din zilele noastre, firește numai în linii mari, așa cum ni se înfățișează o casă văzută în trecere.

Obicinuit, o armată cuprinde: 1) *armata de uscat*, 2) *aeriană*, 3) *de pe și din apă*. Armata de uscat este formată din: a) infanterie, b) artilerie și c) cavalerie. La acestea se mai adaugă unitățile de *geniu* (podarii, săpătorii etc.) și *unități speciale* (căi ferate, telefoniști, telegrafisti etc.). Azi fiecare unitate mai mare de infanterie, — care este și rămâne arma principală, — este înzestrată cu artilerie proprie (afară de unitățile de artilerie ușoa-

ră și grea, care lucră mână în mână cu infanteria, având totuși organizația lor proprie), precum și cu unități de trupe speciale. O mare parte din arma infanteriei este motorizată. Tot cu infanteria lucră și carăle de luptă sau tankurile, care intră cele dintâi în foc. Cavaleria avea odinioară un rol precumpănitor, ea deschidea lupta. Azi cavareliștii luptă în rândurile infanteriei, iar când cere trebuința, sunt întrebuințați pentru recunoașteri, legături, urmăriri, câteodată și pentru acoperire la retrageri. Arma infanteriei este pușca, grenada și mitraliera.

Artileria, — ușoară, grea și foarte grea, după mărimea tunurilor, — pregătește prin focul ei nimicitor drumul tankurilor urmate de infanterie.

Armata aeriană se compune din avioane de vânătoare și de bombardament. Aviația ușurează mult munca infanteriei și a artileriei. Aviația singură, ca și artileria, sau tankurile, nu pot smulge izbânda deplină, decât lucrând mână în mână cu infanteria. N'ai crede, văzând un avion în sbor că e nevoie de 20.000 ore de lucru, adică de munca de cinci ani a unui om, ca să dea gata o pasăre de oțel. Și câte mii din aceste pasări, — unele încărcate cu cele mai drăcești ouă! —, strătaie zilnic văzduhul! Și câte cad zilnic!

Flota, adică vasele mici și mari, înarmate cu nenumărate tunuri de diferite mărimi, învelite în plăci groase de oțel, dau împreună cu faimoasele submarine, lupta pe apă împotriva potrivnicului, contribuind din partea lor la apărarea țării și a neamului de cutropirea dușmană.

Toate aceste arme atât de diferite se sprijinesc și se susțin una pe alta după un plan pus zi de zi la punct, formând împreună acea uriașă mașină de războiu numită *armata*, pentru care fiecare țară jertfește ce are mai scump: viața fiilor săi, care o apără și ocrotesc.

ARMATA ROMÂNĂ

Iată ce ne spune marele nostru istoric, N. Bălcescu despre vechile armate românești.

„Armele Românilor, atât ofensive cât și defensive, erau cele obișnuite pe atunci: arcul, lancea, sulița, securea, sabia, paloșul, măciuca (ghioaga), haina de fier (zeaua), scutul pavăza și altele. În războaiele naționale se serviau și coasele. După aflarea prafului de pușcă, se slujiră cu puștile și tunurile. Întrebuințarea acestor arme se urcă la sfârșitul veacului al XIV-lea; Români iubiau prea puțin aceste arme și se slujiau mai bucuros cu sabia și sulița, mai cu seamă călărimea lor, din care numai o mică parte primi arme de foc. Astfel călărimea românească începu a se de-

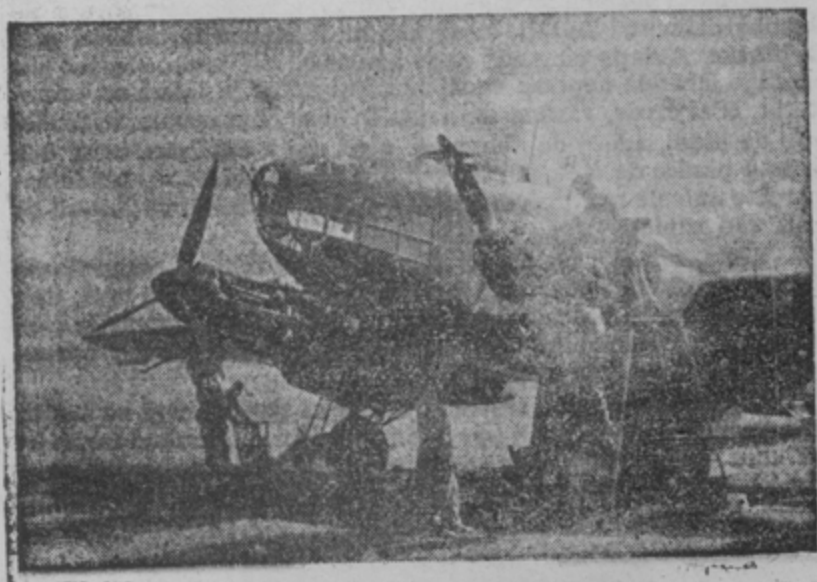
săvârși, în vreme ce călărimea Europei adoptând armele de foc, se depărta de menirea ei, care stă în iuțime.

Socotesc că la Români călărimea trebuie să fi fost de două feluri: grea și ușoară.

Călărimea ușoară avea cai mici de ai țării, sprinteni și iuți ca fulgerul; ei săriau în fuga mare pâraie, râpe și, fără a se teme de vrăjmas, îi da hartă din toate părțile, arătându-se și făcându-se nevăzuți în tot minutul.

Nu este adevărat, după cum au zis unii, că Românii aveau mai multă călărime decât pedestrime.

Pedestrimea, această armată a bătațiilor după cum a numit-o Napoleon, era disprețuită în Europa, când Românii sim-

Avion românesc de bombardament.

țiră importanța ei și organizară pe a lor. Ea era armată cu sulite și se rânduia în falange sau gloate adânci, de unde a venit și expresia „a se îngloti oștile”, ce așa des se întâlnește în scriitorii noștri cei vechi.

Cele dintâi bucați de artilerie, numite în Europa bombarde, la Români se numiau balimezuri.

Armata noastră de azi se deosebește și ea de armata lui Ștefan cel Mare, a lui Mihai Viteazul, Matei Basarab cu care se asemănă doar în suflet și în dragostea de neam și țară. După moartea năpraznică a înțeleptului și strălucitului domn Constantin Brâncoveanu (1714) în Muntenia și înfrângerea lui Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei (1711), locul armatei na-

ționale îl iau oștirile, — mai mult un fel de gărzi personale, — recrutate de domnii fanarioți din toate neamurile, oștiri de slugi plătite de domnitorul străin.

Cel dintâi domn care începe refacerea oștirii *naționale-românești* este *Cuză Vodă*, iar Carol I cel Mare o desăvârșește și o înzestrează cu arme moderne, într'atât, că la 1877/78, mica, dar vitează armată română, bate crâncen oștirea adăpostită în cetăți întărite ca Plevna, Grivița a lui Osman pașa, pe care-l silește să capituleze, lucru ce nu l-ar fi putut face niciodată bietele oști de lefegii arnăuți, unguri, sârbi, greci ale domnilor fanarioți. Dar nu i-a putut bate atunci pe Turci nici armata cu mult mai numeroasă și mai veche a Rușilor, cu care lupțăm azi într'o înclăstare, asemenea căreia nu cunoaște istoria, cu o bravură și cu un dispreț de moarte admirat de toată lumea.

Dela 1878 și până azi armata noastră n'a crescut numai ca număr, ci s'a desăvârșit și în privința înzestrării cu arme. Atunci aveam numai o armată de uscat, azi avem trei armate: pe uscat, în aer, pe apă, sub apă. Atunci trebuia să cumpărăm tunuri, puști și muniție din străinătate, azi fabricile noastre proprii fabrică nu numai puști, arme automate, mitraliere și tunuri, ci și tankuri, avioane de vânătoare, bombardiere și chiar și submarine pentru trebuințele armatei noastre, care împreună cu marea armată germană luptă nu numai pentru apărarea noastră, ci a întregii Europe.

Fără îndoială, susținerea și echiparea armatei care nu e numai fala, ci și nădejdea noastră de mai bine, se face cu jertfe uriașe din partea noastră, a tuturor, căci fără jertfe nu e mântuire. Neamul nostru a înțeles acest adevăr, el dă zi de zi dovadă de spiritul său de jertfă și D-zeu îl răsplătește cu tot belșugul holdelor, al grădinilor, dar mai pe sus de toate cu mândria de a ști că această armată vitează e armată românească, care ne-a redat Basarabia, a desrobit pe frații din Transnistria, a cucerit într'un avânt de arhangheli, împreună cu puternica armată germană, Odesa, Sebastopolul, cea mai tare cetate din lume, au pătruns până în inima Caucazului, armata noastră, care ne va reda mândra țară românească așa cum o dorim și o vrem cu toții.

EROICA ȘI LEGENDARA CONTRIBUȚIE A DIVIZIEI 19-a INFANTERIE PE FRONTUL DIN CUBAN

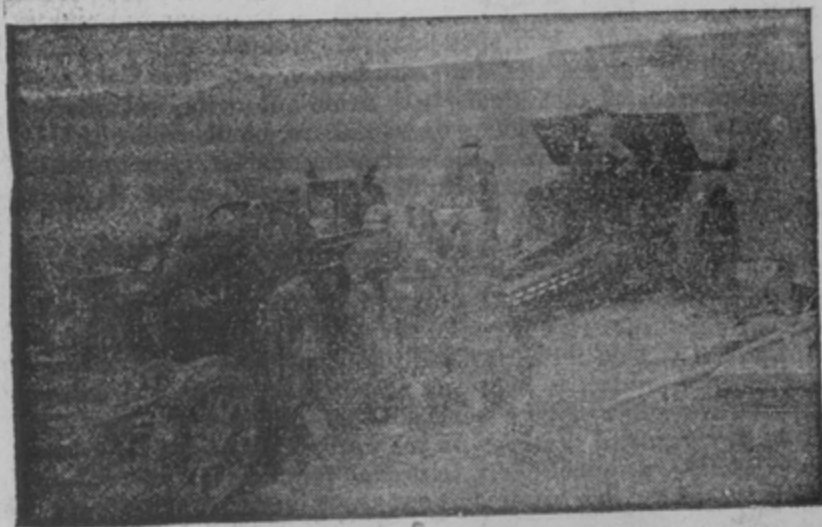
Cât de minunată este această floare, *armața română*, se vede și din următoarele rânduri, cuprinzând și o marturisire de admirație a unuia dintre glorioșii generali ai armatei aliate germane,

Printr-un nou ordin de zi german s'a subliniat eroica și loiala contribuție a Diviziei 19-a Infanterie pe frontul încrâncenat din Cuban.

Iată un nimerit prilej pentru a arăta obștei românești cât de eroice au luptat Dorobanții și Artileristii bănățeni și olteni, timp de un an și jumătate în Crimeea și Caucaz.

După ce ia parte alături de viteji Vânători de Munte și Cavaleriști la cucerirea Crimeii, Divizia 19 e dusă la începutul primăverii 1942 în Caucaz, spre a se avânta în luptele înversurate din regiunea Krymskaja, — Abinskaja, dela poalele munților caucazieni. Au fost lupte îndrăcite care au cerut eforturi grele timp de o lună, când inamicul a fost potolit pentru multă vreme.

În zilele de 12 și 13 Ianuarie 1943, se produce întâia mare ofensivă bolșevică pe tot frontul din Caucazul de Vest, inamicul aruncând valuri după valuri de atacatori în sectorul Diviziei,

Ținuturi române așează tancurile în poziție.

Și Dorobanții, Artileristii, Pionierii și Călărașii acestei mari unități zdrobesc toate năpustirile dușmanului, care s'a ales cu pierderi de mii de oameni după numai două zile de lupte extrem de violente.

Nici un pas de teren nu s'a cedat nicăieri.

Până în zilele lui Aprilie, brava divizie a ținut piept inamicului cu aceeași neclintită vigoare. În zilele de 3 și 4 Aprilie, Dorobanții români se disting din nou în mod cu totul minunat, respingând uriașele atacuri ale inamicului, date cu numeroase sara de luptă.

În zilele de 14 și 17 Aprilie, alte puternice atacuri ale inamicului s'au sfârșit în fața rezistenței de oțel a vitejilor infanteriști, care au luptat din nou impresionant de eroic, stărnind admirația înalților comandanți germani și români. Într'una din aceste zile, a căzut capitanul Petre Chiriac cu pușca mitralieră în brațe, luptând ca un leu într'un sector amenințat.

Dela sfârșitul lui Aprilie până la mijlocul acestei veri, la capul de pod din Cuban s'au prăbușit toate celelalte mari acțiuni ale inamicului, punctul culminant fiind vârful capului dela Krymskaja, unde a stat înfiptă ca un munte uriaș de granit Divizia 19 Infanterie, în fața cărei s'au prăbușit cele cinci mari ofensive sovietice.

Cel care a fost un erou printre eroi în cursul acestor ofensive — colonelul Ion Palaghiță, a căzut drept suprem tribut de jertfă pentru Patrie, făcând să se vorbească pretutindeni despre vitejia fără seamăn a ostașului român.

Fiind trecut în rezervă, după un an și jumătate de eforturi herculiene și lupte epopeice, comandamentul german a citat divizia 19 Infanterie prin acest magnific ORDIN DE ZI:

„După o loială și mult încercată camaraderie de arme, divizia 19-a Infanterie Regală Română iese de sub ordinele Corpului de Armată.

Într'o perfectă coeziune sufletească, conducerea și trupa au dat în luptele sângeroase și schimbătoare, tot ce au avut mai bun pentru executarea misiunilor comune și grele. Bătăliile defensive dela Abinskaja—Krimskaja și rezistența eroică din capul de pod Sadovoj, sunt punctele culminante ale acestor lupte — duse contra bolșevismului — și încununate continuu de succes.

După ocuparea poziției defensive din capul de pod, Regimentele și Batalioanele diviziei 19-a Infanterie Regale Române, au deosebit de mari merite în apărarea și invulnerabilitatea acestui front.

Simt azi sincera nevoie, să exprim deplina mea recunoștință și să mulțumesc din suflet virtuosului Comandant al Diviziei 19-a Infanterie Regală Română, precum și tuturor comandanților, ofițerilor, subofițerilor și ostașilor, pentru camaraderescă colaborare și brava angajare a tuturor.

Ne amintim cu pietate de camarazii, cari pentru salvarea Europei — și-au dat sângele lor — și înainte de toți, de neuitatul erou, purtătorul Ordinului de Cavaler al Crucii de Fier, Colonelul Palaghiță, strălucit exemplu de ostaș român. Jertfa lor este pentru noi o datorie de a lupta cu ne strămutată voință, cu hotărâre fanatică și cu inima increzătoare până la victoria finală.

Doresc și pentru viitor succes și noroc ostășesc Diviziei 19-a
Infanterie Regală Română.

Trăiască Majestatea Sa Regele Mihai I.

Trăiască Mareșalul Antonescu.

Trăiască Fuehrerul și Supremul Comandant Adolf Hitler“.

(ss.) D. ANGELIS,

General de Corp de Armată și General Comandant.

În fața acestei noi mărturii a eroismului fiilor săi, Patria
recunoscătoare le trimite celor care au luptat cu Divizia 19 In-
fanterie salutul său cald și-i îmbrățișează cu dragostea sa de-
desmîntită de mamă.

„Dacia“

Serg. t. r. ION I. POGANA

DUPĂ BĂTĂLIA CEA MARE

Doauă zile ne'ntrerupt
Bătălia a ținut ...
Luptă grea, luptă cumplită;
Luptă nemai pomenită.
Cu ochii cât cuprindeai
Nu mai foc și fum vedeai,
Foc de arme și grenade
Și de bombe blestemate.
Trăgeau Rușii sperați,
Trăgeau Românii ne'nfricați
Și ai noștri aliați
Din văzduh cu avionul
Dintr'o pădure cu tunul,
Cu cățele multe, grele
Și cu puști mitraliere:
Cu arme noi slovăcești
Tragi cu ele nu greșești
Îți venea așa în gând

Că e iadul pe pământ ...
Când totul s'a isprăvit
Și dușmanul a fugit
Am rămas încremenit
De câte am întâlnit:
Morți, ca snopii 'mprăstiați,
Printre ei mulți cai umflați;
Sute și mii de răniți
De dureri mari chinuți
Tancuri pe câmp răsturnate,
Arme și ranife aruncate,
Un cimitir de camioane
Și arzând cinc; avioane.
În larg și lat pe câmpie
Tot grămezi de muniție,
Proaspătă și lucitoare,
Părăsită 'n fuga mare.
Iar alătura pe drum,
Obosiți și plini de fum,
Prinzoneri nenumărați
Înapoi sunt escortați ...
Stăm în loc și ne mirăm
De toate câte vedem.
Iar dup' un ceas și jumătate
Ne luăm ce-avem în spate;
Dela cei mari căvătăm
Ordin să înaintăm ...

ROTARU NICOLAE
cantor bisericesc din comuna
Iratoușul jud. Arad

CULMI ROMÂNEȘTI

Când te uiți la cununa munților, din cea dintâi ochire le vezi numai culmile, iar când vrei să cunoști neamurile pământului te oprești mai întâi la numele strălucitoare ale marilor voievozi, domni, legiuitori, învățați, artiști, pe care i-a dat din puterea sa fiecare neam.

Căci precum în colorile, mirosul și frumusețea florii, pământul dă ceea ce-i mai de preț din sine, tot așa și oamenii aleși ai fiecărui neam sunt florile după care se prețuiesc popoarele.

Neamul nostru care n'a prea avut parte de pace și liniște, ei mai mult de lupte în sbuciumata sa viață, a dat mai ales mari conducători de oști, al căror nume răsună în istoria lumii, nu numai în cea românească.

Totuși nu suntem mai pe jos nici în privința îndeletnicirilor alese ale sufletului. Alegem de data aceeași trei dintre marii noștri cântăreți, pentru a-i înfățișa cetățitorilor acestui calendar.

MIHAIL EMINESCU

este poetul nostru cel mai mare până azi. Nu știi ce să admiri mai mult în cântecele lui simțirea gingasă și aleasă ca o picătură de rouă, ori haina de o frumusețe fără păreche a graiului românesc în care se înfățișează cântecele lui. A trecut mai mult de jumătate de veac de când a scris ultima sa poezie și încă nu s'a găsit cântărețul vrednic să se apropie de culmile înalte ale poeziei lui Eminescu.

S'a născut la 15 Ianuărie 1850 la Ipotești, în Bucovina și a murit la 15 Iunie 1889. În cei 39 ani ai vieții sale a golit până

la ultimul strop cupa amărăciunilor. A cutreerat pe jos din copilărie tot pământul românesc și ceea ce a văzut, l-a umplut de durerea care răsună în Doina sa minunată. Din care dăm și noi o parte. A scris și articole, mai ales în gazaeta Timpul dela București, ele sunt înțelese deplin abia azi și formează Crezul Românilor prin puterea de pătrundere a roșului nostru în mijlocul namurilor străine.

Dăm o parte din minunata sa Doină pe care trebuie s'o cunoască tot Românul, și poezia:

Doină Ce te legeni codrule

Dela Nistru pân' la Tisa
Tot Românul plânsu-mi-s'a,
Că nu mai poate străbate
De-atâta străinătate.

Vai de biet Român săracul,
Indărât tot dă ca racul,
Nici îi merge nici se'ndeamnă,
Nici îi este toamnă toamnă,

Curg dușmanii în puhoi, 6
Și s'asează printre noi.
Și cum vin eu drum de fier,
Toate cântecele pier.
Sboară pasărilor toate,
De neagra străinătate.

Cine-a îndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima câinii etc.

Ce te legeni codrule,
Fără ploaie, fără vânt
Cu crengile la pământ ?
— De ce nu m'aș legăna,
Dacă trece vremea mea ?
Ziua scade, noaptea crește
Și frunzișul îmi rărește.
Bate vântul frunza 'n'dungă,
Cântăreții mi-i alungă.
Bate vântul dintr'o parte,
Iarna-i ici, vara-i departa.
Și de ce să nu mă plec,
Dacă pasărilor trec ?
Peste vârf de rămurele
Trec în stoluri rândunele,
Ducând gândurile mele
Și norocul meu cu ele.

GEORGE COȘBUC cunoscător și iubitor ca nimeni altul,

și moarte cu durerea ei (Moartea lui Fulger) etc.

al satului românesc, este cu drept cuvânt numit *poetul țărănimii*. S'a născut în ținutul Năsăudului, în 1866 și a murit în București la 1918 în vârstă de 52 ani. El ne înfățișează sufletul chinuit de temeri al mamei în poezia Mama, durerea tatălui care și-a pierdut toți trei feciorii în războiu (Trei Doamne și toți trei), frumusețea satului adormit în lumina lunii (Noaptea de vară), neastâmpărul codanei (La Oglindă), dragostea (Pe lângă boi), nunta (Nunța Zamfirei),

Cu trupul a trăit din tinerețe la București din pricina stăpânirii străine, sufletul lui nu s'a despărțit însă până la moarte de locurile dragi ale copilăriei sale. Dăm aci două strofe, din poezia a marelui cântăreț:

Cum se laudă un voinic

— — — — —
Iar la plug de-oî vrea, apoi
Să mă las pe coarne,
Brazda mea nici patru boi
Nu pot s'o răstoarne.
Eu din umeri scot un car

Până'n dealu mare,
Muț o piatră de hotar...
Ce vi-e de mirare ?
Vouă ș'un butuc vi-e greu
Eu ridic o bârnă —
Apoi vezi ! Pe mândra eu,
Voi, pe câte-o cârnă !
(Apoi vezi ! Firc de tort)

Iată acum și frumoasa poezie :

Trei Doamne, și toți trei

Avea și dânsul trei feciori,
Și i-au plecat toți trei de-odată
La tabără, sârmanuț tată !
Ce griji pe dânsul, ce fiori,
Când se gândia că-i greu războiul,
N'ai timp să simți că mori.

Și luni trecut-au dup luni —
Și-a fost de veste lumea plină
Că steagul Turcului se 'nchină ;
Și mândrii codrului păuni,
Românii au isprăvit războiul
Că s'au bătut nebuni.

Seria 'n gazetă că s'a dat
Poruncă să se 'ntoarcă 'n țară
Toți cei plecați deastă vară —
Și rând pe rând veniau în sat
Și ieri și astăzi câte unul
Din cei care-au plecat.

Și-ai lui întârziu ! Plângând
De drag că are să-i revadă,
Sta ziua 'n prag, ieșia pe stradă
Cu ochii zarea măsurând,
Și nu veniau ! Și dintr'o vreme
Gemea, bătut d'un gând.

Nădejdea caldă 'n el slăbia
Pe cât creștea de rece gândul.
El a 'ntrebat pe toți de-arândul,
Dar nimeni știre nu-i știa,
Ei pleacă 'n urmă la cazarmă
Să afle ce doria.

Căpraru vechiu îi iese 'n prag,
„Ce-mi face Radu ?” El întreabă :
De Radu-i este mai cu grabă,
Că Radu-i este cel mai drag,
„E mort ! El a căzut la Plevna
In cel dintâi șireag !”

O, bietul om ! De mult simția
Că Radu-i dus de pe-astă lume,
Dar astăzi, când știa anume,
El sta năuc și nu credea,
Să-i meară Radu ! Acest lucru
El nu înțelegea.

Blăstăm pe tine braț drușman !
„Dar George-al nostru cum o
[duce ?”

„Sub gila taică și sub cruce,
Lovit în piept d'un iatagan —
„Dar bietul Mircea ?” — „Mort și
[Mircea,

Prin văi pela Smârdan”.

El n'a mai zis nici un cuvânt;
Cu fruntea 'n piept, ca o statuie
Ca un Christos, bătut în cuie,
Ținea privirile 'n pământ,
Părea că vede dinainte-i

Trei morți într'un mormânt.

Cu pasul slab, cu ochii beți
El a plecat, gemând
Și-'mpleticindu-se pe scară
Chema pe nume pe băieți,
Și se proptia de slab sârmanul

Cu mâna de păreți.

Nu se simția de-i mort ori treaz,
N'avea puteri să se simțească ;
El trebuia să s'odihnească —

Pe-o piatră 'n drum sub un zăplaz
S'a pus, înmormântând în palme-i
Slăbitul său obraz.

Și-a stat așa pierdut și dus.
Era'n amiaz și 'n miez de vară
Și soarele-a scăpătat spre seară,
Și'n urmă soarele-a apus ,
Iar bietul om sta tot acolo
Ca mort, precum s'a pus.

Treceau bărbați, treceau femei,
Și urniau trăsuri pe stradă
Soldați treceau făcând paradă,
Și-atunci deștept privi la ei
Și-și duse pumnii strâns la tâmplă:
„Trei, Doamne, și toți trei !”

== OCTAVIAN GOGA ==

Cu roua lacrimilor picurând din
elo, versurile poetului îți par atât
de proaspete, încât te uiți unde-i
cântărețul ? !

Căci așa e data cântăreților, ace-
sta este unul din marile lor rosturi,
să simtă pentru un neam întreg,
să-și amintească mereu că nu trăim
ca să mâncăm, să frământăm, să
șfichiuiască, să sguduie și să tre-
zească atunci când tihnită amor-
țeală a rumeșugului primejduiește
veghea ființării neamului, altfel ei
nu sunt decât niște meșteri de ju-
cării . . .

Sufletul lui Octavian Goga, fecio-
rul popii dela Râșinari este plămă-
dit din acelaș aluat al marilor ves-
titori, pe cari Dumnezeu ni-l trimite când

neamul nostru se găsește la răspântii de destin, ca o solie a purtării
care și-a strigat în lume prin graiul lui nu numai dreptul, ci și
Sale de grijă. El este din rumea lui Horia, Cloșca, Crișan, Iancu,
— glas dulce, totuși cu răsunet de tunet al acestui neam năcăjit
voința de a trăi.

Neamul recinoscător i-a dat lui O. Goga frumosul, dar bine-meritul epite: de cântăreț al pătimirilor noastre. Nu numai pentru poezia de mai sus, din care dăm numai două strofe, siguri fiind că ea e scrisă întreagă în inimile noastre, ci și pentru Oltul, Clăcașii, Plugarii și încă atâtea altele care ne-au învățat să ne cetim în suflet și să înleștăm pumnii, ca să nu stropim numai cu lacrimi visul, pentru care ne-au murit moșii și părinții.

La noi sunt codri verzi de brazi

La noi sunt codri verzi de brad
Și câmpuri de mătășă;
La noi atâția fluturi sunt
Șia-tăta jale 'n casă,
Priveghetori din alte țări
Vin doina să ne-asculte;
La noi sunt cântece și flori
Și lacrimi multe, multe...

Pe boltă sus e mai aprins
La noi, bătrânul soare.
De când pe plaiurile noastre
Nu pentru noi răsare...
La noi de jale povestesc
A codrilor desigur,
Și jale duce Murășul
Și duc tustrele Crișuri, etc. etc.

DESPRE GRAIU

Limba, sau graiul omenesc este un organism viu, se naște odată cu neamurile, crește, se desvoaltă, se schimbă și se preface mereu. Se îmbogățește și sărăcește în același timp, pierzând cuvinte și expresii al căror rost s'a pierdut odată cu progresul realizat de civilizație și cultură, care au siliț-o să se primească, sau să-și formeze cuvinte noi.

Este aceeași poveste ca și cu portul, cu cântecele și dansurile supuse și ele procesului de modernizare. Se duce o lume veche căreia-i locul alfa nouă.

Lumea nouă nu apare dintr'odată, neașteptată; ci vine mai de mult; a nceput undeva, cândva, a evoluat și s'a făcut din ce în ce mai simțită, până când înghite trecutul și da o față deosebită prezentului. În mersul ei evolutiv distruge și creiază, în toate direcțiunile, prin urmare și în limbă. Toate prefacerile în limbă se întemeiază însă pe prefacerile din societate. Prefacerile din limbă sunt consecința schimbării stărilor sociale. Zicerile se nasc din stările de fapt, iar după ce realitatea materială a dispărut, ele mai dăinuiesc călva ca o amintire, ca un ecou care

se pierde cu cât ne depărtăm în timp. Așa, spre exemplu, ziceri ca: stâlp de biserică, stâlp de cafenea, vedea-te-ăș în furci, nu-și mai au rost azi. Bisericiile la țară nu mai au poporeni bisericosi; la orașe, cafenelele aproape au dispărut; iar spânzurătoarea nu mai este legiuită ca pedeapsă. „Schimbarea Domnilor, bucuria nebunilor“ are și acum putere de viață, fiindcă, dacă nu se mai schimbă Domnul, însă se schimbă guvernele în mâna cărora a trecut întreaga putere de altădată a Domnului și din a căror schimbare trăesc o sumă de persoane interesate.

Prezint în cele următoare trei specimene de ziceri, eșite din rărunchii vieții istorice a neamului, iar acum ajunse, ori pe cale de a ajunge, în muzeul istoric al graiului românesc.

Nasul. Nasul este în limba noastră centrul următoarelor ziceri:

„n'are nas“,

„și-a luat nasul la purtare“,

„nu-și cunoaște lungul nasului“,

„i-a dat peste nas“,

„i-a tăiat nasul“ și

„l-a dat prin târg cu nasul tăiat“.

Acestea din urmă două sunt realități istorice. În pravila lui Vasile Lupu se poruncește ca cel ce va fura a doua oară dela un om mișel, adică sărac, „să-l însemneze la nas o parte, iar de va fura și a treia oară acesta să moară în furci“. Se vede treaba că în acele vremuri moravurile, în Moldova, aveau nevoie de puternice sprijine ale legii. Pravilele se ocupă amănunțit de toate abaterile și perversiunile, descriindu-le și fixându-le corectivul penal. Pentru hotru, adică acela ce-și vinde femia lui pravila sice:

Hotrul vre-unei mueri cu bărbat sau a vre-unei mueri de cînste, cât îl vor prinde întâia dată să-l poarte pe ulișe și să-l poarte cu pielea goală prin tot targul; iar a doua oară să-i facă iarăși așa și să-i tae și nasul“. Pravilele împărtești, Ed. Bujoreanu, vol. III, din Colecțiune de legiuirile României 1885, pg. 12 și 4). În pravila lui Matei Basarab, pentru vinele pe cari vinovatul le ispășia, după a lui Vasile Lupu, cu creșterea sau cu tăierea nasului, se prevăd pedepse mai aspre: tăierea capului, tăierea unui braț, iar pentru siluirea unei minore, tăierea nasului și fumătate din avere în folosul escarșiei.

Despre ceremonia purtării prin târg, iată cea referitoare la poligami ori poliandri: „Pe unii ca aceştia cari iau două mueri poartă-i pe uliţă cu pialea, şezând călare pe măgariu şi-i tot bat cu două furce ce torc muerile; aşişderea şi pe mueri pe celea ce iau doi bărbaţi le poartă cu piele goală pe măgari şi le bat cu două cumănace sau cu două işlice“. (pag. 20).

Pentru vini mai mici, nu tăiau nasul ci îl creşteau numai. Pentru vini mai mari, pentru calpuzărie, spre exemplu, rezeau capul. Istoria ne-a păstrat numele multor boeri cărora li s'a rezeat capul, dar numai pe al unuia căruia i s'a tăiat nasul. Acesta este spătarul Nicola; Milescu Cârnu. Mult apreciat şi iubit de Ştefăniţă Vodă, fiul lui Vasile Lupu, Milescu uneltia să-l trădeze. Ştefăniţă Vodă, convins de necredinţa lui Milescu, îi tăie el însuşi nasul chiar cu hangerul său domnesc. Cronicarul Niculce ne mai spune că Milescu s'a dus la Viena unde un vraciu a încercat să-i dreagă nasul. Prin viaţa lui însă, prin călătorii în China şi prin întreg zbuciumul vieţii lui pribeg, Milescu a schimbat porecla în renume şi este cunoscut în mişcarea culturală a Tării româneşti sub numele de Spătar Milescu-Cârnu.

„I-a tăiat nasul“ din grupa de ziceri sprijinite pe nas, se mai întrebuinţează azi în sens mefajoric. Vodă Cuza este cel din urmă Domn despre care tradiţia ne spune că a tăiat nasul unui boer, nu cu cuţitul, ci făcându-l ele ocară în faţa lumii.

Pentru a putea izbăvi Neamul, pentru a-i reda viaţa şi puterea, pentru a putea înfăptui tot ce visez să întemeez pentru voi, trebuie să avem toţi conştiinţa trează şi să ne plecăm la trei porunci: Unirea, Ordinea şi Munca.

Unirea tuturor într-o credinţă şi o nebiruită putere, amăr de umăr, suflet de suflet; fiindcă numai uniţi putem străbate viţregia vremurilor.

Ordine, fiindcă de dezordinea noastră vor profita inamicii noştri şi fără ordine viaţa noastră nu poate fi sigură şi munca noastră nu va putea da roade bogate.

A treia poruncă este Munca tuturor, munca neobosită, din zori şi până în noapte, fiindcă numai munca înaltă şi numai prin muncă poţi stăpâni viaţa.

(MAREŞAL ANTONESCU)

HÂRTIA CARE VORBEȘTE

Un boier a trimis odată un țigan la un prieten al său cu un coș cu douăzeci de caise minunate, alăturând și o scrisoare. Prietenul luă coșul, ceți scrisoarea și numără caisele. Ai mâncat trei caise blășțamatule, — zise boierul mânios și-i arse câteva palmi!

— Să-mi sară ochii...

— Taci, cioară afurisită și nu minți! In scrisoare spune că au fost douăzeci și acum nu mai sunt decât șaptesprezece?

Altădată iar îl trimise stăpânul său la o doamnă cu piersice și o scrisoare. Deastădată Țiganul fu mai șiret. Luă scrisoarea și o puse sub o piatră până când mănca cinci piersici. Doamna ceti și ea scrisoarea și numără piersicele, apoi porunci servitorului să-i dea câteva la spate.

— Așa! zise doamna mânioasă. Altădață să nu mai faci așa ceva!

— Hapoi de unde să știu eu că afurisita de hârtie... vede și prin piatră! — se scărpină la spatele înfierbântat balaurul.

STRIGĂTURI DELA HORĂ

I.

Măițo dela munte
Nu-ți purta părul pe frunte
Că-ți aude vorbe multe,
Las'audă că nu-mi pasă,
Că bărbatu nu-i acasă,
M'a făcut maica frumoasă
Și știu lucrul tot din casă.
Și știu lucrul câmpului,
Și gândul voinicului.
Căci voinicul nu-i acasă,
A plecat în rît la coasă,
Să cosească fân pe rouă,
Să ne-aducă banii nouă.
Să cosească fân cu flori
Să dea banii cui îi dor.

II.

Bădița cu ochi de mure,
Mă tot roagă la pădure,
Dar măierța nu mă lasă,
Știe că pădurea-i deasă.

Și bădița-i lăcomos,
Pe omul care-i frumos.
Spune-mi bade de ți-s dragă,
Să-ți cumpăr o cârpă albă,
Albă și cu pui mărunți
Până mor să nu mă uiți.
Albă și cu pușori,
Să nu mă uiți până mori.
Pe sub lînă, pe sub stele,
Trece pâlce de rîndunele.
Nu e pâlce de rîndunele,
Ci sunt ochii mândrei mele,
Ochi negri ca murele,
Au umplut pădurile.
Culese de: Gheorghe Munteanu,
Glogoni

Am două legănute;
Ziuă-s plinuțe,
Noaptea goluțe.

(Opinion)

EROI AU FOST...

DIN GALERIA EROILOR BĂNĂȚENI

Cine vrea să cunoască valoarea unui neam, nu-l va judeca numai după înfăptuirile văzute în satele și orașele sale, știut fiind că acestea, mai ales graiul orașelor poate fi înșelător, cum este în cazul nostru, care suntem din neam în neam săteni.

Pentru a putea prețui după cuviință neamurile, trebuie să le cercetăm mai ales istoria, spre a vedea cum au răspuns ele în clipele de mare primejdie la chemarea mamei lor, care este țara. Căci înzădar ar vrea un neam să-și ticluiască istoria sa din minciuni și laude, îndobîndu-se pe sine cu virtuți și vrednicii pe care nu le are, lumca nu o va putea înșela; faptele sale petrecându-se în văzul tuturor, ele grăiesc mai tare și mai răsunător decât vorbele cele cu meșteșug căvitate și înșirate pe hârtia cea răbdătoare.

De altă parte nici bărbăți cei aleși, cei înzestrați cu însușiri strălucitoare de mari căpetenii, singuri, fără ajutorul celor mulți nimic nu pot face. Dacă numele

lui Ștefan cel Mare, Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Radu cel Mare, Mihai Viteazul, Constantin Brâncoveanu și alți Domni strălucite sus pe cerul Europei și al lumii creștine, este fiindcă au răsărit dintr'un neam care i-a înțeles și i-a ajutat să săvârșească faptele care i-a încununat cu glorie, — neamul românesc. Fără neamul românesc, Iancu, Huniade, nici Matei Corvinul, cu care se păunesc vecinii noștri buni de gură și meșteri în ticluire de laude mincinoase, n'ar fi fost.

Toate gazetele sunt pline de numele vitejilor români, — dela soldații de rând până la generali, — care au săvârșit minuni, ca și cum n'ar fi fost născuți dintr'o mamă pământeană, ci asemenea Feți Frumosiilor, ar purta în trupuri puteri mai pe sus de fire.

Toate satele dela câmpie la munte, toate provinciile dela apus la răsărit și dela miazăzi la miazănoapte, parcă s'ar fi luat la întrecere să dea eroi care de care mai minunați. Și dacă această înșiruire a noastră de nume se mărginește numai la Bănat, n'ar înseamnă că Bănatul ar fi mai vrednic printre celelalte provincii surori, — nici în glumă nu ne-am îngădui să afirmăm atare fărădelege!, — ci fiindcă trăind aici, am crezut de a noastră datorie să spicuim dintre bănațeni cele câteva nume de viteji, în credința că celelalte provincii vor face și ele ceea ce facem noi. Am avea astfel un mănunchiu, — nu grădina toată, nici tot ce-i mai mândru din grădină!, — ci doar un simbol al vitejiei românești de pretutindenea, așa precum crucea este simbolul creștinilor de peste tot. Ne cerem cu umilință iertare dela eroii necuprinși în înșirarea de mai jos, prezenți însă în suflătele noastre recunoscătoare.

Serg. Ion Roșca, fiu de plugar din Dălinești (Severin), s'a distins la Dufinka, pe frontul Odesei. Este în luptele grele și evacuat, dar după ce s'a vindecat, s'a reîntors iar pe front, luptând în Caucaz. Este decorat cu Bărbăție și Credință și cu Crucea de Fier. Împreună cu el se distinge și Crina Nicolae tot din Dălinești.

Slt. r. Gavrilă Dimitrie din Zgribest (Severin). Deși greșit rănit la braț și picior, el refuză să fie evacuat, ci-și conduce mai departe unitatea până ce izbutește să le smulgă bolșevicilor o cotă importantă pe frontul Odesei. Este cavaler al marelui Ordin Mihai Viteazul.

Serg. tunar Betea Leontin, văzându-și pe ai săi în primejdie, își împinge singur, fără ordin, tutunul mai aproape de inamic, (sect. Anapa) și timp de jumătate de oră el se bate pentru patru, fiind serviant, încărcător, ochitor și trăgător al tunului său care împrăstie moarte dincolo. Este decorat cu Bărbăție și Credință și cu Crucea de Fier.

Plut. T. R. Balint Traian inv. în jud. Timiș, comandant al unei comp. de mitraliere, trece el însuși la arma rămasă fără serviant și trage cu ea la Țiganca până ce-i doborât de glonte de dușman.

Serg. Adam Berceanu din Răcăjdia dă dovadă nu numai de curaj și îndrăzneală, ci și de mare istețime în conducerea oamenilor săi. Cade în luptele crâncene din Caucaz.

Căpitanul Octavian Bota din Timișoara, avansat după moarte

maior și decorat cu Mihai Viteazul în grad de Cavaler pentru bărbăția și îndrăzneala cu care luptă. mereu în fruntea unității sale. Cade în cursul marilor bătălii pentru cucerirea Sebastopolului.

Sergent pioner t. r. Vasile Munteanu din Ciclova-Montană, decorat cu Crucea de Fier și Virtutea Militară pentru vitejia cu care s'a bătut până la moarte. ca și slt. r. Viorel Gh. Uzun din Ciacova în luptele crâncene dela Temrjuk.

Slt. r. Marius Răchitovan din Bănatul de dincolo de linie, cade în fruntea plutonului său în clipa când izbutește să-i alunge pe bolșevici de pe o înălțime faimoasă la Harkow.

Lt. pion. rez. Mihăescu Radu din Logoj decorat după moarte cu Ordinul Mihai Viteazul, moare în fruntea companiei sale. refuzând până la sfârșit să-și ascundă ținuturile de ofițer, deși știa că ele atrăgeau focul dușman asupra sa.

Slt. r. Nicolaescu Ion, comandantul unei unități de mitraliere cade lovit în frunte de un glonț, în timpul unei înaintări. Odată cu el este rănit și căpitanul Grigorie Popiș, cunoscutul poet timișorean, care este evacuat.

Serg. t. r. cav. Pompiliu Tomiciu este doborât de focul dușman la Jidovskaja (Odesa) în timp ce panșa pe un camarad grav rănit.

Lt. r. Dușe Traian cade în fruntea companiei de vânători pe când lăsa cu asalt o înălțime de mare însemnătate. decorat după moarte cu Ordinul Coroana României cu spadă și panglică de Virtutea Militară.

Serg. Romulus Pasăre din Văliug (Caraș), după ce-și pierde rând pe rând toți oamenii dela mitralieră la atacul satului Kristapowka, o ia el în brațe și strecurându-se prin focul dușman, izbutește să nimicească cele două cuiburi de mitraliere care i-au secerat oamenii. Rănit în ceafă de glonțul trimis dintr'un pod, e evacuat.

Slt. Ilie I. Belu cu pieptul sfâșiat de un glonț dum-dum mai are atâta putere să le strige vitejilor săi: Înainte ! Cu noi e Dumnezeu ! Moare apoi în urma rănilor din piept.

Inv. lt. Iustin Coroiu este mereu în fruntea oamenilor săi, pe care-i orzotește cât poate în luptele grele. Cade la asediul Sebastopolului.

Cpt. Raica Tiberiu din Timișoara a participat la alungarea bolșevicilor din Basarabia, Bucovina, la bătăliile dela Odesa. Dalmic, Feodosia, Kerci. ca ofițer de legătură, mai apoi conducând echipe de recunoaștere ca voluntar. Vesel și îndrăzneț, știe să se descurce în cele mai grele situații. E decorat cu Ordinul Mihai Viteazul.

Soldatul Pleșiv Ion din Mătnicul Mare înfruntă moartea de ne-numărate ori până în clipa când e secerat și el în Caucaz. unde-și găsește moartea și serg. t. r. învățătorul-erou Ion Cojocaru din Duboz (Timiș), deasemenea și

Slt. cav. inv. Todor Dănilă din Caransebeș, iar

Serg. t. r. inv. Simianțu Gheorghe din Herneacova (Timiș), moare în spitalul din Rostow de febră tifoidă, după ce s'a bătut ca un viteaz pe Prut, la Nistru, la Odesa și în alte bătălii.

Slt. inv. Pătruică Pavel din Potoc (Caraș), moare și el în urmă rănilor căpătate în luptele dela Sebastopol.

Slt. Laza Traian din Vrani (Caraș), la parte la peste 60 de lupte mereu în fruntea plutonului său de Vânători. Rănit la picior, el refuză să se evacueze. Cade în Caucaz răpus de bande de partizani.

Serg. Partenie Franțescu șef de echipă de sacrificiu (soldați cari se aruncă debună voie pentru îndeplinire de misiuni grele, împreunate cu pierderea vieții, voluntari), aruncător de flacări și informator îndemânat. Cade în luptele grele dela Abinskaia.

Lt. rez. ing. Alexandrescu Romulus născ. în Vărădia (Caraș) șeful neînfricat și întreprinzător al unei echipe cu îndeletnicirea primejdioasă de a curăți terenul de minele așezate d vrăjmaș. El a fost mereu pildă vie pentru oamenii săi, până în clipa când a fost ucis de un obuz.

Serg. E. r. Silviu Ciobanu din Timișoara, a luat parte la luptele pentru desrobirea Basarabiei și a Bucovinei și a căzut ca un erou, gonind vrăjmașul dincolo de Nistru.

Slt. rez. inv. Ștefan Seracovan, comandantul unui pluton de mitralieri luptă pe front dela începutul războiului cot la cot cu fratele său Ghiță. Rănit odată, el revine din nou pe front și ajunge din bătaie în bătălie până la Stalingrad, unde i se pierde urma.

Serg. Stoilă Nicolae din (Banatul de dincolo de linie) cade după ce ia parte la toate luptele date de tunul său anticar, pentru desrobirea Basarabiei, Bucovinei, ajută la cucerirea Odesei, Kristapovska, Lozovaia și Stalingrad. Rănit cade ca un viteaz, fiind decorat cu Bărbăție și Credință cu spade, iar după moarte cu Virtutea Militară.

DIVIZIA BĂNĂȚEANĂ

Cine na' auzit de faimoasa Divizie bănățeană, numită și Divizia de Fior, citată de mareșal pentru isprăvile ne mai pomenite? Este cea dintâi unitate care crează frontul românesc în bazinul Donetului. Ea este formată din Vânători de Munte, olteni, dobrogeni și bănățeni. Iată câteva nume de viteji din această mare și glorioasă unitate.

Caporalul Veveriță aMrin din Gorj, numit și Gruia lui Novac de camarazii săi. El este una cu mitraliera lui, care-l ascultă ca o ființă vie, dar și el o ocrotește ferindu-o cu propria lui manta ciuruită de gloanțe ca să nu înghețe, întocmai ca pe un copil drag. Din mulțimea isprăvilor săvârșite de Gruia lui Novac alegem la întâmplare următoarele. Ține în loc și-l respinge numai cu mitraliera lui pe dușmanul care atacă cu furie turbată, până când vine căpitanul Gândescu cu compania. Sudoarea îi îngheață în sprâncene, la fel și lacrimile ce-i curgeau de ger, dar Veveriță nu slăbește o clipă focul. Altădată izbutește, chiar rănit, să cucerască o cotă cu mitraliera lui și respinge toate contraatacurile dușmanului pe frontul Stalingradului. Iar într-o noapte, stând de veghe în timp ce camarazii lui se odih-

nisu după o zi deosebit de grea și înverșunată, frânge cu mitraliera lui atacul unui regiment de dușmani, care socotiau să-i surprindă.

Lt. rez. învățător Voichițoiu Dumitru, de un curaj și o îndrăzneală care-l fac faimos. Este cel mai isteț informator, strecurându-se de zeci de ori în rândurile dușmanului, pentru a culege informațiile de care aveau nevoie ai noștri la Harcow, distingându-se pretutindenea. Este decorat cu Coroana României cu pangl. de Virtute Militară și cu spade. Propus și pentru alte decorații înalte.

Post românesc înaintat.

Fruntașul Gh. Ștefan cu încă doi camarazi dela o mitralieră, luptă cu baloneta și cu patul armei împotriva a douăzeci de bolșevici care-iau prin surprindere și dobor 15 din ei. Cad loviți pela spate de gloanțe.

Serg. Doboș Petru e decorat cu Crucea de Fier și Virtutea Militară pentru pilda de eroism dată în luptele dela Harcow cu mitraliera. Este omorât de un brandt greu.

Maiorul Luchian Gheorghe atacă (și cucerește în fruntea vestimentului batalion II, dintr'un regiment de infanteriști de pe Crișuri, pe un ger cumplit, nemaipomenit de peste o sută de ani, satul de poamină Kristapowka, apărât de două regimente de cavalerie și un batalion de mitralieri bolșevici.

Se disting în aceste lupte legendare sergenții mitralieri Prună și Constantinescu, Nedespărțiți, ei își duc, ca pe copii, mitralierele în brațe și deschid drum batalionului. După lupte neconținute de zece ore, satul e cucerit de ai noștri. Maiorul mereu în fruntea batalionului sără le strigă și-i îmbărbătează, ca odinioară Ștefan cel Mare : — Sunt cu voi copii ! Aici sunt ! Dați înainte ! Nu vă lăsați ! Man-

taua sa e toată ciuruită de gloanțe, dintre care unul s'a oprit din fericire într'o monedă din buzunar, altfel îl dădea gata pe minunatul nostru maior. Mai sunt cucerite și satele Milowka, Sofiewka, Ana Rudawka de acelaș batalion comandat de bravul maior, deși sunt apărute deforțe înzecit mai mari.

Batalionul e citat pe Divizie, iar maiorul decorat cu Crucea de Fier și Mihai Viteazul.

Căpitanul Clement Săndulescu, este decorat cu toate distincțiile românești și Crucea de Fier pentru bărbăție și eroismul cu care luptă în bătălia Doaețului, unde cade până la urmă ca un mare erou.

Colonelul S. Davidescu șeful de Stat Major al Diviziei I, din Bănat, comandantul brav, părintele ostașilor săi, care a înfruntat moartea de atâtea ori în primele rânduri, înaintat după moarte la rangul de general și decorat cu Mihai Viteazul și Crucea de Fier, moare în urma rănilor primite la Stalingrad.

Colonelul D. Petrescu Tocineanu, ostașul minunat, îndrăgește într'atâta Bănatul care-l leagă încă din primele zile de după unirea cea mare, când vine ca tinăr căpitan. Încât dispune să fie adus și înmormântat la Logoj, garnizoana sa iubită. A fost decorat cu Mihai Viteazul și Crucea de Fier pentru eroismul cu care s'a luptat la Abinskaia, unde a și fost rănit de moarte.

Acum o sută și ceva de ani

În București se putea cumpăra ocaua de pâine cu 1 para, de jimblă cu 2 parale, de brânză cu 7 parale, de carne de vacă cu 2 parale; un curcan greu cu 10 parale, un miel cu 4 parale, o găină 4 parale, o găscă 6—8 parale, o vacă 10 lei, o păreche de boi 25—30 lei, un cal 20—25 lei, o oaie 2 lei și jumătate, un berbec 3 lei și o pereche de pui mărișori 4 parale. Astăzi?

Copiii și părinții

La zece ani copilul crede că tatăl său e cel mai tare, cel mai bun și cel mai deștept din lume. La incispreze ani crede că-i tot atât de cuminte ca și tatăl său, la douăzeci de ani că-i de două ori mai cuminte decât tatăl său, la treizeci de ani îl crede pe tatăl său prost și nu mai primește sfaturi dela el. La patruzeci de ani i se pare că totuși pricepe ceva tată-său. Când e de cincizeci de ani aleargă după sfaturi la el, căci știe multe, iar la șaiszeci de ani, dacă n'a murit bătrânul, el e convins că tatăl său e cel mai bun om din lume. Ca să facă acest drum i-au trebuit cincizeci de ani!

DE PE FRONTUL RUSESC

INTR'O ZI DE PRIMĂVARĂ

Intr'o zi de primăvară
Am plecat, dragă, din țară,
Și pe tine te-am lăsat
Singură când am plecat.
Te-am lăsat drag' a ofta,
Și-am plecat în Rusia.
A trecut mult timp de- atunci
Crescut-a iarba prin lunci,
Frunza 'n codru a 'nverzit,
Florile au înflorit;
Eu luptam în răsărit
Depart de ce-am iubit.
Trecut-a de- atunci, dragă,
A trecut o vară 'ntreagă,
A trecut opt luni de zile,
De când lupt în țări străine.
Frunza 'n codru-a 'n gălbinit,
Florile s'au vestejit,
Eu tot lupt în răsărit,
Depart de ce-am iubit.
Peste codri, peste flori,
Astăzi trec spre Sud cocori,
Ploae rece de sus pică,

Frunza cade vestejită;
Cade zile întregi, mereu,
Tristă ca și gândul meu.
Bate vântul, toamna vine,
Și eu lupt prin țări străine,
Toamnă tristă, jale multă,
Căci a mea inimă-i ruptă,
Ruptă 'n două, ruptă 'n tref,
De dorul ochilor tăi.
Ruptă 'n patru, ruptă 'n cinci.
Căci eu sunt străin pe- aici.
Și-oi rămâne încă mult,
Să-ți duc dorul neînterupt.
Pân ce Domnul so'ndura,
Și-acas m'o 'napoia
Să te strâng cu drag la piept,
Aproape de tin' să șed,
Să-mi liniștesc inima
Sărutându-ți gurița

Undeva pe frontul din răsărit,
la 26. X. 942, ziua Sf. Dimitrie,
Serg. Greco Vasile
din Artilerie.

DOINĂ DE RĂZBOIU

Vară, vară, primăvară,
Mult mi-e inima amară!
Toate plugurile ară,
Numa eu strein prin țară.
Ies plugurile din sat
Fără de nici un bărbat.
Foaie verde bob năut
Nu mai vezi tineri la plug,
Nice patru boi la jug;
Plugul două vaci îl trag,
De coarne ține un moșneag
Și o nevestă supărată
Strigă la vaci câte-odată.
Și calcă negrul ogor,
Gândind la bărbat, lor.

Tren de regimente plin
Cari se duc și nu mai vin.
Unii merg și-aceia mor,
Alți; vin în locul lor.
Sus pe malul Bugului
Paște calul Neamțului;
Calul paște și nechează
Stalin plânge și oftează.
Taci, Staline, nu ofta
Că Moscova-i a Neamțului
Odesa-i a Românilui.

De: Pavel Bălu

comuna Vrani 174
jud. Caras

AVRAM IANCU REGELE MUNȚILOR

S'au împliniț 71 de ani dela noartea acestui mare român și amintirea lui trăește vie în sufletul Românilor de pretutindeni.

Minunata lui viață de român subjugat, luptând singur și fără arme, este încă aproape de timpurile noastre, așa că amănuntele se păstrează, în acte oficiale, în scrisori ale celor pentru care s'a luptat și cu care a luptat.

A văzut lumina zilei în Munții Apuseni, în Vidra de Sus, la anul 1824.

Alexandru Iancu tatăl, său, era un țăran avut și isteț, la mințe, așa cum

sunt cei mai mulți țărani români. Văzând că Avrămuț se trage la învățătură, îl trimise la școală, cu gândul să-l facă avocat. Incepuse chiar să practice această meserie la tribunalul din Târgul Mureșului. Il iubeau toți ca pe o tânără nădejde a celor în suferință.

În 1848, Avram Iancu își începe drumul său istoric, luând parte la toate mișcările tineretului românesc din Transilvania.

La 5 Martie 1848, Ungurii au proclamat constituțiunea lor din 12 puncte, între care era și alipirea Transilvaniei la Ungaria.

Adunați în Câmpia Blajului, care de atunci s'a numit Câmpia Libertății, au declarat despărțirea Transilvaniei de Austria, dar și de Ungaria, pe veci vecilor.

În ciuda declarațiilor românești, unirea cu Ungaria a fost votată. După Unire, au început prigoanele. La Mihalț, Abrud și în alte localități, au fost măceluri crunte; iar pe lista proaspătului guvernator a Transilvaniei Vay Miklós, erau numele a patru sute de Români sorțiți spânzurătorii.

Sufletul românesc se urca clocotind spre crestele munților Apuseni, spre Avram Iancu. Din târg în târg, din oraș în oraș treceau vorbele rostite de el la bălcjul din Câmpeni: „Inarmați-vă, căci a venit timpul să fiți și voi liberi!”

În Munții Apuseni s'au adunat mai multe trupe de *români* înarmați cum au putut, sub comanda lui Iancu. Impotriva unui dușman cu mult mai numeros, soldații lui Iancu îl urmau orbește.

Axente, Buteanu, Dobra, Balint și Iancu, ducând la luptă pe transilvănenii se băteau să-și apere moșia din strămoși, limba și obiceiurile. Generali unguri chiar, mărturiseau cu mulți ani mai târziu că „Românii chiar fără arme sunt înspăimântători!”

A fost atât de mare înfrâurirea lui Iancu asupra sufletului transilvănean, în cât chiar femeile au luat parte la vestita luptă dela Fântânele. Bătrânele și copii se retrăseseră în munți, hrănindu-se cu scoarța copacilor, dar mândre că „bărbații și feciorii lor sunt oameni, nu tufe”.

S'a găsit un netrebnic, care să vândă pe Iancu și ai lui, cum Iuda a vândut pe Isus. Câți arginți va fi primit trădătorul, nu se știe, pentru ca armistițiul mincinos să încredințeze pe oamenii lui Iancu să plece fiecare la ale sale și ca fruntașii să meargă la Abrud ca să se înțeleagă cu trimisul lui Kossuth. Dobra și Buteanu au fost prinși și omorâți după câteva zile, dar Munții Apuseni au rămas mereu în stăpânirea Craiului român Avram Iancu.

După ce s'a văzut scăpat de Unguri pe care i-au înfrânt Rușii, împăratul Francisc Iosif în loc să facă dreptate poporului românesc, a crezut că-i destul să decoreze căpeteniile.

Dar Iancu a refuzat orice răsplată. „N'am fost în fruntea poporului ca să mă căpățnesc eu. Dacă se poate face ceva pentru popor, să se facă; iar pentru mine nu voiu nimic”.

Purtarea lui Iancu însă, a atras bănuelile autorităților care l-au gonit din Viena. Amărit de purtarea împăratului pe care-l crezuse binevoitor Românilor și pe care-l ajutase cu sânge transilvănean, pleacă în Vidra de Sus, să-și trăiască restul zilelor trist și neîncrezător în oameni. Mîntea și se întuneca lui, regele codrilor românești. O închisoare de șase săptămâni la Abrud și Alba-Iulia pentru că se spusă că în marea Austrie Transil-

vania nu are ce căuta, i-a sdruncinat și mai mult sănătatea minții.

A ieșit din închisoare mai întunecat. Și-a luat drept singur prieten un fluer din care doinea mereu, în prispa casei bătrâne dela Vidra de Sus, la Abrud, ori la Baia de Criș, până ce sfârșitul obșteșc l-a prins în Baia de Criș.

Avram Iancu în poezia poporană

Dreptate națională și dreptate socială, iată gândurile, cu care a pornit răscoala lui Avram Iancu dela 1848.

Văzând că n'au putut face nimic cu forța — căci Moșii lui Iancu s'au dovedit mai puternici și mai viteji, dușmanii au încercat cu vorbe dulci și cu bani.

Când s'au adunat pe Câmpia Libertății, lângă Blaj în Transilvania, la 1848, ca să se împotrivescă prigonirilor, toată cuvântarea lui Avram Iancu către poporul înarmat, a fost aceasta:

— „Gata s'ieți?”

— „Gata!...”

— „No, haide!”

Armele nu l-au putut răpune pe conducătorul Moșilor.

Poezia poporană păstrează și acum amintirea acelor vremuri de vitejie și a acelor hotărâte fețe de cărturari și luptători.

El a reușit să bage în răcori pe vrăjmași poporului său.

Douăzeci de ani după răscoală, Avram Iancu a colindat munții, singur, numai cu fluerul lui, cu mințile întunecate de marea durere a visului de desrobire neimplinit.

Poporul l-a crezut multă vreme mort și l-a plâns cu nesfârșit amar:

O, ho, ho, murg spulberat,

Pe Iancu un'la-i lăsat ?

...Murgu coama-și-ridica

Și cu grai așa grăia :

— L'am lăsat greu adormit

Colo mai în jos pe-un râu

— Da'la cap ce i-ai lăsat ?

— Sânge roșu incheat...

Sau în versuri tot așa de frumoase:

Jele--i, Doamne, cui și cui,

Jele-i, Doamne, Muntelui

De armele, Iancului,

Că le plouă și le ninge

Și n'are cine le'ncinge

Că cine mi le-a avut

Mi-a pus fața la pământ,

Dar n'a pus-o să'nflorească

Ci-a pus-o să putrezească !

Am redat, mai sus, numai câteva din mărturiile de iubire și de închinare sufletească a poporului, către viața și lupta lui Avram Iancu.

Comorile cântecului poporan, păstrează neștearsă icoana lui.

SCRISOARE DIN DEPĂRTARE

Scrisoare din depărtare
Tu mă crezi și ai rabdare.
Tu-m'ești mamă, tu-m'ești tată
Tu mi-alini durerea toată
Tu mai poți ca să-mi desmânți
Dorul meu de-ai mei părinți
Tu 'napoi te duci și spuni
Ca să știe și de mine
Că 'n prezent mă aflu bine
Tot pe aici prin țări străine,
Gata pentru datorie.
Astăzi prins de-un dor mahnit
La scrisoare m'am gândit
Când v' ajunge ca să-mi spună
Vești din țara mea cea bună

Și din sătulețul meu
Ca să știu acum și eu
Cine-și petrece și cântă
Pe coastele cu iarbă multă;
Cine paște prin zăvoi
Turmele mândre de oi.
Sus pe deal, pela pășune
Cine la povești o spune,
Stând cu toții la un loc,
Lângă vetrele de foc,
Povestind povești și glume,
Tot ce e frumos pe lume.
Serg. Cală Achim
Centru Inst. al Inf. de pe front
din com. Bărboșu

DOINA DIN BANAT

Colea 'n sat într-o grădină
Prinse dorul rădăcină
Ș'aș voi să-l iau cu mine
Șapte rădăcini îl ține,

Ș'aș voi să-l iau acasă
Șapte rădăcini nu-l lasă.

(Cules de E. Hodoș)

CANTEC DIN MACEDONIA

Munților, noroc de voi,
C'așteptați să vie vara
Să vă crească florile
Pe toate plaiurile
Pe toate ramurile.
Munților, noroc de voi
Că pe lume n'aveți parte
Nici de jale, nici de moarte

Numai noi, săraci de noi,
Tot necazuri și nevoi
Și ca frunza pieritori !
Și ca apa trecători

(Din G. Murnu. Cele mai frumoase
doine ale poporului român. Casa
Școalelor. Lei 12).

STRIGĂTURI DIN ARDEAL

Eu la joc, mândra la joc
Mălaiul de Joi la foc.
Cu mândruța jucăușă
Mânci mălaiul tot cenușă.

Ciudă mi-i și rău îmi pare
C'am iubită și nu-î mare.
Am nădejde c'o mai crește
Când o prinde măța pește.

CHINEJII

de NICOLAE TOMICIU

Cincizeci și opt din cei mai de seamă chineji și voievozi stau azi la sbor în sala cea mare, chemați fiind prin glasul crai-nicilor în trei dumineci după o altă. E printre ei și vajnicul chinez Roman dela Chizdia și înțeleptul și cumpătatul voevod Radu din Secaș, jupânul Ștanciu din Bozoviciul Almajului, vestițul cântăreț Gruia, chinezul dela Prisaca, iar bărbatul cel întunecat, cu barbă neagră, e temutul măciucaș Balos, începătorul neamului Măciucașilor dela Valeaboul, mai e și istețul chinez Neagu din Novaci și bătrânul voevod Luca din Checheș, cu barbă lungă, albă, cuvântul căruia apasă greu în cumpănă, Undeva pitulați în spatele celorlalți se văd și cei doi nevolnici fii ai voevodului Socol dela Pietroasa, Radu și Bărbat, care și-au vândut moșia străinului Ion Beșeneu, căpitanul cetății Carașova, căicând legea străveche românească.

Cei mai mulți sunt bărbați în puțerea vârstei, sunt însă printre ei și câțiva mai tineri, astfel Bogdan, voevodul dela Iam, în locul tatălui său mort între timp. Șerban dela Zorleanț, fiul și ajutorul jupânului Lisandru, care și-a scrântit piciorul la vânătoare, Vlad feciorul lui Basarabă dela Mircovăț, Alexa chinejelul dela Dăniliești și încă alți câțiva.

Sunt și doi boieri din țară, jupân Joardă, și jupân Drăgălă, spătarul Măriei Sale, Domnul Nicolae Vodă dela Târgoviște, semn că mari și grele sunt lucrurile asupra cărora vor avea, de chibzuit și de hotărât jupânii.

Aproape toți sunt înveșmântați în straie românești, înflo-rite și luminoase cei tineri, mohorîte și negre cei mai în vârstă. Sunt însă printre ei câțiva, puțini, îmbrăcați în portul pompos al cavalerilor, astfel Bogdan, chinezul Iosica dela Brebu, Dă-ieș dela Teregoava, Ștefan dela Mătnic și încă alți doi-trei.

Săbiile însă le au toți atârinate cu o curea lață de umăr, cum au apucat din moși-strămoși chinejii și voievozii români.

— Și zici dămnăta, jupâne Iancule, că i-ai văzut bând din sângele armăsarului jertfit, — reluă voevodul Luca firul po-vestirii, întrerupt de sosirea celor cinci chineji întârziați.

— Cm te văd și mă vezi, bade Luca! Erau adunați în ju-rul unui foc mare, iar ceva mai la o parte, jupân Beșeneu, ținea un armăsar alb de frâu, în vreme ce vrăjitorul lor cu o

— Povestirea de față e doar o parte foarte mică din nu-vela „Chinejii”, apărută în 1942 în volumul *In Poiana Fetei*. Intâmplarea din povestire se petrece în Bănat, pe valea Carașului la anul 1361.

cucă țuguiață în cap, cu brațele înălțate, cu ochii holbați la jărăgai, nu's ce drac mormăia în limba lor. Trage apoi cuțitul dela brâu și-l implânță în grumazul calului. Toți, și erau mulți de tot în luminișul din bunget, — năvăliră îndată și prinseră sângele, care în cupe, care în căușul pumnilor și-l sorbiau.

— Au rămas tot păgâni, ca pe vremea când i-a adus încaci vântul cel rău.

— Dacă ar fi numai atât! — Dar iață că au început să se dea și la muierile și fetele noastre, spurcații cei cu scăfârlia rasă! — Apoi chinezul Roșu poveste cum a scăpat din ghiarele câtorva călăreți niște fete și neveste hăituite de ei în vreme ce pășteau vacile sus, la Poleni. — Numai după ce am împănănat cu săgeți vr'o doi-trei dintre ei, au tulit-o la fugă, — rânji chinezul arătându-și colții de lup, sub caierul de flacăra al mustețelor.

— Hei! frățâni, de am fi făcut toți așa dela început, n'ar mai trebui să ne batem acum capul cum să-i scoatem din moșie, — zise Mihai Tivan, scărpinându-se amărât în cap.

— Ne iau locurile cele mai bune cu viclesug și sâlnicii!

— Nu, i mai răbdăm! — tună a doua oară chinezul Neacșu. Punem picioru'n prag și-i spunem rupt-ales fălosului Laios crai: Pân'aci, Măria Ta! Iar dacă n'o vrea să înțeleagă, mă jur pe sfântul Gheorghe, biruitorul bălaurului și ocrotitorul casei mele, că se vor întoarce iar zilele când tațal Măriei Sale tremura în cetatea Timișorii de groaza oștenilor jupânului Dârman cel cu mulți feciori, dintre care mă socot și eu a fi!

— Bine ai grăit, Neacșule. Să trăiești! Așa vom face! — se involburară glasurile jupânilor.

— Și afurisit să fie chinezul, sau voevodul care va mai trage sabia la chemarea lor, până nu ni se face dreptatea, pe care n'o mai așteptăm prea mult! — strigă tânărul voevod Bogdan, sărind de pe scaun, cu dreapta înălțată ca pentru jurământ.

— Ia nu te mai aprinde așa, jupâne! Las că vă știm noi, frumoșilor! — se auzi un glas din fund, de undeva. Sunteți foc și pară până într'o zi când vă potolește craiul cu vr'o moșie și un herb, ca pe spanul Zărie, ori pe căpitanul Danciu!

— Cine ești al de grăiești din tufă? Ia adă-ți cinstitul obraz la lumină, să ne spunem două vorbe! — se întoarse Bogdan mândros în partea de unde venia glasul.

— Iacă-tă-mă! — Tot eu mis, Șerban feciorul lui taica Lisandru, chinezul dela Zorlenț, jupân Bogdane, — dudui adânc dar domol glasul lui Șerban care venia fără grabă, cu amândouă mâinile vârate după prașchia lată și surâzând rece în fața lui Bogdan, ceva mai înalt și mai mlădios ca el.

Îți mai aduci aminte de Zorlenț, unde te-ai întâlnit cu ungurul?

— Aha! Adecă așa de doare? Pricep acum! — surăse și Bogdan. Pe jupânul Zărie te-ai sfătui să-l lași în pace. E bunicul meu dacă cumva n'ai fi știut, și cine se leagă de el, cu mine are de lucru.

— Ce am spus, rămâne spus de-ți place, de nu. Și dacă scoți c'am avea de împărțit ceva, iacă-ă-mă, eu nu mă ascund în tufă cum bănuiai dumneata. Ori poate nu-i adevărat ce am grăit despre jupân?

— E treaba dumnealui și n'are să-și dea seama, nici dumitale, nici altuia de ceace face. Dar cu dumneata tot nu m'as hărțui bucuros, — surăse Bogdan, cu privirea caldă. Ți-ai pus fără șovăire viața în primejdie la vânătoare, ca s'o mântui pe a jupânițelor. Nu-i vorba că jupânul Ilie ți-a mulțămît, poate te-a fi răsplătit și dumneaei, jupânița Nasta, mai știi? — și în glasul tânărului tremura o pornire abia stăpâniță de gelozie.

În ochii suri ai lui Șerban scăpăra un licăr ascuțit. Simția ca o vrăjmășie împotriva tânărului falnic, în port străin.

— Și ce-ți pasă dumițale, dacă și cum mi-o fi răsplătit frumoasa jupâniță? Treaba mea și a dumneaei!...

— Hoho, cocoșii țai chii, sări moș Luca și se băgă zâmbind între ei. Nu-i vremea acum să vă ciondăniți pentru niște obraze de muleri, ori cât ar fi ele de frumoase! Are dumnealui, jupânul Ilie, leac pentru amândoi și-i mai rămâne încă și pentru buba altor pintenți! Așa-i ori nu, jupân Ilie?

Așezați-vă acum frumusele coala pe lăviți, copii, și aveți răbdare, toate la vremea lor. Pita nu se mănăcă cum o scoate rădușa din cuptor! Acum îi moșia mai întâi!...

„Invățăturile Evangheliei să se desprindă din fapta voastră. De aceea vă cer ca în viața voastră de toate zilele:

Să fiți cei mai iubitori.

Să fiți cei mai buni.

Să fiți cei mai drepți.

Să fiți cei mai cinstiți.

Să fiți cei mai muncitori.

Să fiți cei mai gospodari.

Să nu alergați niciodată după bani, fiindcă ei vă fac să alunecați pe pașii pașimilor omenesci.

Politica să o goniți din jurul altarelor, așa cum a gonit Mântuitorul pe mânuitorii de bani”.

(Mareșal Antonescu către preoți)

Doi vlădici români la Vârșet

Cel dințai a fost vlădica Todor, care la anul 1594 e în fruntea unei răscoale împotriva Turcilor, al doilea e Ignatie Vuia, născut în Decembrie 1809 în satul Voivodinț (lângă Vârșet, unde tatăl său era chinez (primar). A fost profesor împreună cu marele mitropolit Andrei Șaguna la teologia din Vârșet, între anii 1834—1847. Adunarea din 15—27 Iunie 1848 sub președinția aprigului român Eutimie Murgu îl alege pe Ignatie Vuia episcop al Vârșetului, iar guvernul revoluționar maghiar înțărăște alegerea. Ignatie Vuia nu se așează însă în Vârșet ci în Voivodinț, unde se afla între ai săi. El a ocărmit eparhia până la 13 August 1849 când pribegeste din Vârșet. A murit la Negoșin, în Sârbia, la 26 Februarie 1852 în vârstă de 43 ani.

Ceva despre Biblioteci

Aproape fiecare om mai de doamne are mai multe cărți în casa sa, adică o bibliotecă.

Înainte de războiul de acum, erau pe întreaga suprafață a pământului 183 milioane de cărți în cele mai însemnate 1041 biblioteci din lume. În Europa erau 672 biblioteci cu 121 milioane de cărți. Cea mai mare din aceste biblioteci, este Biblioteca Națională din Franța cu 3.765.060 volume, apoi urmează cea din Washington — Statele Unite din America — cu 3.000.000 volume și numai în al treilea loc biblioteca British Muzeum din Londra cu 2.600.000 cărți.

Să mai spunem și câte-o glu...

— Adevărat — întreabă Tilică Sprintenei pe prietenul său, — a cerut-o Viorel pe domnișoara Titi Varză de nevastă?
— Da e adevărat. Și am cerut-o și eu!
— Și care-i fericitul?
— Eu, fiindcă lui i-au dat-o părinții!

— Pe d-ta cum te cheamă, d-le student? — îl întreabă profesorul pe un student la examen.

— Andrei Plăcintă, d-le profesor, — răspunse studentul foarte bucurat.

— De ce râzi, d-le? — se miră profesorul.

— Sunt fericit că x'am putut răspunde la prima întrebare.

Comunismul, mijloc de stăpânire jidovească

Jidanii l-au răstignit pe Iisus Hristos, pentru că nu vedeau în el Dumnezeu mântuirii lor, adecă Mesia care le-ar fi dat pe mâna lor omenirea întreagă, s'o stăpânească, socotindu-se „porcul ales” de Dumnezeu pentru această stăpânire.

Religia evreilor și acum îi învață să aștepte pe acel Mesia care va supune picioarelor lor omenirea întreagă.

Evreii au un dispreț mare pentru „goi” adecă pentru creștini, și-i urăsc foarte mult.

Toate rândueile omenesti caută să le folosească spre binele lor și spre robirea creștinilor. Pe vremea partidelor politice evreii au fost omizile vieții noastre românești. Atunci era rânduiala politică din România rânduială a democrației, adecă a domniei poporului. Cum a „domni” poporul cu ceapă și cu mămăligă mucorită în straiță, așa iarăș o știm noi bine; iar jidanii prăznuiau din bunătățile muncii românești, la umbra... libertății democratice.

Dar, evreii mai au și alte mijloace de stăpânire, nu numai „libertatea” democrației. Unul dintre cele mai mari mijloace este banul câștigat în urma acestei libertăți păgubitoare pentru noi ca și pentru toată lumea.

Cine sunt azi bogătașii lumii? Jidanii. În Anglia bunăoară ei is mai mult decât regele pentru că ei dau bani regelui. În America toată viața bănească (financiară) a țării e în mâinile lor. Acolo au găsit o altă formă a stăpânirii: capitalismul, adecă averea personală mare cât de mare îi puterea bănească a țării.

Ș'acuma, ne oprim oțărșoară mai mult asupra altei forme de stăpânire jidovească, anume: comunismul.

Comunism, pe curată limbă românească, ar însemna să n'am nimic și toți la un loc să ne bucurăm de ce se găsește rezultat din munca noastră. Cum să n'am cu pământul strămoșilor mei, cum să fie a lui cuțare și cutare vaca mea, averea mea, truda mea, grâul meu, mă rog munca mea de toată ziua pentru câștigarea vieții mele și a copiilor mei?

Să vină Itig Șloim și să zică:

— „Mă tu, mă ăla, prost român ce ești. S'o ști dela mine, Itig, că pe tine te-a născut mamă-ța să lucrezi și să n'ai nimic, iar pe mine m'a născut mama mea Rebeca, să nu lucrez și să mănânc tot ce lucrezi tu. Ai auzit? Și-acum la o parte dela blid că mi-e foame.

Na, oameni buni, asta-i comunismul.

Când, apoi, cu pumnii strânși la inimă te-ai duce barem să te rogi lui Dumnezeu ca să-ți mai ușureze suferința, Ițig Șloim, sătul, te smulge din fața altarului, te scoate afară din biserică și poruncește ca să se facă grajduri ori cocină de porci din casa lui Dumnezeu.

Te întorci acasă, la copiii tăi, la nevasta ța, la familia ța, Ițig Șloim te întâmpină în pragul ușii:

— Ești afară, măi prostule, copiii tăi i-am dus să-i facem comuniști. Dacă nu-ți place, spânzură-te.

Porțeste bade Ioane și te vâlcărește dacă te îndeamnă inima!...

Ițig Șloim îți pune țeava revolverului în ceafă și ți-a sburat creierul.

Acesta-i comunismul.

Nici avere, nici Dumnezeu! tuturor nădejților noastre, nici familia. Tu n'ai nimic. Totul ți-a luat jidanul.

Din cele ce văzurăm până aici să încercăm să culegem câteva învățături:

Jidanii capitaliști din Anglia ori din America sunt buni frați cu jidanii democrați din România și cu jidanii comuniști din Rusia.

Spune jidanul din Rusia că nu-i îngăduit să fie avere personală, dar asta nu privește pe evrei, privește numai pe creștini, pentru că jidanii comuniști din Rusia au în mâinile lor toată averea poporului rus.

Prin comunism ei voesc să pună mâna mai ușor pe averea popoarelor lumii, ca apoi capitaliști de soi cum sunt, să se pună pe benchetuiala vieții, închinând cu frații lor capitaliști americani.

Noi luptăm contra comunismului, căci el este cea mai mare primejdie pentru omenire. Primejdia aceasta este vecină cu noi, mărginindu-se țara noastră, România, cu Rusia comunistă.

GR. BUGARIN

Unul singur și acela s'a botezat

— Ce-i Șloim?

— Rău, rabileben, mai rău nici n'ar putea fi!

— Ți a murit feciorul?

— Mai rău! S'a botezat. Și barem de-aș mai avea alți copii!

— Hm, hm! — se scărpină rabinul (popă jidovesc) în barbă. Du-te Șloim, acasă și te liniștește.

— Să mă liniștesc, rabileben? Cu așa păcat pe capul meu!

- Taci Șloim!
- Cheamă-l, rabileben, și-i vorbește, poate de d-ța să asculte!
- Nu pot, Șloim, crede-mă! Și eu am un singur copil și s'a botezat.
- Ai vee!! Chiar copilul tău, rabileben?
- Chiar al meu, Șloim! dădu din cap rabinul, preumblându-se de colo, colo și slobezind nori groși din lulă.
- Vai de mine, rabileben, ce am ajuns! Ce va zice D-zeu?
- Dumnezeu? El țace, Șloim,, căci și el a avut un singur fiu și acela s'a botezat.

CÂINELE OVREIULUI

Intr'un an, cândva odată
Nu știu unde, în ce loc,
Un ovreu mergând cu marfă.
Intr'o curte a intrat.
Și cum intră el pe poartă,
Cu bagajul în spinare,
Hop, îi sare înainte
Un dulău urât și mare.
— Ce să fac acum? se 'ntreabă
Bietul lîic, supărat.
Dacă strig să vie omul,
Pîn' să vie — m'a mîncat!
Dacă plec pe poartă iară —
Aș pleca eu bucuros
Dar dulău e în stare
Să m'apuce pe din dos...
Nici încolo, nici înapoi,
În mai bine stau pe loc;
Și-am să 'l iau cu vorbă bună, —
Chiar așa s'au am noroc.
— Moi Griveiu, zic zou ascultă,
De când umblu eu pe jos

N'am văzut în toată lumea
Un cățel așa trumos!
Mă mai duc la târg eu, lasă,
Ți-oi aduce un covrig.
Ce folos ai dacă latră?
Parcă-ți ese vr'un câștig?
Moi Griveiu, tu ești cuminte,
Ce-ai cu mine de 'mpărțit?
Am venit la badea Gheorghe, —
Ei și ce-i dac'am venit?
N'am să stau un an la dânsul,
Plec îndată la haham...
Dar dulăul se repede
Și mai tare: ham! ham! ham!
— Stai pe loc! Ai-vei mi-e frică!
Ci păcat că n'am o pușcă!
Badi Gheorghe, badi Gheorghe
Ieși afară că mă mușcă!

Badea Gheorghe ese 'n ușă.
Dă c'o piatră după căne
Și-apoi zice: — Nu te teme!
Ține-ți inima, jupâne!
Nu știi vorba românească
De la moși-strămoși lăsată,
Că un căne care latră
Nu te mușcă niciodată?
— Știu pruberbul, zice lîic,
Că-l avem și la Ovrei,
Știu prea bine... dar e vorba
Dacă-l știe și Grivei?

G. Topârceanu

SINDICATUL CRESCĂTORILOR DE VITE RASA SIMENTHAL, DIN COMUNA CHEVEREȘUL MARE

de DOREL DRA UESCU

Sindicatul crescătorilor de vite Simenthal din Cheveresul Mare, s'a înființat în anul 1935, de către Camera de Agricultură din Timișoara. Începuturile lui, s'au pus la stăruința părintelui Moise Barbuiescu, care a fost președintele Sindicatului din anul 1935 până în anul 1942 și a noiarului comunei Matei Durckarm, cari văzând corcirea prea mare a vitelor, au stăruit pe lângă conducătorii

instituțiilor în drept, care le au dat ascultare. Camera de Agricultură în special, în nenumerate rânduri le-a acordat subvenții cari au făcut ca Sindicatul să propășească și să ajungă la situația lui de azi.

În 5 Ianuarie 1935 — la înființare — Sindicatul număra doar 12 membri, cu 15 capete de vite, în mare parte intelectuali din sat, deoarece sătenii țărani, priviau cu neîncredere acest început. În 1938 numărul membrilor crește la 27, apoi la 134, cu 154 capete de vite. Toți membrii sunt țărani agricultori.

CUM A LUAT FIINȚA SINDICATUL

Camera de Agricultură din Timișoara a adus în anul 1935 pe seama Sindicatului din Cheveres 15 juninci dela Sindicatul crescătorilor de vite Simenthal din Medias, din prețul cărora plătește 50%. Tot atunci se aduce, tot pe seama Sindicatului, un taur din Elvetia, care a costat 150.000 lei sumă din care plătește Ministerul Domeniilor 100.000 lei. Camera de Agricul-

tură 25.000 lei și Sindicatul Cheveres 25.000 lei. Se mai aduc în acelaș an dela Mediaș 2 tauri cu prețui de 150.000 lei. Pentru acoperirea costului, Prefectura județului Timiș-Torontal acordă prin Camera de Agricultură, Sindicatului suma de lei 200.000.

De atnci Sindicatul a fost subvenționat încontinuu, fapt care l-a făcut să ajungă astăzi, după 8 ani de existență, la realizări atât de frumoase. Cele 154 capete de vite cari sunt o fală pentru județul nostru — cum ar putea fi și pentru oricare țară apuseană — sunt o bogătie națională. Cei 28 de tauri, cari cresc acum în comună, vor fi 28 de reproducători în sațele din județul nostru, prin cari rasa se va îmbunătăți.

CUM FUNCȚIONEAZA SINDICATUL

Sindicatul are în fruntea sa un președinte și un secretar. Președintele acuma este Pavel Damian, țaran fruntaș, iar secretar notarul comunei, Matei Durokarm, care conduce toate registrele administrative și ale contabilității publice.

Pentru alimentarea fondului de întreținere a Sindicatului s'a hotărât ca fiecare membru să plătească o taxă anuală de 300 lei. Tot așa dela fiecare vânzare 1% din prețul animalului, se varsă pe seama Sindicatului.

În scriptele sindicatului se ține evidență de fiecare animal în parte. Cele 154 capete de vite sunt: 84 vaci fățătoare, 11 juninci tânăre; 28 tăurași și 31 vițele.

Pe o fișă individuală se înregistrează: data nașterii, originea, culoarea, data montării, numele taurului, data fătării și înfierarea la corn a vițelului.

Pe baza fișei individuale la vânzare animalul primește un certificat de origine, care garantează rasa sa pură.

STAȚIUNEA DE MONTĂ A SINDICATULUI

Când cobori din tren, din halta Cheveresului se vede pe islasul comunei, lângă o fântână cu două vedre, cireada de vaci. De departe se cunosc că nu sunt vițe obicinuite. Colorile soiului Simenthal, se deosebesc din departe. Niște vaci cât taurii se plimbă rumegând a lene peste pășunea satului. Mai departe, aproape de sat, se ridică o clădire frumoasă vopsită cu roșu și împrejmuțată cu plopi tănări: Este stațiunea de montă a sindicatului.

Clădirea a fost ridicată după un plan modern. Grajdul propriu zis este încăpător, aerisit prin ferestrele mari și foarte luminos. Reproducătorii (taurii) nu simt nevoia de a ieși de aci.

Această construcție s'a făcut în anul 1937, dintr'o subvenție a Camerei de Agricultură Timișoara și a costat 120.000 lei.

Momentan sunt la stațiune 4 tauri, dintre cari 3 de proveniență din Elveția, iar unul tot de rasa Simenthal, dela sindica-

țul din Grabaț. Stațiunea este în așteptarea celui de-al 5 taur, din Elveția.

Pentru că nu toate vacile din sat sunt de rasă, la montă pot fi aduse numai cele de rasă. Pentru montă se încasează o taxă de 400 lei de vacă.

REALIZĂRI

Starea materială a satului în urma realizărilor Sindicatului s'a îmbunătățit: 1) din vânzarea a 2000 l. lapte lunar, comuna încasează dela Lăptăria Comunală din Timișoara o sumă mare de bani. 2) Prețul curent al vitelor de rasă este: un tăuraș de 12—15 luni 80.000—100.000 lei, o junică de 2 ani 40.000—

Un taur tânăr din rasa Simenthal

50.000 lei, preț pe care nu-l ajung niciodată vacile de rasă comună. 3) Faima Sindicatului dela Cheveres e atât de frumoasă, încât astăzi vinde reproducători sindicatelor șvăbești din Banat, astfel celui dela Grabaț și Variaș care până acum erau cele dintâi de prin părțile acestea, fapt care nu poate aduce decât laudă crescătorilor români.

Acesta s'a vândut un taur de 13 luni Școalei de Agri-

cultură din Ciacova, cu 100.000 lei; cum la fel s'a mai vândut în anul 1938, de către Iulian Barbulescu, Stațiunii Experimentale a Banatului, un taur cu 40.000 lei.

Din cele de mai sus rezultă că atât din punct de vedere românesc cât și al mândriei bănațene, comuna a câștigat foarte mult. Cine vede vitele plugarilor: Pavel Damian, Ion Blidariu, Ion Micșă și Iosif Bălan rămâne uimit și are o adevărată mulțumire sufletească.

Ceva minunat acest sindicat, căci animale ca ale Chevereseșilor nu s'au mai văzut încă la crescătorii de vite români. Este aceasta o cinste pentru noi ca neam, căci dovedim, că ne putem lua la întrecere cu neamurile conlocuitoare, nu numai în agricultură, ci și în creșterea vitelor, iar mâne-poi-mâne și în bunăstare generală, începând lupta împotriva luxului.

SFATURI GOSPODĂREȘTI

ÎNȚĂRCAREA VACILOR DE LAPTE

O vacă tânără și foarte bună din jud. Brașov, a dat în cursul unui an 7.000 kg. de lapte. Din nebăgarea de seamă a proprietarului care nu-și notase data gonitului, vaca a fost mulțită până aproape de fătarea a doua.

Nu a stat înțarcată decât 10 zile.

Ce s'a întâmplat?

În anul care a urmat nu a dat decât 4.400 kg. de lapte.

Acest caz este o bună învățătură. Vacile trebuie să fie înțarcate cu 5—6 săptămâni înainte de fătare. Altfel câtimea laptelei din anul următor se micșorează mult.

AM PUTEA SPORI PRODUSELE DE LAPTE DE 2590 ORI

Într'un an înainte de războiu, România a vândut peste hotare unt, lapte și brânză pentru suma de lei 64.000.000. În același an, Danemarca a vândut aceleași produse, pentru suma de lei 3 miliarde 690 milioane, adică de 53 ori mai mult față de noi.

Ca înțindere Danemarca este de 7 ori mai mică decât România. Prin urmare, socotind la suprafață, exportul de produse de lapte al acestei țări a fost de 370 ori mai mare decât al nostru.

Aceste cifre arată ce deosebire mare este între creșterea vacilor de lapte dela noi și din Danemarca și cât de mult putem noi spori această ramură de producție.

Albă păsărică pe crac se urcă; n'are aripioare, n'are nici păsăre.

(Socrate)

UN JUDECĂTOR ÎNTELEPT

Doi soți arabi cerțându-se, fiul Saharei, în furia sa, trase iubitei sale jumătăți o palmă zdravană. Ea aleargă plângând la tatăl ei, rugându-l s'o răzbune. Înțeleptul șeik, tatăl ei, clătină de câteva ori din cap, apoi căzu pe gânduri. Deodată trase ficei sale o palmă zicând:

— Soarele bătrâneței mele, acum ești răzbunată. Bărbatul tău a insultat pe fica mea, iar eu i-am insultat nevasta.

CALUL PRINȚULUI

Un prinț din vremuri bătrâne, avea un cal foarte rumos și într'un rând când căța mai cu drag la dobitoac, spusese către servitorul lui:

— Cel dințai care îmi va spune că a murit mândrul meu cal, va cădea omorît de mâna mea.

Calul a trăit cât i-a fost scris, dar într'o zi a murit. Nimeni nu îndrăznea să-l ducă la cunoștința prințului această veste. Totuși trebuia să-l spună cineva și s'a găsit un mehenghiu și pentru aceasă îndrăzneală.

— Măria Ța, calul nu mai mănâncă!

— E bolnav?

— Și nici nu mai bea apă!

— E așa de rău bolnav?

— Și nici nu doarme!

— Atunci e mort!

— Da, Măria Ța ai spus întâi.

EXEMPLE RARE DE ADÂNCI BĂTRÂNEȚE

a HENRI JENKINS A TRAIT 169 DE ANI

S'a născut în 1501 și a murit la 1670. Tot ce se știe despre viața acestui om, este, că toată viața s'a ocupat cu pescăritul și s'a hrănit numai cu mâncăruri simple, acrite.

IOAN BOVIN A TRAIT 172, IAR SOȚIA LUI SARA 164 DE ANI

Dânșii au fost de naștere din Hodoș în Banat, comună cu-rată românească, deci pare-se că acești bătrâni au fost neam, r. mîni. În aceeași comună au și murit, după ce au trăit 147 de ani în căsătorie. Cel mai tânăr din al lor a fost de 116 ani.

UN EROU AL VEACULUI XVI: **Mihai Viteazul**

Străinul care trece prin capitala României, are prilejul să prețuiască, pe lângă alte frumuseți, monumentul care înfățișează pe unul dintre cei mai mari eroi români: Voevodul Mihai Viteazul.

Călare, cu platoșă, având pe cap măreata cușmă înclinată atât de asemănătoare cu căciulile luptătorilor daci de pe Columna Traiană din Roma — mărețul Domn ține, în mână ridicată, năpraznica bardă cu care a cucerit izbânda de nepieritoare faimă.

Căci dacă amintirea lui Mihai Vodă, supranumit cel Viteaz, este iubită de întreg poporul românesc, nu e mai puțin adevărat că întreaga lume trebuie să fie recunoscătoare acestui Voevod român, care — în veacul al XVI-lea — izbândește uimitoare fapte de vitejie.

Când Papa Clement al VIII-lea trimise, spre sfârșitul veacului XVI, un stăruitor îndemn către regi creștini de a se ridica împotriva primejdiei turcești, — Mihai Vodă al Țării Românești nu așteaptă să i se dea ghies, astfel cum se dăduse altor regi și principii străini.

Domnul român se puse, de bună voe, în slujba apărării întregii creștinătăți.

„În țara mea (scria Domnul Mihai, mai târziu, Impăratul Rudolf al Germaniei), aș fi putut să rămân liniștit și sigur. Fără nicio teamă, dacă nu m'ar fi chemat credința mea față de creștinătate”.

Credința sa față de creștinătate face ca în curând, tunurile românești să bubuie, îndreptate împotriva păgânilor.

La București și la Giurgiu, la Cejate de Flori și la Hârsova, la Silistra și în multe alte părți, neotutundeni, Turcii sunt învinși de Români. Era în 1595. Dar două armate turcești proas-

pete, sunt trimise spre Dunăre, spre a se răzbuna. Sultânul dă ordin și Tătarilor să atace Țara Românească. Mihai Vodă nu stă pe gânduri. Fulgerător zdrobește dușmanii în ziua de 14 Ianuarie 1595, în satul Puțineiu, în ziua de 16 Ianuarie la Stănești, apoi la Șerpătești. Trece Dunărea, pe gheață, și bate cumplit pe Turci, ucigându-le amândoi Pașii. Armatele lui Mihai Vodă ajung până la muntele Haemus, în Balcani, Sultânul spumegă. Trimite o impunătoare armată de vreo 100.000 de ostași sub conducerea marelui Vizir Ferhat Pașa, mai apoi înlocuit cu Sinan Pașa. Lupta se dă în apropiere de București, la Călugăreni și se sfârșește pentru Români, cu cea mai răsunătoare izbândă.

Pentru a-și încuraja ostașii, însuși Mihai Vodă se asvârie cu secărea în mână, despică dintr-o lovitură capul unuia dintre Pași și zdrobește pieptul altuia. Aceasta se petrece în 13/23 August 1595. În luna Octombrie a aceluiaș an, Mihai Viteazul asediază cetatea Giurgiu, ocupată de armatele turcești. Cetatea cade la 20 Octombrie. Prada luată este uriașă: între altele, 2 milioane aur.

Incheie apoi, o înțelegere cu Împărațul Rudolf. Arhiducele Maximilian, fratele lui Rudolf, recunoaște că Mihai Vodă „a fost zidul de apărare al acestor țări”.

După ce bate pe unguri într-o altă mare luptă, la Șelimbăr, Mihai Viteazul intră în Alba Iulia, ajungând, astfel, „Domn din mila lui Dumnezeu al Țării Românești și al Ardealului”.

În chipul acesta, un vis românesc de veacuri se împlinise: unirea Românilor, de peste munți și de dincoace de munți, într'un singur mănunchiu.

În vara anului 1600, după ce adăugase Coroanei sale și ținutul Moldovei, Mihai Vodă Viteazul, apărătorul creștinătății, se intitula cu mândrie: „Io Mihai Voevodă, din mila lui Dumnezeu, Domn al Țării Românești, al Ardealului și a toată țara Moldovei”.

Atâta glorie și atâta vitejie pusă în alujba întregii Europe nu puteau ține mult! În ziua de 9/19 August 1601, în timp ce Mihai Vodă se afla în cort, el este ucis din ordinul generalului ungar Basta.

Amintirea marelui Domnitor a rămas vie, însă, străbătând veacurile. Acelaș nume, purtat de eroul-martir, împodobește astăzi pe tânărul Rege Mihai I al Românilor și pe unul dintre cele mai viteze regimente românești, care au luptat și luptă în rășărit, regimentul de gardă „Mihai Viteazul”.

OLTEAN ȘMECHER

A fost pe vremea când Rușii țineau ocupată Muntenia (o sută și ceva de ani de atunci). În București izbucnise holera și generalul rus Kiseleff închise toate îngrădirile în oraș cu cordon militar.

Intr'o zi ieși însuș generalul comandant Kiseleff la preumblare cu birja. A colindat el ce a colindat apoi s'a întors pe altă cale în oraș. La înțrare santinela, un mehedințean, se puse cu pușca în calea birjei.

— Nazat, ori dau foc!

Kiseleff se ridică în droșcă.

— Eu sunt generalul Kiseleff.

— Poți fi! Adă-mi hârtie dela căprarul cordonului și te las, altfel nu treci!

Generalul se coborî din birjă, scoase un napoleon de aur și-l întinse soldatului.

— Lasă-mă să trec acuma.

— Trăiți, dom general, e holera în oraș, nu pot pune mână pe bani! — spuse olteanul blând. — Dacă vreți să mă cinstiți, aruncați-l căci din mână nu-l iau.

Kiseleff aruncă napoleonul, soldatul puse piciorul pe galben, apoi întinse pușca în direcția generalului care se apropia surizând.

— Indărăt, generale, că trag!

— Dar bine, bre, ți-am dat doar bacșiș! — se miră Kiseleff.

— Indărăt, ori trag! — și trăgând cocoșul duse pușca la ochi. Generalul văzând așa, făcu calea întoarsă și intră prin altă parte în București, apoi porunci să i se raporteze numele soldatului, căruia-i mai dete doi napoleoni și-l făcu căprar pentru păcăleală.

CUVINTE ÎNȚELEPTE

Cine vrednicia capului nu pricepe, acela lungimea cozii la mare preț ține.

Dim. Cantemir

Copaci cei mai înalți, mai mare sunet fac când se doboară.

Miron Costin

Vrăjmășia acoperită mai mult rău aduce.

Miron Costin

MUCENICII NEAMULUI : HOREA-CLOȘCA-CRIȘAN

Din munții Apuseni ai Transilvaniei ne-am obișnuit să vedem în fiecare toamnă coborînd spre câmpie țării, Moții cu ciubere și linguri, căuțând de lucru. Moții din munții Apuseni n'au dăruit neamului numai pe meșteșugarii minunați, cioplitori ai lemnului din pădurile lor de brad, ci și pe marii revoluționari ai Transilvaniei împilate.

Undeva, în munții Moților, pe la sfârșitul veacului al 18-lea, în sațul Albac, un țăran chipeș și îndrăzneț, obișnuit cu drumurile Vienei, doinea din fluer și horea în zilele de sărbătoare, ca să potolească aleanul celor cari sufereau iobăgia. Era Vasile Nicolae Ursu, — din cauza fluierului fermecat — poreclit Horea. Și era în vremea în care împăratul Iosif al II-lea, călătoria prin largă și pețicioasă împărăție, ca să cunoască stările și faptele. Bunul și luminatul împărat a dat aspre porunci ca omenia să fie călăuza autorităților împărăției, ca iobăgia să piară și suferințele pe care i-le aduseseră la cunoștință cele 10.000 de jalbe țărănești, să fie alinate cât mai curând.

În munții Moților, sufletul românesc a tresărit înviorat de nădejdi noi. Horea a luat drumul Vienei să spună prin viu graiu jălania Românilor transilvăneni, împăratul aci cu suflet drept. Nu se temea, nu era sfiit. Ba, uneori, slăvitul împărat ridica ochi mirați, spre seneția și dârzenia moțului venit să ceară dreptate. Dar nu se supăra. Îi plăcea românașul.

Dar Horea pricepuse că bunătatea împăratului are mai pu-

țină putere. Și așa cum vorbise împăratului însuși, Horea a hotărât răscoala.

În cea din urmă zi a lunii Octomvrie, satul Mesteacăn se adunase întreg la bisericuță, să se închine pentru mântuirea de rău, așa cum apucaseră din moși-strămoși, dar și pentru ca să asculte cuvântul de îndemn al lui Gheorghe Crișan, fărtașul lui Horea. Preotul, îmbrăcat în odăjdii, a ridicat mâna spre binecuvântare.

Ion Oargă, poreclit Cloșca, avu gândul de a curma răscoala, închind armistițiu cu armata care venise să potolească revoluția. Foamea și lipsa tot mai mult simțite de răsculați, îi făcu să înceapă a da înapoi. La 14 Decemvrie Horea dă deslegare camenilor să plece pe la casele lor, lămurindu-le că răscoala lor nu se îndreptase către stăpânirea din Viena, ci împotriva nemeseilor.

Crișan fusese prins. El cu Cloșca, fug în munți, dar și ei au aceeași soartă. După două săptămâni, sunt închiși în închisoarea dela Alba Iulia. Crișan nu așteaptă ceasul osândeii, ci se spânzură. Rămânea Horea și Cloșca, să fie judecați și osândiți.

UN OBICEIU BUN

În Afganistan — o țară din Asia — se poate vedea în fiecare oraș și orașel câte o cușcă de fier, sau lemn tare, așezată în piață. La ce slujește cușca? În ea se închid negustori care a fost prinși că au înșelat la cântar, ori au vândut marfa peste prețul maximal, fixat de autorități, după ce au primit mai întâi câte 100 lovituri de miza la tâlpi. Cușca având grații, fiecare trecător are dreptul să-i scuipe, ori să-i înțepe. Negustorii stau închiși câte 3—4 zile după mărimea vinei. Cușca — cotețul — stă de multe ori câte o lună-două goală. N'ar fi bine să faceră și noi cuști în orașele noastre?

Petru Tortan a trăit 180 de ani

Universitatea din Oxford, ca să se convingă despre adevărata vârstă a lui Petru, a recercat Ambasada olandeză din Viena, ca să se informeze oficios în această privință. Conform acestor informațiuni Petru Tortan s'a născut în comuna Cofrac (?) aproape de Timișcara, în Banat. S'a născut în 1544 și a murit la anul 1724. A fost de legea ortodoxă. Se prea poate că și acesta a fost român de origine.

Cea mai adâncă bărânețe în lume a trăit-o

HORIA LA VIENA

Văzând că înzadar aşteaptă răspuns dela Viena la plângerile scrise de el, Horia s'a dus în persoană la împăratul. Generalul adjutant, de faţă şi el în timpul primirii, voind să-si bată joc de Horia, îl întrebă.

— Zici că eşti Valah?

— Da, sunt Român din Ardeal.

— Aha! Adecă din ţara unde mănă oamenii numai carne de măgar?

Horia se mânie, împăratul zămbi.

— Da, Excelenţă, de acolo sunt eu. Dar de unde stii lucrul pe care l-ai spus?

— Am fost şi eu odată prin Ardeal.

— Mare lucru! — se uimi Horia. — Mă mir cum de nu te-au mâncat Românii ăia şi pe d-ta!

Generalul s'a făcut roşu, iar împăratul a râs cu hohot.

O minciună negândită

Un călugăr din mănăstirea Neamţ era renumit ca minciunos. Odată venia repede dinspre hambarul mănăstirii. Un alt călugăr, din cei ce puneau ţara la cale la clubul minciunilor îi sare înainte:

— Părinţe, ia spune repede o minciună negândită.

— N'am vreme frate, căci mă duc să-mi iau portofelul din chilie, pentru că a venit un negustor cu o cărută de peşte la hambar.

— Bine că ai spus şi tu odată ceva bun... şi îndată se scoală cu toţii să-şi aducă bani ca să cumpere peşte. Când ajung la hambar nu văd nimica.

Minciuna negândită îi pusese în mişcare pe negândite.

CUVINTE EVANGHELICE

Nimic nu este acoperit, care să nu fie descoperit şi ascuns care să nu fie cunoscut.
Ev. Matei, Cap. 10. v. 26.

Cine nu este cu mine, împotriva mea este; şi cine nu strâng cu mine, risipeşte.
Ev. Luca, Cap. 11. v. 25.

Nu ceeace intră în gură spurcă pe om, ci ce iese din gură.
Ev. Matei, Cap. 15. v. 11

Cântec de pe frontul din Crimeea

Frunză verde trei granate
Mult ești, Bugule, departe
Căci de zile eu mă duc
Și la mal nu-ți mai ajung.

Urcai dealul și o vale
Tot cu ranița 'n spinare
Cu curele încrucișate
Și cu carabina'n spate.

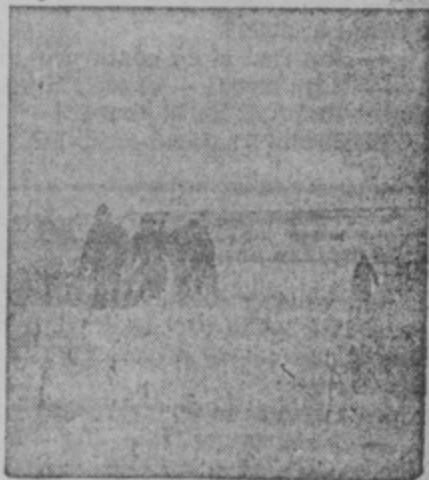
Sus pe vârful dealului,
Eu șterg țeava tunului
Și căpăstrul murgului,
Sus pe dealul Rusului.

Trecu-i valea și un deal sus.
La Crimeea am ajuns;
Frunză verde foi de terci
În dreptul portului Cherci

Staline, n'ai avea parte
De colac și lumânare
Că ai pus lumea 'n mișcare
Și ai lăsat fețe orfane.

Nevastă, când ți-o fi dor
Să nu-mi mai trimiți scrisori.
Ci să zămeni strat de flori
Cu trei fire de bujori.

Să le uzi cu scrimioare.
Să le zămeni cu sudoare.

Și de-or crește verde frumos
Să știi că sunt sănătos.

De-or crește galben pălit,
Eu să știi că sunt rănit,
Iar de s'or ăsta de tot
Să știi, dragă, că sunt mort.

Frunză verde foi de terci
Scrisă dela portul Cehrci
Și iar verde salcie
În ziua de 2 Martie.

Trimisă de pe frontul din Crimeea
de Capora. artilerist
MOȘ ROMAN
din Reg. Artilerie călărească.

rilor, ca
mul cul
Această
poporul
născut
Slujba e
zavă, cu
Ne-
popor d
cu jertf
legem
nenirea
nouă de

IANCU HUNIADE ROMÂNUL

Așezați de Dumnezeu încă dela nașterea noastră la una din cele mai primejdioase răspântii de drumuri ale lumii, rostul neamului românesc s'a dovedit a fi dela început acela de *apărători ai creștinătății și culturi europene*.

Acest rost l'au îndeplinit Românii până la 270 d. Chr., retrăgându-și însă ei legiunile la această dată peste Dunăre din Dacia puterea romană încetează de a mai fi aici, în răsărit stavilă în drumul năvăliților,

care venind din spre Asia, amenințau cu nimicirea leagămul culturii și al civilizației, care se găsea în apusul Europei. Această slujbă de stavilă și apărători o îndeplinește de acum poporul format pe acest pământ al nostru, *poporul românesc* născut din împreunarea Dacilor cu Romanii aduși de Traian. Slujba e grea, o îndeplinim și astăzi în înțeleștarea noastră grozavă, cu Rusia bolșevică.

Ne-am ales noi această menire a noastră? Ne-a plăcut nouă, popor de plugari, să ne imbulzim la această slujbă împreună cu jertfe grele? Nu! Așa ne-a fost data și noi nu puteam decât să alegem: *sau să plecăm de aici în alta parte, sau să ne îndeplinim menirea*. N'am plecat, a trebuit deci să ne facem datorja impusă nouă de destinul nostru.

Cum ne-am făcut această datorie de ostași și apărători ai Europei și ca atare ai lumii întregi? Istoria grăiește fără părținare, numindu-l pe *Ștefan cel Mare*, viteazul care i-a siropșit timp de patruzeci de ani pe Turci: *atletul lui Crispos*, pe viteazul între viteji Mihai: *sabia creștinatății*. Dar *Vlad Tepeș*, dar *Iancu Huniade*, dar *Carol Ințeleptul*, care a sfărâmat la *Plevna* și *Grivița* lanțurile grele ale robiei turcești?

Pe toți îi cunoaște, de toți vorbește istoria noastră, afară de viteazul *Iancu Huniade* cu toate că Sârbii, Ungurii, chiar și Nemții îl preamăresc în cântecele lor ca pe un viteaz fără seamăn al vremii sale, numai noi nu-l știm. De ce? E vremea să-l cunoaștem și noi căci al nostru, e sânge românesc i-a curs în vine, cu sânge românesc și-a înscris numele în istoria lumii, românește grăia când îi îndemna pe vitejii săi bănățeni și ardeleni în focul luptelor și în legea noastră a trăit și a murit!

Neamul său e neam de chineji de prin părțile Iniedoarei, sau cum i se spunea pe atunci, *Țara Hațegului*! Bunicul său a fost chinezul *Șerban*, pe tatăl său îl chema *Voicu*, iar mamă-sa era fica chinezului *Alexandru Margiună* din *Ma gina*, — o cetățuie din Banat, — o chema *Elisabeta*, un nume foarte prețuit pe atunci la fete.

Mai avea încă un frate, pe *Ioan* mort pe la 1339—1340 în Ardeal, într-o luptă cu Turcii, și trei surori: *Marina*, *Clara* și *Elisabeta*. Unchi săi după tată erau chinejii *Radu* și *Mogoș*. *Iancu* se naște pe la 1385 și moare în 1456, după marea bătălie dela *Belgrad*, de ciumă. Se crede că a fost *aprod* sau *paj* (copil de casă) la curte, în Viena, la regina *Maria*, soția împăratului *Sigismund*, iar dela vârsta de 14 ani a fost *scutier* pe lângă diferiți cavaleri ai acelor vremi. A învățat apoi meseria armelor la curtea domnului român *Mircea cel Bătrân*, la despotul sârbesc *Iar Lazar*, la *Ducele din Milano*, el alegându-și dela început cariera de ostaș. Iată cum ni-l înfățișează un cronicar care-l cunoștea în persoană pe *Huniade*: *Era acest domn Comite, om de statură mijlocie, cu cerbicea mare, cu părul lung revărsat pe umeri, castaniu, cu cărare la mijloc, cu ochi mari și privire senină, cu față rumenă și în toate mădularele sale întocmai cuvinșos și ca o podoabă, așa încât dintr-o mie puteai recunoaște persoana lui de căpetenie*. Era tăcut cu toate acestea foarte iubit de oșteni, care ar fi murit până la unul pentru el. În lupte era iute ca fulgerul, și năștepta să-l atace dușmanul, ci-l ataca el întâi, se hotăra repede și se arunca cu ai săi unde era primejdia mai mare. Avea obiceiul să-și îmbărbăteze oamenii înainte de luptă cu câteva cuvinte, iar după bătălie mulțumia întotdeauna lui *D-zeu* pentru biruință, ca și *Ștefan cel Mare*. Avea o oștire a sa plătită de el, nu mai mare de 5—10.000, însă numai români. Această oștire era sămburele armatelor lui, care m

erau nici odată mai mari de 50.000, căci deși nu puteau fără el, baronii și grofi îl urau fiind român, și nu-i dădeau armata de care ar fi avut nevoie, ca să-i scoată pe Turci din Europa, cum mărturisia însuși că avea de gând și ar fi putut-o face. Armatele turcești pe care le-a bătut erau întotdeauna de câte patru-cinci și chiar de mai multe ori mai mari decât a lui.

Nu vom povesti acum cu deamănunțul toate luptele lui Iancu cu Turcii, e destul să amintim că în 1443 după ce a zdrobit la Poarta de Fier (regiunea Hațeg) o armată de 80.000 de Turci, i-a urmărit peste Dunăre în Bulgaria, a mai bătut trei armate trimise de sultanul îngrozit, să-l oprească, dar el neoptrindându-se, sultanul Amurat a poruncit să se infunde în graba mare toate trecătorile din munții Balcani, căci se temea că-l va scoate din Adrianopol (aceasta a fost capitala imperiului turcesc până la 1453, când au cucerit Constanța și-l va arunca în Asia. În timp numai de cinci luni a înfrânt și risipit patru armate, de cele mai multe ori cu mâna de români de sub comanda sa, atât de mare era groaza și spaima intra în Turci, când auziau de el.

Impăratul Sigismund, apoi ginerele său, regele Albert și urmașul acestuia, tânărul rege Vladislav l-au încărcat cu daruri de moșii, cetăți și sate până într'atât, că prin 1441 stăpâna o întindere de cam patru milioane de hectare cu o mare mulțime de sate și cetăți.

Puternici seniori (grofi și baroni), împreună cu episcopii și mitropoliți catolici l-au ales în 1446 guvernator al Ungariei, recunoscând astfel că printre ei nu era niciunul de seama Românilor, fără care nu puteau, deși-i făceau zile amare cu dușmănia și ura lor.

La moartea lui, întâmplată în 11 August 1456 l-a plăns întreaga creștinătate, chiar și sultanul Mohamed învinsul dela Belgrad ar fi lăcrămat la vestea morții lui. — „Până și stelele cerului au vestit sfârșitul lui, căci s'a arătat o minunată stea, cu coadă în înălțimea văzduhului înainte de moartea lui“ — zice cronicarul ungur Turoczi, care l-a cunoscut. Acesta a fost marele IANCU VODĂ, cum îi ziceau ai noștri. Nic. Tomiciu

CINEI MAI DE LIPSA ÎN SAT?

Iată cum au răspuns sătenii dintr'un sat francez la această întrebare: Pentru învățător au fost 107 voturi, pentru brutar 98, pentru primar 37 pentru preot 27, pentru medic 23, pentru factorul poștal 17, pentru fierar 17, moșarul, jandarmul și deputatul abia au câpătat câteva voturi.

Așadar învățătorul și brutarul, unul dă hrană sufletului, celălalt trupului, — iată cei mai de lipsă oameni într'un sat francez.

O PĂCĂLEALĂ

Rari preoți care să nu se pregătească pentru predică, ba unii chiar și-o scriu pe hârtie și o învață pe de rost, cum se cuvine să facă fiecare preot. Popa Ion era dintre aceștia, fiind mai greu la cap; popa Gheorghe dimpotrivă era în stare să spună o predică minunată fără pregătire. Odată tocmai în ziua întâia de Rusalii, pică pe neașteptate popa Gheorghe la prietenul său, cu care se avea ca cu un frate.

După ce mai vorbiră ei despre una alta, popa Ion ieși să-și spună crâșnicului ceva. Cum, cum nu, popa Gheorghe dete cu ochii de predica popii Ion și se hotărî să-și facă o poznă. Ceti odată predica până la capăt și având o mințe ageră, o știa pe de rost. La sfârșitul slujbei îl rugă pe popa Ion să-l lase pe el întâi să predice. Aceștia se învoi.

— Numai vezi să nu fie prea lungă, — îi spuse popa Ion. Popa Gheorghe zâmbi viclean, se urcă pe amvon și spuse din vorbă în vorbă predica bietului popa Ion, care făcea fețe-fețe ștergându-și fruntea de sudoare, căci nu mai avea vreme să-și facă altă predică, iar fără pregătire nu putea spune nici zece vorbe. De predicat însă trebuia să predice, căci prietenul său le spusese oamenilor că după el, vine preotul lor.

Ce să facă? Deodată se luminează la față, căci îi veni un gând bun.

— Iubiții mei credincioși, — spuse el urcându-se pe amvon, în vreme ce hoțul de popa Gheorghe râdea în barbă din strană, — părintele Gheorghe v'a spus o predică atât de frumoasă, încât socot că-i păcat s'o uitați, și de aceea am să v'o spun și eu înc'odată, așa cum o auzii dela părintele, — și spuse înc'odată predica învățată de el, iar credincioșii se minunau de agerimea preotului lor, căruia i-a fost destul să audă predica și iată că le-a și spus-o pe de rost!

Care a fost cel păcălit?

Ghicitori

Huhurează-rează
Amarnic nechează,
Viața mi-o scurtează.

(Pusca)

Iote-o ! Nu-i
Ce să-ți mai spui ?

(Schimbata)

Cinel-cinel,
Stă pe tine
Și n'o vede nime.

(Moartea)

Stele sus și stele jos
De'majunge pân'la os.

(Genu)

ORAȘELE BĂNĂȚENE

CARANSEBEȘ, LOGOJ ȘI TIMIȘOARA

de NICOLAE TOMICIU

Oameni și popoare, răsar, trăiesc și trec. În trecerea lor prin lume lasă o dâră uneori mai adâncă, câteodată chiar strălucitoare, altele abia văzută a faptelor săvârșite. Aceasta e istoria lor. Câte popoare au trăit odinioară, de care istoria abia face amintire, altele în schimb, cum au fost Grecii și Romanii au umplut lumea cu faima lor.

Așa e și cu orașele și satele. Cine ar bănuși de pildă, trecând prin orașelul Caransebeș, neîngrijit, părănd adormit în părăsirea lui de astăzi, falnicul Sebeș de odinioară, cu cetate tare care-l apăra, cu lumea de meseriași, negustori, chineji și voevozi români forfotind

jit, părănd adormit în părăsirea

pe străzile lui, mai ales când se țineau aici vestitele scaune de judecată! — Dealtă parte parcă nu-ți vine a crede că Timișoara de azi cu cei 130.000 locuitori ai ei, tramvaiele și trenurile, parcurile și palatele ei mărețe să fie tot Timișoara de acum șase sute de ani, o cetate mică pitulată în mijlocul mlaștinilor, cu câteva clădiri, greoaie și întunecate care abia puteau adăposti pe regele Carol Robert cu familia, curtea și armata sa! Caransebeșul s'a coborât în umbră și în uitare, Timișoara s'a înălțat dimpotrivă și s'a, deasupra Bănatului, luându-se la întrecere cu marile orașe europene.

Să privim în oglinda istoriei noastre pentru a cunoaște mai de aproape trecutul celor mai însemnate trei orașe bănățene: Caransebeșul, Logoju și Timișoara.

Orașelul de azi, Caransebeș, având cam 8000 și ceva de locuitori, din care mai multe de jumătate sunt români, este așezat lângă râul Timiș, fiind format din contopirea a două orașele: Caran și Sebeș. Unirea lor s'a făcut prin veacul XVII, până aci orașul se numea Sebeș, numire pe care o întrebuițează și azi locuitorii satelor din aretul lui. Se face amintire de Sebeș mai întâi la 1289, dar a existat și pe timpul Romanilor, are deci o vechime de aproape două mii de ani. Drumuri mari duceau de aici spre Hațeg, dealungul Bistrei, spre Orșova dealungul Timișului și spre Logoj și Timișoara. Aici era scaunul de judecată

un fel de tribunal suprem al celor opt județe sau districte (Sebeș, Almăj, Bărzava, Caraș, Ildia, Medgia, Logoj și Comiat) așa zise valahice, care se ocărmuiau prin legi făcute de adunarea chinejilor și voevozilor români, întruniți la Sebeș în fiecare an, căci dieta ungurească din Buca nu avea putere în Banatul răsăritean, ocrotit de așa numitul drept valah, recunoscut și respectat și de regii Ungariei. Aci se întruniau oștile românești de plăieși, măciuași și călăreți, instruite și comandate de chineji, care erau și judecători în pricinile mai mărunte. De prin veacul XVI Sebeșul este reședința banului și vicebanului mutați aici dela Severin, iar prin anii 1560—80 ajunge sub stăpânire turcească până la 1718. Turcii îl devastează în două rânduri, la 1738 și 1788, cu prilejul războaielor purtate împotriva lor. După desființarea confiniului militar se înființează în Caransebeș, Comunitatea de Avere, care administrează averea fostelor sate grănicerești din acele părți. Cetatea a fost dărâmată pela 1700 în urma păcii făcute cu Turcii. Caransebeșul are azi episcopie (dela 1865), Academie teologică, liceu, școală normală și gimnaziu de fete, tribunal, penitenciar și cinematograf.

Logojul (aceasta-i numele cel adevărat al orașului, nu ungureșcul Lugoș, vorba cântecului: Ană logojană!) și el așezat lângă Timiș, oraș renumit pentru târgurile sale, dar mai ales pentru cojocarii, opincarii și tăbăcarii români de aici. De asemenea și pentru naționalismul românesc care clocotia aici, puternic susținut de vestitul român Coriolan Brediceanu, sub era ungurească. Faima Logojului s'a răspândit departe și prin minunatul cor al nemuritorului Vidu.

În trecutul îndepărtat Logojul nu avea strălucirea Caransebeșului, cu toate că era centrul județului cu același nume, iar dela 1536 banul mutat dela Severin își avea reședința când la Sebeș când la Logoș. Până la această dată districtul Logoș era administrat de castelani din cetatea învecinată Jdioara. Ca și Caransebeșul, Logoșul a fost în trecut oraș aproape curat românesc. A fost neliniștit de Turci în măsură mai mare decât Caransebeșul. La 1509 bântule pe valea Timișului, deci și la Logoș și la Caransebeș o cîrmă groaznică care mai secera încă și în 1510. Mii și mii de oameni au murit de ciumă. La 27 Oct. 1848 se ține pe Câmpia Libertății dela Logoș o adunare mare, la care iau parte, după cum spun unii, cam la 70.000 de Români. În urma cuvântării înflăcărâte, rostită de marele român Eutimie Murgu, se decide scuturarea jugului sârbesc, care în Banat e aspru și greu.

Logoșul are azi aproape de trei ori mai mulți locuitori decât Caransebeșul, două biserici românești, o episcopie românească, Academie Teologică și alte multe școli, fabrici și o viață comercială vie.

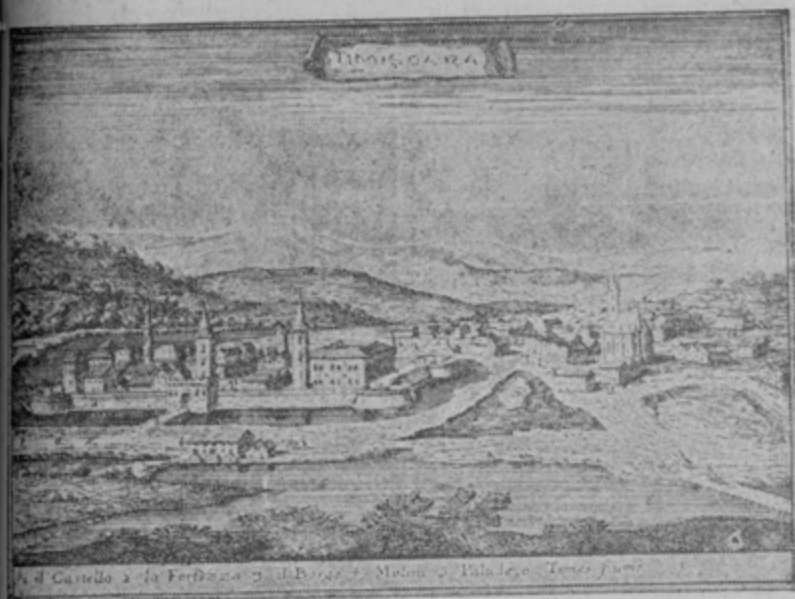
Ceața deasă în care se pierde trecutul românesc al Timișorilor se destramă deabia de acum înainte. O seamă de istorici cercetează cu multă râvnă trecutul orașului Timișoara și al regiunii întinse dela Logoș până la Tisa și dela Mureș până la Dunăre. cunoscută odinioară sub numele de Velika Vlaška, adică Românimea cea mare. Unii istorici sunt de părere că cetatea Timișorilor ar fi fost zidită de o împărăteasă

Bizau
care d
lîna.
Turcilo
imput

S'
Bănatu
stăpân
lor rom
care c
melni
fabrici
cine va

PR
Ca
Indrep
C
N
D
D

la Bizanțului Irina, numele căreia îl poartă în Bănat și drumul roman care duce pe la Comorăște, Fârlug și Forotic (drumul împărătesei Irina. Până azi știm că Timișoara avea mulți Români la alungarea Turcilor, dar întâmplările petrecute de atunci încoace în Bănat, le-a împușinat mult numărul.

Cetatea și orașul Timișoara în veacul XVII.

S'au înmulțit însă locuitorii de alt neam, aduși pentru colonizarea Bănatului. La 1918 Timișoara avea ceva peste 5000 clădiri, azi, sub stăpânirea românească are peste 13.000 clădiri, iar numărul locuitorilor români sporește cu fiecare zi. Are episcopie românească și în fiecare cartier câte o frumoasă biserică românească, adăpostește vremelnice o parte din universitatea dela Cluj și are foarte multe școli, fabrici, parcuri, etc. și o bibliotecă mare cu peste 70.000 cărți pentru cine vrea să citească. Este al doilea oraș după București.

PROVERBE

Copilul ca și copacul : când de mic se strâmbă, anevoie se mai îndreptează.

Cine șade, coada-i cade, cine mișcă, tot mai pișcă.

Nevoia învață pe om și năiaua pe copil.

De pe poame se cumeaște pomul și de pe fapte, omul.

Din nebunie streină să te înveți mintă.

Cele 12 Vineri din an care trebuie ținute cu post

Lucrai nu e oprit

VINEREA 1-a

Este în luna Martie, înaintea sfinților 40 Mucenici, adică cea din ajunul a 40 Mucenici în care Adam a călcat porunca lui Dumnezeu. În această zi la 6 ceasuri Adam a fost gonit din rai.

VINEREA 2-a

Este înainte Bunei-Vestiri cea din ajun în care Cain a ucis pe fratele său Abel în al 4-lea ceas din zi. Aceasta fu prima moarte pe pământ.

VINEREA 3-a

Este Vinerea cea mare, adică, înaintea Sf. Paști, în care s'a răstignit Isus Hristos, vrând să afle oia cea pierdută și dându-și duhul în al nouălea ceas din zi.

VINEREA 4-a

Este înaintea Pogoririi Sf. Duh în care Agarienii robiră multe locuri și goniră și pe împăratul Arcadie în al zecelea ceas din zi, și se prăpădiră prin ostroave. Aceștia sunt care mâncau carne de câmilă.

VINEREA 5-a

Este în Iunie înainte nașterii Sf. Ioan Botezătorul în care zi Chaldeii robiră Ierusalimul sub împăratul Nabucodonosor, pe vremea proorocului Ieremia.

VINEREA 6-a

Este înaintea Sf. Apostoli Petru și Pavel, în care zi Dumnezeu trimise 70 de răni (plăgi) pe pământ pe mâna lui Moise și a lui Aron, precum zice proorocul: muște câinești și lăcuste omizi și apele schimbate în sânge.

VINEREA 7-a

Este în August înaintea Adormirii în care zi Ismailitenii înarmați veniră pe mare în Galilea și robiră multe latură apoi ieșiră peste tot pământul cu porunca Dumnezeiască.

Dar boierul Tatariașului Gevalu, Anuși Anale s'au ostenit până la mare stăpânind pe pământ 63 de ani și trudindu-se eșiră asupra Ierusalimului fără porunca lui Dumnezeu.

D-zeu însă porni de îl bătu Ghedon în valea lui Iosafat la 7 ceasuri de noapte.

VINEREA 8-a

Este înaintea tăierii capului Sf. Ioan Botezătorul pentru că atunci Irod împăratul pentru un jurământ a tăiat capul sfântului la zece ceasuri din noapte pentru spurcata jucătoare, fata lui Irod, muierea fratelui său Filip, pentru că Sf. Ion îl muștra pe Irod zicându-i că nu se cade să aibă pre ea de muiere.

VINEREA 9-a

Este înaintea înălțării Cinstitei Cruci, pentru că atunci a prăpădit Dumnezeu Sodoma și Gomora și 7 orase în al 2-lea ceas din zi.

VINEREA 10-a

Este după înălțarea cinstitei Cruci, în care zi Moise a despărțit Marea Roșie cu toiagul și a izbăvit pe fiul lui Israel de Egipteni în al 3-lea ceas din zi.

VINEREA 11-a

Ce este înaintea Sf. Voievozi și Sf. Apostoli Andrei, în care zi a închipuit proorocul Eremia chivotul legii Domnului și fu luat de îngeri și dus între 2 munți pe care-l acoperea cu nori de foc până la a doua venire a lui Hristos.

VINEREA 12-a

Este după nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, în care zi s'au tăiat 14.000 de prunci de Impăratul Irod de la 2 ani în jos, vrând ca să taie pe Iisus Hristos.

Din gura unui înțelept al neamului

Când vrei să vorbești cu cineva, să-ți scoți cuvântul din trei lăcate, adică : unul să-l aibi la inimă, al doilea la gât și al treilea pe buze, că dacă ese din gură, cuvântul se duce iute ca vântul și nu-l mai poți ajunge nici cu armăsarul nici cu ogarul.

Apără-ți ochii de invidii sau zavistii, mâinile de răpire și furtisaguri, gura de pări și clevetiri și picioarele de către pasuri rele, căci cine are mână lungă, pierde și ce are'n pungă.

(ANTON PAN)

CURIOZITĂȚI

FUMATUL LA ALTE POPOARE

Nu toate popoarele fumează la fel. Astfel, în apropierea Mării Caspice, trăiește poporul nomad (veg-nic călător) al Kirghizilor. Aceștia nu cunosc nici țigările, nici pipele și, cu toate acestea, sînt fumători strașnici.

Dar cum fumează Kirghizii?

Iată cum: mai întâiu, sapă o groapă mare într'un pământ umed, pe care — după ce o bătătoresc bine — o umplu cu tutun. căruia îi dau foc. Apoi, întregul neam se strânge împrejurul gropii și fiecare

suge șerpește fumul din câte o țevă de trestie...

În chipul acesta, kirghizii fac economie — și, în același timp, nici unul dintre ei nu rămâne fără... fumul lui.

CÂT ȚITEI SE SCOATE ÎNTR'UN AN DIN PĂMÂNT

S'a făcut socoteala cât țitei se scoate din pământ într'un an. Iată cât: 26 milioane de vagoane! Din această cantitate, țara noastră dă singură 870.658 de vagoane. De-ai s'a spus că pământul României este binecuvântat de Dumnezeu.

VREMURI MARI

Nu ne gândim la vremea de azi, ci la anii de aprig naționalism românesc, la părintele Vasile Lucaci, leul Țela Șişești, cum i-se spunea neiafricatului luptător pentru neamul său și la ceilalți bravi, dintre care o parte se găsea prin ani 1902—3 în temnițe, iar o altă parte își aștepta rîndul să intre.

Domnișoarele române în număr de 550 din acei ani au adunat, așa cetim într-o revistă veche, suma de 700 florini din care au fost cumpărate daruri pentru luptători. Astfel părintele Lucaci, — cine nu cunoaște frumoasa Doina lui Lucaci? — a primit un potir, o patenă, un disc, un labris și un cuțitaș, adică tot dichisul pentru cuminecătură, din aur curat.

GLUME

LA ȘCOALA

Învățătorul: Spune-mi tu Nicu-liță, de ce sunt peștii muți?

Școlarul: Dumneavoastră domnișoarele învățător, ați încercat vreodată să vorbiți în apă?

GRUJA NEVESTEI

Ei: M'am săturat de atîta cearlă, îmi voi pune capăt zilelor.

Ea: Bine faci bărbate.

Ei: Mă duc să mă înec.

Ea: Bagă de seamă, să nu te calce vre-un automobil pe drum...

MULTUMIRE

— Mi-ai scăpat viața, cum să-ți mulțumesc?

— Însoară-te cu soacră-mea.

SFATURI PENTRU CRESCĂTORII DE VITE

PREGATIREA GRAJDULUI PENTRU IARNA

În timpul iernii vitele trebuie să fie ținute în grajd.

Acoperișul trebuie să fie reparat, ca ploile de toamnă sau apa din zăpadă să nu pătrundă în grajd. Vitele trebuie să fie ținute într'un grajd uscat și cald.

Dacă stau în umezeală sau frig, ele suferă, slăbesc, pot degera sau se pot îmbolnăvi.

Fiecare grajd trebuie să aibă pod (tavan). Podul ține căldura.

Podul se poate face din scânduri nule sau stuf, însă întotdeauna trebuie să fie lipit cu lut. Fără lut, căldura iese prin crăpături și în grajd rămâne frig.

Păreții grajdului se fac din piatră, cărămidă sau din gard de nule, bine lipit, iar toate găurile și crăpăturile bine astupate.

Mărimea grajdului trebuie să fie potrivită cu numărul de vite care se adăpostesc în el. Dacă grajdul este peste măsură de mare, vitele nu dovedesc să-l încălzească și suferă de frig.

De aceea este bine ca în asemenea cazuri partea în care stau vitele să fie despărțită de restul grajdului printr'un perete. Ușile și ferestrele trebuie să fie bine potrivite, să se închidă bine.

Pe jos se pune pământ sau lut bătut. Cea mai bună podină este de scânduri sau de cărămidă. Cementul nu este bun, fiindcă ține frig și vitele răcesc.

Podina trebuie să fie aplecată puțin înapoi, ca să se scurgă udul vitelor într'un jgheab, pe care se scurge afară, într'un hârdaș sau butoi vechiu.

Udul vitelor trebuie să fie strâns. Cu el îngrășăm ogorul.

Dacă grajdul este uscat și călduros, vitele mănâncă nutreț mai puțin, cresc și se îngrășă mai ușor, sunt mai sănătoase.

Dacă grajdul este umed și friguros, vitele mănâncă nutreț mai mult, dar rămân slabe și se pot îmbolnăvi ușor.

Grajdul bine pregătit pentru iarnă economisește nutrețul.

TUNDEREA OILOR

La tuns trebuie să păzim câteva reguli și anume: Să nu se piște oile cu foarfecele căci este pericol să se îmbolnăvească de o boală care sechiamă tetanos. Pentru a nu căpăta tetanos se cere ca oile să fie ținute câteva zile pe locuri cât mai curate și în nici un caz în apropierea grămezilor de gunoi.

Numai decât, după tundere, oile să fie ținute mai la adăpost. Mai ales în primele zile oile trebuie ferite de ploii reci.

— VARSATUL PORCILOR

Această boală este răspândită în toate țările. În țara noastră apare în crescătoriile de porci de rasă.

Vărsatul porcilor atinge mai ales purceii până la patru luni. Porcii se pot îmbolnăvi de această boală luând microbul dela vite, oi capre, sau chiar dela om.

Dela îmbolnăvirea porcilor până la ivirea semnelor de boală trec 4—7 zile. Semnele boalei sunt următoarele: porcul se ascunde în așternut ce arată obosit are căldură mare, se mișcă cu greutate și încet, mersul îi este țeapăn, tipă mult și pofta de mâncare îi lipsește.

Părul este sbârilit, pielea lucitoare, iar la ochi și nări se observă o scursoare. După 1—2 zile se observă la cap, la urechi la gât, la rât, pe sprâncene, la pânțele pe fața dinăuntru la picioarele dinainte și dinapoi, apărând pete roșii, se observă mai bine la porci cu pielea albă.

Pentru prevenirea și tratarea bolii: se vor despărți porcii sănătoși de cei bolnavi, se vor curăța cociunile cu creolină toată în apă, lapte de var, etc.

Animalele găsite bolnave se vor arăta medicului veterinar.

Pentru animalele sănătoase sau acelea din crescătoriile vecine unde poate să treacă boala, e bine să facem vaccinare.

Se pot vaccina purceii de 1—2 săptămâni și chiar scroafele mame.

— PESTA PORCILOR

Este o boală foarte rea care bântuie satele primăvara și toamna, făcând mari pagube crescătorilor. Porcii bolnavi de pestă au călduri mari, nu mănâncă, ochii le lăcrimează, botul e uscat și uneori, când boala e mai înaintată, din nări le curge o scursoare albicioasă.

Pielea este caldă și acoperită de pete roșii, mici la început și care se măresc pe măsură ce boala înaintază.

La început porcii sunt constipați (n'au eșire afară) apoi

diaree, care le murdărește partea dinapoi. Mersul se începe este clătinat, iar spre sfârșitul boalei animalul nu se poate ridica de jos.

Boala poate dura câteva zile și uneori chiar 3—4 săptămâni când porcul slăbește până la schelet. Boala odată ivită într-o gospodărie, se întinde cu ușurință la curțile vecine, cuprinzând tot satul.

Ce măsuri luăm când se ivește boala? Izolăm animalul bolnav de cele sănătoase și anunțăm serviciul sanitar veterinar.

Porcii rămași sănătoși în curte îi injectăm cu ser, iar pe cei bolnavi îi tăiem dacă starea lor de întreținere este bună.

Carnea bine fiartă și friptă se poate mânca fără pericol de îmbolnăvire. Măruntăciunile, burta, intestinalele și bojecii se îngroapă în pământ, adânc, pentru a nu fi mâncate de câni.

Porcii morți pot fi dați la prepararea săpunului. Cotetul în care a zăcut porcul va fi curățat, măturat și gunoiul ars. Păreții vor fi spoșiți cu var, iar podele spălate cu leșie sau creolină. Deasemenea vasele din care a mâncat animalul bolnav vor fi spălate cu apă fiartă și creolină.

Ce măsuri luăm când se ivește boala? Izolăm animalul sănătos primăvara și toamna și să păstrăm curățenie desăvârșită în curțile și cotetele porcilor, nelsându-i slobozi pe ulite unde pot să mănânce mortăciuni și din care cauză se îmbolnăvesc.

RÂIA LA OI

Râia este o boală care se întâlnește destul de des la oi mai ales în timpul iernii și când animalele sunt hrănite și îngrijite rău.

După locul unde se cuibărește avem: 1) râia capului, pe cap și părțile fără lână. 2) Râia așezată pe picioare. Nu se întinde pe tot corpul, ci numai până la genunchi. Se întâlnește rar, dar este și cea mai grea.

Semnele bolii: Râia începe printr-o mâncărime puternică ce se mărește când oile se încălzesc, mai ales după un drum mai lung. Uitându-ne în locurile unde se scarpină vom vedea niște bășicuțe de culoare gălbuie, pielea din jos roșie și îngroșată. Cu timpul bășicuțele se sparg unindu-se între ele și formează niște coji care ridică smulgi în același timp și firele de lână.

Dacă râia este veche, pielea se îngroașă formând îndoituri.

Îngrijire Prima grijă este să despărțim oile bolnave, îngrijindu-ne să aibă hrană multă și de calitate bună. A doua măsură va fi tunderea oilor.

Dacă râia nu este răspândită pe tot corpul se pot folosi pentru părțile bolnave felurite unsori (pomezi).

Dacă râia s'a întins peste tot corpul, trebuie să se facă oilor băi cu leșie de tutun, creolină, pucioasă și cu var. Se pot face

băi și cu arsenic, dar numai la animalele bine hrănite. O baie bună cu arsenic este următoarea; $2\frac{1}{2}$ părți arsenic, 2 părți plătră acră și 3 părți apă. Se poate face 1, 2 săptămâni după tundearea oilor.

Vom avea grijă să ungem ugerul animalelor și brațele așelului care face baie oilor cu ulei sau cu grăsime. Se pot face băi cu creolină 1,2—2 kgr. la 100 litri apă la temperatura de 25—30 grade. Oala se ține în baie după 8—10 zile. Lâna nu se strică prin baie.

Ca să preîntâmpinăm răia, este bine ca în fiecare primăvară după tuns și toamna înainte de a intra în grajd, să se facă oilor baie cu floare de pucioasă și creolină 1 la sută.

Dr. Luciu Gurău

BOALELE VITELOR MARI

Dintre boalele acestea una care se mută, este Cărbunele sau dălacul se ia la pășune, sau din adăpat cu apă infectată. Semnele boalei sunt: ferbințea până la 41 grade, răsuflare deasă, tot trupul tremură, semne de colici puternice cu diaree (descărcări, trecere prin animal) Boala ține 4—36 ore, depinde de caz, dacă este fulgerătoare moartea vine în 4 ore. Vindecarea se face numai prin injectarea serului anticarbonos de către veterinar. Așa dară când vedem vite bolnave de cărbune să nu ne gânim prea mult, căci fiecare clipă este mortală.

Prin altoirea animalelor de 2 ori pe an cu vaccinul anticarbonos le ferim de dălac.

Turbarea, se mută prin mușcare. La bou turbarea poate fi furioasă sau paralică. Bovinele atinse de turbarea furioasă au un început de nebunie, mugesc prelung, se reped să spar-

gă cu coarnele, au vedenii, se aruncă pe ziduri, sar în iesle. Când le ajunge turbarea se mușcă la locu răni. Mor după 3—6 zile dela primele semne. Mijloc de apărare este vaccinarea antirabică care se face de către veterinar pe loc, în grajd.

Urinarea cu sânge. Boala aceasta este lipicioasă. Ea se răspândește cu ajutorul căpușilor. Semnele boalei sunt diferite: Animalul devine dintr'odată trist; ține capul plecat; are fierbințeli mari până la 41 grade; nu are poftă de mâncare; se oprește rumegarea. Dela o vreme stă tot culcat. Urinează la început puțin, de culoare roșie-închisă, apoi ca romul și alteori de culoarea cafelei prăjite. După ce, vita cade jos moartea vine în curând. Mijloace de vindecare sunt injectii.

Răia, la bou e mai rară decât la cal. Mijloc de vindecare: ungerea cu grăsime în care se amestecă pucioasă. Un alt tra-

tamen
vegeta
parte
getal

Arn
cioasă
cu ivin
Boala
Mijloa
re de
laș tin
turilor
septica

Ace
boale n
ip man
bjicam
ca cres
asupra
a chen

La c
fehuri.
rea. di
se iveș
spinare
este în
tot cor

Părul
uri cac
se scor
cooperă
astă ră
intă la
și, păsic

tament, este: cu creolină și ulei vegetal. Amestecul se face de 1 parte creolină la 8 părți ulei vegetal. (fl. soarelui).

Armurarea este o boală lipicioasă a bovinelor care se arată cu ivirea unor umflături pe cap. Boala se asemănă cu daiacul. Mijloace de vindecare: injectare de ser antigangrenos, în același timp cu deschiderea umflăturilor și spălarea lor cu antiseptice.

Această înșiruire de câteva boale mai importante ce omorâ în mare parte vitele mari, le publicăm în paginile calendarului ca crescătorul, să aibe un sfat asupra boalei, ca să nu întârzie a chema veterinarul.

RAIA CALULUI

La cal râia este de mai multe feluri. Cea mai obișnuită și mai rea, dintre toate râiejele calului se ivește de obicei, la cap, gât, spinare și pe pulpe. Când nu este îngrijită se poate întinde pe tot corpul.

Părul în dreptul acestor locuri cade, iar pielea se îngroașe se scorojește, se încrețește și se acoperă cu mătreață și coji. Această râie se poate lua cu ușurință la om și alte animale (câini, pisici, etc).

PREINTAMPINA APARIȚIA RĂIEI LA CAL

Pentru a feri caii de această boală, corpul lor trebuie să fie totdeauna curat. Toate obiectele ce vin în apropiere cu corpul animalului, așternutul trebuie ținute deasemenea, curate. Caii să fie bine hrăniți, adăpostiți și țesălați zilnic, să nu fie puși la munci prea grele.

TĂMĂDUIREA RĂIEI

Dacă râia s'a ivit, cel dintâi vom avea grijă să despărțim caii sănătoși de cei bolnavi. Vom tunde apoi caii bolnavi pe tot corpul sau numai pe părcea unde este râia. Tunderea se face într'un loc ferit și încălzit. Cojile și perii ce rămân dela tundere se ard. După tundere se spală bine tot corpul animalului cu apă săpun și leșie de cenușă. Se usucă apoi bine și se fac fricțiuni cu una din doctoriile următoare: ulei mineral amestecat cu ulei de floarea soarelui: o parte ulei mineral și cinci părți de floarea soarelui. Uleiul de floarea soarelui amestecat în părți egale cu benzină sau petrol iar este bun. Se mai poate întrebuința o alifie făcută din o parte creolină și cinci părți untură de porc. Leșia de tutun se folosește în proporția arătată de îndrumările C.A.M. ului. Creolina stinsă în apă (o lingură la un kgr. apă) iar este bună.

Doctoria folosită se aplică numai pe jumătate corp; cealaltă jumătate a corpului se fricționează după 1—2 zile. După 3—5 zile se îndepărtează doc-

toria de pe corpul animalului, prin spălare cu apă caldă și săpun. După un repaos de 2—5 zile, urmează o nouă fricțiune. În cazuri ușoare sunt de ajuns două fricțiuni. În cazuri grele sunt necesare 3—5 fricțiuni.

DIAREEA VIȚELOR

Diareea vițelor este una dintre cele mai primejdioase boli. De regulă boala se ivește în primele 2—3 zile după fătare și rar de tot după 6—8 zile. Ea se poate ivi în tot timpul anului, sau numai în anumite anotimpuri.

SEMNELE ȘI MERSUL BOLII

În deobște, mersul bolii este acesta: Vițelul bolnav are fierbințeală mare, e trist, nu mai sugă, privirea e abătută și tulbură și stă mai mult culcat. Întăia sau în a doua zi de boală, apare diareea. Aceasta din gălbuie, cu timpul devine cenușie spumoasă și amestecată cu cheaguri de lapte nemistuit, uneori cu sânge.

Mai pe urmă devine apoasă, urît mirositoare și murdărește vițelul în jurul cozii. Pântecul când e umflat, cu semne de colici, — când e supt de tot. Orice apăsare asupra lui, pricinuește dureri vițelului.

Uneori când vițelul se îmbolnăvește prin buric, capătul acestuia se vindecă și se usucă greu iar dacă apăsăm pe umflătura buricului, vom vedea că iese puroi sau o apă gălbuie. Deasemenea vînele buricului sunt umflate și se simt ca niște ocarde subțiri.

LECUIREA BOLII

Cu toate că această boală se-

ceră 80 la sută din vițel atîns, totuși prin unele măsuri de lecuire, se pot micșora mult pagubele.

Mai întâi de toate vițelii bolnavi îi vom adăposti într'o încăpere a grajdului, curată, călduroasă și bice așternută. Ca doctorie, vom da vițelului bolnav, mai întâi un curățitor 40—50 gr. ulei de ricin, după aceea îi vom da să bea fiertură de semințe de in sau orez. În cari se va pune o lingură de praf de cretă și 1—2 gr. tanofom, cari se cumpără dela farmacie. Vițelilor slăbiți de puteri le vom da supe de vin, iar pe trup îl vom freca bine cu spirt de camfor și apoi îi vom înveli pe pîn-tece cu pături calde.

PREINTÂMPINAREA BOLII

Vom avea grijă ca adăpostul să fie ținut în cea mai mare curățenie, să fie bine aerisit și așternut.

Ingrijitorii vițelor și vacilor vor fi curați la trup și la îmbrăcăminte. Deasemeni uneltele din grajd, precum și vasele din care se alăptează vițelii vor fi cât mai curate.

Vacilor de-a făta cu 10—15 zile înainte de fătare nu li se va da borhoturi, nutrețuri stricate, mucegăite etc. deoarece acestea fac să se verse în lapte anumite otrăvuri, cari apoi pricinuesc diareea vitelor.

BOALA DE GURA ȘI DE PICIOARE

Boala aceasta e numită de doctori febra aftoasă. Se îmbolnăvesc de ea bolii, porcii și oile. Mor însă foarte rar de această

boala
felei
zile
într
bale
foar
bube
se m
le ac
altm
copii
umfl
pe li
duce
cînu
la oa
vitele
Că
vecin
bră a
tele c
ceje b
sune

mân
urmă
mai
buiet
urmă
și fă
itate
cu 2
soare
socot
vacii
mife
cu dis

boală. E mai primejdioasă la vitele sugători. Boala ține 10—15 zile. Vitele fac răni în gură și între unghii; nu mănă, le curg balele, șchioapătă rău și slăbesc foarte mult. La vacă se fac bube și pe uger, așa că laptele se molipsește la mulgere; laptele acesta trebuie fiert bine, căci altminteri ne dă boala, mai ales copiilor. Boala se arată prin umflături și răni mari în gură, pe limbă, pe buze, iar uneori se duce și în stomac și mațe. Prințuește chiar moartea. Se ia și la oameni mari, când umblă cu vitele și se ating de balele lor.

Când cineva a aflat că prin vecini sunt vite bolnave de febră aftoasă să caute a-și feri vitele ca să nu vină în atingere cu cele bolnave, la adăpat, la pășune și nici el să nu umble prin

curtea cu vite bolnave sau să vină cineva din acea curte, căci boala se duce și se ia ușor.

Dacă vitele ți s'au îmbolnăvit, dă de veste la medicul veterinar sau la primărie. Până când vine veterinarul, să se spele vita bolnavă în gură și între unghii cu apă curată, apoi să se spele cu apă în care s'a topit puțină piatră vântată sau piatră acra, sau creolină, sau cu fierțură de scumpie. Vita trebuie răznită de cele sănătoase și la grajd și la adăpat.

Omul se va păzi ca să ducă la gură mâna mănjită de bale de la vite bolnave. Dacă are vreo ogărietură sau tăietură la mână să se păzească de bale. Și nu uitați că laptele trebuie fiert, ca să piară sămânța boalei.

◆ Sfaturi pentru îngrijirea vitelor ◆

INTĂRCAREA VACILOR

Cel mai bine este ca întărcarea să se facă cu 6—8 săptămâni înainte de fătare. Cu cât timpul dintre întărire și fătarea următoare este mai scurt cu 50—60 zile, cu atât se micșorează mai mult cantitatea de lapte dată după fătare. Vacile nu trebuie întărcate nici cu mai mult de 60 zile înainte de fătarea următoare, fiindcă și în acest caz cu cât timpul dintre întărire și fătare este mai mare ca 60 zile, cu atât este mai scăzută cantitatea de lapte ce se obține după fătare.

În cazul când nu întărcă singură, vaca se va întărca forțat cu 2 luni înaintea fătării următoare.

Unele din vacile foarte bune dau însă și după 10 luni de mulsoare 6—8 kg. lapte pe zi. Întărcarea acestora trebuie făcută cu socoteală, fiindcă dacă oprim deodată mulgerea unei astfel de vaci, laptele din ugerul său se va strica și se vor produce anumite boli de uger, numite mamite, care se termină de regulă, cu distrugerea parțială sau totală a ugerului.

Întărcarea forțată a vacilor se face prin înpuținarea trep-

tață a hranei zilnice din cari se scot, în primul rând uruile, turtele, tărăță, etc. și apoi și parte din păioase, nedându-se la nevoie, decât pae și foarte puțină apă. În același timp dacă vaca a fost mulșă obișnuit de 3 ori pe zi, începând dela această dată (60 zile înaintea fătării) se va mulge numai de 2 ori pe zi, apoi pe măsură ce laptele se împuținează, numai odată pe zi, iar în cele din urmă odată la o zi și jumătate, sau odată la două zile până când vaca nu mai dă de loc lapte.

După 2—3 zile de întărcare, se revine, treptat, la alimentația dinaintea întărcării.

HRANIREA ȘI ÎNGRIJIREA SCROAFELOR PLINE (DE-A FĂTA)

Hrănirea scroafelor pline (de-a fâta) atârnă de vârsta animalului, starea de întreținere și vechimea sarcinei.

Scroafele tinere, cari fată pentru întâia oară nefiind pe deplin crescute, au trebuința de o hrană mai bogată, care să ajute atât la dezvoltarea scroafei, cât și la creșterea puilor în pântecele mamei. Aceste scroafe, pe lângă hrana obicinuită, care se găsește în gospodărie mai trebuie să primească și 1—1,5 kg. amestec (uruială de porumb, orz și tărățe în părți egale), la care se va adăuga 15 gr. (o lingură) praf de cretă. Pentru ca scroafa să se dezvolte și mai bine, e foarte nimerit să-i dăm pe zi și câte 1 kg. lapte smântenit, zer etc.

Scroafele bătrâne, slabe și pline cu purcei trebuie hrănite ca și cele tinere pentru a se îmbrăca în carne și a câștiga greutatea pierdută prin hrănirea neglijată din perioada de alăptare a purceilor.

În ce privește îngrijirea scroafelor bătrâne (de-a fâta) în stare de întreținere bună, acestea vor fi hranite cu nutrețurile cele mai economice ce le avem în gospodărie. De pildă iarna sau primăvara, se va da pe zi și cap de scroafă plină 10—12 kg. sfec-lă de nuțet bine curățită, apoi mărunțită și fiartă sau chiar crudă.

Acolă unde se găsesc cartofi se va da 6—8 kg. cartofi fierți. În gospodăriile unde nu se găsesc cartofi și sfec-lă, se va da scroafelor pline urueli de cereale: 2—2½ kg. pe zi și cap de animal.

Scroafele de-a fâta nu trebuie îngrășate ca să nu sufere dezvoltarea purceilor, fătarea făcându-se greu, iar lapte vor avea prea puțin. Scroafele pline trebuie scoase în aer liber, să facă mișcare, la pășune, dacă se găsește în apropiere, iar iarna în ocol.

Cât poartă animalele?

Începutul	Sfârșitul perioadei cât poartă animalul			
data	vacile 255 zile	cali 348 zile	oile-caprele 254	sepoalele 150 p.
5 Ianuarie	1 Oct.	10 Dec.	7 Iunie	4 Maiu
11 "	22 "	16 "	13 "	10 "
16 "	27 "	21 "	18 "	15 "
20 "	31 "	25 "	22 "	19 "
5 Febr.	16 Nov.	10 Ianuarie	8 Iulie	4 Iunie
12 "	22 "	16 "	14 "	10 "
21 "	2 Dec.	26 "	24 "	20 "
25 "	6 "	30 "	28 "	24 "
2 Martie	11 "	4 Febr.	2 August	20 "
8 "	17 "	10 "	8 "	5 Iulie
14 "	22 "	15 "	13 "	10 "
22 "	31 "	24 "	22 "	19 "
4 Aprilie	13 Ianuarie	9 Martie	4 Sept.	1 August
6 "	15 "	11 "	6 "	3 "
16 "	25 "	21 "	16 "	13 "
26 "	4 Febr.	31 "	26 "	23 "
1 Maiu	9 "	5 Aprilie	1 Oct.	28 "
11 "	19 "	15 "	11 "	7 Sept.
21 "	1 Martie	25 "	21 "	17 "
31 "	11 "	5 Maiu	31 "	27 "
6 Iunie	17 "	11 "	6 Nov.	3 Oct.
11 "	22 "	16 "	11 "	8 "
15 "	26 "	20 "	15 "	12 "
20 "	6 Aprilie	31 "	20 "	23 "
30 "	10 "	4 Iunie	30 "	27 "
5 Iulie	15 "	9 "	5 Dec.	1 Nov.
10 "	26 "	14 "	10 "	6 "
16 "	30 "	20 "	16 "	12 "
25 "	5 Maiu	29 "	25 "	21 "
30 "	10 "	4 Iulie	30 "	26 "
8 August	19 "	13 "	8 Ianuarie	5 Dec.
10 "	21 "	15 "	10 "	7 "
14 "	25 "	19 "	14 "	11 "
24 "	4 Iunie	29 "	24 "	21 "
29 "	9 "	3 August	29 "	26 "
3 Sept.	14 "	8 "	3 Febr.	31 "
8 "	19 "	13 "	8 "	5 Ianuarie
11 "	24 "	17 "	13 "	10 "
23 "	4 Iulie	27 "	23 "	20 "
28 "	9 "	2 Sept.	28 "	25 "
4 Oct.	15 "	8 "	6 Martie	31 "
9 "	20 "	13 "	11 "	5 Febr.
13 "	24 "	17 "	15 "	9 "
23 "	4 Aug.	27 "	25 "	19 "
28 "	9 "	2 Oct.	30 "	24 "
3 Nov.	14 "	8 "	5 Aprilie	2 Martie
8 "	20 "	13 "	10 "	7 "
12 "	24 "	17 "	14 "	11 "
22 "	3 Sept.	27 "	24 "	21 "
28 "	9 "	2 Nov.	30 "	27 "
2 Dec.	13 "	6 "	4 Mai	31 "
7 "	18 "	11 "	9 "	5 Aprilie
14 "	25 "	18 "	16 "	12 "
17 "	28 "	21 "	19 "	15 "
27 "	7 Oct.	1 Dec.	29 "	25 "
31 "	11 "	5 "	2 Iunie	30 "

Clina clocește 32 -- 25 zil. cîte 15 -- 30 oul. -- Clasca clocește 29 -- 38 zile cîte 12 -- 16 oul.
Curca clocește 26 -- 29 zile cîte 10 -- 19 oul. -- Reia clocește 24 -- 31 zile cîte 10 -- 19ouă. -- Cîmide poartă 9 săptămîni.

Oâina clocește 21 - 25 zile - cîte 13 - 19 ani. - Oâina clocește 29 - 33 zile cîte 12 - 16 ani.
 Curca clocește 26 - 29 zile cîte 16 - 19 ani. - Reia clocește 24 - 31 zile cîte 15 - 19 ani. - Cîndele poartă 8 săptămîni.

CE NE POATE ADUCE CREȘTEREA PASARILOR

O producție de 60 miliarde și un câștig de 30 miliarde lei anual

În cei din urmă doi ani, mai mult ca oricând gospodarii s'au putut încredința cât de frumoase câștiguri aduce creșterea pasărilor. Din cauza restrângerii tăierii vitelor și a greutății de a găsi altă hrană, populația—mai ales cea dela orașe—s'a hrănit cu carne de pasăre și cu ouă. A fost de mirare, de unde ieșeau milioane de păsări în fiecare săptămână. Fapt este că numai cu banii luați pe păsări și pe ouă mulți crescători au împlinit toate nevoile gospodăriei și ale familiei.

Ministerul Agriculturii s'a văzut nevoit ca prin indemnuri repetate, pe toate căile, să sfătuiască pe gospodari să cruțe dela vânzare găinile și ouăle pentru clocit.

Dar din această împrejurare a ieșit și un bine: Crescătorii s'au încredințat — mai mult de cât pe orice altă cale — de câștigul pe care îl pot avea din creșterea pasărilor.

Avem în țară 4.500.000 gospodării rurale. Fiecare poate crește 20 de păsări. Unele mai multe, altele mai puține. Dacă punem la socoteală și gospodăriile din orașele mici și cele din marginea orașelor mari, putem spune că România are în timpul verii, cam 100 milioane de păsări.

Dacă ținem găinile iarna în

coteț calduros, le ferim de umezeală, le hrănim cu urușaja de mai multe cereale și așa mai departe, ne dau și ele până la 120 ouă pe an. Rasa cu gâtul golăș de Transilvania da chiar până la 200 ouă pe an.

Producția și venitul din creșterea pasărilor se poate mări mult. Totul depinde de voința și priceperea crescătorului. Și eu cred că în anii din urmă, gospodarii s'au încredințat că creșterea pasărilor este un izvor de câștig însemnat, oricare ar fi prețul hranei ce li se dă.

Pentru ca folosul din creșterea pasărilor, să fie cât mai mare, lumea trebuie să știe ce anume păsări să crească. Sunt de recomandat pe lângă soiurile băștinase și următoarele soiuri străine: **Plymoth-Roch și Rhode-Island**. Soiurile străine însă nu sunt atât de rezistente ca ale noastre și le trebuie o îngrijire specială, hrană mai bună etc.

Găina noastră comună cu toate că este mai mică, de multe ori necântărind mai mult de 1 și jumătate kg. și nu face mai mult de 100 ouă pe an, totuși prin alegerea exemplarelor celor mai frumoase, neamul ei s'ar putea îmbunătăți.

Ales an de an, acest soi al nostru, în câțiva ani poate crește în greutate dela 1 și jumătate la 3 kgr.

Din
nătat
Plym
de co
ciocur
ajun
Găina
cam 2
găina
reșie
greut
Acest
bune
cu ra
mand
a căre
grame
Rec
soiuri
cocoșu
an ca
nile d
Ingr
făcută
că vre

ș
ță sa
și so
și se
și ap
atur
mult
tesc

I
și se
loc să
E
ca și
E
sau c
de pu

Dintre rasele aduse din străinătate sunt răspândite la noi: Plymouth-Roche, găina mare de culoare porumbacă. Ea are ciocul și picioarele galbene și ajunge la greutatea de 3—5 kg. Găina Plymouth-Roch, ouă cam 200 ouă pe an. La fel și găina Rhode-Island, de culoare roșie închisă, cam de aceeași greutate și tot atât de ouătoare. Aceste rase par a fi cele mai bune și cele mai asemănătoare cu rasele noastre. Sunt recomandate în special pentru ouă, a căror greutate este de 60—68 grame.

Recomandabil este ca aceste soiuri să nu fie amestecate, iar cocoșul să fie schimbat an de an ca el să nu fie înrudit cu găinile din curte.

Ingrijirea găinilor ar trebui făcută cu mai mult interes, dacă vrem folos mai mare.

DESPRE COTEȚE

Creșterea păsărilor cade în seama gospodinei. E venitul ei. Din păcate le lasă să doarmă oriunde, măcar că un coteț pentru păsări nu cere cine știe ce cheltuială. Se poate face din vălătuci, din scânduri și cu anumite condiții:

1. Să fie încăpător după numărul păsărilor;
2. Să fie așezat la loc bățut de soare și ferit de vânturi.
3. Să fie podit și sus, ca să fie mai cald iarna, dar mai aerisit jos, cu fund mișcător, ca să se curețe lesne.

4. Pentru odihna de noapte să nu se puie crengi, ci scândurele date la rândeă și nu unele deasupra altora, ca să aibă găinile loc de ajuns.

Cotețul trebuie ținut foarte curat și aerisit, căci și păsările sunt vietăți, cărora le merge dacă sunt căutate cum trebuie.

Cum se curăță cotețul păsărilor

Se scoț toate lucrurile din coteț și se opăresc cu apă clocotită sau cu leșie de cenușe sau de sodă. Se lasă apoi la soare, căci și searele puternic omoră o bună parte din microbi. Se mătură și se curăță cotețul de găinaț și de toate murdăriile dinăuntru și apoi se spoiește cu var. Dacă cotețul este făcut din scânduri atunci se stropesc pereții cu petrol. Se vor stropi cu cât mai mult petrol crăpăturile dintre scânduri, căci între ele se adăpostesc căpușile și păduchii, care fac atât rău păsărilor.

Dușumeau dacă este făcută din pământ bătut se sapă adânc și se înfoarce sau se înlocuește cu alt pământ curat adus dintr'un loc sănătos și bățut de soare.

Pământului din jurul cotețului trebuie săpaț și întors la fel ca și cel din coteț.

Pe dinafară cotețul trebuie spoit cu var sau stropit cu gaz sau cu apă și creolină — 2 linguri la 1 kg. apă.

Se mai poate dezinfecta cotețul dacă se arde înăuntru floare de pucioasă. Bine înțeles acest lucru se face doară ce pot astupa

lume de tot toate crăpăturile și deschizăturile dela ușă și fereastră, ca fumul de pucioasă să rămână înăuntru cel puțin 24 de ore (o zi și o noapte). Ca să se producă destul fum de pucioasă, se pune înăuntru cotețului pe pământ un lighean cu cărbuni aprinși, iar peste cărbuni se pune pucioasă — cam 2 linguri pentru fiecare metru cub din coteț.

Cotețul trebuie curățit de cel puțin 2—3 ori pe an, mai ales toamna și primăvara. În afară de aceasta, cotețul trebuie curățit de murdăria cel puțin odată sau de două ori pe săptămână, când murdăria pe lângă că răspândește boala, face ca pasările să ouă și mai puțin.

INGRIJIREA PURCEILOR

Nu arare-ori se întâmplă că scroafa nu îngăduie purceilor să sugă. Un mijloc sigur este să netezim dinții adese foarte ageri cu pila, sau să frângem prin clește ascuțiturile, întâmpinând astfel rănirea ugerului. La o săptămână după fătare, purceii încep a suge urină (ură) și să roadă din rămășițele înăcrute ce se arâng în apropierea troci. Acest neajuns se poate înconjura prin aserherarea de cărbuni pisați.

Cu începere din a patra săptămână, se vor hrăni purceii cu laptele dulce smântănit, în amestec cu uruială de orz, săcară nu. Troaca purceilor se va spăla și curăți zi de zi, nu cumva laptele să se înăcrească, în paguba sănătății purceilor.

Întărcatul se va amâna până în a 5-a sau a 6-a săptămână. Într'aceea se vor sporii treptat porțiile de mâncare. Foarte bine este să aserternem purceilor cărbuni pisați din greu, țărănă, nisip sau rămășițe de var drept material, în care să poată râma după plac.

POVESTEA CAFELEI

Războiul ne-a lipsit a doua oară (întâi cu prilejul războiului din 1914—1918) de beutura aromată, cunoscută în timpul din urmă în multe din satele noastre. Iată o poveste despre cafea și originea ei.

Zice că un călugăr din Etiopia (Abesinia, țara de origine a cafelei), a băgat de seama că de câte ori mânca din frunzele unui anbus (arbore mic), capra sa era foarte veselă. N'a stat mult pe gânduri călugărul, ci s'a luat și el după capră și așa a descoperit cafeaua. Din Etiopia cafeaua a fost dusă la Mecca (Arabia) și de aici în Turcia. Aici, la Constantinopol, a beat mai întâi cafea și marele logofăt Tăutul, crâinisul lui Ștefan cel Mare la sultanul, care i-a întins cu mâna lui în semn de aleasă cinștire, o ceașcă de cafea neagră fierbinte. Logofătul nu cunoscând beutura cea neagră și neluând seama că-i fierbinte, o dădu pe gât. Spre uimirea sultanului și firește că se arse rău, dar ca să nu se bagă de seamă strigă: Trăiască Măria Sa împăratul Turcilor!

FATA CEA LENEȘĂ

Un boem avea o fată, atât de leneșă, că ședea numai trântită, și de lene ce-i era, nici gura nu și-o deschidea. Ca să facă ceva treabă, nici pomeneală ! Cercase el fel și chip boerul, doar-doar a face-o cât de cât mai hărnicuță — dar degeaba. I-se duse faima fetei ca de popă tuns și nimeni nu voia să se însoare cu așa odor...

De unde boerul se ținea fuduț de nici cu prăjina nu-i ajungea la nas, acum căuta să se pună bine cu toți, — doar-doar și-o urni pietroiul. Da' ți-ai găsit că degeaba mai trage ursul nădejde de coadă este o vorbă, așa și bietul boer cu hărnicuța lui.

Intr'o zi cum ședea el câtrănit și mâniat boerul la fereastră, vede un flăcău, cu un car cu boi. Înaintea boilor de-o prăjină era legat un smoc de iarbă. Mirându-se el de acest lucru chemă pe flăcău la dânsul :

— „Măi băte, de ce ai legat tu — iarba ceia acolo” ?

— Apoi de, cucoane, să nu fie cu supărare, apoi vezi d-ta, au boii iștia un beteșug.

— „Ce beteșug ?” întrebă boerul.

— „Nu prea trag, is cam leneși și mi-am pris în gând să-i mai hărnicesc.

— „D'apoi ai să poți tu, măi ?

— Cum nu, eu am nădejde că am să-i pot. Că văd eu că cu bătaia nu fac nimic, dar așa cu postu merge treaba de minune. Nu le dau mâncare niciodată îndeajuns și când plec la drum le pun iarba ceia înainte și ei, întinzându-se să o ajungă, îmi duc carul ori cât de greu încărcat, fără să le dau un biciu măcar...

— Știi ce, măi băte ? îi zise boerul.

— Or știi dacă mi-i spune, cucoane, răspunse băiatul.

— Am și eu o fată bre — și-i leneșă ca și boii tăi. Nu vrea să facă nici o treabă cât de mică. N'ai prtea-o tu s'o hărnicеști. Ce zici tu, se poate ?

— Se poate, cucoane, cum nu, zise flăcăul.

— Dar mai ascultă un lucru, îi mai spuse boerul, să nu cumva să te atingi de dânsa s'o bați, ori să-i zici — cine știe ce vorbe ! Și dacă ai izbuti, apoi atunci bine te-oi răsplăti. Ei ce zici — te prinzi așa ?

— Mă prind, cucoane ! Dar acum ascultă și dela mine două vorbe : să-mi dai fata acasă la mine.

— Bine, ți-o dau — zise boerul — dar să uiți ce ti-am spus.

— N'o uiți, îi spuse flăcăul și boerul îi dădu fata.

Fetișoara boerului, în casa flăcăului, era mofuroasă, nevoe mare. Părinții flăcăului nu știau, cum să-i iete în voce.

Flăcăul însă par'că nici n'o vedea. Acasă nu venia decât la masă și atunci zicea :

— „Cine a făcut treabă, să vie, să mănânce, cine nu, — nu !

Veni numai mama flăcăului, și ospătară numai amândoi, că tatăl

Băciului în ziua aceea nu făcuse nimic, ei șezuse toată vremea. Fata, când văzu că nici tatăl flăcăului nu se duse la masă — nu se duse nici ea.

Flăcăul și cu mama lui mâncară, strânsesă ce mai rămăsese și par'că era un făcut nici un lucru așa de ale mâncării nu se mai găsea prin casă. A doua zi tatăl flăcăului nu-și mai vedea capul de treabă. Ba lemne să taie. ba apă s'aducă și câte alte treburi — toate se făceau. Dar fata ședea tot înfiptă și posomorită, i-se puse un leșin la înimă de foame și noroc de mama flăcăului că îi mai dădea pe sub ascuns câte ceva fără știrea flăcăului, numai ca să-și țină zilele.

Așa făcu flăcăul cât-va timp. La masă acum mâncau numai ei tustrei, că făcea. tatăl flăcăului acum treabă nu glumă, da de mama lui nici nu mai vorbesc: titirez nu alta ! Și apoi ce mai mâncări gustoase și bune ! Sătul să fi fost și totuși îți lăsa gura apă: plăcinte și fripturi tăvălite prin unt și rumenite, de-ți făceau cu ochiul : biata fată când le vedea, i-se scurgeau ochii.

Fata tot aștepta să-i zică flăcăul să vină la masă — dar el par'că era într-o parte — că o ținea tot pe a lui, par'că nici nu o vedea pe dânsa :

— „Cine a făcut treabă să vie să mănânce. cine nu, nu”.

Răbda fata o zi, răbdă două dar iarăși este o vorbă : Golăteata încunjoară dar foamea dă de-a dreptul. Numai ce se pomenește mama flăcăului într-o zi că o întreabă fata :

— Da oare dacă oiu aduce și eu o cofă de apă — se cheamă treabă asta ?

— Li treabă, măicuță. se cheamă treabă — zise femeia, pricepând că a răzbit-o flăcăul cu foamea.

Fata aduce cu vâi nevoie, o cofă de apă. La masă când vine flăcăul din treaba lui, iar zice cum îi era obiceiul :

— Hai veniți la masă, care ați făcut treabă, care nu, nu !

Acu veni și fata. Flăcăul cum o văzu se uită la mă-sa și pricepu deia dânsa că fata prinsese a se da la brazdă.

Cu în ziua aceia, nu mai știa fata boerului să m' fi mâncat vreo dată cu poftă.

Greu i-a fost fetei până a început. că apoi pe urmă s'a dat la brazdă. În fiecare zi, tot întrebând că dacă ceia treabă, că dacă ceia-lăută îi treabă — făcea câte ceva. În sfârșit se hârniciise, dase de gustul trebii.

Așa cât a trecut, nu știu că boerul care era din alt sat, m'hi depărtat veni să-și vadă fata — ce-i mai face, — cum o duce, dacă se mai hârniciise ori ba. Văzându-o însă că tot mai mișcă, se bucura tare mult. Flăcăul nu era acasă. Fata îngrijată că nu cumva să nu potă și tată-său rușinea, îi dădu un topor zicându-i :

— Du-te, tată, și m'atale și tae vre-o două lemne, nu de alta, că așa e obiceiul pe aici :

— Cine nu face treabă — nu mănâncă !

Boerul însă cam pricepând cum stau lucrurile, se minună de deşteptăcrinea flăcăului şi zise fetei :

— Lasă, fata mea, că dacă a fi şi a fi, m'oi duce şi nemâncat !

Când veni flăcăul şi fu gata masa, şi zise :

— Hai poftiţi cu toţii la masă şi care aţi făcut treabă şi care n'aţi făcut.

Răse boerul cu poftă când pricepu el şiretenia flăcăului, — dar socoti în mintea sa că un ginere ca acesta îi trebuie lui.

După asta n'a trecut mult şi au făcut o nuntă ca aceia — iar cei doi însurăţei harnici şi muncitori, — trăesc şi azi de n'or fi murit.

==STRIGĂTURI DELA HORĂ==

Măi bădiţă bădişor
Masa n'î stă 'ntr'un picior
Nici lumea dintr'un fecior,
Masa stă 'n patru picioare
Şi feciori sunt mulţi sub soare.

Dragă nu te pot uita
Că ţi-a fost dulce gura
Ca vinu roşu toamna
Şi soarele primăvara,
Că mândro buzele tele
Pare că s'aguri de miere

De n'î mă satur de ele...
Cine-o iubit ş'o lăsat
Dă-i Doamne potică*)'n pat,
Leacurile rînd la cap.
Leacuri rînd la căpătai
La picioare măr gutâi ;
Măr gutâi să înflorească
El în pat să putrezească...

Măi bădiţă păr sucit
Şezi la noi dac'ai venit
Dacă nu şi nu şi nu
Sărută-mă şi te du...

Badea numai cisme are
Şi se ţine gazdă mare
De-ar avea şi haine noi
Nici nu s'ar uita la noi...

Bădişor cu coasa lată
Fi-ţi-ar gura blestemată
Bădişor cosaşu meu
De te-ar bate Dumnezeu
Că mă 'nvăţaşi a iubi
Şi mă lăsaşi a dori.

*) farmacie

(Anxita dela Popa Ioan-Cincie)

Culese de : Nicolae M. Iaco

STUPĂRITUL

foloasele și necesitatea lui

S'au indeletnicit cu stupăritul cele mai vechi popoare ale lumii. Au stupărit Asirienii, Babilonienii, Fenicienii, Ebreii aveau chiar stupi cu sticle, Egiptenii se indeletniceau cu stupăritul pastoral (ambulant) pe riul Nil, Elenii se foloseau de faguri mobili și duceau stupii dela o pășune la alta, iar Romanii într'atăta iubeau stupăritul și se foloseau de produsele lui, încât nu lipsea stupăria (alvarium) de pe lângă nici o casă boerească mai de seamă, dar nici stuparul său (custos apiarius). Făceau și ei stupărit ambulant și aveau coșnițele lor naționale, cari aveau forma coșnițelor noastre de curpeni și salcie; aveau chiar coșniți compuse din rame (faguri) mobile, adevă ramă de ramă se putea desface, mai aveau și uleiul străvăzăcioase făcute din corn. Iar dela mesele boierești nu lipsea mierea, pe care o considerau de o gustare aleasă, tot asemenea nici beutura preparată din miere numită: „Mulso”.

Așa că, stupăritul și produsele lui s'au bucurat de o mare cinste la Romani.

Pe plaiurile minunate ale țării noastre s'a stupărit din cele mai vechi timpuri și de cele mai vechi popoare: Agatârșii și toate semănările înrudite cu ei, iar Dacii foloseau mierea ca un aliment de toate zilele.

Astfel noi Românii urmași ai Dacilor și ai Romanilor, băstinașii acestei țări binecuvântate de Dumnezeu, suntem stupari din obârșie, iela plămădirea noastră ca neam, suntem stupari din naștere.

Aceste lucruri nu ni le poate trage la îndoială nimeni, căci nu numai tradiția, dar chiar și istoria le dovedește cu date vădite.

Care sunt foloasele acestei prea frumoasei indeletniciri, numită și Poezia agriculturii?

Mulți au fost și sunt și azi de părerea că, cel mai mare folos pe care îl aduc albinele omului este mierea și ceara.

Este adevărat că, mierea și ceara de albine nu se pot produce, decât numai de aceste drăgălase „surioare”.

Mierea de albine este un aliment foarte nutritiv și ca atare, nu se poate înlocui cu nici un alt produs, dar în același timp, în urma proprietăților pe care le are, este și un medicament de mare valoare.

Aceasta au știut-o cele mai vechi popoare.

Egiptenii au știut să prepare din miere o mulțime de leacuri.

Pentru copiii săraci de sânge, slabi și bolnăvicioși, pentru bă-

trării slăbiți de ani și de boale, nu este numai un aliment înviorător, ci și un medicament vindecător.

Copiii cari consumă miere de obicei sunt feriți de o mulțime de boale de gât, de plămâni, de intestine și altele. Mierea curată și înțoește sângele.

Așa că, nu putem îndeajuns îndemna pe toată lumea, ca să întrebuințeze cât mai multă miere în bucătăria casei și peste tot în consumul de toate zilele.

Strămoșii noștri s'au hrănit mai ales cu miere și lapte.

Ceara chiar din vechime era foarte căutată și se întrebuința la pregătirea leacurilor, pentru tablele de scris la cei vechi, ca lumânări în biserici și mai nou în industrie și la facerea fagurilor artificiali; pentru stupii sistematici.

Prin urmare, chiar și numai din cele mai sus, reese cât este de însemnat stupăritul și prodrusele lui în viața și gospodăria noastră culinară și casnică.

Și cu toate acestea din punct de vedere al mării noastre economii naționale, el are o însemnătate cu mult mai mare.

Acum 150 de ani și mai bine, un mare învățat german: Christian Conrad Sprengel, făcându-și regulat plimbările în jurul Berlinului a observat că, hrîșea (*Fagopyrum esculentum*) nu este la fel rodită. A cercetat împrejurările și astfel după un studiu amănunțit a ajuns la constatarea că, pricina este lipsa de polenizare (prăfuire), adică unele flori nu au fost fecundate îndeajuns sau de fel.

Florile ne desfătează și încântă prin colorile lor minunate și, ne înviează prin mirosul lor adesea atât de aromat.

Cine nu admiră primăvara cireșul înflorit din grădină, sau lanul de flori dintr'o poiană? Pe cine dintre noi nu ne mișcă și, nu ne înțoește concertul „firii” din luna Mai?

În mijlocul acestei „nunți” a firii „mireasa” este „floarea” blândă și atât de adorată de o întreagă lume de vietăți. Dar din floare se face rodul, — cu ajutorul insectelor și al vântului, care poartă grăunțele de polen, din floare în floare, făcându-le roditoare.

Prin amestecarea polenului se face fecundarea florei, adică a plantelor. În urma aceasta produsele: fructele și semințele se selecționează, devin mai frumoase și mai alese, ba chiar și rodul este mai îmbelșugat.

Cum însă albinele trăesc în roiuri și stupi sau colonii până și la o sută de mii și, cum albinele sunt cele mai harnice cercetătoare ale florilor, ele sunt cele mai importante agente ale fecundării florei, ale plantelor.

Acum luăm în considerare că, o albină cercetează la zi cam 4000 de flori. dintr'un stup puternic pot merge la cules zilnic — în decursul perioadei de cules — 50.000 albine și mai mult, calculat pe țară 5—600.000 stupi, gândiți-vă dacă am înmulți aceste cifre câte miliarde de flori cercetate ar fi rezultatul.

Oare nu ni se pare din cale afară uriașă munca pe care o prestează mielle noastre „surioare” economiei noastre naționale ?

Atențiune ! Agricultori ! Horticultori ! Pomicultori !

Merii duși din Europa în America și în Australia nu au rodit, până nu au fost duse albine de ale noastre — din Europa — ca să le amestece praful adevărat să le fructifice florile.

Așa se explică de ce florile sunt atât de minunat colorate și, de ce au mirosul lor atât de parfumat, adevărat: ca prin aceste proprietăți ale lor să atragă la rândul lor mușamea insectelor. Iar ca recunoștință pentru osteneala lor atât de istovitoare, ne îmbie cu nectarul lor atât de minunat și delicios (ales).

Natura e darnică ! Masa ei este îmbelșugată !

Dacă ținem cu sfințenie la înalta Poruncă : „Nicio brazdă din moșia Românească”...! atunci trebuie să punem și problema : Nici o floare de pe sfintele noastre plaiuri românești să nu rămână necercetată de albine. Belșugul de polen și de nectar necules, este un bun pierdut pentru economia țării și a Neamului. Iar tot în același timp nici o floare să nu rămână nefructificată, ca astfel roadele lor să fie nu numai alese, dar și îmbelșugate.

Prin urmare nu numai interesele de toate zilele, dar chiar și „Geniul Neamului” ne impune și ne poruncește, ca să stupărim.

Stupăritul pentru țara noastră, pentru neamul nostru este o trebuință, o necesitate.

Dealtcum stupăritul este una dintre cele mai desfătătoare și folositoare îndeletniciri.

În urma celor de mai sus, confrății noștri plugari vor cultiva în satele lor creșterea albinelor, pentru ca să nu se piardă prețuitul nectar al florilor, care face anual în fiecare sat. zeci de „câzi” de miere. Apoi nu își vor lipsi copiii, bătrânii și casele lor de acest aliment atât de nutritiv, de acest medicament atât de folositor ; dar în același timp nici nu vor lăsa să se piardă un bun atât de prețios ca și mierea.

Stupăritul se începe mai ales primăvara, cu doi trei roi, în „lăzi” sistematice. Să zicem cu stupul bănățean.

Tineri plugari ! Impodobiți-vă grădina cu câțiva stupi sistematice ; folosiți-vă de buătățile grădinilor și a agrilor voștri, nu lăsați bogățiile lor să se piardă fără de folos, ci întemeiați stupării cât de mici, măcar și numai de câțiva stupi. Deci la revedere în stupină și cu zor la muncă !

Timișoara. 1943.

N. IANCOVICIU

Societatea Apicolă Bănățeană din Timișoara, I. str. Vlad dela Matină Nr. 3, dă informațiuni grătuit, cu privire la organizarea stupărilor.

Cine vorește însă, să se înscrie membru plătește anual taxa de Lei 300, primește însă în schimb revista de specialitate a Societății și se bucură de toate favorurile (înlesnirile) pe cari le dă Societatea membrilor săi.

GLUME

DEȘTEPTI

— Domnule, lasă-ți bastonul afară! — porunci soldatul Ion Bumbu, căm bleg de felul lui, unui domn care voia să intre la domnul general.

— Nu vezi omule, că eu n'am baston?

— Treaba dumitale, cumpără-ți unul. — Eu am poruncă să-și lase

fiecare bastonul afară când intră la dl general.

A SCĂPAT DE NECAZ

Doi săteni se întâlnesc în cale:

— Ce mai noutăți, frate?

— Am auzit că bietul Ghiță a scăpat de necazuri.

— Cum așa? A murit el, sau nevastă-sa?

CURIOZITĂȚI

LAPTELE DE FOCĂ

Știi care este laptele cel mai gras?

Ei bine, aflați că nu este cel de bivoliță cum poate ați crede, ci laptele de focă. Foca este un animal care trăiește în ape foarte reci dela Pol. Acest lapte este de 12 ori mai gras decât laptele de vacă! Astfel se face că puii de focă se

îngrașă, într-o singură săptămână, cu 12 kilograme la 20...

PASARILE DIN ANGLIA

O foaie englezească, pe numele ei: „Daily Mail”, scrie că, în anul 1939, se aflau în Anglia 70 de milioane pasări de curte. Acum, numărul pasărilor din Anglia nu trece de 20 milioane.

DESPRE ADVOCAȚI

Un avocat e prețuit ca un câne, nu după blană, ci după colți. Avocatul e ca neaua, albește ce-i murdar și murdărește ce-i alb.

Trebuie să-i spui avocatului limpede și cinstit toate faptele, grija lui să le încurce pe urmă.

Din gura unui înțelept al neamului

Nu te aduna, nici te întovărăși cu oameni proști și nerozi, ca să nu-ți zică cineva: „s'a strâns rânced lângă muced”.

De vei avea vecin rău sau vreun asupritor, nu-i purta ură, nici să te asemeni lui, ci de este altul în contra-ți rău tu fii bun, căci cu oțet și cu fiere nu se face agurida miere, ci de te latră un câine, astupă-i gura cu pâine; n'arunca în el cu vistră, căci atunci mai rău te latră.

Antoni

Ce mai putem prepara din prune afară de țuică

MAGIUNUL se pregătește întocmai ca marmelada, cu deosebirea că nu i se mai adaugă zahăr și se prepară numai din prune. Fructele pentru magiun trebuie să fie trecute de coapte. Și pentru ca să se țină (conserve) să fierbe mai mult decât marmelada. În magiun ca și în marmeladă — depinde de gust — se pun mirodenii. Cantitatea lor este mică, de exemplu: 1 gram este de ajuns pentru 10 kgr. magiun sau marmeladă. Mirodenii cari se folosesc sunt: scorișoară, vanilie etc.

Aceste preparate sunt foarte nutritive și deci sunt potrivite pentru alimentarea copiilor în timp de iarnă când fructele lipsesc. Magiunul în special se prepară fără de cheltuielă așa că este la îndemâna tuturor mamelor, cari cu puțină muncă îl pot prepara pentru copiii lor.

USCAREA FRUCTELOR LA SOARE. Pentru uscat culegem fructele numai cu mâna, ca să le ferim de lovituri care le zdrobește și pătează. Le culegem când sunt bine coapte, afară de pere cari se culeg în părgă și se pun la copt în pae.

Dacă fructele sunt murdare, se spală cu mâna în apă curată. Spre a înlesni uscarea, fructele se taie în bucăți și li se scot sămburii. Perele se taie în două, caisele, persecile și merele în mai multe bucăți subțiri după ce s'au curățit de coajă. Celelalte fructe se uscă întregi. Tăiate sau netăiate, fructele se pun pe tărgi cu tăietura în sus.

Pentru ca fructele să nu facă viermi, se afumă cu pucioasă. Se ard într-o cameră bine închisă 460 gr. de floare de pucioasă. Afumarea ține 3—4 ore la caise, 4—5 ore la pierseci, 35—40 ore la pere, 3 ore pentru struguri.

După afumare tărgile cu fructe sunt scoase la soare ca să se usuce. Fructele stau la soare 2—3 zile. Noaptea tărgile cu fructe rămân la locul lor, se muță numai dacă sunt semne de ploaie. După ce au scăzut la jumătate, tărgile se pun una peste alta la soare ca fructele să nu se scorojească. În grămezi mai stau 4—6 zile. Fructele sunt uscate, când strânse între degete

nu lasă apă, iar dacă strângem mai multe bucăți în mână, ele nu se lipesc, ci cad libere una de alta. Din 4.5 până la 6 kg. caise proaspete, lasă la uscat 1 kg.

CUM PUTEM PASTRA MUSTUL. Se face must din struguri culeși dimineața pe răcoare. Se zdrobesc tot la rece în crămă, sau pivniță. În acest must, stors din comină, se pune metabisulfid de potasiu cam 10—12 gr. la 100 litri, apoi se lasă până a doua zi să se limpezească.

În dimineața zilei a 2-a, se trage partea limpede de adreptul în sticle. — E bine ca sticlele să fie groase. Se astupă bine cu dopuri cari au fost ținute în apă cu metabisulfid de potasiu, (preparat care se găsește la Farmacie), se leagă cu sfoară, se pot chiar cerui, apoi se pun la încălzit într'un cazan cu apă.

Pe fundul cazanului punem un strat de paie.

Așezăm sticlele în picioare, una lângă alta, țurăm apoi apa rece până aproape de dopul sticlelor și punem foc la cazan.

Cazanul îl lăsăm pe foc până la 65°—70° C. Când a ajuns această temperatură, îl ridicăm de pe foc și lăsăm să se răcească încet cu totul. A doua zi se scot sticlele afară și se țin la loc răcoros 4—5 zile, apoi le fierbem din nou și încăodată după alte 4—5 zile. După a treia fierbare sticlele se așază culcate în rafturi, mustul păstrându-se până se bea fără ca să mai fiarbă.

Sticlele nu se scot fierbinți la aer rece, din cazane după fierbere, căci plesnesc foarte ușor.

Sfaturi pentru gospodine

CA SĂ AVEM MURĂTURI BUNE

Pentru a avea murături bune, care să dureze un an sau doi fără să se strice, iată cum trebuie să se facă.

Luăm castraveții din vrej, dacă se poate mai tineri și bineșor

fără să-i trântim, îi adunăm în coșuleț, iar dacă sunt năroșiți îi ștergem bine. După aceea ne preparăm putina, o spălăm bine o opărim și venim cu castraveții pentru a-i așeza în ea.

Aci îi așezăm astfel: punem un rând de castraveți, unul de ardei, apoi iar unul de castraveți, unul de pătlăgele, unul de castraveți, și așa mai departe, câte un rând de fiecare. Putem să punem și țelină.

Ardeii și pătlăgelele le găurim în același timp printr'o înțepătură cu o furculiță. În modul acesta, fiind plină putina, turnăm apă fierbinte dintr'un cazan, în care turnăm când dă în

glocot esență de oțet, cam două litre la zece vedre de apă. În apă, când o punem să fiarbă în cazan, punem și sare, atâta cât să simțim la gust că este potrivit de sărată.

După ce am umplut putina cu acest amestec, o înfundăm cu capacul ei și o lăsăm trei zile în pace. După ziua a treia pritochim prin cep sau cana. După aceea o înfundăm iarăși și în puțin timp avem murături bune.

CUM SĂ PĂZIM LAPTELE DE MIROSURI

Laptele prinde foarte ușor mirosul locului unde se găsește. Aceasta o va arăta mai bine următoarea întâmplare: pe o moșie mai mare a fost văruit grajdul vacilor cu var în care a fost amestecat și ceva carbol contra muștelor. Mirosul de carbol a intrat așa de tare în lapte, încât două zile laptele a mirosit numai a carbol. Ba chiar și untul a mirosit așa de tare, încât nimeni n'a fost în stare să-l mânânce. Femeile noastre deci să îngrijească și să nu țină prin grajduri lucruri rău mirositoare, dacă vor ca laptele să nu prindă miros greu și neplăcut.

CUM SE PĂSTREAZĂ CARNEA PROASPĂTĂ

Sunt mai multe mijloace de a păstra câteva zile carnea proaspătă fără să se strice. Noi le vom arăta aci numai pe acelea pe care le poate folosi săteanca.

1. Se scufundă carnea în apă fierbinte și se ține cât numeri până la zece. Apoi se scoate se

usucă cu o cârpă curată și se scufundă într'un vas cu oțet tare, subțiat cu apă (tot cât numeri până la zece). În fine după ce se scoate și se usucă cu cârpa se scufundă într'o apă sărată bine. (Aci se ține cât numeri până la 100).

2. Intr'un vas de lemn se pune o parte de oțet și două părți apă.

Se scufundă carnea și se ține cât numeri până la zece. Apoi se scoate, se lasă să se svânte puțin și se scufundă a doua oară. Și tot așa a treia oară.

Aceasta se face într'o cameră caldă (sau oțetul să fie puțin caldut), pentruca grăsimea cărnii să se înmoaie.

3. Se învelește carnea într'o panză îndoită și înmouiată în oțet și o ținem la loc răcoros, înmuind în fiecare zi panza ca să nu fie uscată.

4. Se acopere carnea cu praf de cărbuni de lemn, pisați. Când o folosim, o spălăm bine, în câteva ape.

SĂRAREA CĂRNII DE PORC

Se apropie Ignat. Fiecare gospodină are porcul de îngrijit și de pregătit carnea pentru slănină și șunci. Mare meșteșug stă în sărare. Sarea pentru frecat cărnurile se face așa: Pentru 100 kg. carne e de ajuns 5 kg. sare albă, $\frac{1}{4}$ kg. silitră și $\frac{3}{4}$ kg. zahăr. Zahărul se frăgezește carnea. După ce se pune în covată se toarnă altă apă făcută astfel: la 100 l. apă se pun 7 kg. sare, 300 gr. silitră, 3 kg. zahăr. Se fierbe apa cu acest amestec, se răcește, se strecoară

și se
peră ca
așa preg
pe buza
nu se s
pune u
rat, și c
deasupr
apă clo
se mai p

Ref

SU

boabe,

Se

apă, se

cu lapt

apoi se

proasp

masă.

CI

apă, a

bucăți

țelină ș

Deopar

oală că

Înainte

mărar

CI

multe

și o bu

apă, cu

foi de

potriv

țaletei

într'alt

mai de

două, c

ameste

scru, și

CI

3 Ingu

și 1 lin

apă clo

și se toarnă până ce se acoperă carnea din covată. Apa așa pregătită se toarnă încetisor pe buza covetei, așa fel ca să nu se spele sarea de pe carne. Se pune un teasc de scândură, curat, și cu o greutate tot curată, deasupra (o piatră spălată cu apă clocotită). După 2—3 zile se mai pune ceva saramură. Se

ține vasul în cameră răcoroasă. Bucățile de carne se scot părănd după mărimea lor.

(Cine vrea să știe mai bine cum se îngrășă porcii și se pregătește carnea de porc, să-și cumpere cărțuile: „Creșterea porcilor și Păstrarea cărnei de porc” din Cunoștințe folosite (Fiecare lei 4).

Rețete pentru gătitul bucatelor

SUPĂ DE MAZARE VERDE. — Cantități: 1 kg. mazare boabe, 2 linguri de unt, $\frac{1}{2}$ litru lapte, sare.

Se fierbe mazarea cu apă clocotită și sare. Se scurge, de apă, se trece prin sită, se subțiază cu zeamă în care a fiert și cu lapte, se potrivște de sare, se lasă să mai dea câteva clocote, apoi se servete, dreasă cu gălbenuș de ou, smântână și cu unt proaspăt deasupra, adăugate în momentul când se servește la masă.

CIORBA DE POTROACE. — Se fierb într' oală cu 2 litri de apă, aripele, picioarele, gâtul și pipota de la o găscă, tăiată în bucăți potrivite. Se adaugă un morcov, un pătrunjel, un sfert de țelină și o ceapă. Se adaugă și 2—3 linguri de orez ales și spălat. Deoparte se fierbe 2 litri de zeamă de varză care se toarnă în oală când carnea și zarzavatul sunt fierte. Se potriveste de sare. Înainte de a servi se scoate zarzavatul și se adaugă pătrunjel și mărar verde tăiat mărunt.

CIORBA DE BURTĂ. (Schimbea). — Se spală în mai multe ape și se curăță cu sare până rămân albe, 1 kg. de burtă și o bucată de picior de vită tânără. Se pun la fiert în 3—4 l. de apă, cu sare, cu un morcov, un pătrunjel și o ceapă întreagă, 2 foi de dafin, câteva boabe de piper. Se lasă să fiarbă bine la foc potrivit. Se scoate burta, și după ce s'a răcorit, se taie ca niște tălețe mai groși, deasemenea și carne de pe picior. Se pune într'altă oală, se strecoară zeama în care a fiert, și se lasă să mai dea vre-o două clocote. Deoparte se bate 1 gălbenuș sau două, cu 2 linguri de oțet de vin, sau o jumătate de lămâie, și se amestecă cu încetul cu zeama din oală. Se gustă de sare și de acru, și se servește fără să mai meargă la foc.

CIORBA DE MACRIȘ. — Cantități: 1 kg. macriș, 2 cepe, 3 linguri orez, sare, verdeț, 4 linguri smântână, 2 gălbenușuri și 1 lingură de unt. Macrișul bine curățit și spălat, se fierbe în apă clocotită cu sare. Se adaugă o ceapă tăiată mărunt și orezul

iar când totul e fiert, se drege cu gălbenuș de ou, smântână și se adaugă pătrunjel verde. Se prepară și nedres și se poate înlocui untul cu untdelemn.

CIORBĂ DE ROȘII. — Cantități: 1½—2 kg. roșii, 3 cepe, 1 morcov, 1 păstârnac, 1 pătrunjel, o mână de fasole grasă, 2—3 cartofi, verdeață, 1 lingură zahăr, 2 linguri orez, 3 linguri de untdelemn, sare. Roșiile, zarzavatul, și jumătate din ceapă se spală, se taie în patru și se pun la fiert cu apă rece și sare. Când sunt bine fierie, se ȋrec prin sită, iar zarzavatul se taie în bucăți mici. Separat, se înăbușă în untdelemn ceapă tăiată mărunt, fasolea tăiată bucăți și orezul. Se picură cu apă și când fasolea e bine fiartă, se adaugă zeama de roșii, zarzavatul tăiat bucăți, ardei ȋntregi, cruzi. Se adaugă și zahăr. Cȋne vrea poate prepara fără fasole verde. Se servește cu pătrunjel verde.

FASOLE FĂCĂLUIȚE. — Să fierbe o jumătate kilogram de fasole, cam cu 10; atâtea cartofi. Se scurg de zamă, se dă prin sită și se pun ȋntr'c cratiță la foc repede. Se mestecă bine, punându-se ȋn acest timp și ulei ȋnferbântat, care-i dă gust bun și albește amestecul. Cui ȋȋ place pune și ceva usturoiu pisat.

După ce se ȋncheagă, se pune pe un talger și pe deasupra se toarnă ceapă prăjită ȋn oțiu.

(Din cârticica Bucătăria sătenței. Cunoștințe folositoare. Seria B. No. 37. Lei 4, ȋn care se cuprind și alte multe ȋnvățăturȋ, cum se fac mâncărurile de post).

Felurite sfaturi

CUM SĂ CREȘTEM COPILUL DE ȚĂȚA

Copilul de ȚăȚă doarme bine numai dacȋ nu e prea strȃns ȋn acutece și dacȋ are gâtul liber. Mama sȃ aȋbȃ grijȃ sȃ nu-l culce numai pe spate,, ci sȃ-l așeze cȃnd pe o parte, cȃnd pe cealaltă, cȃnd pe spate. Nu puneȋi la pătucul copilului funde și dantele, cȃci acestea se ȋmbibȃ cu praf și sȃnȃtatea pruncuȋui suferȃ.

ALIFIE IMPOTRIVA RȃIEI

Luaȋi o parte de pucioasă pisatȃ și una de unturȃ.

Bolnavul sȃ facȃ o baie de leșie, cȃnd e mai vȃrstnic de 2 ani, sau una de tȃrȋțe dacȃ are mai puȋin de 2 ani.

Se freacȃ bine cu o cȃrpȃ asprȃ astfel ca sȃ plesneascȃ pojghiȋele de pe trupul bolnavului, apoi se unge.

Rufȃria de trup și de pat se fierbe, iar ȋmbrȃcȃmintea cealaltȃ (cojocul, cȃciula, ghetele și celelalte), seafumȃ cu pucioasă timp de douȃ zile.

CARE PȃINE E MAI BUNȃ?

Un doftor a arȃtat cȃ pȃinea

neagrȃ
tȃȋii, de
mult de
pȃinea
bine stȃ

CE

Ceaiu
de ceaiu
fiert bin
bȃntȃz
ȃilor. D
losit —
ȋmpotri
(ȋiermi

APA
F

Apa c
pentru c
lor li se
trei ȋn t

Cum
nȃ de le
Iatȃ c

Apȃrȃ

G
bucate

Lȃ

lor de

de ȋn

mentȃ

trucȃ

rȃzboi

fȃrȃ d

ȋgura

Lȃ

lema

seagră folosește mai mult sănătății, decât pâinea albă. Mai mult decât atât: s'a dovedit că pâinea albă nici nu face atât de bine stomacului.

CEAIUL DE PELIN

Ceaiul de pelin (30 de grame de ceaiu la 1 kilogram de apă), fiert bine și strecurat, se întrebuințează pentru vindecarea rănilor. Deasemenea, poate fi folosit — sub formă de clismă — împotriva viermilor intestinali (viermi din maețe).

APA DE VAR — LEAC PENTRU COPII

Apa de var e o doftorie bună pentru diareea copiilor. Sugacilor li se dă câte o linguriță din trei în trei ore.

Cum să facem apa de var bună de leac?

Iată cum: Se stinge o lingu-

riță de var într'un pahar cu apă rece și se lasă, apoi, să se limpezească.

Apa limpede de de-asupra se aruncă și se toarnă alta, care se amestecă, lăsându-se pe urmă din nou, să cadă varul la fund.

Faceți la fel de trei ori.

Abia a patra oară apa e bună de folosit.

CUM SE FACE SAPUNUL

Pentru fiecare kilogram de grăsime, adunată din gospodărie se ia 3 kgr. de cenușă, se lasă la fund, leșia se toarnă într'un vas în care se află lapte de var, făcut din var stins, cam un kg. de fiecare grăsime. Se pune grăsime și se fierbe cam 5—6 ceasuri. Săpunul e gata. Să toarnă într'o lădiță căptușită cu pânză, iar a doua zi se scoate și se taie bucăți lăsându-se apoi să se svânte.

Apărarea alimentelor împotriva gazelor de războiu

Gazele de războiu pe lângă că distrug viața, otrăvesc și bucatele oamenilor și hrana animalelor.

La sate cea mai la îndemână apărare este: învelirea bucatelor de orice natură în pânză sau saci, cari au fost fierți în ulei de in și învelirea în hârtie de celofan. Trebuie ferite toate alimentele: cărnuri, pește, lapte, brânzeturi, pâinea, apa, etc., pentru că gazele otrăvesc orice ating. Cu toate că bucatele în timp de războiu sunt foarte scumpe, cele atinse de gaze trebuie aruncate fără de nicio părere de rău deoarece ele produce moartea cu siguranță.

La orașe alimentele se pot feri împachetându-le în hârtie de lemn impregnat, cuși de tablă, damigene, bidoane, foarte bine

închise și acoperite ca să nu poată pătrunde prin găuri nici cea mai mică cantitate de gaz.

STROPITUL VIEI CÂND ESTE MANATĂ PUTERNIC.

Se recomandă pentru stropitul viilor manată puternic o rețetă care a fost probată de către podgorienii și care este de mare folos.

Se topește 200 gr. piatră vântată în 98 litri de apă; batem într'altă parte 4 albușe de ou până s'au umflat bine, apoi le turnăm într'o oală în care punem ca 2 litri apă, le amestecăm bine până s'au împărțit prin toată apa, apoi le turnăm în zeama de piatră vântată și le amestecăm iar. În această saramură nu punem var.

Cu acest amestec stropim apoi via manată. Se recomandă mai ales izbirea în plin a strugurilor.

A MURIT MIDAIA!

Unui țigan i s'a îmbolnăvit țigancă. Era mai-mai să moară. Ce se gândi țiganul atunci. Să mă duc la popa să roage pe Dumnezeu, ca să-i mai dea zile bieteii Pirande.

— Plecă și găsi pe popa 'n biserică. Și-i zise:

— Părinte, Piranda mea e greu bolnavă, îți dau 20 de lei roagă pe Dumnezeu, ca să-i mai dea zile.

— „Bine“, zise popa. Se face treabă.

După aceea, popa se înțelese cu dascălul, căruia se dăduse podul bisericii, ca să-i răspundă.

Apoi, popa începu să se roage 'ri Dumnezeu, în fața țiganului:

— Doamne, Doamne, mai dă-i Pirandei, 20 de ani.

— Ii dau, dau, 20 de ani îi dăruiesc, zicea dascălul.

Țiganul, când auzi așa se mai rugă de popa:

— Părinte, îți mai dau 20 lei, mai roagă încă odată pe Dumnezeu, să-i mai dea 20 de ani.

Popa făcu așa.

Țiganul mulțumit, plăti popii și plecă.

Pe drum îi ieși înainte un dancier d'ai lui, care-i spuse:

— Măi dagio, a murit midaia.

— Cum muri mă? Popii 'i plății, cu Dumnezeu mă 'nțelesei; pe ea, dracu o luă!

N-ți judecați pe altul numai după spusa unora fără a-l cerceta și pe dânsul.

În grădina de lângă casă dacă nu e niciun pom, stăpânul grădinei nu e om vrednic.

DOINE DIN BIHOR

Frunză verde busuioc,
omul bun, fără noroc ;
că om bun am fost și eu
dar noroc am avut rău.
Bate-î doamne, ardă-î focu,
pe cine-o 'mpărțit norocu,
că la toți a dat cu caru
numai mie cu paharu.
Nici paharul n'a fost plin
jumătate-o fost pelin.
Zis-a badea dumnealui,
ca să flu a dracului

de-î mai trebuiesc eu lui.
Nice lui nu-e e de mine,
ca uliului de găine...
Nici mie nu mi-e de el.
ca lupului după miel.
Nu da doamne nouă bine
dece s'o lăsat de mine,
dară nu-î da nice rău
poate m'am lăsat și eu.

Cules de învă. CLEJA I. AUREL
din com. Spinuș-Pom, jud. Bihor

BLĂSTĂM

Mult mă muștră măicuța,
că mi-e dragă ulița...
Nici ulița nu mi-e dragă,
nu mi-e inima întreagă.
Măi bădiță- bade-al meu,
ajungă-te Dumnezeu ;
să te 'nsori de nouă ori
și să ai nouă feciori...
Să te poarte'n teleguță,

'n teleguță varmeghiască,
țara să te milniască.
Să vii și la pragul meu
să te miluesc și eu.
Facă-și, facă Dumnezeu,
răs de tine bade-al — meu.
cum ți-ai făcut tu de mine:
nici is fată la mama
nice noră la măta.
Șapte vaci cu vițeji mici
să le dai toate'n potici

CINSTEA

Oameni buni și de-omenie,
E o sfântă datorie,
Tot omu' trebuie să știe,
Că și cinstea-i bogăție :
Cinstea este lucru mare,
Nu e marfă de vânzare,
S'o cumpere fiecare,
Dintre cei care n'o are,
Aici sau la târgul mare,
Pe minciuni au pe parale.
Cinstea e agonisită
Numai prin muncă cinstită.
Cu sudori acoperită,
Omul care cinste n'are,

Nu face două parale :
Fie domn, fie țaran,
Nu face nici cât un ban.
In zadar se fudulesc,
In zadar multe mintesc
Cei cinstiți tot se zăresc
Și cu ei nu se 'nsotesc.
Ca să nu se molipsească
la uități-vă la ei
Fapta-i spune că-s mișei.

(din Tr. Gr.)
scrisă de plugarul grănicer
Dimitrie Brânda din Cornea

CE CĂRȚI SĂ CITEASCĂ PLUGARIII NOȘTRI

Cartea rămâne cu adevărat cel mai bun prieten al omului, firește cartea cea bună. Numai cât alții sunt prietenii lumii și alții ai vecinului. Alți prieteni are inginerul, alții medicul și iarăși alții plugarul.

Firește că împărțind lumea după ocupațiile oamenilor încă n'am ajuns la capătul drumului, deoarece d-l Gheorghe Pistrilă plugar din Mărcina, e însuși gazetar și poet în orele libere, n'are ce face cu cărțile cîscrului său Marcu Negru, care încă n'a trecut de Alixândrie și de anecdoțele cu Țigani. Și atunci cum o să recomandăm cărți pentru plugari, când sunt deosebirii atât de mari între ei? Dacă ar fi toți plugarii noștri ca d-l Gheorghe Pistrilă, n'ar mai fi nevoie de sfatul nostru, căci dănsul își găsește singur cărțile de care simte lipsă prin librăriile din Oravița, Logoj și Timișoara, după lista făcută de acas (și după puterea pungii sale, firește). Deoarece însă avem încă prea puțini plugari cu bibliotecă proprie, marea majoritate fiind din cei ca badea Marcu Negru, unii chiar și mai la început, a căror întregă bibliotecă este călindarul, îi vom avea pe acești din urmă în vedere, iar pentru d-l Gheorghe Pistrilă și puținii săi semeni, ne vom îngădui să le atragem doar atenția asupra împrejurării că cea mai mare și mai de preț comoară este cea adunată de neamul tău propriu, prin mințile lui alese. Să cetim cât se poate mai multe cărți de autori români, veci și noi.

Așadar ce fel de cărți să-i recomandăm fratelui nostru plugar? Toate cărțile le putem împărți în: 1. cărți de folos pentru toată lumea; 2. cărți de folos pentru cei cu aceeași îndeluncătură; și 3. cărți de petrecere. Deoarece banul se câștigă cu trudă și anevoie, iar cărțile nu sunt toate din acelea de care ai neapărată nevoie, credem a face un lucru de folos plugarilor, dând aici o listă de cărți ieftine, care ar putea împodobi casa oricărui sătean român, fiindcă; totodată sfătuituri credincioși și tovarăși de petrecere și invesețire în serile lungi de iarnă.

Lată mai întâi o listă cuprinzând cărțile de folos tuturor,

prea
pândi

1.

Roma

dau f

două

2.

Sunt

impre

țite, f

C

despre

despre

mânt,

și de

și alt

Moșile

despre

desre

nirea

D

vacilo

fijinta

lor, a

omen

P

și zon

culege

F

I

M

D

I

I

E

E

F

V

D

A

C

N

C

C

D

precum și cele trebuincioase plugarului. Printre cele mai răspândite cărți de acest fel sunt cele din:

1. Biblioteca „Cunoștințe folositoare” tipărite de „Cartea Românească” (lista amănunțită se poate cere la librării care o dau fără plată). Cărțile costă fiecare câte 8 lei, dacă sunt două împreună 16 lei.

2. A doua este „Biblioteca agricolă a ziarului *Universul*”. Sunt ceva mai mari și costă fiecare câte 14 lei, dacă sunt două împreună 28 lei. Librăriile dau și despre acestea liste amănunțite, fără plată. Mai sunt firește și alte biblioteci.

Cărțile amintite în cele două biblioteci dau cunoștințe despre trupul omenesc și boalele lui, cum și despre lecuirea lor, despre buruienile de leac, apoi despre petrol, sare, cărbuni, pământ, electricitate, cutremur, stele, viață, moarte, animale de azi și de demult, potop, țări (Finlanda, Danemarca, China, Elveția și altele), despre ținuturile românești (Maramureșul, Țara Moșilor, Ardealul, Basarabia, Dobrogea, Bănat și celelalte), despre Românii macedoneni, timoceni, despre Domnii noștri și despre bărbații învățați (medici, ingineri) care au ajutat omenirea cu înțelepciunea lor.

Deasemenea dau sfaturi și povești cu privire la îngrijirea vacilor, porcilor, pasărilor, prelucrarea laptelui, poamelor, înființarea tovărășiilor, uscătorilor, răsadnițelor, gătirea bucatelor, apărarea viilor, animalelor, grâului, cartofilor și a trupului omenesc de mulțimea dușmanilor și a boalelor.

Pentru petrecere recomandăm cărțile de cântece, de povești și zonave, apoi *poezii* de O. Goga, M. Eminescu, Gh. Coșbuc și culegeri de poezii populare, cărți de cântece etc.

Povestiri, nuvele și romane de

L. Rebreanu: Răscoala, Pădurea spânzuraților.

M. Sadoveanu: Neamul Soimăreștilor, Izvorul alb, Frații Jderi, etc.

I. Creangă: Opere complete.

I. Slavici: Nuvele vol. I, II și III.

I. Popoviici-Bănățeanul: În lume.

P. Dulfu: Isprăvile lui Păcală.

P. Dulfu: Gruia lui Novac.

P. Dulfu: Povestea lui Făt-Frumos.

P. Ispirescu: Basmale Românilor.

V. Voiculescu: Toate leacurile la îndemână (Cartea Satului).

I. Lupaș: Istoria Unirii Românilor (Cartea Satului).

Apostol D. Culea: Șezători de seară (Cartea Satului).

C. Negruzzi: Alexandru Lăpușneanu, novelă istorică.

N. Tomiciu: În Poiana Fetei, nuvele istorice din Bănat

Cristescu FL.: Povestea neamului nostru.

N. Gane: Nuvele.

Gh. Cătana: Povestile Bănătului, Culegeri de poezii pop. etc.
Gârda Gh.: Bănatu-i fruncea.
Hășdeu B. P.: Ion Vodă cel Cumplit.
Gr. Alexandrescu: Fabule.
La Fontaine: Fabule.
I. C. Fundescu: Basme.
Kirileanu: Povestiri despre Ștefan cel Mare
Anton Pan: Nastratin Hogeia.
Alixândria.
D. Onciul: Istoria României.
I. Barac: Arghir și Elena.
N. Iorga: Din faptele străbunilor.
Lascarov-Moldoveanu: Vietile sfinților.
Gh. Coșbuc: Fire de tort, Balade și Idile.
I. P. Reteganul: Povesti ardelenesti etc.

Doine și strigături din Bucovina

Jele-i maică cui, i-e jele
Jele-i mîmulei mele,
Jele-i tot neamului meu
C'am avut norocul rău.
Iubită țară frumoasă
Rămâi acum sănătoasă,
Cu codrii toți înfrunziți
Și de mine părăsiți ;
Rămâi, mândră, sănătoasă
Ca și floarea cea frumoasă.
Când o suflă vîntu'n față
Umple'n casă de dulceată.

Dragă-mi sticla plinută
Și gura dela mîndrită ;
Dragă-mi sticla cu bere
Și gurița mîndrei mele.
Lume, lume, lume, lume,
Ardă-mi-te-ar focul, lume,
De trei părți

Cu lemne verzi
Și de-o parte cu uscate,
Dacă 'n tine 'navui parte.
Numai de străinătate.
Cătu-i cerul de senin
Pentru mine e pelin,
Cătu-i cerul de 'nstela:
Pentru mine e 'norat.

Bădița care ți-e drag
Nu-ți face tindă la prag.
D'apoi care ți-e urât
Face-ți tindă până 'n gât

Arză-te focul urât
De tînerel te-am știut.
Arză-te focul necaz,
Că de tînerel te-am tras,
Culese de Chifan Gheorghie
(din Vicosul de jos j Bucovina)

Șiretul so face frate cu dracul pîn' se vede trecut lacul.

Casa fără femeie nu e casă, ci chilie de călugăr între oameni.

Nu osândi orbul, ci mîngăie-l și-l du de mână

TOMAS KARN A TRĂIT 207 DE ANI

S'a născut în 1381 și a murit la 1588. În cursul vieții sale, s'au perindat doisprezece domnitori englezi, anume:

Richard II, Henric IV, V, și VI, Edvard IV și V, Richard III, Henric VII și VIII, Edvard VI, Maria și Elisabeta.

Cel din urmă om în vârstă adâncă a fost Zoro Aga din zilele noastre, care a trăit 156 de ani.

Cetitorii Testamentului Vechiu vor fi de părerea că în timpurile biblice oamenii au trăit cu mult mai mult. După cărțile lui Moise, strămoșul Adam a trăit 930 de ani, Noe 950, iar Matusalem 969 de ani.

Trebue însă să se știe, că înaintea Potopului, anul a fost de numai 90 de zile, prin urmare Metusalem, care trece de cel mai bătrân om din lume, după socoteala zilelor noastre a trăit numai 242 de ani. Deasemeni, patriarhul Avram a trăit 175, Isaac 180 iar Iacov 147 de ani.

Dar nici acești ani nu sunt de lungimea anilor noștri, întru cât anii Evreilor erau de numai 10 luni.

Prin urmare Iacov a trăit numai 122 de ani, o vârstă pe care și în zilele noastre o ajung unii oameni.

Din aceste date vedem că strămoșii noștri nu au trăit mai mult decât am putea trăi chiar și noi. Că nu ajungem la adânci bătrânețe, în mare parte este vina noastră. Avem deprinderi și obișnuințe cari nu se potrivesc cu sănătatea. Unde se serbează mult, se bea mult, dar se lucrează puțin. Cu timpul, nelucrarea și beuturile alcoolice devin obișnuințe.

Aceste două ajung ca să-l bage pe om mai curând în groapă. Băutura alcoolică, mai are și darul nenorocirii că îi nimicește următorii.

În timpul de față patimile mari și mici, dar mai vătos alcoolul, subsapă mai mult sănătatea popoarelor, decât nelucrarea.

GHICITORI

Sufleteț nevinovat,
Mai rău ca un hoț legat.

(Căpîlul înfășat)

Jupănească torcătoare,
Nici fus și nici cafer n'are.

(Fusul)

Ce-i drept și viu și mort
Invelit în fir de tort.

(Răschitorul)

Sus în vârful unui țai
Șede steaua unui crai.

(Căpîlul înfășat)

GHEORGHE CĂTANĂ

Trăiește în satul *Valeadeni* un bărbat harnic și modest, care a dat iubitorilor de comori ale sufletului bănățean în timpul de aproape 60 de ani nenumărate povești, poezii, cântece bătrânești etc. din folklorul bănățean. Acest bărbat vrednic este învățătorul *Gheorghe Cătană*.

S'a născut la 20 Sept. 1865 în Remetea-Pogonici, jud. Severin, din părinți țărani săraci. După terminarea cursului de trei ani la *pedagogia* (școala normală) din Caransebeș, în 1883, a funcționat ca învățător la *Valeadeni*, la *Brebul*, apoi iar la *Valeadeni*, până în 1915, când este pensionat de ministerul mazăriar din cauza atitudinii sale românești. La 1921 se reactivează din nou, iar la 1926 după 37 ani de muncă rodnică în cînste și demnitate românească, este pensionat definitiv.

S'a căsătorit în 1884 cu Ruja, fiica preotului Alex. Trandafir.

Inv. Gh. Cătană adună și publică poezii, povești, cântece bătrânești, scrie numeroase articole prin gazetele și revistele românești ale vremii. Din salariul său modest o parte însemnată o întrebuițează pentru a-și îmbogăți biblioteca cu cărți, al căror număr trece azi de 1500, apoi cu reviste și gazete. Pe când alții nu se gîndesc decât să adune averi, învățătorul Cătană întemeiază împreună cu soția sa o *fundatiune*, depunând la Cons. ep. din Caransebeș în 1908 suma de 100.000 lei, din ale cărei dobânzi să se ajute la învățătură copii talentați dar săraci, de prefe înță cei de învățători. Izbutește să înzestreze satul *Valeadeni* încă din 1894 cu o școală modernă și ajută la biserica cea nouă, ridicată în 1909. Ține conferințe la întrunirile inv., cum și pentru popor.

Autoritățile îi apreciază activitatea, astfel Consistorul îl numește comisar școlar în protopopiașul Sebeșului, Reuniunea învățătorilor din Episcopia Caransebeș îl alege președ. al Desp. Caransebeș, mai apoi este și președ. Cercului cultural

Asociația învățătorilor din Ep. Caransebeș, a onorează alegându-l președ. al Desp. Caransebeș, mai apoi este și președ. Cercului cultural învățătoresc, iar Ministerul Cult. Naț. îl numește membru onorific al inv. primar și-l decorează cu medalia *Răsplața Muncii* cl. II.

Deși pensionar, d-sa muncește și azi, fiind un adevărat părinte pentru colegii săi mai tineri și dând la lumină mereu alte și alte volume de culegeri.

Iată și o listă a lucrărilor adunate și publicată în volum ale inv. Gh. Cătană.

1. *Poveștile Bănățului*, 3 vol., tip. la Gherla în 1893—95.
2. *Balade pop. din Bănat*, tip. în trei ediții la Brașov 1895.
3. *Viața și faptele lui Ștefan cel Mare*, Sibiu, 1898.
4. *Omul*, manual did. pentru cursul primar, Gherla, 1898.
5. *Păcală și Tândală*, poveste, Gherla, 1901.
6. *Câteva cuvinte despre creșterea pomilor*, Caransebeș, 1902.
7. *Teatru la sat*, 3 piese, Gherla, 1905.
8. *Cronica Școlii*, aprobate pentru școala primară, Caransebeș, 1904.
9. *Miorița*, o variantă bănățeană mai amplă decât a lui V. Alecsandri, Brașov, 1909.
10. *Povești pop. din Bănat*, 2 vol., Brașov, 1908.
11. *Octoih bogat*, ed. I și II. la Budapesta 1901 și 1906, ed. III. Caransebeș, 1935.
12. *Flori din Războiu*, poezii, Caransebeș, 1919.
13. *Din lumea poveștilor*, Caransebeș, 1924.
14. *Chipuri și graturi din Bănat*, 2 vol. nuvele, schițe etc., Caransebeș, 1927.

Gata pentru tipar are:

1. *Din lumea copiilor* (amintiri din copilărie) 1 vol.
2. *Experiențe pedagogice și conferințe*, 1 vol.
3. *Cele mai frumoase povești din Bănat*, 1 vol.
4. *În ceasuri de odihnă*, (nuv. și schițe din război), 1 vol.

Când fiecare ascultă din străfunduri o sfântă și grea poruncă lângă vatra datinilor, înțelegeți că și Patria este o vatră de credință, care așteaptă flacăra voastră de iubire, din arderea jertfei noastre.

Uniți-vă, Români, în credință, în iubire și muncă.

Cum suntem străns uniți într'un Dumnezeu, să fim străns uniți într-o Țară.

(MAREȘAL ANTONESCU)

COJOCARUL

Poveste din
Banat

A fost odată, dragii mei și ai cui vă are, în vremile vechi când nu erau școli ca acum, să se lumineze poporul — a fost un împărat bun și înțelept și i plăcea se călătorească prin țară și împărăția sa, să vadă cum trăiesc oamenii și cum se petrec lucrurile în lume.

Așa odată călătoria împăratul cu doi ghinărari mari ai săi și era baș luna lui Decemvre, adică lună de iarnă, cu neaună și frig mare.

Ajungând într'un sat, văzură la un riu un cojocar argăsind și spălând piei pentru cojoace.

— Bună ziua! — zise împăratul — dându-se jos din căruță în care era cu ghinărarii săi, și apropiindu-se mai bine de cojocar îi zise:

— Bună ziua maistore!

— Mulțămesc Domniei Tale, Domnuje!

— Nu pot ținea șase pe trei? — zise iar împăratul.

— Ba pot! — îi răspunde cojocarul, — însă mie mi-a ars casa de trei ori și e în primejdie de a mai arde odată!

— Dar nu ți-a răsărit soarele la fereastră?

— Ba mi-a răsărit, însă n'a ajuns la fereastră, e încă tot sub fereastră, — răspunse cojocarul.

Împăratul îi dăte atunci niște foarfeci, și mulțumit de răspunsul lui, îi dăte mâna și-și luă ziua bună dela el, ca dela cel mai bun prieten, se sui în căruță și-și urmă drumul înainte.

Mergând ei așa, unul din ghinărarii întrebă pe împăratul, că de ce a vorbit el atâta cu cojocarul acela, căci nu se cade unui împărat să vorbească și să dea mâna cu un mojiu de cojocar, care vorbea așa, că ei, ghinărarii, nici nu au înțeles nimic din cele ce a vorbit împăratul cu el.

Împăratul auzind acestea și văzându-i că ei ca ghinărarii nu știau atâta, cât știe un cojocar, le spuse, că dacă până în cinci zile nu-i vor desluși aceia ce i-a vorbit și i-a răspuns cojocarul, atunci îi va degrada din slujbă. Ghinărarii, — vai Doamne! — cum auziră vorbele împăratului, se scârbiră mult și cum ajunseră acasă o porniră amândoi la cojocar, cu rugămintea ca să le explice și lor vorbirea cu împăratul. Il aflară tocmai argăsind piei pentru cojoace.

— Bun lucru maistore! — ziseră ghinărarii.

— Bună să vă fie inima! mulțămi cojocarul.

— Dar ce-i bătăcă, nu pot ținea șase pe trei?

— Ba pot — răspunde cojocarul — dar mi-a ars casa de trei ori și e în primejdie de a mai arde odată.

— Dar oare nu ți-a răsărit soarele la fereastră?

— Ba mi-a răsărit, însă e tot sub fereastră!

Atunci neavând încotro, îi spuseră ghinărarilor că de ce au venit la el, și cumcă ei nu înțeleg cuvintele acelea, și îi rugară ca pentru o plată bună, să le explice și lor căci dacă nu le va spune el, altul nu va ști să le spună.

Atunci cojocarul ceru zece mii de galbeni dela fiecare, căci numai așa le poate spune.

Ghinărarilor bucuroși că a cerut numai atâta, scoaseră banii și îi numărară cojocarului pe masă.

Cojocarul puse galbenii bine și apoi începu:

— Când m'a întrebat împăratul, că nu pot ținea șasă pe trei, el a înțeles că nu pot ținea șase luni de vară pe trei de iarnă, adică de ce n'am lucrat astă vară, când a fost cald, nu acuma prin frig. Eu i-am răspuns cum îți răspunsei și Domniei Tale — adică am măritat trei fețe, și a patra e pețită.

Iar soarele mi-e încă sub fereastră, însemnează că mai am încă un copil, dar e numai de zece ani și nu e încă de ajutor. — Cât despre foarfecile care mi le-a dat împăratul și cari eu nu le-am luat, însemnează că eu vă puștii tundă și fără foarfeci după cum știți.

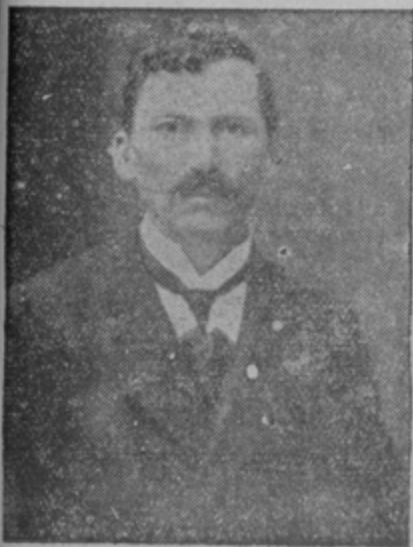
Ghinărarii plecară și scăpară de belea, iar cojocarul zise:
școala e pe bani.

Din comuna Călnic lângă Reșița,
dela Patru Crina Damaschin.

George Cătană.

POEZII POPORALE DIN BANAT

de: GHEORGHE CATANA

Foae verde din Banat
Am avut o mândră 'n sat.
Guri rele s'au și aflat
Și dragostea ni-o stricat.
Cine, mândro, ți-a mințit
Fie-i moartea din cuțit.
Și cine te-a desmântat
Fie-i moartea spânzurat!

Foae verde viorea
Șiți astăzi așa-i lumea
Să nu vadă că ți-i bine
C'ar mușca cu toți din tină.
Foae verde măr stufos
Lumea ce odat' a fost
Vede astăzi ori și cine,
C'a trecut și nu mai vine.
Pentru Lena cea frumoasă
Merg două zile la coasă.

Pentru care nu mi-i dragă,
Nu ta; nici un fir de iarbă.
Foae verde viorea
Negri-s ochii la mândra.
Ochii negri, fața albă
Imi vine s'o mînc de dragă.

Mândră când oi muri eu,
Să vîni la mormîntul meu
Și să 'mi sameni busuioc
C'am fost fecior bun de joc.
Și să mi sameni semenie
C'am fost tînăr și voinic.

Și te-am slujit pe nîmîc
Măi bade căciulă nouă
Nu ținea calea la două
Ține numai la una,
Ce o chiamă Măria.

Ce mi-i drag mie pe lumă
Om ce vede și nu spune.
Că mă vede și pe mine,
Și nu mă spune la nîme.

Din colecția lui *George Cătană*,
comunicată de Simion Toma,
din Valeadeni.

CUVINTE EVANGHELICE

Intrați prin poarta cea strîmtă. că largă este poarta și lată ca-
lea ce duce la pierire și mulți sunt care intră prin ea.

Ev. Matei, Cap. 7, v. 13.

Vai lumii dinpricina smintelilor. căci trebuie ca smintelile să vină,
dar vai omului aceuia prin care vine sminteala.

Ev. Matei, Cap. 18, v. 7.

Nimeni nu poate slugi la doi domni, căci sau pe unul va urî și
pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va ține și pe celălalt îl va
nesocoti.

Ev. Matei, Cap. 6, v. 24.

GHICITORI

Sunt patru surori gemene
Cu numele asemenea
Toată ziua se gonec
Dar nu se mai întîlnesc.

(Roatele carului)

Ce i în mînă
Și-i mincîrîă?

(Umbra și vîntul)

Trei puicîțe cucuiete
Șed la teta sub părete.

(Perestreile)

Patru surori gemene
La fire asemenea
Fug mereu și se alungă
Nu-s în stare să s'ajungă.

(Roțile)

Așa cum se aprinde în Biserica Domnului, făclie de
făclie, lumină din lumină, credința nopților de denie, din
săranele statornice ale Patriei să ne întindem brațele, ca
să aprindem lumina drepturilor și veșniciei românești.

(MAREȘAL ANTONESCU)

Cântecul popular bănațean

de prof. N. Ucsu

Colțul nostru de țară, a cărui bunăstare economică și socială n'a fost depășită până acum de nici o altă provincie românească, pe drept cuvânt se poate mândri că și în privința artei muzicale, mai ales a corurilor și fanfarelor, a cântecelor, doinelor, horelor și jocurilor noastre străbune, stă în fruntea celorlalte ținuturi. O spun aceasta nu numai bănațenii, ci mai toți frații noștri români de pe alte meleaguri, ba chiar și străinii.

Explicația? Mediul înconjurător atât de variat, cu munți, dealuri, câmpii, văi, izvoare, natură care la fiecare pas te îmbie cu cântec deosebit de melodic și fermecător, isvorât din sufletul pe cât de chinuit în zile grele de lucru, pe atât de vesel și deschis la sărbători, rugi, nedeie, șezători și alte asemenea ocazii colective sau individuale de manifestare și desfătare.

Dar pe lângă acest instinct înăscut al românului în genere, superioritatea muzicală a bănațanului se mai datorește, în mare măsură, și educației sale în această direcție, educație care s'a plămădit și dezvoltat aproape în toate satele noastre prin înființare de coruri și fanfare atât la sate cât și la orașe. asociațiuni muzicale cari au devenit o tradiție, un scump patrimoniu cultural și artistic, nu de ieri de alaltăieri, ci de aproape o sută de ani.

Astfel în curând, peste vre-o zece ani se împlinește un veac dela înființarea renumitului cor al Lugojului, azi „Corul Vidu”, după numele regretatului mare compozitor reprezentativ al duioaselor și năvalnicilor simțăminte populare și patriotice bănațene, tălmăcite în partituri corale ca nimeni altul până la dânsul.

De aseenea nu peste mulți ani, la 1957, se împlinește altă sută de ani dela organizarea primului cor țărănesc „Corul vocal al plugărilor din Chizătău”, al cărui steag, a fâlfâit cu glorie în mai toate manifestările naționale și patriotice dinainte și după unirea cea mare, devenind pildă vie de organizare, putere de manifestare artistică țărănească și de bogăție de talente dirigențiale pentru multe alte coruri ce au luat naștere, la început, după modelul și prin străduința dirijorilor țărani Șuşman, Manea, Drăghici și alții din Chizătău.

Iată numai aceste două exemple de instituțiuni muzicale bănățene cu o viață de aproape un secol, fără a mai aminti cu numele și pe celelalte vre-o sută și jumătate de coruri și fanfare ale puternicelor noastre sate din Timiș, Căraș și Severin, grupate în marea „Asociație a Corurilor și Fanfarelor Române din Bănat”, — unica organizare de acest fel pe întreaga țară, — la a căror temelie de repertoriu stă, pe lângă cântecul religios, și național-patriotic, în covârșitoare măsură, melodia populară, prelucrată și adaptată cerințelor estetice corale tot mai variate și avansate ca tehnică de compoziție românească în cursul evoluției timpului, de către compozitorii bănățeni, ca: Vidu, Popovici, Sequens, Brediceanu, Tempea, Drăgoi, Velceanu, Perian, Ijac, Vancea, Ursu, M. Popa, Barbu și alții din generația mai nouă sau de compozitorii țărani ca: Guga și Nistor Miclea.

Ca acțiune mai largă de culturalizare a masselor populare este vie, de sigur, în memoria multora, Olimpiada corurilor din Chizăntău și jur, după anul înființării Asociației. 1922, urmată și în alte centre ca Lugoj, Coștei, Birchiș, Boca, Oravița, culminând această acțiune prin grandioasele manifestări corale la Timioara în 1924 și 1936. la „Serbarea Cântecului Românesc”, când mii de cântăreți și fanfariști bănățeni, din piepturi sănătoase și ațămuri bine răsunătoare, au făcut ca să vibreze de nemai pomenită admirație întreaga suflare românească prezentă, la auzul doinelor corale, jocurilor populare și a marșurilor patriotice, executate cu cea mai mare precizie și frumusețe muzicală superioară.

De atunci au trecut însă câțiva ani grei și pentru corurile bănățene. Vremurile tulburi din ultimul timp, cum și târârea țării noastre în războiul contra rășăritului, în mod firesc au dus la descompunerea în bună parte a cadrelor vocale bărbătești, astfel că falnicele ansamble de odinioară abia dacă își mai mențin tradiția de a cânta imnele liturgice în biserică, la zile mari.

Concertele, îndeosebi la sate, au amuțit, pentru moment numai, căci căldura cântării bănățene nu s'a împrăștiat de tot din vatra Caselor Naționale și din băătăura horelor din Dumineci și sărbători, ori cât de îndepărtați vor fi și ori cât de mult vor lipsi de acasă, pentru apărarea patriei, bravii noștri cântăreți.

La orașe și în centre industriale, nouile organizațiuni „Muncă și Lumină” mențin încă destul de vie cântarea corală, care în mare parte se bazează și aci totpe repertoriul cu fond popular, acesta fiind unicul element artistic muzical care place deopotrivă intelectualilor, meseriașilor și țăranilor.

Pe lângă manifestările muzicale în grupuri sau ansamble, cântecul nostru popular mai apare foarte des, pe scene teatrale chiar, și sub forma lui rudimentară, naturală, așa curat cum se cântă în popor, simpla melodie pe diverse variante de text.

Și în această privință a folklorului muzical, Bănatul nostru premerge în fruntea celorlalte regiuni, având numeroase culegeri, de

Bu
și
Fr
Lă
O
A
Cu
Cu
Cu
Pav
Sco

mă de melodii, adunate de celebrii compozitori naționali ca: S. Drăgoi, T. Brediceanu, profesorii N. Lighezan, N. Ursu, I. T. Crișan, Tib. Alexandru etc.

Jocurile bănățene în serii, unele ca: Iederile, Poșovăicile, Brău-rile și Horele cărășene și severinene constituie momente de atracție coreografică și etnografică dintre cele mai izbitoare prin vechimea, originalitatea și frumusețea lor, fapt pentru care unele echipe de dansatori, ca cea din Borlova (Severin) au fost filmate cu ocazia sărbătorilor „Săptămânii Bănățene”, organizată în primăvara acestui an la București și rulate din când în când la cinematografele din țară.

Iată în mod fugitiv, o scurtă privire asupra vieții muzicale bănățene din trecut, care cu toată stagnarea momentană, datorită împrejurărilor războiului, ne îndreptățește a avea în viitor cele mai frumoase speranțe de propășire artistică și culturală în masele largi ale țărânilor noastre, dând astfel continuă dovadă că, mai ales în privința vieții muzicale și de cultură artistică, provincia dela granița de vest ca totdeauna, face cinste Țării Românești.

Despre frumusețea cântecelor populare bănățene lăsam mai jos să grăiască singure câteva exemple alese din „Contribuția muzicală la monografia comunei Sârbova (jud. Timiș).

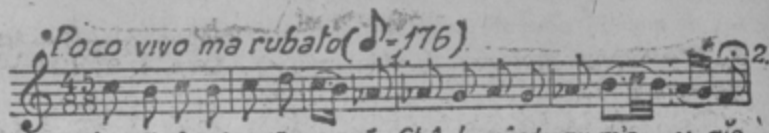
Moderato (♩ = 100).

La cur-și-lî lui Pa-vie-lî, na-nă, Să-mă-

na-t-am bu-jo-rie-lî, na-nă, Ei! co-dru-verde, verde,

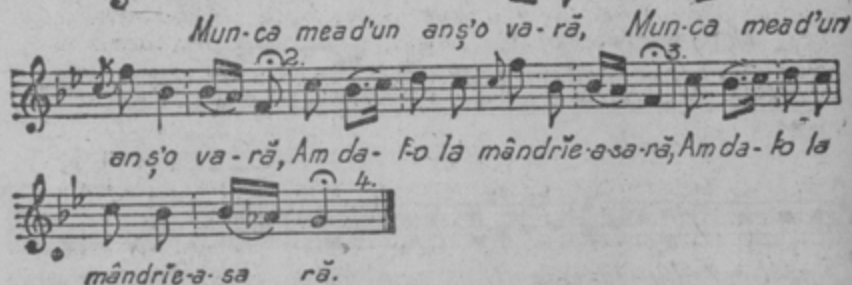
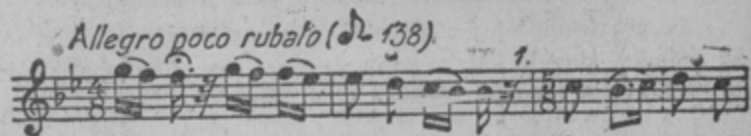
Bujorii s'o vestejiți, nană
Și Pavel s'o bieclejiți
Frunză verde, de lemn verde
Lângă Pavel cine ședie,
O tineră nievăstuță,
A lui tinără mândruță.
Cu cununa umbră-i face,
Cu mâna vântu-i abacie,
Cu gura-i zice meren:
Pavele, draguțu meu,
Scoală-te și nu zăcia-re,

(bis) Lângă tine nu poci sta-re
Că părinții mă huliesci,
Vecini mă batjiucuresci.
Eu, mândruță, m'oi scula-re
Dacă tu mi-i căpăta-re
Sloi dă ghiață'n miez dă vară
Mură niagră'n cap dă iarnă.
Mură niagră's ochii tăi,
Sloi de ghiață-i gura mia-re.
Eu pră cin' ci-oj săruta-re
Și dă loc tu ci-i scula-re.

C'am un câne de bărbat,
Li culcat cu mine 'n pat,
Şade jos şi dooneşte,
Ştie dracu ce gândeşte,
Bag sama să năduşeşte.
Eu d'afar'asa gândeami,
Aud uşa scârţâind,

Gândesc că-i mândra venind,
Iasă dracu de bărbat
Şi lu-o multe de budac,
M'o lovit pră după cap.
Lăsa şuba, tăiai fuga,
Sării gardu 'nstreşinat
Şi nimic nu m'am spinat.

Munca mea d'un an ş'o vară, (bis)
Am dat-o la mândrie-asă.
Dar dă una mi-i păcati,
Că io cu mâna li-am dati.
Bată-cie, mândră, cie bată
Credinţa noastră jîurată,
C'asară fusă; la cinie
Şi m'ai făcut de ruşinie.
Toată noaptea ci-am străjit,

Tu la minie n'ai ieşit.
Că'nzădar ieşci, mândro, mândră,
Dacă mincia ţ-i bolndă.
Frundă viergie bob şi lincie,
Iaba-i cap dacă nu-i mincie,
Fie cap dăstul, dă marie,
Dacă mincie iel nu arie.
Câtă mincie am avuţi,
Toată cu voi am triecuti,

FARMACIA GOSPODINEI

MEDICAMENTE DE CASĂ

Nu numai că școala și primăria din fiecare sat ar trebui să aibă câte un dulap cu medicamente și buruienile de leac cele mai de trebuință pentru a veni grabnic în ajutorul bolnavului, dar fiecare gospodar mai cu dare de mână ar trebui să aibă leacuri pentru familia lui, căci nu se știe cum vine vremea și are nevoie de ele și dacă n'al pe ce pune mâna și nu știi ce să faci, moare omul cu zile.

Iată câteva din aceste medicamente și la ce sunt ele bune.

1. **Sarea amară**, — curățenia — se ia una-două linguri, topite într'un pahar cu apă caldută, nu numai când cineva este constipat, dar și când are ~~diaree~~ (eșire afară) din cauza unei intoxicații, ca să dăm otrava afară și să curățim matela. (Otrăvirea poate să fie uneori făcută și prin alimente stricate ori rău mistuite).

Se mai dă sarea amară și când sângele s'a îngrămădit la cap — congestie sau apoplexie cerebrală — ori când omul are durere de cap, ca să tragă sângele dela cap în jos.

Când însă cineva suferă de apendicită (durere mai jos de buric, în partea dreaptă) să nu ia curățenie, căci se poate sparge matul și bolnavul să moară.

2. **Chinină** e bine să avem în casă cât de multă în prafuri de jumătate de gram, ce se iau în hârtie de țigară câte două pe zi de către oamenii mari, iar copii iau mai puțin, după vârstă.

Chinină nu se ia numai contra frigurilor, ci ori de câte ori are cineva călduri prea mari, durere de cap, durerile încheieturilor, reumatism, gută, diabet, lipsa de poftă de mâncare, înecăciuni, astmă, bătaie de inimă, tuse; pentru vindecarea scurgerilor la femei (poala albă) se fac spălături cu apă fiartă (caldă) în care se pune 1—2 prafuri de chinină.

3. **Aspirina** în prafuri de câte jumătate de gram se ia contra răcelii și contra durerilor din mușchi și articulație, în reu-

matism etc. când avem gripă luăm chiar dela început un praf de aspirină și unul de chinină, și dacă mai e nevoie, mai repetăm și a doua zi.

4. Antipirina în prafuri de câte jumătate de gram se ia pentru dureri de cap și orice alta durere — de mușchi, de oase, colici de ficat, reumatism, pentru potolirea tusei convulsive (tusă măgărească) și oricare altă tuse, în diabet (boala zahărului).

Antipirina nu potolește numai durerea, ci scade și căldura și se poate lua până la 4 grame pe zi — adică 8 prafuri — în răstimpuri, dar bolnavii de inimă nu trebuie să ia, sau în orice caz, cât mai puțină antipirină.

Bicarbonatul de sodiu se dă contra arsurilor la stomac și răgăielilor, câte un vârf de cuțit, topit într'un pahar cu apă, ce se bea după mâncare.

Oțetul este bun pentru fricțiuni pe corp când avem călduri iar când avem mâncărime pe corp, oțetul cald face minuni, bine înțeles dacă mâncărimea nu este din pricina răei, căci pentru această boală avem o alifie de pucioasă.

1. Pentru curățenie (măcrișul, ștevia și reventul).

2. Contra reumatismului (prazul, ceaiul de frunze de frașin și fiertură de rădăcini de săpunăriță).

3. Pentru potolirea durerilor și a nervilor și potolirea tusei (ceaiurile de flori de mac, de măciulii (capete) de mac, de flori de teiu, de flori de mușetel, de nufăr alb, de calapăr și în fine de rădăcină de valeriană sau năvalnic, frunzele și sămburii de gutui, florile de violete (toporași) și florile de lumânărică).

4. Contra urdinărei (frunzele și coaja de nuci, gutuiele, coarneaule și măcieșile și scoarța de ulm).

5. Contra limbricilor (usturoiul, pelinul, feriga și în fine ceapa).

6. Pentru vindecarea rănilor (florile de sunătoare sau pojarăniță, plămădite cu rachiu sau cu ulei, deasemenea și florile de crin).

7. Pentru înădușit și eșit cu udul (florile de soc făcute ceai și cozile de cireși, ca și mătasea de porumb).

8. Pentru înviorat, trezit puterea (cimbrul, levănțica, rosmarinul și florile de mentă — făcute ceai).

9. Pentru poftă de mâncare și întărit (Hameiul, cicoarea — ceai).

10. Pentru curățit sângele (ștevia).

11. Contra scurgerii de sânge din gingii (hreanul pus în vin, zeama de lămâie).

12. Care produc vărsături (semințe de bujor).

13. Cari înroșesc pielea în caz de răceală (făina de muștar — cataplasma).

14. Pentru gargară (mușetelul și sulfina — ceai).

BURUIENILE DE LEAC cresc la noi pe toate meleagurile, dar nimeni nu le culege și strânge, iar când îi trebuie, cumpără dela spițerie plătind cât nu face.

În afară de folioasele ce putem dobândi dela ierburile de leac întrebuintându-le în casă, pentru preîntâmpinarea sau vindecarea bolilor, cei ce se îndeletnicesc cu strânsul plantelor sălbatice sau cu cultivatul unora dintre ele, care sunt mai căutate în comerț, pot avea și frumusețe câștiguri bănești.

Plantele medicinale se cumpără pentru nevoile farmaciilor din țară, iar prisosul se vinde peste graniță. Amintim numele câtorva din plantele de leac sălbatice mai căutate în comerț: floarea de mușetel, floarea de teiu, floarea de soc, floarea de sunătoare, rădăcina de valeriană, rădăcina de nalbă-albă, rădăcina de entură, frunza de mărăgună, frunza de ciomâfăe, frunza de măsăliță ș. a.

Pojarnița (Sunătoare) E o plantă cu flori galbene. Când te uiți în zare, frunzele sunt ca găurite. Crește prin fânețe. Se culeg florile, se pun într'un borcânaș cu untdelemn așezat între ferestre, la bătaia soarelui. Se strecoară apoi printr'o cârpă. Rămâne uleiul limpede roșcat. E minunat la răni.

Urzicile. Urzica nu e numai o hrană bună, bogată în fier, în calciu și alte săruri minerale trebuitoare corpului slăbit. Ele sunt și de leac. Zeama de urzici fierte aduce mare ușurare la darea afară a udului, spală rinichii dar și trupul de otrăvurile adunate. Curăță sângele.

Conda șoricelului. Crește pe toate cărările, așa încât se poate strânge lesne și usca florile albe. Se opăresc 20 gr. la 1 litru de apă sau o lingură la o ceașcă de cafea cu lapte. Ceaiul curăță sângele; liniștește durerile de stomac, de ficat și rinichi. E bun împotriva reumatismului, a gutei, a trănșilor.

Cozi de cireș amare. Din cozile de cireș amare dar și de vișine, păstrate pentru iarnă, se face ceai, minunat pentru a ușura urinatul.

Mătasa de porumb. Culeasă când nu începe a se înegri, uscată pe încetul, se păstrează bine pentru iarnă. Opărită cu apă în clocote și apoi strecurată, dă un ceai care liniștește durerile de rinichi și ale beșiceii udului. Făcându-se mai mult ceai deodată (un pumn de mătasă la un litru de apă), se poate bea peste zi câte o ceașcă din ceas în ceas.

Floarea de soc. Se culeg florile cu codița lor și se usucă cu îngrijire. Florile proaspete sunt albe, după uscarea galbui. Când uscarea s'a terminat, se cern printr'un ciur cu ochiuri, ca să treacă numai floarea.

Ceaiul făcut din flori de soc e bun pentru asudat, la răceli și la pojar. Se culeg și boabele negre de soc și se usucă. Ceaiul din ele e bun pentru asudat, iar când se pun multe boabe se folosește drept ușoară curățenie.

Leacuri și sfaturi

Ușor degeră urechile, nasul, dar mai ales degetele dela mâini și picioare.

Dacă degerătura e mai grea, din partea degerată se scurge un soiu de apă gălbuie; pielea e umflată și când o apeși te doare strâșnic. Alte ori nu mai simți nimic și cangrena mănâncă partea degerată.

Ca regulă generală la orice soiu de degeratură, să nu ducem bolnavul dintr-o dată dela frig la căldură, lângă focul din vatră. Mai întâi se freacă părțile degerate cu omăt, pe urmă se pun cârpe udate în apă rece și încet, încet, în apă caldă. Să se ungă părțile degerate cu vaselină boricată, cu glicerină sau măcar cu său de lumânare. Când începe cangrena, să se ducă bolnavul la spital cât mai repede.

Cel care suferă mereu de degerături la mâni și picioare, e bine să facă cât mai des cu puțință băi de frunză de nuc, pentru a mai întări pielea prea simțitoare la frig.

Un mijloc de a remedia la arsuri, foarte puțin cunoscut, consistă a ține completamente desvălită rana și a pune partea arsă în apă caldută. — S'au văzut cazuri unde după trei zile de durere teribilă, neputându-se vindeca prin alte mijloace, după o ținere numai de câteva ore, durerile au încetat cu desăvârșire. — Se întâmplă ca durerile să revină după câțva timp, atunci trebuie din nou mulată partea arsă. — Arsuri foarte grele au fost vindecate completamente cu acest sistem în zece zile.

Săracă inima mea

Foaie verde și-o lălea
Săracă-mi inima mea
Iar începe a mă dura.
Nu mă doare de durere,
Ci de dorul mândrei mele,
Merg pe drum și dau din cap.
Lumea zice că sunt beat
Merg pe drum și mă gândesc,
Pe cine să mai iubesc.
Aș iubi pe Mărioara,
Și mi-a spus frunza de teiu,
Să iubesc vre-o două, trei,

Să iubesc bună și rea,
Până mi-oi găsi pe-a mea.
Și mi-a spus frunza de plop,
Să iubesc vre-o șapte, opt,
Să iubesc și bun și rău.
Până mi-oi găsi pe-al meu.
Spusu-mi-a frunza de vie,
Că dragostea nu-i moșie,
Caș-a-i dragostea cu haz.
Și la urmă cu necaz.

Culese de Ioan Lăgea
din comuna Toager

ȚIGANUL ȘI AFACEREA

A vândut Țiganul un cal cu suspin unui prost și a câștigat o sumedenie de bani. Se întâlnește cu un Român..

— Facem o afacere împreună, bade Petre?

— Ce afacere? se miră Românul.

— Ne întovărășim la muncă și la câștig pe din două. Eu dau banii, bun?

— Bine, mă Radule, dacă vrei tu.

Și luară cu arendă un loc de sămănat și sămănară împreună verdețuri: pătrunjel, morcovi, țelină (țeler), păstârnac și ridichi. Anul fu bun și verdețurile mândre.

— Care parte o iei tu, Radule, ce se vede ori a din pământ? îl întreabă pe Cioroi.

— Ha de se vede, — zise Țiganul, socotind în gândul său: ce-i în mână nu-i minciună, Ce știu eu ce-i în pământ?!

Și Românul făcu bani grei, Țiganul fluieră a pagubă, că nime nu vrea să-i cumpere frunza. Anul următor Țiganul iar:

— Facem afacere împreună, bade Petre?

— Facem, de ce nu? zămbi Românul.

Și acum sădiră varză, și se făcu varza, stii una și una. îndesată și căpăținoasă.

— Ce zici? îl întreabă iar Românul la împărțală. Ce iei tu? Ce-i în pământ ori ce se vede?

— Ce-i în pământ. — zise Țiganul, Mai arde-te și d-ta, că eu mă fripsei odată!

Când să-și vândă și Țiganul negoțul, — jale, căci toată lumea se îmbulzia la carul Românului, care se umplu de bani, iar de Țigan râdeau și-l ocărau.

— Mai facem vre'o afacere? — întreabă la anul Românul.

— Facem, da nu împreună. — D-ta rămâni cu pământul dumitale, eu cu caii!

GLUME

SANTINELA

— Ia spune-mi, Purecule, ce faci dacă se aproprie un domn ofițer cu țigara aprinsă de magazia cu muniții.

— Strig: Stai și aruncă țigara. — răspunse recrutul.

— Și pe urmă?

— Pe urmă... o ridic și o fumez eu mai departe.

LA BIRT

Clientul: — Chelner, puilul ăsta nu-i decât oase și piele.

Chelnerul: — Domnul dorește și penele?

Doina vremurilor grele

Foaie verde trei smicele
Trăim, vere, vremuri grele,
Dar ne-om strânge la curele
Și ne-om scăpa de ele.
Cine-i năcăjit, vecine,
Fic-i neamul de rușine
Și să n'aibă 'n lume bine
Că cine se năcăjește
Prea de vreme 'mbătrânește,
Păru' 'n cap îi cărunțește
Și nimic nu-i folosește.
Foaie verde de pe râț,
De necaz și de urit,
Toată lumea a cărunțit,
Nimic lui Timofte lase
N'are ce să-l cărunțească,
Că la el pe scăfărlie
Bate vântul ca 'n pustie.
Foaie verde de secară,
Dă Doamne s'ajungem lară,
Barem pân' la primăvară,
Ce să mai leșim pe-afară,
Că de astă toamnă 'ncoace,

Umblăm tot cu trei cojoațe
Și opincile, badiie
Nu le capoci dintr'o mie.
In casă la Ion Gurgui
Urma de opincă nu-i,
Nici de seroafă, nici de gumă,
De umblă desculț pe brumă,
Și el până 'n luna mai
Nu scapă de guturai,
Umblă mvăit în giugă
Și boaleste de răpăugă.
Nevasta lui Ion Cotărlă,
Are ghetete de șopărlă
Și el n'are 'n spate șubă
Și pământu-i scos la dubă,
Cum o zis popa Arvinte:
Vai de cap unde nu-i minte.
Dă Doamne vara să vină
Să scăpăm de nea și tină,
Să punem ceap 'n grădină
Să mâncăm unt și jnitiță
Și să fierbem chisăliță,
Iar care n'au ce să fiarbă
Să pască pe luncă iarbă.
Foaie verde iasomie
Hai la birt să bem răchie
Hai mă vere Irimie,
Și apoi ce-o veni, să vie
Să bem vin și să bem bragă,
Să se mire lumea 'ntreagă
Și de-o fi moartea să vină
Noi să fim cu burta plină.

Pătru Pățitu (din P. R.)

Cu setea neînfricată a dreptății, cu credința nezdru-
cinață în Dumnezeu strămoșilor noștri, am pregătit cu toți
— în inimi și în faptă — Războiul nostru Sfânt.

Ne-am împlinit îndatorirea față de alțarele strămoși-
lor și am respectat istorica noastră misiune de a apăra,
cu sânge românesc, Sud-Estul Europei.

(MAREȘAL ANTONESCU)

De e
român, n
tăia a fre
nunate is
Erou
brandt c
sale înd
el până l
Atanasiu
calea de
soartea
adună 15
găiere.

O Pl
se dă mo
Prahova
june de
din care
Mareșal
— F
să mi-o f
Că s

MINUNI

S'a întâmplat în ziua sfinților împărați Constantin și Elena, Sublocotenentul Zaharie Popa se odihnea cu oamenii săi după asaltul grozav dat asupra unor cazemate, apărate cu foc îndrăcit de brandturi, arme automate și grenade de bolșevici și cucerite de ostașii noștri.

— D-le sublocotenent, — zise unul dintre oameni, — scoateți-vă o clipă casca ! — și-i arată ofițerului și camarazilor o scrijelătură adâncă în formă de cruciuliță frumoasă, bine sub pajură.

— Vr'o schijă de obuz ! — se înfioră tânărul sublocotenent.

— E ziua sf. Împărați Constantin și Elena — zise altul !

De câtă dragoste și înțelegere camaraderească e capabil ostașul român, ne-o dovedesc numeroasele colecte întreprinse chiar în linia întâia a frontului printre bravii noștri apărători. Iată una din aceste minunate isprăvi.

Eroul sergent Breazu Ion face minuni de vitejie cu un brandt care seceră neînumărați dușmani și li ușurează companiei sale îndeplinirea grelelor ei misiuni. O schijă dușmană îl seceră și pe el până la urmă, lăsând o văduvă și trei orfani în Caracal. Căpitanul Atanasiu E. știe aceasta și pe dată inima sa caldă de frate găsește calea de urmat. Le vorbește ofițerilor subofițerilor și trupel despre soartea grea a celor rămași fără sprijin și cât ai bate în palme se adună 15.000 lei, care apucă drumul spre Caracal, ca o rază de mângâiere.

O PILDĂ DE ADEVARATĂ DRAGOSTE DE NEAM ȘI ȚARĂ, ne dă modestul slujbaş dela poșta din Filipeștii de Târg (jud. Prahova), Grigorie Stoica Cornea care fiind citat pe națiune de Mareșal pentru faptul de a fi trimis pe front șase feciori, din care patru au căzut în înecăgirea cu dușmanul, îi răspunde Mareșalului.

— Fiii mei și-au făcut numai datoria și dacă trebuie, sunt gata să mi-o fac și eu !

Cei doi și rămași în viață au fost desconcentrați și trimiși acasă.

Trei poeți bănățeni

Bogată în cântece, în fete frumoase, în jocuri cunoscute în lumea românească prin guri faimoasei Ana Logojana, provincia bănățeană își are și cântăreții ei.

Ne facem o plăcuță datorie să prezentăm cetitorilor noștri trei din cei mai de seamă poeți ai zilelor noastre, toți trei copii de plugari bănățeni.

1. Constantin Miu-Lerca (născut în Cacova în 1908) În poesia lui caldă, ca pița tocmai scoasă din cuptor, cântă sufletul Bănățului nu numai prin graiul frumos al plugarilor din satul său, ci și prin amintirile copilăriei împrietenite de timpuriu cu brazda, cu mieii și iezi, cu florile măgrinilor, cu imala din care a frământat și el cicilaci cu alți copii la rând. Dar puil de plugar bănățean se pârguie mai repede, el deschide ochii și la alte jocuri, acelea ale junilor și fetelor mari, care-i fură închipuirea de copil vioiu, prinzând odată cu ritmul aprins al jocului, și celălalt joc, tainic, al trupurilor tinere, înfiorate.

Iată-le aceste două jocuri în poesia:

Hop-cică

Focu-i Doamne, foc
la mijloc de joc,
strângă-și brațele feciorii.
zeu de fier în lanțul horei —
și tot strigă : țucu-ți nană
ochii și-o sprânceană

Râd viori și plâng, —
fetele își frâng
brune, ghiță de castană.
brune, ghiță de castană
băle, mândre bălăioare
flori de floarea-soare.

Albiște 'n roi,
două la de-doi,
se 'nvârt volbură 'n țărănă
cu voinicii pe sub mână —
și pe sân își leagănă,
salba de-aur, galbenă.

Zine ca'n povești
zmeu, să le răpești, —
una-i crudă mugure,
alta-i must în strugure —
și-amândouă 'n iie nouă,
's ca scăldate 'n rouă.

Și-au prins la mijloc,
smoc de busuloc, —
să miroase-a Bobotează,
feciorandrii când urează :
hei gie-șomogie
dragă-mi ești tu mie !

Și 'n ceapsa de fir,

fir de calomfir,
roș, că-s fete răsfățate,
de toți junii jucate.
Hop cică lobogică, —
arde firu 'n chică !

(Din col. : 11 poeți bănățeni,
întocmită de I. Stola Udrea)

2. Grigore Bugarin (născut la 1910 în Ohabița) este cântărețul frământat, mereu în luptă cu sine și cu amintirile satului său, care trăiește în versurile poetului, nu numai prin graul bogat împodobit cu înforituri neaoșe bănățene, ci încă prin culorile vii ale țarinilor, ale livezilor, ale datinilor și credințelor sale, îmbinând fericit, pe ici pe colo, cele două note proprii sufletului bănățean: duioșia și gluma. Iată una din poeziile lui Grigore Bugarin:

Cântecul laptelui

Stropii de lapte sună în găleată,
Pe deal e înflorită primăvara toată.
S'audă în zori strălîmpezimi de viers
Ameazul liniștit ni s'a oprit din mers.

În sărbătoarea lui răscucit,
Cântă doină veche laptele sfințit.
Depărtări de culmi zărilor albastresc;
Împrejur de stână florile vorbesc.

(Gr. Bugarin: Amiaz liniștit)

3. Dorian Grozdan (născ. 1912 în Ghertenis). Niciodată o apă bănățeană, afară de Cimișul mult regretatului poet Victor Vlad Delamarina, n'a avut norocul să-și găsească un cântăreț mai credincios, mai îndrăgostit de șopotul undelor ei, strecurându-se printre malurile înverzite, răcoroase, ca Bârza poetului Grozdan. Furat uneori de păreri de rău, alteori de amintiri în cari se împletește, pe lângă fumul din smurg, odată cu cântecul morii și chipul de Solomie, — surzătoare, vicleană ?

poetul singur ne-ar putea spune, — al zânelor de pe Bârzava lui.

Dăm una din răscolitoarele poezii ale poetului D. Grozdan:

Răstignire

A trecut pe drumul nou Isus
Și-a chemat din veacuri noroade spre lumină
dar l-au împroșcat cu tină
și spini pe fruntea Lui de soare — au pus ...
Aud și-acum pașii Lui cum prin lumină suie,
undeva plesnesc bice și mângăieri de cuie,
departe cocoșul a cântat semnalul vremii noi
— de câte ori? —
și 'n geana rumână din zori
au urlat pădurile de trădători.
Sub catapetasma azurului, albastră, blândă,
noroadele-ai băut păharul cu osândă;
târziu, ogoit și frânt,
— parcă a lătrat un câne în pământ? —
trupul lumii s'a întins pe spini,
odolane pentru câni.
Și atunci răstignirea
a pătimit-o toată firea ...
In tămăia zărilor,
de undeva, din largul depărtărilor,
simt și acum umezirea genelor
și plânsul Magdalenelor ...
Din risipa și clocotul durerilor
crucea osândeii noastre
am ridicat-o cu mâna mângăierii,
dar trecuse ceasul învierii ...

(D. Grozdan: Porți închise)

„In încheștarea de azi a lumii, în războiul cumplit pe care trebuie să-l trăim, se întemeiază noi așezări la care Neamul nostru trebuie să-și aducă toată contribuția lui de sânge, de jertfă și de onoare.

Fiindcă nu se poate împlini nimic fără luptă. Așezările de mâine trebuie să ne găsească vrednici“.

(MAREȘAL ANTONESCU)

Răniți ai Patriei, laudă și mărire vouă

„...mai mare dragoste decât
aceasta nimeni nu are, ca viața lui,
să și-o pună pentru prietenii săi”.

(Ioan XV. v. 3)

Astăzi, când o țară întreagă își îndreaptă privirile pline de recunoștință spre voi, icoane vii ale eroismului românesc, Biserica Mântuitorului este prezentă în mijlocul vostru, alinându-vă durerile cu cuvântul Evangheliei. Iisus Hristos, stăpânul vieții noastre a scris mult pentru voi, dragi flăcăi ai României, și ostași eroi ai creștinismului, cari ați primit suferința și durerea, semănând câmpul de luptă cu brațele, picioarele și trupurile voastre mutilate de gloanțele nemiloase ale dușmanului păgân!

Sufletele voastre sunt împodobite cu cel mai neprețuit mărgăritar, dragostea și iubirea aproapelui. Voi ați trăit curvintele Domnului nostru Iisus Hristos: „mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca viața lui, să și-o pună pentru prietenii săi”.

Biserica va cinste fapta vieții voastre dând-o ca pildă din generație în generație, pentru că ați împlinit cea mai mare învățătură a Mântuitorului: Jertfa de sine și iubirea aproapelui!

Din suferințele voastre de azi, se vor plămădi hotarele veșnice ale României mari și reîntregite de mâne!

Neamul întreg se închină în fața voastră și a faptei voastre vitejești, iar biserica vă binecuvintează și roagă pe Tatăl ceresc să tămăduiască rănilor voastre sufletești și trupești, alinându-vă durerile.

Indurați cu bărbăție suferințele rănilor, ca bucuria vederii cu cei dragi, ai voștri să fie mai mare.

Slavă vouă, răniți și mucenici ai Neamului românesc!

Preotul HORIA VIȘOIU

Măsură de multe ori și croiește odată.

Mintea întrece orice putere.

Căciula nu se poartă vara.

Sacul cerșetorului n'are fund.

LATINII DIN RĂSĂRIT

Marea putere romană s'a întins într-o vreme spre răsărit până la Bug, spre miazănoapte până la Marea Baltică, spre apus până la Oceanul Atlantic, iar spre miazăzi până la Deșertul Sahara, în Africa. Pe vremea împăratului Traian acest imperiu uriaș cuprindea înlăuntrul său holarelor sale toată Europa, afară de Rusia răsăriteană, toată Africa de miazănoapte, iar din Asia stăpânia Asia Mică (Turcia de azi) până în Caucaz.

Deși n'avea la îndemână căi ferate, telegraf și telefoane, puterea de organizare romană a izbutit să transforme această întindere uriașă, locuită de barbari, într-o împărăție bine ordonată, cărmuită cu bună pricepere, să introducă civilizația și cultura romasă peste tot. Legi potrivite ocrotiau proprietatea, liniștea și pacea. Atât de mare a fost vraja puterii romane, încât foarte curând s'a început și romanizarea locuitorilor. Popoarele romanizate formează două grupuri mari: 1) popoarele din apus și 2) cele din răsărit. Din grupa popoarelor apusene romanizate fac parte: Francezii, Italienii, Spanjoli și Portughezi, iar din grupe a doua Latini din răsărit ai căror urmași direcți suntem noi Români.

Este firesc să ne întrebăm de ce în apus romanizarea a dat naștere la patru popoare care deși deaproape înrudite, vorbesc totuși patru limbi deosebite, pe când în răsărit sunt numai Latini de răsărit, sau Români? Răspunsul este și el firesc și simplu, anume că popoarele barbare romanizate în apus sunt mai multe și deosebite între ele: Galii, Celtii, Iberii, Goții, Longobarzii, Vandalii, fiecare cu limba și ființa sa, cu obiceiurile și limba sa. Pe când toată Peninsula Balcanică, împreună cu Dacia (România de azi, de la Tisa până la Bug și până în Carpații nordici) era locuită de un singur mare popor, acela geților-tracilor, numit în partea de miază-noapte. Daci, iar în partea din sudul Dunării Traci și Iliri (așa cum ni s'a zis și încă ni se mai zice nouă și azi: Valahi, Blohi, Bolohoveni, Otahi și Români, deși suntem un singur popor și încă cel mai numeros

în această parte a Europei). În cele dintâi veacuri de romanizare (II.—VII) nime nu ne cunoaștea sub aceste nume căpătate mai târziu dela popoarele conlocuitoare (afară de cel de Români, pe care ni-l luăm noi singuri), istoria și cronicile vechi nu vorbesc decât de *Latinii* sau *Romanii* din Răsărit, precum nu se vorbește la început nici de Francezi, Italieni, Spanioli și Portughezi, ci numai de *Latinii* sau *Romanii* din apus.

Ba încă romanizarea, sau latinizarea acestui mare popor al geto-tracilor se face mai desăvârșit decât a popoarelor barbare din apus, căci deja prin veacul al IV-lea în toată Peninsula Balcanică și în Dacia se vorbește o singură limbă nouă latină, mai apropiată de vechea limbă latină a Românilor decât cea franceză, spaniolă și portugheză, numai cea italiană putându-se asemăna cu a noastră în privințe apropierii de vechea latină! Limba cea nouă latină răsună acum dela Marea Egeică (sudul Greciei) și Marea Adriatică (Dalmăția) până sus, în Carpații nordici și până la Marea Neagră și Bug. Este limba care se va numi mai târziu *românească*, a tărâmului popor român.

Tot în această vreme imperiul roman primește cea dintâi lovitură de moarte. Imbuibați cu prea multe bogății care curg pe toate drumurile spre Italia, moleșiți și desfrânați din pricina traiului prea îmbelșugat, trândavi și trupește și sufletește, slăbiți și de puterea răscolitoare a creștinismului, Romanii nu mai sunt în stare să țină piept bărbătește izbiturilor date din toate părțile uriașului imperiu care se prăbușește desfăcându-se în imperiul roman din apus, cu reședița în Roma și cel de răsărit, cu scaumul împărăției la Bizanț (după care se și numește mai apoi imperiul bizantin). Imperiul de apus se sărămeștează curând, păstrându-se numai titlul de împărat roman.

Imperiul latin de răsărit este așezat și orânduit de marele împărat, Constantin cel Mare (306—337), care a clădit pe ruinele Bizanțului un oraș nou, numit după el Constantinopol, adică orașul lui Constantin. Acest împărat (de a cărui nume se țagă minunata întâmplare cu crucea pe cer), care a înlăturat păgânismul, așezând în locul lui legea creștină, care a încercat să recucerească Dacia părăsită la anul 275 d. Chr. de împăratul Aurelian (pe care-l cântă în colinde poporul: *Lerui Doamne*) este din neamul romanizat al Tracilor, adică strămoșul nostru, care a ridicat în Oltenia valul roman, numit brazda lui, Novac a stăpânit partea de miazăzi a Daciei, cum se vede din mulțimea banilor care-i poartă chipul, risipiți pe toată întinderea Banatului. Al doilea mare împărat care reia tocmai după două sute două ani, nu numai planurile de recucerire

a Daciei, marele Iustinian (527—566), ci îi redă imperiului latin din răsărit care atinge sub el cele mai înalte culmi ale strălucirii de pe vremea marelui Constantin, este nepotul împăratului Iustin I amândoi, adică atât Iustin, cât și Iustinian sunt din neamul Latinilor din răsărit, deci strămoșii noștri.

Pe timpul împăratului Iustinian, care urmează în scaun unor împărați desfrânați păcătoși de neam grecesc, imperial latin din răsărit strălucește, chiar și din punct de vedere militar, căci sabia faimosului general Belizarie (și el tot din neamul geto-tracic al strămoșilor noștri) înfrânge și supune unul după altul popoarele barbarilor năvălitori. Cu toate că după acești împărați mari de neam latin răsăritean, cărma apucă din nou pe mâna împăraților de neam grecesc, molesiiți, iubitori de pompă și desfrâu, — atât de puternice au fost temelile puse de Constantin, Iustin I și Iustinian, strămoșii noștri, încât imperiul latin de răsărit a mai putut dăinui încă o mie de ani, cu toată putrejiunea care-l măcina.

Copleșiți de Greci, Bulgari și Sârbi, strămoșii noștri mai au puterea să mai dea odată dovada vitei lor strălucite prin împărații Petru și Ioniță din vestita familie a Asăneștilor care întemeiază (1186—1251) imperiul româno-bulgar. Ca singurii urmași ai glorioșilor Latini de răsărit (geto-traciliri romanizați), au mai rămas doar câteva sute de mii de Români macedoneni, cei mai deștepți, mai înstăriți, superiori în cultură și civilizație tuturor popoarelor conlocuitoare din Peninsula Balcanică. Puterea politică trece de acum în nordul Dunării, la Români din Dacia, care duc mai departe faima Latinilor răsăriteni.

Intre telegrafiști

Pe scena teatrului se juca o comedie minunată și d-l Buzilă era foc de supărat că nu putea asculta din pricina vecizelor sale, dorită domnișoare neastâmpărate care-și făceau de cap. Chicoteau într-una, ciocnind cu cheile în spătarul scaunului său.

— Apoi stați voi, dacă-i așa ! — își zice dânsul și scoțând brișagul, ciocăni și el de câteva ori.

Cele două fete amărîtă rușinate. Ce se întâmplase ? Domnul Buzilă le ciocăni și el :

— Mai tăceți odată, găstelor !

Se nimeriseră adică toți trei telegrafiști !

BUNE DE ȘTIUT

CA SĂ NU SE STRICE LAPTELE

Se pune laptele într-o sticlă groasă de culoare întunecată, bine astupată cu dop. De gâtul sticlei legăm o sfoară apoi o ținem un sfert de oră într-un vas cu apă foarte fierdă. Așa ca sticla să fie până la gât în apă. Dacă vom destupa sticla, chiar după mai multe luni, vom găsi laptele tot att de proaspăt ca în ziua primă. Sticlele scoase din apă să fie ținute la loc răcoare.

CUM DISTRUGEȚI FURNICILE DIN CASA

Topiți o sută de grame praf de sticlă într-un litru de gaz sarat cald și turnați în găurile pe unde ies furnicile.

CÂND VACILE OPRESC LAPTELE

Unele vaci opresc laptele și nu, deodată la mulsoare, atunci când se spăriațe de ceva, ori pe calea se îmbolnăvesc. Altele nu-și dau laptele când vremea se schimbă. E bine ca astfel de vaci să nu fie luate, nici lovite, ci lăsate în pace ca să se liniștească, căci numai atunci vor slobozi tot laptele. Apoi nici nu-i prea bun laptele de când vaca este neliniștită.

PASTRAREA LANEI ȘI A LUCRURILOR FACUTE DIN LANĂ

Se știe că păianjenii se hrănesc nu numai cu muște dar și cu molii, cari fac multe stricăciuni țesăturilor de lână și mai ales lânei nelucrate și toarse în fire. Deaceia e bine ca în magazia sau podurile unde se păstrează lâna, să nu se curețe pânzele de păianjeni.

USTUROIUL FACE BINE LA MAȚE

Dacă aveți dureri de pântec (mațe), tocați mărunț usturoiul și înghițiți-l pe stomacul gol câteva zile în șir. Face foarte bine.

CUM SĂ NE POTOLIM DURERILE DE DINȚI

Dacă vi se întâmplă să vă apuce vre-o durere de măsele și nu aveți doctorul la îndemână, iată ce vă sfătuim să faceți: Fierbeți, într-o jumătate de kilogram de vin, un pumn de iederă agățătoare, cam vre-o zece minute. Adăogați un vârf de cuțit de sare de bucătărie. Apoi, amestecați bine și păstrați amestecul într-o sticlă bine înfundată.

Când vă apucă durerile, luați o gură de amestec și țineți amestecul câțva timp pe dintele bolnav.

ALIFIE ÎMPOTRIVA ARSURILOR

Iată cum puteți să faceți o bună alifie împotriva arsurilor: amestecați o parte apă de var și una untdelemn. Cu acest amestec ungeți pielea arsă.

PRIMEJIDIA MUȘTELOR

Păziți-vă de muște! Vara, mai ales, ele sunt aducătoare de fel de fel de boale ca: lingoarea, urinarea cu sânge și holera. Cum să ne păzim de ele? Iată cum: înlăturând, în primul rând, murdăriile pe care muștele își așează ouăle: bălegarul, resturile dela bucătărie, hoiturile și altele. Să nu păstrați gunoaiele în curte, ci ardeți-le sau îndepărtați-le! Văruți bine privata.

OPRIREA UNUI OBICEIU PROST

Și ia sate a pâruns prostul obicei ca femeile să-și încrețească părul. Parcă părul încrețit poate să facă femeia mai frumoasă la chip!...

În Japonia guvernul a oprit femeile să-și mai încrețească părul. Ele nu mai au voie să se pieptene decât în patru feiuri.

CUM SE SCOT PETELE DE CERNEALĂ DE PE HAINE

Petele de cerneală se pot înlătura de pe haine în următorul mod: într'un vas fierbem apă curată și ținem pata de pe haină deasupra aburului. După aceea punem pe pată puțină zeamă de lămâie și o presărăm cu praf de sare. La urmă pata se limpezeste în apă și îndată cerneala iese din haină.

PĂSTRAREA PĂSĂRILOR TĂIATE

După ce tăiem păsările și le curățăm de pene și de măruntaie, le ștergem pe dinăuntru cu un șervet

curat și uscat. După ce s'au răcit, le punem într'un vas smălțuit de pământ și se toarnă deasupra un topit până ce o acoperă în întregime. Le punem într'un loc răcoros. Păsările păstrate astfel țin și zile, ca și când le-am fi tăiat atunci. Untul topit nu e pierdut, căci poate fi întrebuințat la bucătărie.

Vânatul proaspăt se poate păstra în același fel.

Se mai poate păstra o pasăre tăiată, câteva zile, dacă li punem înăuntru cărbune de lemn (mărgal), după ce i-am scos toate măruntaiele.

PENTRU CREȘTEREA PUILOR TARZII

Nu hrăni niciodată puii în prima meaie 24 de ore după scoaterea din ou. Dacă sunt scoși de o găină, lăsați-i puțin sub ea să se usuce și să fie puțină.

Dacă ții puii într'un loc unde nu vin în contact cu pământul, slăbesc de picioare.

Pentru ca puii să mănânce bine: și mâncarea să se mistue, să li s dea ceapă verde tocată.

De asemenea nu trebuie să uităm de a da puilor cărbure ars care amestecă bine cu mâncarea ce o mănâncă.

Dacă avem la îndemână, să li s dea totdeauna puilor lapte acru sau iaurt.

Totdeauna înainte de a da apă și mâncarea, curățiți bine jghiaburile și vasele pentru mâncare.

CA SĂ CREASCĂ LANA OILOR

După ce ați tuns oile, frecăți pielea cu o amestecătură de unt de lemn și de pucioasă. După trei sau patru zile, spălați-le cu apă sărată. Veți avea la tunsul următor lână mai multă și din pricina sării, oilor

s-au răcit, să fi ferite și de unii viermișor ce prăsese în lână.

PENTRU A MĂRI TRĂINICIA SACILOR

Prin mijlocul următor izbutim să avem sacii, frânghiile, plasa, pânze groase de in și de cânepă să dureze vreme îndelungată. Punem un kilogram de coajă de stejar (de băcit) în 14 litri de apă fierbinte muim apoi în ea sacii. După o zi o noapte, îi scoatem, îi clătim cu apă curată și îi uscăm. În felul acesta facem nu numai ca firele pânzei să nu putrezească, ci să și devină mai trăinice.

PULUI Dacă vrem să vopsim negru pânza o înmuiem după ce am scos-o în apă cu coajă de stejar în altă oală, în care am topit calaican (sulf de fier).

VACILE CE NU-ȘI LASĂ VIȚELI SĂ SUGA

Vacile care nu-și lasă vițelii la supt se dezvăță de acest nărav ast-
ce bine :

Să li se leagă botul vacii și partea de sus a cozi, cu ajutorul unui ștreang, uitându-se ca vita să stea cu capul la o parte. Se aduce apoi vițelul pe această parte și se pune la supt. În acest chip vaca nu va mai putea să mănânce și va lăsa vițelul să sugă. În același vreme se va obișnui să-l cunoască. După câteva zile vițelul va suge în bună voie.

ALUNGAREA ȚÂNȚARILOR

Punem zeamă de cânepă verde, zdrobită în farfurii, sau pentru că farfuriile sunt mai scumpe, punem zeama de cânepă în cioburi, iar cioburile le așezăm pe lângă prispă, pe sub ferestre, jur împrejurul casei. Putem pune și în casă, Țânțarii

gustând din zeama care nu le pră-
ește, fug.

CUM SE POATE PĂSTRA SLÂNINA

Modul de a se păstra slânina este foarte simplu, folositor și puțin costisitor. Slânina dripă ce a șezut 15 zile în sare, o așezăm într-o ladă unde am așezat mai întâi un strat de fân ; apoi punem un rând de slănină și unul de fân, astfel încât să nu se atingă una de alta, iar la sfârșit umplem lada cu fân și o așezăm într'un loc uscat și ferit de șoareci. Slânina nu se va rancezi niciodată și va păstra un gust plăcut.

APA DE PLOAIE BUNĂ PENTRU FAȚA

Să știți că apa de ploaie face foarte bine la față. Dacă vreți să vă înfrăgeziți fața prea mult crăpată de vânt, faceți ce vă spunem : Păstrați un litru de apă, și seară de seară stropiți-vă pielea cu amestecul următor : 1 linguriță de apă de ploaie, 1 linguriță de lapte proaspăt, nefiert, 1 linguriță zeamă de castravete sau pepene.

PEPENELE GALBEN ȘI SĂNĂTATEA

Pepenele galben este un fruct gustos, însă nu face bine oricui. Cel care nu au intestinele (mațele) prea sănătoase, ar face mai bine să nu mănânce deloc pepene galben. Cu toate acestea, dacă nu-și pot opri gustul de a mânca pepene galben, atunci să mănânce foarte puțin și nu prea rece. Lăcomia la pepene galben poate să-l îmbolnăvească strâns și să-i taie pentru totdeauna pofta de a mânca.

POEZII POPORALE

Foae verde de pe spine

Foae verde de pe spine
Cum măi arde doru'n mine ,
Că nu-i dor de vina mea
Ci-i trimis de mândruța.
Foae verde lămăiță
Fă-te mândro, dăscăliță,
Fă-te, mândro, fă-te zău,
Eu mă fac școlaruț tău;
Ziua ca să vin la școală
Noaptea să țe țin în poală.
Trandafir dela Goruia
Dragă-mi nevast' altuia,
Dar mi dragă și a mea.
Când e frig și vreme rea
Nu pot merge la alie.

Culese de *Miloș Nicolae*
com. Ramna, jud. Caraș

Poruncit-a mândra mea

Poruncit-o mândra mea
Pe trei pui de tutorea,
Să mă duc seara la ea,
Înapoi i-am poruncit
Pe trei pușori de cuc
Că n'am vreme să mă duc,
Trei pasări zboară pe sus
Veste la mândra au dus,
Să iubească ce găsește
La mine n'aibă nădejde.

Culese de *Ionel Bandea*
Susag

Floriceică, floricea...

Floriceică, floricea,
Rău mă doare inima.
Vai, Doamne ce ai făcut,
Căci năroc eu n'am avut.
La alții le-ai dat cu carul.
Numai mie cu paharul,
Nici acela n'a fost plin,
Jumătate a fost venin.
Jalea ce-o mai am în minți.
Este jalea de părinți.
Fie pace 'n țara toată.
C'am un dor de al meu tată.
De-al meu tată 'ndepărtat.
Și de mine 'nstrăinat.

Aurica Isac, comuna Nerău

Chiuituri din Bihor

Moșu cu barba cărunță
Ce-l duce dracu la nuntă;
Nici nu joacă, nici nu cântă
Numai șade și mănâncă.

Am un bade mândru tare
Ca soarele când răsare
De nu l-aș vede-a într'o lună
Murire-aș de voie bună.

Trimise de *Ghenț Florian*
din Spinuș-Pom

REGIMUL PRODUCȚIEI, VÂNZĂREI ȘI CIRCULAȚIEI CEREALELOR

Regimul măcinșului în morile țărănești

Țara e în război. Pentru a preîntâmpina speculațiile sau o eventuală lipsă, și pentru a putea hrăni ostașii săi, Statul a luat în mână și sub conducerea sa producția, vânzarea și circulația cerealelor. A trecut adică dela Economia Liberalistă (în care fiecare poate să facă ce vrea și să vândă cui vrea bunul său) la Economia Dirijată, în care Statul are inițiativa totală. Astfel pe lângă drepturi ei a creat o seamă de obligații suplimentare pe care fiecare trebuie să le respecte și pe care — pentru cunoștința tuturor — drepturi și datorii le voi arăta mai jos:

Toți producătorii și colecțorii de grâu, secară, orz, orzoaică, ovăz, porumb și făinuri provenite din aceste cereale, sunt datorii ca imediat după treieratul acestor cereale, și cel mai târziu la termenele ce se vor fixa de Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile, să declare la Primăria Comunei, în raza cărei are sedul exploatării sale agricole, suprafața cultivată, felul și cantitatea de cereale produse, precum și cantitatea de care are nevoie pentru sămânță și consum gospodăresc.

Se socotesc ca și producători toți aceia care dobândesc cereale și făinuri prin cultura pământului, indiferent de felul cum acestea intră în patrimoniul lor.

Declarația de mai sus se face verbal de către producătorii care au mai puțin de 25 Ha. arabii și înscris de proprietarii care au mai mult de 25 Ha. arabii.

Proprietarii care au dat pământ în dijmă, vor depune și o listă cu numele și domiciliul tuturor dijmașilor lor, cu arătarea tuturor suprafețelor cultivate și a condițiilor învechii.

Declarațiile se verifică de o Comisiune Comunală formată din: Primarul, Notarul, Administratorul Agricol al Comunei, asistați fiind de un proprietar din comună, care are mai mult de 25 Ha. pământ arabii, desemnat de Ocolul Agricol, și un gospodar de vază dintre nișii producători, desemnat de sfatul comunal.

După verificarea declarației se stabilește de către susnumita Comisiune, disponibilul de cereale ale fiecărui producător, se înscriu cele stabilite în registrul de recoltă și eliberează producătorului un certificat de recoltă în care se arată felul și cantitatea cerealelor produse, cantitatea necesară pentru însemăn-

țare și consum gospodăresc și cantitatea ce rămâne disponibilă pentru vânzare.

Cumpărarea și colectarea de cereale și făinuri se fac numai de către:

1. Instituțul Național al Cooperatiei.
2. Centrula Cooperativă de Import—Export.
3. Morile Comerciale și Comercianții de cereale în conformitate cu autorizațiile ce li-se dă pentru aceasta.
4. Sindicatele Agricole și Obștiile Sătești, recomandate de Ministerul Agriculturii și Domeniilor și autorizate de Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației civile.
5. Armata.

Dacă cumpărarea se face de Sindicatele Agricole sau Obștiile Sătești acestea vor avea dreptul la spesele făcute și beneficiul legal așa cum vor fi stabilite de Comisariatul General al Prețurilor.

Producătorii și deținătorii de cereale, pot vinde, în interesul aprovizionării interne de orice fel, cantități determinate din produsele lor și altor cumpărători de cât cei de mai sus, numai cu aprobarea Subsecretariatului de Stat al Aprovizionării Armatei și Populației Civile.

Deasemeni agricultorii pot cumpăra cerealele și făinurile necesare nevoilor însemnării și consumului gospodăresc — constatate prin acte oficiale doveditoare — numai cu autorizația aceluiaș Subsecretariat de Stat.

Deținătorii cu orice titlu a cerealelor și făinurilor asupra cărora există un gaj sau un sechestru sunt obligați să declare în scris acest gaj sau sechestru la predarea cerealelor și făinurilor, împreună cu numele, pronumele și domiciliul creditorului sau urmăritului.

Dacă creditorii și vânzătorii convin asupra plății, prețul se achită de cumpărătorul pentru Stat, în caz contrar, banii se vor depune la Banca Națională a României (Sediul Județean) cu arătarea creditorilor declarați.

Dacă părțile cad de acord, Banca Națională a României le va elibera banii fără niciun fel de formalitate, debitând Statul cu comisionul eventual.

În caz de neînțelegere suma se va reține până la lichidarea litigiului prin Justiție.

La primirea cerealelor și făinurilor cumpărate de la producători sau alți deținători, cumpărătorii pe care i-am amintit mai sus, sunt obligați să elibereze vânzătorilor, o adeverință de primire, purtând număr curent de ordine, eliberată dintr'un carnet cu coțor în care se va afla: cantitatea și felul produselor vândute, prețul unitar și total plătit, numărul certificatului de recoltă, dacă predătorul este în acelaș timp și producător.

Producătorii de cereale sunt obligați a prezenta adeverințele de primire pentru cantitățile de cereale și făinuri vândute și predate de ei, în termen maximum de 10 zile dela data predării lor, la Primăria comunei de care aparțin, odată cu certificatul de recoltă.

Transportul cerealelor și făinurilor la gara cea mai apropiată se face de către producător sau vânzător cu mijloace proprii.

Dacă el nu dispune de mijloace proprii de transport, el va declara aceasta, cu cel puțin trei zile înainte de expirarea termenului de depunere, la Primăria respectivă, Primarul comunei fiind obligat a-i rechiziționa mijloacele de transport necesare.

Dacă cumpărătorul cere ca predarea să se facă la distanță mai mare decât cea mai apropiată gară, costul transportului făcut în plus se plătește de cumpărător.

Proprietarii și chiriașii cu mașini de treerat, sunt datori să înscrie într'un Registru de Batoză, toată cantitatea de cereale treerate precum și întreaga cantitate de uium reținut drept plată a treeratului.

Ei sunt obligați a vinde și preda la cerere, sau cel mai târziu la finele fiecărei luni cantitățile de uium colectate, cumpărătorilor de mai sus.

În caz că ei nu sunt producători, pot reține din uium cantitățile de cereale necesare pentru consumul gospodăresc, stabilite de Comisiune comună.

Toate formele, registrele, certificatele de recoltă, adeverințele de primire, autorizațiile de orice fel, sunt scutite de orice fel de taxe de timbru, contribuția excepțională, și impozite către Stat, Județ sau comună.

Plata la morile țărănești — după ultima Decizie Ministerială — se poate face în bani sau în natură după alegerea aceluia care aduce cerealele sau alte produse la măcinare.

Măcinarea orzului, orzoalcei, ovăsului și porumbului se va face cu procentajul de extracție cerut de acela care aduce aceste cereale la măcină.

Măcinarea la grâu se va face cu o extracție de 80% făină integrală și 20% țărâțe sau corpuri străine.

Este interzis a se face uruială din grâu și secară.

Autorizațiile de măcinare sunt în prezent desființate.

Este cu desăvârșire interzisă vânzarea făinurilor și altor produse obținute la morile țărănești a cerealelor.

Ele pot fi utilizate numai în gospodăria proprie a celui ce le-a măcinat, și nu pot fi transportate în altă parte.

Morile țărănești de orice categorie sunt obligate să elibereze bonuri de măcină, pentru toate cantitățile de cereale măcinate sau transformate în uruială în cuprinsul exploatării lor.

Certificatul de recoltă eliberat de Comisiunea comunală servește drept autorizație de transport dela domiciliul producătorului la moară.

Bonul de măcinș eliberat de morile țărănești servește drept autorizație de transport, dela moară la domiciliul celui ce a adus cereale spre măcinare.

Toate cantitățile de țărâte rezultate din măcinarea sau prelucrarea cerealelor de către morile comerciale sau alte întreprinderi comerciale, care folosesc cerealele ca materie primă, sunt libere la vânzare pentru consumul intern, la prețurile stabilite de Comisariațul General al prețurilor.

Numai executând în întregime cele de mai sus, plugarul nu va călca Legile, și în afară de aceasta va ajuta, ca front intern, efortările supraomenești pe care rudele, frații, sau chiar copiii lor, le fac acolo departe, la mii de kilometri de casă, pentru salvarea Patriei și a Civilizației Europene.

PETRUC T. TEODOR

Animalul cel mai deștept de pe pământ

Animalul cel mai deștept este maimuța numită Cimpanzeu.

Se povestește că un cimpanzeu îmblânzit, rămas nemângâiat că și-a pierdut puiul, răpește un copil și fuge să-l ascundă în vârful unui

copac, unde i-a pregătit un culcuș. În goana sa se cațără pe stânci și tot timpul își ține prada strânsă la piept. Îngrijește de copil ca o mamă, îl spală, îl hrănește și îl leagă-nă până ce doarme.

Doă glume

DĂ-TE DUPĂ MINE

Doi Țigani mergeau pe drum dela Herendesti la Satu Mic. Și era, mă rog nu frig și un vânt de să nu lași nici cănele pe afară. că era prin preajma Crăciunului. Și Țiganii erau goi-goluți, doar unul din ei era încins cu o funie de tej peste mijloc. Dela o vreme zice cu milă cel încins cu funia celui alt:

— Dă-te după mine, pârîitule, mai la scuteală, că te picnește vântul ăsta și te ia dracul de frig!

VIITORUL DOCTOR

— Care-i lucrul cel dintâi când ai un bolnav în fața d-tale? — Întreabă un profesor la un examen pe un student.

— Îi poruncesc să scoată limba.

— Și dacă-i curată limba ce faci?

— Dau din cap și fac hm! hm! că să spărie bolnavul! — răspunse viitorul doctor.

Cvac, pac

Prin copac,

Fâș-fâș, prin păș.

(Cossa)

Soiurile de grâu cari se cultivă în țară

Nu toate varietățile de grâu pot fi sămănate după plăcere unde voim. Nu toate maturează și ajung potrivit climei la epoca de coacere, în momentul oportun.

Pentru Banat și părțile ungurene, sunt recomandate trei soiuri de grâu: **Odvoș 241**; **Bankuț 1201** și **Cenad 117**. Aceste soiuri s'au selecționat din grâul de Banat. Stațiunea experimentală a Banatului dela Cenad, a selecționat (ales) varietatea de **Cenad 117**; în Ungaria a fost selecționat **Bankuț 1201** din încrucișarea grâului băstinaș cu varietatea Marquis; iar **Odvoș 241** a fost selecționat în județul Arad, dintr'un grâu american. Deci la bază toate aceste 3 soiuri de grâu au grâul băstinaș cu spicul alb, bobul roșu și cu pleava netedă.

Pe restul întinsului țării se repetă soiul **Cenad 117** apoi **A. 15** selecționat de I. C. A. R.; **Odvoș 156**, selecționat de Dr. Konorg în județul Arad, dintr'un grâu originar din Băilești (Gorj); **Cimpăianu 714** selecționat la Ferma Țigănești din grâu bălan românesc; **Todirești 32** selecționat la ferma model Todirești (Basarabia), dintr'o sămânță locală, **I. C. A. R. 4**, selecționat de Inst. de Cercetări Agronomice al României din soiul american Tenmarg.

De ce trebuie să plantăm și să păzim pădurea

Pe lângă lemnul de construcție și de foc pe care-l dă, pădurea mai este și regulatoare a mersului vremurilor și a aerului. Acolo unde sunt păduri, niciodată nu snt secete mari.

Terenurile golașe se încălzesc și se răcesc mai repede, iar vânturile le uscă mai brusc prin evaporarea apei din ele, transformându-le în locuri sterpe.

Pădurile sunt un scut în contra evaporării prea rapidă a apei din pământ.

Pădurile domolesc vânturile, micșorează evaporarea, sunt regulator de ploi, ele mențin starea de umiditate, care este garanția prosperității agriculturii unei țări.

Acolo unde nu sunt păduri, stepa nvălește cu seceta și cu sărăcia.

Despre acest fapt s'ar putea vorbi și la noi, în special în județul Timiș Torontal și partea de vest a județului Arad și Bihor, care sunt ținuturile cele mai puțin populate cu păduri. Cine străbate drumurile satelor noastre prin aceste părți,

constată că nici zona șoselelor nu este plantată, umbli ziua întregă și nici pic de umbră.

O înrăurire binefăcătoare asupra asprimei climei o au perdelele de pădure plantate deacurmezișul ținuturilor bantuite de secetă. Vânturile isbindu-se de ele își micșorează iuteala, iar în timpul iernii zăpada se adună în nămeți la piciorul perdelelor de pădure, măbind astfel rezerva de apă din ogoare pentru primăvară.

S'au luat măsuri deocamdată pentru culturile de pueți necesare plantațiilor de pădure. Niciun sat nu va mai fi pe câmpie, fără de pădurea sa, care este sănătatea agriculturii și a omului. În interval de 2—3 ani se vor putea împăduri circa 30—40 Ha. pe lângă plantațiile de pe marginea drumului cu pueții din comune.

Pădurea nu numai că trebuie să o plantăm, dar și să o păzim. În multe comune plantațiile sunt lăsate la voia întâmplării. Cresc ca un fel de tufiș fără ca mâna omului să dirijeze și să reguleze această creștere.

UN INVALID CERE SĂ FIE TRIMIS DIN NOU PE FRONT

Cât de adânc a răscolit războiul nostru sfânt sufletele, ne-o dovedește și zguduitorul cerere a sergentului invalid Crețu Rusu. Abia vindecat după amputarea brațului său drept, eroul ostaș îi cere Ministrului Apărării Naționale să-l trimită din nou pe front. Iată și scrisoarea vrednicului Român.

DOMNULE MINISTRU,

Subsemnatul Crețu Rusu din Egt. 13 Infanterie, invalid din actualul războiu, având brațul drept amputat, în prezent complet vindecat în spitalul Z. I. Nr. 302, cu respect vă rog să binevoiți a-mi aproba să fiu din nou trimis pe front, la una din unitățile aflate în prezent în linia întâia.

Solicit aceasta ca unul care nu am liniștea sufletească până nu vom vedea înfrântă hidra bolșevică.

Am pierdut familia, — soția și patru copii, — care mi-au rămas la unguri.

Am pierdut un braț în prima parte a campaniei.

Chiar de ar fi să-l pierd și pe celălalt, doresc să lupt mai departe, numai dreptatea să apară din nou pe cerul nostru de odinioară.

Să trăiți, Domnule Ministru
Sergent invalid CREȚU RUSU

COLINZI

Bună dimineața la Moș Ajun

Bună dimineața la Moș Ajun
Că-i mai bună-a lui Crăciun
Bună dimineața la Moș Ajun
Dă-ne mere,
Dă-ne pere
Și alune că-s mai bune
Și-un covrig
Că mor de frig.
Ne dați ori nu ne dați ?
Ne dați, atunci cârnați.
De nu ne suim pe coș

Să-i luăm pe toți

Bună dimineața la Moș Ajun
Ne dați, ori nu ne dați :
C'am venit și noi odată,
La un an cu sănătate
Și la anul când venim
Sănătoși să vă găsim.
Ne dați, — ne dați ?
Ne dați ori nu ne dați
Ne dați, boieri, bogați ?

Privevegherea

Sus boieri, nu mai dormiți,
Hai Leroi, Leroi Doamne !
Vremea e să vă gătiți,
Hai Leroi, Leroi Doamne, etc.
Casa să o măturați
Masa să o încărecați,
Căci umblăm și colindăm
Și pe Domnul îl căutăm :
Căci s'a născut Domn prea bun
În locașul lui Crăciun.
S'a născut un domn frumos
Numele lui e Christos !

Și se veselesc la masă.
Christos să le dea de toate
Vieată bună, sănătate.
La anul și la mulți ani !

Urarea pițărăilor

Bună dimineața la Moș Ajun
Că-i mai bună a lui Crăciun
Ne dați, ori nu ne dați !

„Nu dormim de astă seară
Ci ședem în privegheală.
Din seara Ajunului
Până 'ntr'a Crăciunului
S'așteptăm pe Domnul sfânt
Ca să vie pe pământ,
Căci e firul cerului
Și domnul pământului”.

În seara lui Ajun
Vin copii lui Crăciun,
Să cânte să colindeze,
Vieată lungă să ureze
Tuturor cari sunt în casă

Dați-ne un covrig,
că tremurăm de frig;
Dați-ne o nucă,
că ne dăm cu capul de ulucă ;
Dați-ne un măr,
că ne luăm de păr ;
Ne dați și un cârnaț,
să ne țină până Marți,
Dați-ne măcar parale,
că luăm ușa în spinare.

Ne dați ? ! ne dați ? ! ne dați ? !
ne dați, ori nu ne dați ?
că de noi nu vă scăpați.

GAOLIANUL

Planta numită Gaolian, este de origine din Mandciuria, unde se cultivă pe întinderi foarte mari. Crește până la înălțimea de 3 metri. Ea are triplă importanță, întrebuițându-se: a) ca nutreț pentru vite; b) ca miere, zahăr, orez și oțet pentru hrana omului și c) ca fir de țesut.

Vitele mănca foarte bucuroase planta verde, uscată, tăiată de verde și pășărață mai cu seamă în gropi și cosită după ce s'a copt.

Gaolianul pentru nutreț se cultivă ca și porumbul de nutreț. Se seamănă des ca grâul. Producția de nutreț se ridică la 32.000 kg. pe hectar, la o singură tăetură. El se taie cel puțin de 2 ori pe an.

Gaolianul pentru miere, zahăr, oțet se seamănă în cuiburi ca porumbul, sau cu mașina. La prăsit se lasă câte 1—2 fire la cuib. Rodul lui este foarte mare, orice petec de pământ produce în măsură considerabilă. De exemplu: 500 m. p. dau 50 kg. de miere.

Caracteristica acestei plante curioase este că în același timp firul ei conține diferite substanțe din cari deosebit se poate prepara: a) Din spic semințe care pot fi date ca hrană atât vitelor cât și păsărilor. Puii cresc foarte repede cu această hrană. b) Boabele de gaolian pot fi mâncate și de om ca orezul sau ca porumbul fiert; c) În Mandciuria boabele se macină iar făina lor se amsetecă cu făină de grâu și se face pâine.

Firul propriu zis se împarte în mai multe părți: o parte în care sucul este dulce, în alta sucul este sărat. Din prima parte se face siropul de miere, zahăr, dintr'a doua oțet. Oțetul de gaolian este tot atât de hrănitor ca și cel de vin.

Din siropul stors din tulpină, pus la fiert, se scoate zahărul săracului. Siropul după ce s'a clocotit pe foc, poate rămâne așa, căci nu mai dospește și cu el indulcim ceaiul laptele, cafeaua, etc. Dacă-l fierbem mai mult, ne dă un fel de dulceață sau magiun care se poate mânca întins pe pâine. Iar dacă fierberea se face până la închegarea siropului, după ce s'a răcește ne dă un zahăr tare.

Ca fir de țesut pânză, se întrebuițează măduva plantei pe care chinezii o torc și apoi o țese ca pe bumbac sau pe lână.

Săracu badea Ion!

Săracu badea Ion !

Cum se spală cu sapon

Și-apoi samănă a om.

Eu mă spal cu apă rece

Nici o doamnă nu mă'ntrece.

Fata care-alege mult

Se mărită după slut,

Flăcăul care se țâne

La fata care rămâne.

Ține, soacră, ușa bine

Că iată și nora-ți vine

Nora'n casă ți-a intra

Pe cîptoriu s'a cățăra

Și pe tine jos te-a da.

Vai de mine, eu ce joc ?

Joc o fată ca un dop,

Ca un dop dela balercă

Cu capul cât o ciupercă.

Astă vară mă'nsurai,

Tinerică îmi luai,

Nu poate mânca mălaiu,

Numai cir cu mămăligă,

Și-o păzesc să nu se frigă.

Mândra mea, cându-i gătită,

Cu cinci sate nu-i plătită,

Iar dacă se desgătește

Nicio ceapă nu plătește

(Din Căntece și strigături din
jud. Cernăuți, publicate de
prof. G. Ionescu)

Nu crâcni !

Un general făcea inspecție într'o cazarmă. Tocmai treceau doi soldați cu un ciubăr din care ieșiau aburi.

— Stați!... porunci generalul, crezând că soldații duc mâncare. — O lingură!

— Trăiți, dom general aici avem...

— Nu crâcni! Adă lingura! Și generalul băgă lingura în ciubăr și gustă. Ptiu, fire-ar al dracului, ce-i asta?

— Leșie, dom general, trăiți! Tocmai am spălat dușumelele mai avem doar scările!...

DOINA DIN ARDEAL

— Cucule, de unde vii ?

— De la niște vii pustii !

— Dar de badea ce mai știi ?

— Știi bine că-i sănătos,

Șede la masă voios,

Dar voios îi voinicu

Ori îi plânge sufletu ?

Pită albă stă pe masă.

Cum îi pita mai frumoasă ;

Carne friptă,

Carne friptă,

Lângă carne

Dcuă cane ;

Una-i cu vin îndulcit

Și nu bea de necăjit

Una-i cu vin pipărat

Și nu bea de sîpărat ;

Și nici bea și nici mănâncă

De durerea-i cea adâncă.

Nici necoaptă

Nici răscoaptă ;

Lângă pită

(Colecția Iarnik și Bârseanu)

Subsecretariatul de Stat al Aerului Comandamentul
Apărării Passive

Instrucțiuni pentru protecția contra atacurilor aeriene inamice

I. MASURI DE PREVEDERE

Luați măsuri ca nicio rază de lumină din locuință să nu se zărească în afară.

Amenajați-vă din vreme adăposturi, fie în pivnițe sau subsoluri, fie în tranșee.

Goliți podurile locuințelor de mobile, cărți, îmbrăcăminte, etc.

Intindeți pe suprafața podului un strat de nisip de 2 cm. și pregătiți din vreme materialul pentru stins înecându-l cu apă, lopată, topor.

Pregătiți-vă din vreme o valiză cu lucrurile de primă necesitate, de mare valoare, precum și cu actele legale de identitate.

Faceți rezerve de apă și alimente pe 48 ore.

Scoateți rândul al II-lea de geamuri dela ferestre.

II. MASURI DE LUAT LA DAREA ALARMEI

(Sunete scurte și modulate de sirenă, sau bătăi scurte și repetate de clopote)

Stingeți luminile, focurile.

Lăsați deschise pe cât posibil ferestrele și ușile locuinței spre a nu fi smulse de suflul bombelor.

Coboriți grabnic, dar în liniște, în adăpost, luând obiectele de primă necesitate din vreme împachetate, actele de identitate, apă și hrană.

Păstrați tăcere, nu fumați, nu părăsiți adăpostul înainte de încetarea alarmei.

Orice răsunet, precum și familiile, celor ce au murit în timpul bombardamentelor aeriene inamice din cauză că nu s'au adăpostit nu vor avea dreptul la pensie sau despăgubiri.

Dacă vă aflați departe de casă, intrați în adăpostul sau tranșeea cea mai apropiată, ascultând ordinele date de șeful adăpostului.

În caz de foc, dărâmături, răniți, etc., dați ajutor echipelor locale. Circumscripția A. P. respectivă (Nr. de telefon afișat la fiecare locuință). A. uniați pompierii, postul de jandarmi, Salvarea etc.

III. MĂSURI DE LUAT LA ÎNCETAREA ALARMEI

(Sunete continue și de acelaș ton de sirenă, sunete prelungite de clopot)

NU ATINGEȚI OBIECTELE CE LE GĂSIȚI PE STRADA: CEA-SORNICE, STILOURI, CREIOANE, JUCĂRII, etc., care sunt de cele mai dese ori amăgeli ce explodează la cea mai mică atingere.

Evitați locurile unde au căzut bombele avioanelor inamice.

Anunțați autoritățile locale unde sunt căzute bombe ce încă n'au explodat.

Ajutați vecinii pentru a-și reface casele, locuințele.

Dați acăpost și îngrijire sinistraților și răniților.

Comunicați autorităților orice act de ce vi s'a părut suspect.

Nu alarmați publicul cu șvonuri exagerate despre efectele bombardamentelor.

BOUL ȘI VIȚELUL

Un bou ca toți boii, puțin la simțire,
În zilele noastre de soartă-ajutat,
Și, decât toți frații mai cu osebite,
Dobândi 'n cireadă un post însemnat.

Un bou, în post mare? Drept, cam ciudat vine;
Dar asta se întâmplă în oricare loc;
Decât multă mințe, știu că e mai bine
Să ai totdeauna un dram de noroc.

Așă de-a vîeteii veselă schimbare
Cum și de mândrie boul stăpânit,
Se credea că este decât toți mai mare,
Că cu dânsul nimeni nu e potrivit.

Vițelul atuncea plin de bucurie,
Auzind că unchiul s'a făcut boier,
Că are clăj sumă și livezi o mie:
„Mă duc“, zise 'ndată „nițel fânsă-i cer“.

Făr'a pierde vreme, vițelul pornește,
Ajunge la unchiul, cearcă a intra;
Dar pe loc o slugă vine și-l oprește:
— „Acum doarme“, zice, „nu-l pot supăra“.

— „Acum doarme? ce fel? Pentru 'ntâia dată;
După prânz să doarmă! Obiceiul lui;
Era să nu șază ziua niciodată;
Acest somn nu prea-mi place și o să-i-o spui!“

— „Ba să-ți cauți treaba, că mânânci trântea;
S'a schimbat boierul, nu e cum fi știi:
Trebue 'nainte-i să mergi cu sfială,
Primit în casă, dacă vrei să fii“.

La o mojie atâta de mare
Vițelul răspunde că va aștepta;
Dar unchiul se scoală, pleacă la plimbare,
Pe lângă el trece, făr' a se uița.

Cu mâhnire toate băiațul le vede,
Insă socotește că unchiu-a orbit,
Căci, fără 'ndoială, nu putea a crede
Că buna sa rudă să-l fi ocolit.

A Doua zi- iarăși, prea de dimineață,
Să-i găsească vreme, la dânsul veni;
O slugă ce-afară îl vedea că înghiață,
Ca să-i facă bine, de el pomeni:

— „Boerule, zice, așteaptă afară
Ruda dumitale, al doamnei vaci fiu“.

— „Cine? a mea rudă? Mergi de-l dă pe scară
N'am astfel de rude și nici voi să-l știu“

Fabule: Gr. Alexandrescu.

FRAȚII ÎMPĂRATULUI

Intr-o zi un împărat ieșise la plimbare. Un cerșetor se ia după el, rugându-l să-l miluiască cu ceva.

Împăratul voi să meargă mai departe, fără să-i dea ceva, Cerșetorul se ținea însă scâu de el.

— Împărate, zise el, se vede că ai uitat că toți suntem frați, bogați și săraci, puternici și nevoiași, iar Dumnezeu e tatăl nostru, care poruncește ca cel ce are să-i dea celui ce n'are.

Împăratul mișcat de adevărul spuselor cerșetorului, îi dădu un galben.

Săracul luă banul, dar clătină din cap nemulțumit.

— Cu fratele împarți pe din două, iar tu din toată blaga ta, îmi scoți ochii cu un ban de aur. Dreptate-i asta?

Împăratul surâse.

— Ia gândește-te câți frați mai avem, dacă ar trebui să împart cu fiecare pe din două, aș mai avea eu să-ți dau ție un galben?

— vea — Aa.

Mai mare

— Ce vrei? se răstește santinela la o țigancă bătrână care tocmai se opriase la poarta căzărni.

— Nu faci bine, mâncu-te, să-l chemi pe Pârciu meu până afară?

— Da' cum îi mai zice?

— Cum să-i zică? Pârciu, c'asa-l cheamă și tată-su. — El îi hăl mai mare la voi în armată.

— Că n'o fi cumva căprar? — râde santinela.

— Măi mare! —

— Sergent?

— Măi mare! —

— O fi, majur cumva? Printre majuri tot se mai găsește câte un balacacheș, da' printre d-nii ofițari nu se pomenește așa ceva.

— Și mai mare. —

— Fugi babo, până nu te aude vr'un domn ofițar că dai de potcă cu el. — Cum mai mare?

— Păi, el bate toba ha mare! Fără el nu se face nici o paradă!

Uzinele Reșița și Muncitorul Român

Desăvârșire tehnică și înțelegere socială -- Înfințarea unei școli tehnice în cadrul Uzinelor Reșița

Uzinele Reșița în cadrul de dezvoltare și de desăvârșire tehnică, a dat întotdeauna o deosebită atenție muncitorului pe care l-a considerat ca element principal în angrenajul acestor mari întreprinderi.

Conducerea Uzinelor Reșița înțelegând importanța unui muncitor bine organizat, bine pregătit, bine salariat, și bine utilat, a căutat pe teren tehnic cât și social și cultural să ridice nivelul angajaților săi, în toate domeniile, ridicând astfel atât plafonul producției cât și al perfecțiunii fabricatelor sale.

Creierea și susținerea de instituțiuni economice, sanitare, culturale, etc., dedicate exclusiv muncitorimii, a constituit pentru conducerea Reșiței un punct important în progresul de activitate, punct care a atins o dezvoltare demnă de subliniat ci demnă de luat ca exemplu de toate întreprinderile similare.

Toți ce a privit o înfăptuire care să contribuie la dezvoltarea muncitorimii ori de unde ar fi pornit, ideea, a fost îmbrățișată cu căldură de direcțiunea Uzinelor și realizată fără întârziere.

Exemplul cel mai elocvent îl avem acum, când în cadrul Uzinelor Reșița se organizează una din cele mai mare și mai importante școli tehnice din bazinul dunărean, unde vor putea fi pregătiți anual câțeva mii de ucenici.

Înființarea acestei școli tehnice are menirea de a rezolva marea problemă care s'a pus permanent în ceiace privește specializarea muncitorului român, problemă cu atât mai acută cu cât mari comandamente ale vremii cer în mod imperios romanizarea desăvârșită a industriei.

Ori o românizare în acest sens nu se poate înțelege numai în capital și conducere românească ci și în tehnicieni și lucrători specialiști români. Din acest punct de vedere școala tehnică din cadrul Uzinelor Reșița constituie o mare realizare.

TARIFUL POSTAL

I.

Scrisori simple până la:

20 gr. în loc	L. 12
250 gr. în loc	L. 27
20 gr. alte loc.	L. 16
250 gr. alte loc.	L. 31

Cărți postale simple: L. 10

cu răspuns plătit L. 20

militare " " L. 3

ilustrate cu text L. 12

Cărți de vizită sau imprimă-
tă cu formule de felicită-
re și condoleanță " " L. 5

Aceleași însă cu text mai lung
se taxează ca scrisori.

II.

Pachete:

până la 100 gr.	L. 30
între 101—250 gr.	L. 33
251—500 gr.	L. 37
501—1 kgr.	L. 45

Dela 1 kgr. în sus taxa de me-
sagerii (colete).

III.

Taxe fixe de recomand. L. 20

de express-loco " L. 30

de express în alte loc. L. 40

IV.

Taxa de ramb. până la 200 L. 2

între 201—500 L. 4

între 501—1000 L. 7

dela 1000 l. în sus L. 13

V. Mandate postale.

a) Costul imprimatului L. 5

b) tara pentru valoarea

mandatului până la 5000 lei
de fiecare 100 câte L. 3
dela L. 5000 în sus valoarea
se calculează după fiecă-
re mie, între L. 5001—
10.000 lei câte L. 6.50, între
10-20.000 lei câte L. 3.90 etc.

Pentru aducerea banilor
acasă se plătește între L.
200 și L. 5000 până la L. 1

Pentru sumele dela 5000
lei în sus taxa crește până
la L. 27

VI. Tariful de mesagerii coletărie).

Greutate, kgr	TAXELE PENTRU:			
	acelor judet	judete vecine	la cele- alte jud.	din tara
1	42	48	55	
2	50	58	72	
3	58	68	89	
4	66	78	106	
5	74	90	123	
6	82	100	140	
7	90	110	157	
8	98	120	174	
9	104	130	191	
10	112	142	208	
11	120	152	224	
12	128	162	241	
13	136	172	258	
14	144	182	275	
15	152	194	292	
16	156	202	306	
17	162	208	321	
18	168	210	335	
19	172	224	350	
20	178	232	363	

MARE CONCURS DE GHICITORI ȘI PROBLEME

Calendarul „DACIA” prezintă cititorilor săi spre deslegare următoarele probleme și ghicitori:

1. Cine face toate cu măsură ?	Și lămea hrănește.
2. Cine are dinți mulți și nu poate mușca ?	Iar dacă moare
Îl calcă în picioare.
3. Cu cinci pari și o zua
Faci gardul cât îi vrea	5. Zece strâng
Patru plâng.
4. Cât trăește
Pământul răscolește	6. Unul ară, doi se miră, patru împing
și unul mână. Ghici ?

1. Un bărbat cu nevasta și 2 copii vreau să treacă cu apă cu plută care nu putea duce mai mult de 60 kg. Tatăl și mama cântăreau fiecare câte 60 kg., iar copiii amândoi tot 60 kg.
Cum au trecut apa ?

2. Doi oameni au aceeași soră, fără să fie rude între ei. Cum poate ?

3. Unul întreabă pe o fată mare câți ani are ? Ea răspunde: Ghicește: mama e de două ori mai în vârstă decât mine, iar tata are cu 10 ani mai mult decât mama. Toți avem 100 de ani.
De câți ani suntem fiecare ?

4. Două mame și două fice au cumpărat peste tot 3 pui; dar fiecare din mame și din fice a adus acasă câte un pu. Cereți cum s'a petrecut minunea asta ?

5. O lăptăreasă are într-o căldare opt litri de lapte, cum poate ea împărți aceasta cantitate în două părți egale, întrebându-i numai un vas de 5 litri și altul de 3 litri ?

Pe parii din gardul unui gospodar se așează câteva ciori să se odihnească. Câte ciori și câți pari erau, dacă atunci când se așezau câte două ciori pe un par, rămânea un par gol — fără ciori pe el, — iar când se așezau câte o cioră pe câte un par o cioră rămânea fără loc (par) ?

ATENȚIUNE.

Cititorii calendarului cari ne vor trimite desiegarea, împreună cu bonul din calendar, precum și adresa lor citeț scrisă, vor primi prin tragere la sorți, următoarele premii:

1 premiu de lei 5000 celui ce desleagă fără greșală toate problemele și toate ghicitorile;

1 premiu de lei 3000 celui ce desleagă fără greșală cel puțin patru probleme și ghicitorile;

3 premii de câte lei 1000 celor ce desleagă cel puțin 2 probleme și patru ghicitori fără greșală;

5 abonamente pe câte 1 an și

5 abonamente pe câte $\frac{1}{2}$ an la „DACIA”.

Toți cei ce iau parte la concurs, vor primi cărți de cetit pentru osteneala lor.

Numele tuturor celor ieșiți la sorți și premiați se vor publica într'un număr din ziarul Dacia, care se va trimite gratuit celor ce ne trimit BONUL din calendarul nostru. Deslegările se vor trimite cel mai târziu până la 15 Ianuarie 1944, cele sosite mai târziu nu se iau în seamă.

„DACIA”

Bon de participare la premiile Calendarului DACIA

Incolțiți de Ion
Vânător d moarte,
se predau ingroziiți
„Ciolovecii”.

Unde-i Ion?!

și cu ce a băgat
groază în ei?

Această deslegare se va băga într'un plic sau se va lipi pe o c. p. și se va trimite redacției ziarului „DACIA”.

Cântec din Bucovina

Frunză verde rug de mure
Mi-e căsuța sub pădure,
Dimineața când mă scol
Nu mai aud glas de om.
Numai păsări țărâind
Și pușcașii buciurmând
Și lupii pe plaiu urlând.

Stau fetele și mă 'ntreabă :
De ce port cămașă neagră ?
Eu le spun c'ășa mi-i dragă.
Săponită mi-i urâtă
Neagră mi-i mai potrivită
Că mi-e inima cernită.

Hora vinului

Și noi, și noi la Ilinea,
Ca să bem vin cu ulcica !
Scoate, scoate la ocale,
Când, la plată... nu-s parale.
Băgai mâna 'n punga chingii,
Găsii ața mămăligii ;
Băgai mâna 'n buzunare,
Găsii cremene și-amnare ;
Băgai mâna până 'n coate.
Nici un ban nu putui scoate.
Când am zis: — „Mai adă, toarnă”,
Ne lăă cu câinii 'n goană !...

Poezie
populară. Colecția G. D. Teodorescu

PROVERBE GLUMETE

Tusa și sărăcia nu se pot ascunde.

Banu-i ochiul dracului, — dar fără bani nu poți cumpăra lumini.

Cu darea treci marea, — dar vezi să-ți mai rămână ceva și pentru vamă.

Corb la corb nu scoate ochii, — până au ce împărți.

Vai de picioarele care poartă cap prost, — dar și de capul fără picioare.

Leagă paraua cu zece noduri — și-o pierde cu cârpă cu tot.

Cucule de unde vii? — Eu aici, mândra departe

Cucule, de unde vii ?
Dela răște munți pustii,
Da de mândra ce mai știi ?
Știu bine că-i sănătoasă,
Șede la umbră și coasă
Cu arnici și cu mătasă.
Nu știu coasă sără descoasă ;
Știu bine că iacrami varsă,
Ce face cântăcă în casă.

Eu aici, mândra departe,
Două dealuri ne desparte.
Două dealuri și-o pădure
Și-o grădiniță cu mure.
Hai pădurea s'o tăem,
Murele să le mâncăm
Și-amândoi mâna să dăm
Curiga s'o sărutăm.

TARGURILE

din Banat și Ardeal

Județul Timiș-Torontal

- BANLOC, 4 Aprilie, 1 Noemvrie.
BEBA-VECHE, 6 Martie, 5 Iunie, 4 Septemvrie.
BELINȚ, 28 Aprilie, 11 August.
BEȘENOVA-VECHE, 14 Mai, 13 August, 15 Octomvrie.
BILED, 20 Martie, 12 Iunie, 2 Octomvrie.
BRESTOVĂȚ, 1 Aprilie, 14 Octomvrie.
BUZIAȘ, Ultima Vineri din August, a 3-a Vineri din Ianuarie,
Aprilie, Iulie, întâia Vineri din Octomvrie.
CĂRPINIȘ, 13 Aprilie, 12 Iunie, 18 Septemvrie.
CENADUL-MARE, 19 Iunie, 13 August, 9 Oct., 4 Decemvrie.
CENEI, 24 Mai, 24 August, 25 Octomvrie.
CIACOVA, 7 Aprilie, 30 Iunie, 25 August, 13 Oct., 10 Noemvrie.
CHEVERESUL-MARE, 10 Martie, 9 Iunie, 4 August, 3 Nov.
CHIZATAU, 11 Ianuarie, 28 Aprilie, 18 Iunie, 15 Octomvrie.
COMLOȘUL-MARE, 28 Febr., 12 Iunie, 28 Aug., 13 Noemvrie.
CLOPODIA, 7 Ianuarie, 7 Aprilie, 4 August, 6 Octomvrie.
DENTA, 20 Mai, 2 Noemvrie.
DETA, prima Sâmbătă din Februarie, 19 Martie, 11 Iunie, 10
Septemvrie, 26 Noemvrie.
FIBIȘ, 8 Februarie, 9 Mai, 7 Noemvrie.
GATAIA, 23 Ianuarie, 23 Iulie, 23 Octomvrie, prima zi de Lună
după 23 Aprilie.
GHERTENIȘ, 10 Ianuarie, 10 Aprilie, 10 Iulie, 10 Octomvrie.
GIULVAZ, 12 Mai, 12 August, 7 Octomvrie.
GHIZELA, 21 Martie, 21 Septemvrie.
IGRIȘ, 4 Septemvrie.
IOHANISFELD, 15 Aprilie, 15 Octomvrie.
JAMUL-MARE, 17 Aprilie, 4 Septemvrie, 17 Febr., 10 Nov.
JEBEL, 21 și 22 Aprilie, 1 Iunie, 1 Sept., 20 și 21 Octomvrie.
JIMBOLIA, 26 și 27 Martie, 25 și 26 Iunie, 3 și 4 Septemvrie,
5—6 Noemvrie.
LENAUHEIM, 6 Martie, 24 Aprilie, 9 Octomvrie.
LIEBLING, 10 Mai, 7 Septemvrie.
LIPOVA, 22 Aprilie, 20 Iulie, 8 Sept., 8 Noemvrie.
LOVRIN, 12 Martie, 25 Iunie, 10 Septemvrie, 29 Octomvrie.
MORAVIȚA, 3 Aprilie, 4 Octomvrie.
MERTIȘOARA, 20 Aprilie, 10 August.

MORITZFELD, 20 Martie, 8 Mai, 21 August, 6 Noemvrie.
 NICHISOARA, 22 Mai, 6 August.
 OHABA-FORGACI, 20 Ianuarie, 26 Mai, 14 Iunie, 27 Octomvrie.
 ORTIȘOARA, 8 Septemvrie.
 PECIUL-NOU, 3 Aprilie, 7 August, 23 Octomvrie.
 PERIAM, 24 Aprilie, 24 Iunie, 24 Sept., 14 Noemvrie.
 PESAC, 1 Aprilie, 24 Iunie, 14 Octomvrie.
 RECAȘ, 20 Februarie, 3 Iunie, 31 August, 29 Octomvrie.
 SACOȘUL-MARE, 19 Martie, 28 Iunie, 28 Septemvrie.
 SACOȘUL-TURCESC, 17 Mai, 17 Noemvrie.
 SANNICOLAUL-MARE, Sâmbătă înainte de 5 Aprilie, 1 Iulie,
 18 Octomvrie, 18 Decemvrie.
 SARAVAL, 26 Martie, 27 August.
 SATCHINEZ, 15 Mai, 15 August, 15 Noemvrie.
 SECUSIGIU, 25 Ianuarie, 27 Iulie, 23 Octomvrie.
 SEMLAC, 19 Martie, 18 Iunie, 22 Octomvrie.
 SANPETRUL-GERMAN, 16 August.
 TIMIȘOARA, Joia și Vinerea înainte de: 20 Martie, 2 Iunie, 16
 August, 30 Septemvrie, 19 Decemvrie. Dacă aceste zile cad
 pe ziua de Joi, târgul începe în aceiași zi și ține 2 zile. Dacă
 în ziua de târg e sărbătoare națională târgul se va ține
 Vinerea.
 TOPOLOVAȚUL-MARE, 28 Aprilie, 16 Iunie, 11 August, 22 De-
 cemvrie.
 TORMAC, 22 Aprilie, 17—19 Iunie, 16—18 Septemvrie, 25—27
 Decemvrie.
 UIVAR, 10 Aprilie, 22 August, 10 Octomvrie.
 VARIAS, 3 Aprilie, 4 Septemvrie, 30 Octomvrie.
 VINGA, 21 Mai, 20 August, 20 Octomvrie, 2 Decemvrie.

Județul Severin

BALINT, Joia primă din lunile Aprilie, Iunie, Sept. și Dec.
 BERZOVIA, 29 Martie, 31 Mai, 26 Iulie, 29 Octomvrie.
 BIRCHIȘ, 15 Ianuarie, prima Duminică după Rusalii și 25 Apr.
 CARANSEBES, ultima Vineri și Sâmbătă din Ianuarie și Apri-
 lie, prima Joi din August și Octomvrie.
 CĂPALNAȘ, 1 Ianuarie, 9 Martie, 23 Aprilie, Luni Rusalilor,
 Nașt. Sf. Ioan Botez., Sf. Maria Mică, Arh. Mihail și Gavril.
 CORNEA, Luni după Dum. 5 din Postul Paștelor Luni înainte
 Arhang. Mihail și Gavril.
 DOMAȘNEA, Sâmbătă înainte de Florii și Luni după Sf. Petru
 și Pavel.
 FAGET, cu 4 zile înainte de Botez, cu 4 zile înainte de Sf. Toader,
 cu 4 zile înainte de Ispas, cu 4 zile înainte de Sf. Petru,
 cu 4 zile înainte de Sf. Maria, 4 zile înainte de Sf. Dumitru
 și Sf. Nicolae.
 IUGOJ, 10 Februarie, 10 Mai, 4 Iulie, 21 Octomvrie, Marti

înainte de 25 Martie, înainte de 15 August și Decembrie.
MEHADIA, ultima Sâmbătă înainte de Botez, de Florii, de Sf.
Petru și de Sf. Paraschiva.
SACUL, 15 Ianuarie, 15 Aprilie, 15 Iulie, 15 Octombrie.
BETHAUSEN, Sâmbătă ultimă din Aprilie, Iunie, Septembrie și
penultimă din Decembrie.
ORȘOVA, 1 Mai, 17 Septembrie.
TEREGOVA, Vineri înainte de Botez, Vinerea Patimilor, Vineri
înainte de Naș. Sf. Ioan și 26 Octombrie.

Județul Caraș

BERZASCA, 13—14 Iulie. 26—27 Octombrie.
BOCȘA ROMÂNĂ, 8 Martie, 6 Maiu.
BOCȘA MONTANĂ—VASIOVA, 23 Martie, 15 Maiu, 3 Iulie, 25
Septembrie, 20 Noembrie.
BOZOVICI, Luni în săptămâna penultimă a Paștelor, Luni
înainte de înălțarea Domnului, Luni în prima săptămână
după 1 Octombrie, Luni din penultima săptămână înainte de
Crăciun.
CACOVENI, 4 Februarie, 22 Maiu, 26 August, prima Miercuri
din luna Noembrie.
CIUCHICIU, 2 Februarie, 21 Maiu, 6 August, 26 Octombrie.
FOROTIC, 27 Aprilie, 7 Septembrie. 12 Octombrie.
JIDOVIN (BERZOVIA), 26 Martie. 28 Maiu, 30 Iulie, 29 Oct.
MOLDOVA-NOUĂ, 20 Aprilie, 22 Iunie, 2 Noembrie.
ORAVITA MONTANĂ, 12 Martie, 16 Iulie, 8 Oct. 3 Decembrie.
REȘITA, Vineri înainte de Florii, înainte de Sf. Ilie, înainte de
ziua Crucii și ultima Vineri din Octombrie.
VRANI, 24 Iunie, 26 Octombrie.

Județul Arad

ALMAȘ, Marți înaintea sărb. Sf. Paști, Marți înainte de Apost.
Petru și Pavel, Marți înainte de Sf. Dumitru, Marți înainte
de Crăciun.
ARADUL-NOU, 1 Martie, 16 Iunie, 18 Octombrie.
BARZAVA, Duminecă înainte de S. S. 40 mucenici, Duminecă
înainte de Constantin și Elena, Duminecă înainte de Schim-
barea la față, Duminecă înainte de Cuvioasa Paraschiva,
Duminecă înainte de Sf. Crăciun.
BUTENI, Luni din săpt. care cade sărbătoarea Întâmpinarea
Domnului, Luni la o săptămână după sărbătoarea Rusaliilor,
Luni din săptămână în care cade sărb. Tăierea Capului Sf.
Ion Botezătorul, Luni înainte de sărb. Nașterea Domnului.
CERNEIU, 25 Martie, 30 Iunie, 11 Noembrie, 1 Decembrie.
CHIȘINEU-CRIȘ, 20 și 21 Aprilie, 20 și 21 Iunie, 21 și 23 Sep-
tembrie, 8 și 9 Decembrie.

- DIECI, 20 Martie, 20 Iulie, 20 Octomvrie
 DEZNA, Sâmbătă înainte de 19 Martie, 14 Maiu, 14 Septemvrie, 21 Noemvrie.
 GHIOROC, prima Duminecă după 15 Martie și 25 Septemvrie (mărfuri și alimente), 15-16 Martie, 30-31 Sept. (vite).
 GURAHONT, Luni înainte de 10 Februarie, Luni înainte de 11 Maiu, Luni înainte de 30 August, Luni înainte de 15 Nov.
 HALMAGIU, Sâmbătă după 6 Februarie, Sâmbătă înainte de Florii, Sâmbătă înainte de 29 Iunie, Sâmbătă înainte de 3 Septemvrie, Sâmbătă după 26 Octomvrie.
 INEU, în prima săptămână după Bobotează, în ultima Duminecă din Aprilie. În săptămână Sf. Ilie, în Octomvrie-după Sf. Dumitru.
 NADLAC, Sâmbătă și Duminecă în care cad zilele de 2 Ianuarie, 24 Aprilie și 29 Septemvrie întrucât datele amintite ar putea să cadă în zilele de sărbătoare atunci târgurile se țin în săptămână premergătoare 7 și 6 Iulie.
 PECICA, Sâmbătă înainte de 25 Martie și 25 August deasemeni și Duminică.
 PANCOTA, ultima Sâmbătă și Duminică a lunii Februarie. A doua săptămână după Pastele Ort. Sâmbătă și Duminecă. Prima Sâmbătă și Duminecă a lunii August. A doua Sâmbătă și Duminecă a lunii Octomvrie.
 PETRIȘ, 20 Ianuarie, Duminecă înainte de Florii, 10 și 11 Iunie, 19 și 20 Iulie, 14 Octomvrie, 20 Decemvrie.
 ROVINE, Sâmbătă premergătoare zilei de 9 Maiu, pentru vite. Duminecă și Luni pentru mărfuri, Sâmbătă premergătoare zilei de 14 Septemvrie, pentru vite, Duminecă și Luni pentru mărfuri.
 SFT. ANA, prima Sâmbătă din 1 Martie, August, și Octomvrie.
 ȘIMANDUL DE JOS, Sâmbătă și Duminecă înainte de 13 Febr., 6 și 7 Maiu, 9 și 10 Septemvrie.
 SEITIN, Sâmbătă înainte de 15 Aprilie, Sâmbătă după 19 Nov.
 SEMLAC, în Dumineca cea mai apropiată de 20 Martie, 20 Iunie și 20 Septemvrie.
 ȘICULA, ultima Luni din Ianuarie, prima Luni din Aprilie. Ultima Luni înainte de Sft. Petru și Pavel. Ultima Luni înainte de Sft. Arhanghel Mihail și Gavril.
 ȘIRIA, Sâmbătă după 15 Ianuarie, Sâmbătă înainte de 15 Martie, Sâmbătă după 1 Iunie, Sâmbătă înainte de 15 August, Sâmbătă după 31 Septemvrie, Sâmbătă înainte de 1 Dec.
 ȘEBIȘ, Miercurea din săptămână în care cade Sft. Gheorghe, Miercurea din săpt. în care cade Sft. Petru și Pavel Miercurea din săpt. în care Sft. Mihail și Gavril, Miercurea în care cade Sft. Nicolae.
 ȘEPREUȘ, înainte cu o săptămână de Dumineca Florilor Românești. În ziua de Sft. Petru și Pavel (dacă cade într-o Duminecă se va ține Vineri). În ziua de Sft. Dumitru (la fel).

SOCODOR, Sâmbătă ce urmează după 15 Ianuarie, Sâmbătă ce urmează după 1 Aprilie, Sâmbătă ce urmează după 15 Iulie, Sâmbătă ce urmează după 6 Noemvrie.

SAVARȘIN, 14 Februarie, 13 Maiu, 18 August, 3 Decemvrie, 1 Aprilie, 15 Iunie, 1 Octomvrie.

TÂRNOVA, Joi după 1 Aprilie, Joi după 1 Iunie, Joi după 30 Septemvrie, Joi după 30 Decemvrie.

TAUȚI, în fiecare 3-lea Luni din Aprilie și înainte de Luni din Septemvrie.

VÂNĂTORI, în Miercurea din săptămână în care se cuprinde ziua de 7 Aprilie, Miercurea din săptămână în care se cuprinde 24 Iunie, Miercurea în care urmează prima Duminecă din Octomvrie. A doua Miercurea din Decemvrie.

VARĂDIA DE MUREȘ, 2 Ianuarie. Prima Joi după Sft. Paști. A doua Joi după Sft. Rusalii, 14 Septemvrie.

ZĂRAND, Sâmbătă și Duminecă prima din postul Paștilor. Sâmbătă și Dumineca Rusaliilor, Sâmbătă și Duminecă Sft. Mării. Sâmbătă și Duminica înainte de 17 Decemvrie.

Județul Hunedoara

ORAȘUL DEVA, 11—12 Ianuarie, de vite, 14 Ianuarie de marfă, 10—11 Maiu de vite, 13 Maiu de marfă, 31 Iulie și 1 August de vite, 3 August de marfă, 27 și 28 Octomvrie de vite, 30 Octomvrie de marfă.

ORAȘUL HATEG, 30—31 Ianuarie, 2 Februarie, Miercuri și Joi înaintea Florilor de vite, Sâmbătă Florilor de marfă, 12 și 13 August de vite, 15 August de marfă, 5—6 Septemvrie de marfă.

ORAȘUL ORĂȘTIE, 1 și 14 Mai, 1 și 4 Iunie, 1 și 4 Octomvrie, 3 și 6 Decemvrie.

ORAȘUL HUNEDOARA, a) Târgul „Miezei Păresei”, în a 4-a săptămână din Postul Paștilor Miercurea și Sâmbătă. b) Târgul „Ispasului” Miercurea și Sâmbătă înainte de Ziua Eroilor. c) Târgul „Sânpetrului” la 26 și 29 Iunie. d) Târgul „Tăierii Capului” 26 și 29 August. e) Târgul „Vracilor” 11 și 14 Neomvrie.

ORAȘUL PETROȘANI, 13 și 15 Maiu, 13 și 16 Octomvrie.

PLASA DEVA: SIMERIA, 26 și 27 Februarie de vite, 1 Martie de marfă, 15—16 și 18 Iulie, 11—12 și 14 Octomvrie, 23—24 și 26 Decemvrie.

PLASA HUNEDOARA: SÂNTAMARA DE PIATRĂ, 13 Ianuarie, a patra zi de Paști, 14 Octomvrie.

- PLASA HAȚEG: SÂNGEORGII, 6 Maiu, 14 Oct. 18 Dec.
 PLASA ORĂȘTIE: SIBOT, 21 MAI, 8 Neomvrie.
 CUGIR, 2 și 3 Aprilie, 20 și 21 Iulie, 14 și 15 Septemvrie 17 și 18 Decemvrie.
 VINEREA, a treia zi de Paști, Vinerea după Paști, 27 și 30 Dec.
 PLASA GEOAGIU: GEOAGIU, 6 și 8 Aprilie, 1 și 3 Iulie, 3 și 5 Septemvrie, 18 Decemvrie.
 BALȘA, 25 Martie, 25 Iunie, în ultima zi de Joi în ficare lună târg mixt.
 SARMISEGHETUZA, a două Dumănică după Paști, 14 Oct.
 PLASA AVRAM IANCU: BAIA DE CRIȘ, în Miercurea 3-a din Martie, Miercurea treia din Iunie, Miercurea trei din Septemvrie, Miercurea treia din Decemvrie.
 VAȚA DE JOS, Vinerea înainte de Florii, Vinerea înainte de Sft. Petru și Pavel, Vinerea înainte de înălțarea Sft. Cruci, Vinerea înainte de Crăciun.
 BRAD, prima Joi din luna Martie, prima Joi din luna Iunie, prima Joi din luna Septemvrie, prima Joi din luna Decemvrie.
 ILIA, (Plasa Ilia), 7 Ianuarie, 25 Martie, a doua zi de Rusalii, 24 Iunie, 15 August, 29 Septemvrie 22 Noemvrie.
 ZAM, 16 Ianuarie, a doua Miercure din postul Paștilor, 21 Mai, 8 Iulie, 29 August, 14 Septemvrie, 30 Noemvrie.
 DOBRA (Plasa Dobra), 23 Aprilie, a doua Joi după Rusalii, 8 Septemvrie, 26 Octomvrie.
 DOBRA, 7 Decemvrie, Marți din săptămâna brânzii.
 PUI (Plasa Pui), 1 Maiu, 14 Octomvrie.

Alte târguri mai însemnate

- ABRUD, 23 Februarie, 20 Aprilie, 7 Septembrie, 30 Nov.
 AIUD 22—25 Ianuarie, 5—8 Maiu, 16—19 August, 13—16 Octomvrie și oi 1—4 Maiu.
 ALBA IULIA, vite 4—5 Aprilie, 23—24 Iulie, 27—28 Septembrie, 14—15 Decembrie. — marfă 7 Aprilie, 28 Iulie, 30 Septembrie, 19 Decembrie.
 ALEȘD. (jud. Bihor), Miercuri după 24 Februarie; 15 Aprilie, 19 Octombrie, Joi înainte de 21 Iunie, Joi săptămâna cu 21 Septembrie, Joi săptămâna cu 13 Decembrie.
 AVRIG, 19 Martie, 1—2 Iunie, 12—13 August, 1—2 Oct.
 BEIUȘ (jud. Bihor), În zilele de Joi a doua după 2 Febr., după 23 Aprilie, după 20 Iulie și după 26 Octombrie.

BELIU, (jud. Bihor), Marți din săptămâna cu 1 Apr., 1 Iunie cu 1 Sept. și a treia din Oct.

BLAJ, 9—12 Aprilie, 30 Iunie—2 Iulie, 3—6 Decembrie.

BRAȘOV, 6 Aprilie, 8 Iunie, 11 Octombrie.

BUDIUL DE CÂMPIE, 31 Maiu, 2—3 Iunie, 21—22 Sept.

CÂMPENI, (jud. Torda), 13 Febr., 2 Aprilie, 28 Maiu; 9 Iulie, 28 August, 5 Noembrie.

CEICA, (jud. Bihor), Miercurile: după 6 Ianuarie, din săpt. Pașimilor, săpt. cu 29 Iunie și a treia înainte de 26 Octombrie.

COPȘA MARE, 21—24 August.

COPȘA MICĂ, oi 21 Aprilie, — vite cornuțe, 26 Aprilie, 20 August. — marfă, 28 Aprilie, 13 August.

DUMBRAVENI (Ibașfalău), 24—26 Ianuarie, 23—26 Martie, 8—10 Maiu, 2—5 Iulie; 18—20 Sept., 17—20 Nov.

FĂGARAS, 15 Martie; 20—22 Maiu, 7—8 Septembrie, 4—5 Decembrie.

MEDIAȘ, 24—26 Februarie, 10—22 Aprilie, 28—30 Mai, 9—13 Iulie; 21—26 Septembrie; 27—29 Noembrie, 6—8 Iulie, — oi vite de prăsilă 9 Aprilie.

SĂLIȘTE, (jud. Sibiu), oi și porci. 4 Aprilie, 11 Iunie; 4 Octombrie: vite 5 Aprilie; 12 Iunie, 5 Octombrie.

SIBIU, Joi 26—28 Aprilie, 7—9 Septembrie vite, 9—10 Ianuarie, 29—30 Aprilie; 10—11 Septembrie; cai: 11—12 Ian., 2—3 Maiu, 12—13 Septembrie.

SIMERIA, (jud. Hunedoara), 26—27 Februarie, 21—22 Iunie, 1 Septembrie; 13—24 Octombrie.

SIGHISOARA, 15—16 Ianuarie, 13—14 Martie, 21—22 Iunie, 5—16 Septembrie; 1—2 Noembrie.

ȘINCA VECHE, vite cornuțe 10 Martie, 29 Aprilie, 20 Iulie; 24 Octombrie; — oi și porci 11 Martie; 30 Aprilie; 21 Iulie, 25 Octombrie.

TALPOȘ, (jud. Bihor), Sâmbetele din săptămânile cu 23 Februarie, 25 Maiu, 25 August; 25 Noembrie.

TEACA, 30—31 Ianuarie, 29—30 Aprilie; 25—26 Iunie, 3—4 Noembrie, — oi 10—12 Aprilie.

TEIUȘ, 17—18 Februarie, 26—27 Aprilie: 24—25 Iunie, 25—26 August; 5—6 Noembrie; — oi 15 August.

TINCA, (jud. Bihor), zilele de Luni, toț la o săptămână după cele 4 târguri din Oradea, după 21 Martie; 21 Iunie; 8 Septembrie și 8 Decembrie.

TURDA, 18—20 Februarie, 21—23 Aprilie, 21—23 Iunie; 5—7 Septembrie, 28—30 Octombrie; 3—5 Decembrie.

ZLATNA, v. 17—18 Martie, 16—17 Iunie, 30—31 August, 19—20 Noembrie.

 PARFUMERIA ICA

Murgu și Co. s. i. n. c.
Timișoara IV. Strada I. C. Brătianu 45.

**Coafură permanentă cu apă
și fier execută conștiincios**

FRIZERIA ELITEI TIMIȘORENE

ION DEHELEAN

Barbierit --- tuns --- manicură

TIMIȘOARA I. Bul. Regina Maria 3

Agentură și comision

FODOR GAVRIL

refugiat din Oradea

Timișoara I. Str. Paris 3. Telefon 24-01

Prima fabrică Română de Mătasă
Hammer și Ney
Timișoara III. Str. Corbului 6
Telefon Nr. 2497-5287-3087

Gheorghe Simicin și Roman Toacă

Mare magazin de coloniale și
delicatese en-gros și en-detail

Propr. Simicin, Toacă și Drăgan

Timișoara II. Str. Mareșal Joffre, 4. -- Telefon 26-74

Hotelurile de lux
Carlton și Savoy

Timișoara — Telefon 35-55 38-40
Vă oferă confort modern

Intrebuințați numai
baterii și acumulatori

G I F

Sanatorul „Maternitatea“

Director: Dr. GALETARU STEFAN
TIMIȘOARA III., BUL. MIHAI VITEAZUL Nr. 26
 Telefon 41—12. Telefon 41—12
 Consultațiuni zilnice pentru boli de femei, operații
 și nașteri.

VIZITAȚI VOPSELARIA ȘI PARFUMERIA

..A P O L L O..

Proprietar: **ION HUBER**

unde veți găsi mare asortiment de:
lacuri, vopseluri, parfumuri,
articole casnice și cosmetice

PIATA DRĂGĂLINA Colț cu Fröbl 40
Telefon 28-99

Doriți să aveți o audiție de lungă durată și perfectă?
Atunci întrebuințați- baterii de încălzire:

„Dura“ - Optima

în locul acumulatorului

Pentru lămpi de buzunar, bateriile

„Dura“ - Rex - Speciale

sunt cele mai bune, iar la Radio pt. curent anodic
întrebuințați: BATERII

„Dura - Ideal“

cu durata de funcționare 800 ore la un curent anodic
de 20 M. A.

UZINTELE „DURA,, S. A. TIMIȘOARA

RUDOF ANDRIS

Bijuterie, argintărie și ceasornicărie

Fondat în anul 1842

Timișoara I. Piața Brătianu

Telefon 20-04

Telefon 20-04

**Casa de
Ghete**

Hellberg & Krämer

TIMIȘOARA I. Bul. Regele Ferdinand No. 4

Telefon 22-33

Telefon 22-33

**○ Fabricele Unite ○
de Ulei și Săpun**

Timișoara II. Spl. Peneș Curcanul No. 4

Telefon 2938-4859

Ciaprazărie militară

Moldovan Nicolae

Refugiat din Tg-Mureș

Timișoara I. Str. Eugen de Savoya No. 11

MAI MARE PRODUCȚIE ȘI RENTABILITATE

obțin crescătorii de vaci și porci cari
hrănesc animalele cu nutrețul concentrat

„CRUDAN”

Bogat în substanțe proteice, săruri și vitamine
și superior tărațelor, orzului și porumbului

De vânzare la:

Fabrica Unită de Lacuri și Vopsele

Timișoara II. Spl. Peneș Curcanul, 4

PHÖBUS

SOCIETATE ANONIMA DE ELECTRICITATE ȘI TEHNICA
TELEFON: 13-32

TIMIȘOARA IV

Strada I. Brătianu 29

SUCURSALA

Timișoara I. Bulevardul Regele Ferdinand 5
TELEFON: 13-29

**Mare asortiment de candelabre,
articole tehnice și de electricitate**

„UNIO“ EXPEDITORI

Timișoara III. Bul. Carol 71
PROPRIETARI: SILVIA NEMEȘIU et Comp.

TELEFON: 40-28

 Serviciu de transporturi locale. Predare și ridicare la poștă, coletărie și mesagerie
C. F. R. :: Inmagazionări. Plața ram-burselor la domiciliu

Pălăril pe plac cumpăr numai dela Novac

Succes. Gustav Novac

TIMIȘOARA, STRADA ION BRĂTIANU No. 23

Fondat: 1896

sunt cele mai eftine și cele mai bune. Avem în maga-zin și fabricații streine: „Häckel“, „Porsalno“ (an-tica casa). — De asemenea orice fel de articole de mo-dă bărbătescă, primim reparații și transformări!

BRUNO WANTHUM & FIUL

cu o experiență de azi îndelungată: preluăm repararea mașinelor de morărit, motoare Diesel, mașini cu aburi și toate mașinele industriale

Repararea pistoanelor se erecută cu precizie.

TIMIȘOARA IV.

Spl. Müller Guttenbrunn No. 12 — Măara Mare

Magazin de basmale
O ROJA et COMP.
(fost Szekely)

Timișoara I. Str. Sf. Ioan Nr. 1

KRAYER Drogherie, parfu-
merie și vopselărie
Iosif Kraye și Fiul S. P. A.

Salon de încălțăminte
A I U D E A N U
Timișoara I. Str. Veneția 2 -- Telelon 11-87

Lanțuri, ținte pentru încălțăminte și unelte agricole
Intreprinderile Metalurgice
O. MUSTAD FII S.A.R.
(fost fabrica de lanțuri)

Timișoara IV. Spl. Muller Guttenbrun, 9

Mâncări a'ese și beuturi bune se găsesc numai la
restaurantul

Florian Brânzas

refugiat din Cluj

TIMIȘOARA I. Str. ALBA-IULIA 7.

Bărbații distinși își confecționează hainele numai la
SALONUL DE CROTORIE

Octavian Aiudeanu

Refugiat din Cluj

TIMIȘOARA I. Str. Veneția 2.

;; Tel. 36-85

MAGAZIN DE MODE FENTRU DAME ȘI
BĂRBAȚI, TRICOTAJ ȘI IMARUNȚISURI

GHEORGHE MATEI et Comp.

TIMIȘOARA IV., BUL. CAROL Nr. 4.

STICLARIE, PORCELANURI, GEAMURI, OGLINZI
ȘI ARTICOLE DE MENAJ LA

„Sticlăria Ardeleenă“

TIMIȘOARA FABRICA, PIATA TRAIAN Nr. 8.

(fost E. Basting) și la sucursala

TIMIȘOARA ELISABETIN P-ța LAHOVARI 5

(vis a vis de Biserică).

IOSIF I. HENZ

IMPORT - EXPORT

Depozitar general al S. A. pentru comerțul zahărului

TIMIȘOARA I. Str. Ady 2 Telefon 46-83 — 27-67

Telegramă: HENZ-Timișoara.

TRANSBANAT

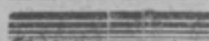
ALEX. LUPU et COMP. S. I. N. C.

de transporturi, fost Haldek.

Telefon: 38-26; 40-98; 50-48; 26-25

Timișoara IV. Str. Frobl Nr. 35

KLUG

Construcțiuni de
mașini și mori S. A.
TIMIȘOARA IV, Str.
Cameliei No. 64

Telefon 14-10

Telefon 14-10

DENTASAN

Preparat special pentru în-
grijirea danturei artificiale

FLORIDA

Fabrică de
ciorapi

Timișoara II.
Splaiul Penes Curcanul

Livrăm prompt din depozitul nostru:

Pluguri, grape cu discuri, mașini de să-
mănat, mașini de îngrășămintă, țesala de
burueni, grape etc. pentru tractori

și tracțiuni cu animale, cu specialități Multiplicătoare

UZINELE RUD. SACK S. A.

Sucursala Timișoara IV. Str. Ion Brătianu 28

Telefon 52-34-Mare depozit de piese originale

**Atelier de acumulate, reparații de
magnete și auto-electrică**

Eugen Kontesz

Timișoara IV. Str. Frobl 61. -- Tel. 41-15

OPTIC - FOTO - SPORT

„RECTA”

Timișoara I. Str. V. Alexandri 3

Atelier Special pentru Radio

REPARAȚIUNI GARANTATE

Aparate stricate se repară
Măsurarea lămpilor de Radio

TIMIȘOARA IV., Bulev. Berthelot 7 (subsol).

Telefon 43-23. Lângă noua clădire Notre Dame

Tăiați aceasta adresă și păstrați-o în aparatul Dvs.

Otto Scherter

PIERĂRIE ENGROS ȘI ENDETAİL

Oferă din depozitul său bine asortat, tot felul de articole de bucătărie, articole pentru agricultură, scule pt. toate meseriile cu prețurile cele mai convenabile.

TIMIȘOARA I, STRADA EMINESCU No. 5

Metzer și Stumper

Depozit de blănuri și materiale prime

TIMIȘOARA IV. BULEVARDUL BERTHELOT 9

Primim spre păstrare blănuri și efecte de iarnă contra moljilor și pericolelor de foc. Transformări precum și reparațiuni se efectuează în moduri cel mai bun.

Mare asortiment de mobile moderne cu prețuri convenabile la FABRICA DE MOBILE

Mihaiu Schuster

TIMIȘOARA III. Strada Coroana de Oțel Nr. 11.

Tramvai 6

Tel. 22-97

TEXTILEE ȘI MODA

Bohaciu și Denes

TIMIȘOARA: CENTRALA FABRIC

SUCURSALA IOSEFIN

**„MARGINA-REȘIȚA” DISTILĂRIILE DE LEMN
UNITE, SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ,
Timișoara I, Str. Dr. N. Paulescu Nr. 2**

Adresa telegrafică: MARESA Timișoara.
Telefon automat: 25-60, 35-61.

Fabrici:

Margina, jud. Severin, Reșița și Valea-Mi-
nișului, jud. Caraș.

Expozitura:

București, B-dul Brătianu No. 24, telefon:
3.53.85.

Capital social:

Lei: 75.000.000.—

Acetonă, alcool metilic, metanol, denaturant
Produse:

general, formaldehydă, acid acetic tehnic și
farmaceutic, cărbuni de retortă, uleiuri de
lemn, creozot-uleiu de impregnare, „Antiger”
lemn, creozot-uleiu de impregnare, „Antiger”
contra înghețării radiatoarelor, disolvante,
ațet de vin 9° și conserve de castraveți.

Vizitați marile magazine românești

PHÖBUS

S. A. Tehnică și de Electrivitate

Adr. telegrafică: Phöbus Str. Brătianu 29 Tel. 13-32

Inreg. la Ofic. reg. 7/723/1332

CENTRALA: IV Str. I. Brătianu 29 :: Tel. 13-32

SUCURSALA: I. B-dul Reale Ferdinand I. B.

Telefon 33-29

Asortiment bogat în articole electrice, accesorii de
radio, lămpi candelabre, art. de gospodărie și casnice.

Reuniunea pentru ajutorare din Timișoara

Centrala: Timișoara I, Strada Gheorghe Lazar 1

Sucursale și agenții în orașele și satele mai însemnate din Transilvania și Banat. — Primește membrii dela 18 până la 85 de ani și fără examinare medicală, pe lângă cotizățiuni lunare modeste. — Acordă ajutoare dela 8000 Lei până la 50.000.— pt. caz de moarte, căsătorie etc. — Sumele de ajutorare achitate în decurs de un an se cifrează la 8—10.000.000 lei. — Numărul membrilor cca 20.000 — Cca 200 Filiale și agenții în țară.
Telefon 36-83.

STOFE BĂRBĂTEȘI CELE MAI BUNE
ȘI CELE MAI EFTINE CUMPĂRAȚI LA

Rabong & Schneider S. A.

TIMIȘOARA CETATE, PIAȚA I. C. BRĂȚIANU
(Palatul episcopului rom. cat) :: Prețuri fixe.

TRAIAN GRANATIR

Vopsitorie de haine și curățătorie chimică

TIMIȘOARA III, STRADA MEMORANDULUI 102
Telefon 31-39

Sucursale :

FABRICĂ: STRADA MAREȘAL JOFRE
IOSEFIN: STRADA FRÖBL

Toate materialele electro-tehnice, diferite fabricațiuni de Radio, vase casnice electrice, precum motoare electrice la

D E T G E

SOC, COOP. ELECTROTEHNICA
TIMIȘOARA. Centrala: IV, Bul. Carol 12. Tel. 14-16
Filiale: IV. P-ța Dragalina 15. „ 14-32
„ Resița, Bul. Regina Maria 24.

Dr. Șinca Ștefan

Boli interne, Dermato-Venerice, Röntgen, Raze ultra-scurte, Quart

TIMIȘOARA II., PIATA TRAIAN Nr. 8
Cons. 8½—10, 7—8 Telefon 35-97

Petru Müller

VOPSITORIE SOC. IN NUME COLECTIV

Spală și vopsește, specialitate de vopsit lână

Telefon 36-16

TIMIȘOARA

Telefon 36-16

BAZAR POPORAL IOSIF KOCH

STOFFE, MATĂSURI, ALBITURI, DEJALINE, PUPLINE, PERDELE, PLAPOME
CEL MAI MARE ASORTIMENT

TIMIȘOARA I., PIATA UNIRII No. 13

BUTOAIE DE FIER din tablă de fier și zincată.
CARUCIOARE DE CCM landouri și sport.
PATURI DE COPII în diferite executări.
MOBILE DE FIER cu prețuri convenabile la

Uzinele Bozsák

TIMIȘOARA II., STRADA GLORIEI 11

Liste de prețuri gratis.

Telefon 37-06

Telefon 37-06

BIBLIOTECA CENTRALA
A REGIUNII BANAT

Tintin lafay

stote or lite

1¹/₂

1¹/₂

1¹/₂

1¹/₂

1¹/₂

1¹/₂

200

500

2500

200

200

200

manas

toy on um

lol

olaj lite

140
55
1954/30
585
195
2535
2500
400
1500

EDITURA DACTIA-TRAIANĂ-TIMIȘOARA
ARE SUB TIPAR URMĂTOARELE OPERE

1. SEPTIMIU POPA: POVESTIRI — Binecunoscutul scriitor dă în acest volum o serie nouă de schițe și nuvele din viața orașelor și satelor noastre, mai ales ardelenene.
2. NIC TOMICIU: CAVALERII CRUCII — Autorul volumului de nuvele în Poiana Petel, atât de bine primite, continuă și în acest volum seria nuvelor sale istorice.
3. PETRE PETRICA: POEZII — Dintre poezii-plugari bănățeni, dl Petrica are norocul să vadă cel dintâiu poeziile upărite de Editura Dacia Traiană. — În pregătire, urmând să se tipărească în cursul anului 1955 sunt o seamă de cărți care vor forma biblioteca intitulată CARTEA SATEANULUI (agricultură, grădinărit, creșterea vitelor etc.), îngrijită de dnl ing. agr. Dejica, Petric, Maxim. în această serie va apărea și o carte despre stupărit de N. Iancovic. Tot în biblioteca aceasta vom da o serie de cărți de petrecere, astfel:
- G. H. CĂTANĂ: POVEȘTI DIN BANĂT.
- GHEORGHE SUBU: POEZII POPORALE.
- DORIAN GROZDAN: TEATRU SĂTESC.
- NICOLAE TOMICIU: TEATRU SĂTESC.

Programul de lucru al casei noastre de editură mai cuprinde pentru 1954 și reeditarea operelor unora dintre marii înaintași, deschizători de drumuri, scriitori etc. bănățeni, astfel MIA MARIAN JALEȘ va îngriji retipărirea operei scriitoarei MIA CERNA, I. B. MUREȘAN îngrijește retipărirea „OBSERVAȚIILOR” lui P. Iorgovici, a cărui viață de apostolat și muncenie va prezenta-o în cadrele unui mare roman, scriitorul NIC. TOMICIU.

1954-1955